

Hasan Nail Canat

Hikâye Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
E D E B İ Y A T D İ Z İ N İ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları No: 154

Hasan Nail Canat Hikâye Yarışması (Kayseri Büyükşehir Belediyesi III. Hikâye Yarışması)

Bu kitap KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'nin bir kültür hizmetidir.
Eserin tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan kullanılamaz.

Birinci Baskı: Ekim 2019

ISBN: 978-605-911735-7

Editör: Erkan KÜP

Tasarım: www.bilgegrafik.com

Kapak: Ali Saraçoğlu

Baskı ve Cilt: Orka Matbaacılık, İncelik Mah. Çırağan Sk.

No: 4 Melikgazi / KAYSERİ / info@orkamatbaa.com

T.: +90 352 322 17 00

Adres: Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

T.: +90 352 220 70 90

Hasan Nail Canat

Hikâye Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

E D E B İ Y A T D İ Z İ S İ

YAYIN SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi

YAYIN YÜRÜTME KURULU

Erkan KÜP

Mustafa ERDOĞDU

Maide GÜZELOĞLU

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

SEÇİCİ KURUL

Prof. Dr. Atabey KILIÇ / Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi

Güray SÜNGÜ / Hikâyecî-Yazar

Mehmet Narlı / Prof. Dr.

Abdullah HARMANCI // Hikâyecî-Yazar

Necip TOSUN // Hikâyecî-Yazar

Cemal Şakar // Hikâyecî-Yazar

Hüdaverdi AYDOĞDU

Nurkal KUMSUZ // Hikâyecî-Yazar

Salih ÖZGÖNCÜ / Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı

Takdim

Sevgili Kitapseverler!

Hayal etmenin ve özgürlüğün kaynağı, başarının sırrı, geçmiş deneyimlerin bilgisi ve hakikat arayışı okumaktan geçmektedir. Okumak ve kitap gönülünden gönüle yoldur.

Okumakla aralanır perdeler, açılır ufuklar, aydınlanır karanlıklar, çözülür sırlar, anlaşılır insanlar. Okumak, bizi cehaletin karanlığından bilgeliliğin felahına çıkarır. Yepyeni ufukları bize açan kitaplarla kültürel mirasımızı ve başka dünyaları okuruz. Her bir kitap yolculuğu ile zamanımızı ve dilimizi en doğru şekilde kullanıp hayattan ve zamandan kazanmış oluruz.

Kitap, tarihi bağlamda bir hafıza, kültürel anlamda bir geleneğin tevarüsü, sanatsal bakımdan insanlığa bırakılan mirasın geleceğe taşınması, medeniyet açısından ise zamanı ve mekânı belirleme unsurudur. Kitabı ve eseri olanlar insanlık tarihini yazarlar.

İlk çağlarda dahi taşlara, mağaralara yazan insanın amacı kendini ifade etmek ve iz bırakmaktır. Gerek tahtalara, ağaçlara, derilere yazılı olsun gerekse iki kapak arasında sahifelere yazılsın kitap, kültürel bir mirastır, toplumun hafızasıdır.

İlk emre muhatap olan insan, okur Yaratan Rabbi'nin adı ile kâinatı, kendini, Rabbini ve kitabı. Bu yönüyle kitap vahiydir, hakikattir, dünya ve ahiret mutluluğunun rehberidir.

“Eğitimi önemsiyoruz çünkü cehaletin düşmanıyız.” sloganıyla hareket ettiğimiz güzel şehrimizde ulaşım, yol, su gibi ihtiyaçları şehircilik anlayışıyla görüp giderdiğimiz gibi, sosyal ve kültürel ihtiyaçları da dikkate almaktayız. Kitapları ve kitap yuvaları olan kütüphanelerimizi hemşehrilerimize sunma

gayreti göstermekteyiz. Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak, siz kitapseverleri kitaplarla bulu turmak için elimizden geleni yapıyoruz. Gerek basılı, gerek e-kitaplar ile hayal etmeniz ve hayallerinizi ger ekle tirmeniz için k t phanelerimize bekliyoruz.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin be iğ  olan Kayseri’de tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayımlayarak halkımıza ulaştırma kaygısı taşıyoruz. Biliyoruz ki yayımladığımız eserler geleceğ  bıraktığımız mirasımız, hoş bir sedamızdır. Açtığımız her bir kütüphane ve kültür merkezi, yayımladığımız her dergi ve kitap, memleketimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir. Akif’in dediğ  gibi: “Okuyorsa ahali, yapılamayacak ne var”...

Hayal eden, merak eden, araştıran ve okuyan neslimiz gelecek adına  mit vaat etmektedir. K t phanelerimizin raflarında okurlarıyla bulu mayı bekleyen her bir kitap bu anlayışla hareket eden hem  hrilerimizi beklemektedir. Unutmayalım ki bir insanın hayatta kendisine yapabileceğ  en büyük iyilik; iyi bir okur olmaktır.

Bir kütüphanenin rafında, bir kitabın sayfalarında, bir yazının satırlarında g n llerimizin buluşması dileğ yle...

DR. MEMDUH BÜYÜKKILIÇ
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

Takriz

Kayseri Büyükşehir Belediyesince, Başkanımız Sayın Dr. Memduh BÜYÜK-KILIÇ Beyefendi'nin himâyesinde bu yıl, şehrin önde gelen kültür insanlarından Hasan Nail Canat adına düzenlenen üçüncü hikâye yarışması, artık geleneksel hâle gelme yolundadır. Hikâye yarışmasının birincisi, bu şehrin güzel ve güler yüzü Emir Kalkan (1947-2015) adına 2017 yılı Mayıs'ında düzenlenmişti. 2000 civarında hikâye ve hikâyecinin başvurduğu bu yarışma vesilesiyle, bu toprakların gür ve güçlü sesi merhûm Emir Kalkan bir kez daha anılmış, ismi yarışma ile birlikte hâtıralar âleminde saklanmıştır.

Hikâye yarışmasının ikincisi ise, bir yıl sonra, 2018 yılında, yine Kayseri'de yetişip Türk Edebiyatı'nda da kendine has bir yere sahip olan Mustafa Miya-soğlu (1946-2013) adına düzenlenmişti.

Kayseri Büyükşehir Belediyesince geleneksel hâle getirilerek sürdürülen hikâye yarışmalarının üçüncüsü, ara vermeden, bu yıl içerisinde, yine şehrimizin önemli isimlerinden Hasan Nail CANAT (1943-2004) ismine düzenlenmiştir. Şâir, roman yazarı, tiyatro yazar ve oyuncusu olarak dikkat çeken Hasan Nail CANAT, Necip Fazıl Kısakürek'in sohbetlerinde bulunmuş, hâliyle onun tesirinde de kalmıştır.

Hasan Nail Canat adına hasredilmiş olan Kayseri Büyükşehir Belediyesi III. Hikâye Yarışması'na, belirlenen süre zarfında 1302 hikâye gönderilmiş, bunların her biri, ön jüri tarafından titizlikle değerlendirilip ve sayısı 49'a indirildikten sonra, Prof. Dr. Atabey KILIÇ, Prof. Dr. Mehmet NARLI, Necip TOSUN, Cemal ŞAKAR, Güray SÜNGÜ, Abdullah HARMANCI, Nurkal KUMSUZ, Hüdaverdi AYDOĞDU ve Salih ÖZGÖNCÜ olmak üzere alanlarında söz sahibi seçkin kalemlerden oluşan seçici kurul üyeleri tarafından derecelendirilmiştir.

Değerlendirme sonucunda, “Yâ Memât” başlıklı târîhî hikâyesini Niğde’den gönderen Tayfun Çelik, birinci olmuş; İstanbul’dan Diren İnaç, “Eski Bir Hikâye” başlıklı hikâyesiyle ikinci ve “İstasyon” başlığını taşıyan hikâyesiyle de Bursa’dan Menekşe Okyay üçüncü olmuşlardır.

Mansiyon ödülllerinin dağılımı da şöyle olmuştur: Kayseri’den Adnan Büyükbaş, “Kim Kalır?” isimli hikâyesiyle birinciliğe, Eskişehir’den katılan Nur İpek Önder Mert, “Nef/es” başlıklı hikâyesiyle ikinciliğe ve “Uygun Adım” ismini taşıyan hikâye ile de Zonguldak’tan katılan Yasin Başkan, üçüncülüğe hak kazanmışlardır.

Yarışmaya gönderilen hikâyelerin genel olarak kısa hikâye sınıfına girebilecek vasıflarda olduğu söylenebilir. Ancak, on sayfaya yaklaşan, anlatılan konuyu etraflı bir şekilde işleyen ve bu bakımdan uzun hikâye sınıfına girebilecek eserler de mühim bir sayıya ulaşmaktadır. Eserlerin çoğunda, günümüz insanının ortak kaygı ve sıkıntıları, gündelik hayatın meşgale ve cilveleri, çoğumuzun “Bu kadar da olmaz!” diyebileceği büyük zorluk, sıkıntı ve güçlükler, bazen de olağan üstü olaylar konu edilmiştir. Her bir hikâye, okuyucuyu tefekküre götürdüğü gibi, bitince dimağında tuhaf bir lezzet de bırakacak derinliğe sahiptir. Bizim insanımızın yaşadıklarını, hayata karşı mücadelelerini, dostluk, vefâ, anlayış, sabır, kanâat ve benzeri gibi yüksek ahlâk unsurları ihtiva eden hikâyeler, bir başka açıdan bakıldığında, güçlü bir anlatı geleneğinin de hâlen devam ettiğini göstermektedir. Târîhî konuları ele alan hikâyelerde ise, geçmişin bu güne yansımalarının tutarlı bir üslûpla yansıtıldığını görmekteyiz. Yarışmanın birincisi olan “Yâ Memât” isimli hikâye, bu bakımdan çok iyi bir örnektir.

Anlatı veya tahkiye geleneğinin Anadolu insanımızdaki yansımalarını göstermesi açısından, bu tür hikâye yarışmalarının ara vermeden sürdürülmesini beklemek, sâfiyâne bir dilektir. Bırakın yazmayı, okumak hususunda bile bir hayli farklı bir sınıfta bulunan milletimiz fertlerinin gelenekten geleceğe doğru giden köklü medeniyet yolculuğunda, bugüne kadar kazandığımız millî ve manevî değerleri yarına taşımada desteklenmesi, aslâ unutulmayacak büyük bir hâmîlik, hamiyetperverlik olarak hatırlanacaktır. Bu bakımdan her zaman güçlü bir hâmî ve destekçi olarak görülen Kayseri Büyükşehir Belediyesini, başta Başkanımız Sayın Dr. Memduh BÜYÜKKILIÇ olmak üzere, emeği geçen her kademedeki kıymetli çalışanlarıyla tebrik etmek zevkli bir görev olmalı. Yine, hikâyelerin derlenip toparlanmasından değerlendirme safhasına kadar gelen pek

çok aşamadaki ismi anılan anılmayan her bir emek sahibine de şükran duygularımızı, şehrimiz adına duyduğumuz minnettârlığı ifade etmek boynumuzun borcu olmalıdır. Malumdur ki, İbni Sînâ Hazretleri'nin veciz bir şekilde ifade ettiği üzere, “İlim ve sanat, takdîr edilmediği yerden hicret eder...”

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

İçindekiler

DERECEYE GİREN ÖYKÜLER

YÂ MEMÂT*	17
<i>Tayfun Çelik</i>	
ESKİ BİR HİKÂYE*	29
<i>Diren İnanç</i>	
İSTASYON*	35
<i>Menekşe Okyay</i>	
KİM KALIR	45
<i>Adnan Büyükbaş</i>	
NEF/ES	67
<i>Nur İpek Önder Mert</i>	
UYGUN ADIM	73
<i>Muhammed Yasin Başkan</i>	

YAYIMLANMAYA DEĞER BULUNAN ÖYKÜLER

ÂDEM'İN ÇOCUKLARI	95
<i>Şule Keleşoğlu</i>	
CEVİZ AĞACI	99
<i>Mükrime Dilekçi Zengin</i>	

BÜLBÜLÜ KARGALAR ÖLDÜRDÜ.....	105
<i>Ceren Türkkkan</i>	
BÜYÜK KAPININ ÖYKÜSÜ.....	111
<i>Esin Yılmaz</i>	
MASALSIZ GEÇEN GECENİN MASALI.....	115
<i>Cineti Kırgın</i>	
GASSAL.....	123
<i>Özlem Turgut Şili</i>	
FİLİZKIRAN.....	129
<i>Hasan Demir</i>	
ADIN YÛNUS OLA!.....	139
<i>Önder Yılmaz</i>	
AKİK.....	147
<i>Özge Korkmaz</i>	
BİTMEYEN YOLCULUK.....	157
<i>Ulaş Karakaya</i>	
SANCI.....	171
<i>Sebahattin Günay</i>	
ACIYI ÖLDÜRMEK.....	189
<i>Betül Sümeyye Sekreter</i>	
AĞLADIK.....	197
<i>Serpil Doğangün</i>	

GÖLGE OYUNLARI	201
<i>Bülent Can</i>	
KELEBEĞİN RÜYASI	205
<i>Erhan Çamurcu</i>	
VE KADINLAR.....	216
<i>Sebile Kaya</i>	
BİR ADAM BİR KAPI	223
<i>Onur Cansever</i>	
KAYBOLMAK ASLINDA BÜYÜMEKMiŞ.....	227
<i>Ayşe Nur Dağlı</i>	
YALANCI ÇINARIN ÖLÜMÜ	235
<i>Aysel Kaymaz</i>	
BİLİNMEYEN.....	243
<i>Beril Aldemir</i>	
AB-I HAYAT	253
<i>Sevcan Deniz</i>	

Dereceye Giren Öyküler

Yâ Memât*

TAYFUN ÇELİK

“Yâ Memât, Yâ Kakhâr, Yâ Murâd!”

Bıçakçızâde Remzi Efendi’nin Kôr Talihidir.

Rivâyet odur ki, Devlet-i Aliyye zamanında, Karaman Eyaletinin meşhur Livâ-i Kayseriyye Sancağı’nda, ki nazal ağzına kurban olunası yerli halkın tabiri ile Şehri Gayseriye’de, işlerinde çok mâhir ustalar yaşarmış. İşte bu mâhir ustaları ve gözü açık tüccarları ile bilinen düzlük şehirdeki ustalardan birisi de kapalı çarşısı eşraflarından Bıçakçızâde Remzi Efendi’ydi. Remzi Efendi, demir işinde o kadar mahâretliydi ki şehirdeki bütün kılıç bıçak işleri onun elinden geçmeden tamam olmazdı. Allah rızası için kesilen udhiyye, adak, akika ve şükür kurbanlarının bıçakları hep onun elinde çıkardı. Hattâ o kurbanların en güzel etlerinden yapılan ve tül gibi incecik doğranan bastırmaların bıçakları, kurban etiyle doldurulmak için kesilen mantı hamurlarının bıçakları, sur diplerinde içip içip birbirlerini doğrayan kumarbazların bıçakları, sefere katılan sipâhilerin palaları, hançerleri, dımışkî, karabelâ ve yatağanları, Remzi Efendi’nin elinde daha bir kabullenir, daha bir lezzetlenir ve daha bir gaddarlaşmış. Rivâyet odur ki, mesleğinin başlarında, Remzi Efendi gençliğinin verdiği hevesle yaptığı âletlerin kimin eline geçeceğine hiç kafa yormazdı. Kimin etini deşeceğini, kimi yârinden ayıracağını hiç düşünmeden bu sanatta ustasından öğrendiği her ne varsa bütün hünerini eserlerinde göstermekten geri durmazdı. Zamanla, yaş kemâle erip de ömrün hesap kitap seneleri başladığı vakit, hâliyle vicdanı da onu dürtmeye başlamıştı. Anlatılanlar doğruysa, kendi elinden çıkan bu sanat şâhikalarının hem hayır için, zaman zaman da şer için kullanıldığını aklına getirdikçe Remzi Usta’nın içi, ümit ile korku arası bir duygu ile dolarmış. Kesilen kurbanları, kazanılan cenkleri düşündükçe sevinir, şenlenir; cânileri, cellâtları, katilleri

düşündükçe de karalar bağlarmış. İşte bu yüzden başını secdeden her kaldırdığında, ocağı körüklerken döktüğü bıçakları döverken, bıçağı ya da kamayı satın alıp gidenin ardından bakarken elinden çıkan bu âletleri hayır için kullananların şer için kullananlardan fazla olmasını Cenâb-ı Allah’tan niyaz eder dururdu. Ocağın kor ateşine baktıkça, cehennem ateşinden kurutuluşu da ancak böyle umuyordu. Derken duaları kabul oldu ve Bağdat seferi sırasında ordusu ile Kayseriye şehrinden geçen Sultan Murâd Han, bu kılıç ustasının nâmını işitti. Ona, cenk kılıçlarından en hası olan Memât adlı yatağanını bileyletti. Remzi Efendi, Sultanın kılıcını öyle bir bileylemiş ki, o gün orada olanlar, kılıcın üzerine düşen kılların bile boylamasına ikiye bölündüğünü yemin billâh ederek hâlâ anlatıp dururlar. Remzi Efendi, yatağanı sadece bilemekle kalmamış, kılıcın bir yüzüne “Yâ Memât”, diğer yüzüne de “Yâ Kakhâr, Yâ Murâd” isimlerini işleyerek padişaha bütün hürmetiyle sunmuş. Padişah, demircinin bu davranışını çok beğenmiş ve bu güzel yatağanı ona armağan etmek istemiş. Her ne kadar padişah buyruğuna karşı gelinmesi âdetten olmasa da Remzi Efendi, vicdanının bir kenarında bekleyen keskin bıçakların sivri uçlarının artık yüreğine batmasına dayanamadığı için sultanın bu fevkalâde ikramını geri çevirmiş. Hattâ bu kılıcın ailesi için uğursuzluk getireceği inancı bir anda kalbine doğmuş: “Kılıcınız keskin, düşmana memât olsun: Yâ Memât, Yâ Kakhâr Yâ Murâd!” nidasıyla çarşıyı inleterek bu işten böylece kurtulmuş. Devletlû Sultan Murâd Hanımız, bu nidayı uğur saymış ve seferine daha bir moralle devam etmiş. Bağdat’ın düşeceğine olan inancı daha bir artmış. Demirci kuluna da türlü türlü ikramlarda bulunmuş. Remzi Efendi de bu sayede hayır için kullanılacak kılıçların şer işlerde kullanılanlardan katbekat fazla olacağını hesap ederek cenneti garantilediğinden emin bir şekilde yüreğindeki azaptan kurtulmuş. Düşmana çalakılıç girişen padişahı düşledikçe de döşeğinde huzurla uyumuş. Bir rivâyete göre zafer haberi fazla gecikmedi. Kısa bir süre sonra da bütün şehre yayıldı. Şehir emirinin de buyruğu ile üç gün üç gece kutlamalar yapıldı. Şehir halkı Câmî-i Kebir önünden dağıtılan pastırmaya da sucuğa da doydular. Zaferde, Remzi Efendi’nin de payı olduğu içinmiş elbet bütün bunlar. Bağdat’ın alınmasının ardından şehir halkı ve çarşı eşrafı arasında itibarı iyice artan Remzi Efendi, bir süre sonra padişah fermanıyla çarşının kapı ağalığına kadar yükselir. Ne yazık ki Remzi Efendi için bu huzur ve bolluk dolu geceler, fazla sürmez. Bu kadar himmetin ardından o da şehirdeki zengin Ermeniler ve Rumlar kadar azılı hırsızların gözdesi olur. Şöhretini takip eden günlerde evi ve dükkânı boyuna soyulmaya

başlanmış. Fakat bu hırsızlık olayı şehirdeki diğer yağma vak'alarına hiç benzemiyordu. Bunlar, her kimse, dükkânından ya da evinden tek bir çöp dahi almıyor, ne var ki bütün her şeyi birbirine katıp, çekip koyup gidiyorlardı. Hattâ zaman zaman evdeki taş döşemelerin bile kırıldığı, yüklüklerin bile yıkıldığı oluyordu. Ortalığı toplamak ise günler haftalar alıyordu. Hattâ rivâyet odur ki Remzi Efendi, hırsızların geleceği günleri az buçuk tahmin eder, evi derleyip toparlaması için Hunat Mahallesinden yevmiye usûlü hamallar bile tutardı. Bu durum birkaç kez daha tekrarlanınca Remzi Efendi bu işten iyice muzdarip, şehrin ileri gelen Ermeni ve Rum esnaflarının yanına çököverdi. Bu görmüş geçirmiş adamların Remzi Efendi'nin anlattıklarından yola çıkarak söylediklerine göre, hırsızların amacı onun ne malı ne de parasını çalmaktı. Görünüşe göre aradıkları çok değerli bir şeydi. Evine ve dükkânına arsızların dadanmalarının hikmetini, malından mülkünden çok, Sultan Murâd'ın kendisine bağışladığı Memât adlı cenk kılıcının olduğunu, Remzi Efendi'ye alıştırma alıştırma söylediler. Bu yatağan, halk arasında öyle bir ünlenmiş ki ona sahip olanın maddeten ve manen iki cihanda da aslâ dize gelmeyeceğine şehirdeki herkes hemfikirmiş. Hattâ ve hattâ şehirde kuşgönü bastırmaları en ince bu yatağan kesermiş ki lezzetinden, yiyenlerin gözlerinden sicim gibi yaşlar süzülürmüş. Hattâ ve hattâ üç gün üç gece bu lezzetin etkisinden kurtulamazlar, serhoş serhoş bütün şehri mecnun misâli adımlarlarmış. İşte, milletin ağzı torba değil ki büzesin. Neyse, Remzi Efendi durumu anlamıştı. Kılıcı, padişah hazretlerine geri verdiğini ve bunu da cümle âleme ilan ettiğini kodamanlara hatırlattı. Ne var ki törede kültürde padişah hediyesini geri çevirmek gibi bir şey olmadığından kimsenin bu söylediklerine itibar etmediğini Remzi Efendi geç de olsa anlamıştı. Ardından, ne yapılmasını gerektiğini yine başına bu çorabı ören aynı kişilere umarsızca sordu. Olurunu anlattılar hemen. Rivâyete göre, onu şehrin önde gelen kalem ağalarından Koko Can lakaplı Kirkor Ziya Efendiye yolladılar. Kirkor Ziya adındaki bu Ermeni, eski bir saray kâtibiymiş. Bir ara veziri azamın çok yakınında dahi bulunmuşmuş. Hattâ bir rivâyete göre gözleri iyi seçemeyince, bir rivâyete göre de güvenilmez bir adam olduğunun anlaşılması üzere saraydan kovulmuş. İşte Remzi Efendi Kirkor Ziya ile kafa kafaya verip bu işten kurtulmanın yolunu aramaya başladılar. Kirkor Ziya, ona – tabîi ki yüklü bir miktar para karşılığı- Sultanın ağzından sahte bir ferman yazmayı teklif etti. Sancak beyine hitaben gönderilen bu fermanda kulunu rahat bıraksınlar diye tüm şehir halkına her şeyi açık açık anlatacaktı. Remzi Efendi de bu fermanın

bir örneği eline geçer geçmez dükkânının camına asacak, Memât'ın kendisine bağışlanmadığı böylelikle ispatlanmış olacaktı. Remzi Efendi, başlarda tereddüt etse de fermenda yanlış bir şey olmadığını, hem de padişah ferman ve beratlarını birebir taklit ettiğini duyduğu bu adamın sanatına güvendiğinden dolayı söylediklerini çaresiz kabul etti. İşte bu iş Remzi Efendi'ye pahaliya patladı, ama padişah'tan himmetli bir ustaya dokunacak kadar tuzlu da sayılmazdı. Sonunda beklenen oldu. Hırsızlar, artık Remzi Efendiye musallat olmayı bırakmışlardı. Ancak bu sayede hırsızlardan kurtulduğuna sevinen Remzi Efendi, ne var ki bir süre sonra bu ferman ve berat yazdırma işinin müptelası olacaktı. Elinde avucunda ne varsa Kirkor Ziya'ya kaptırarak türlü türlü konularda boyuna ferman ve berat yazdırıp duracaktı. Önce, sultanın gördüğü lüzum üzerine kapalı çarşının baş ağalığına kendini atadı. Ardından her bir çarşı esnafından alının aylık onar akçeyi önce yirmiye, ardından da yirmi beşe yükseltti. Hızını alamayıp çarşıda toplanan her akçeden çarşı ağasına pay ayrılması yönünde yeni bir fermanla çıkageldi. Bunu biraz da Kirkor'un, komisyon isterim diye tutturmasından yapmıştı. Kapalı çarşıda olur olmadık esnafların işlerine karışıyor, halıcılara yeni yeni motifler uyduruyor, bastırmalarını beğenmediği bastırmacıların pabuçlarını dama atıyordu. Sabah yeni bir fikirle uyanıyor, hemen Kirkor Ziya'nın Kiçi kapısındaki mekânına uğruyor ve aklından ne geçerse Kirkor Ziya'ya yazdırıyordu. Bu sefer de bastırmaların bundan böyle kuşlokumu gibi küp küp doğranmasını salık veriyordu. Çarşı girişine diktği her cazgırı da akşam güneş batana kadar "Lokum gibi bastırma." diye bağırtıyordu. Bu sahte mührün verdiği gücün karşısında iyice gaddarlaştan Remzi Efendi, şehirde gününü gün ediyordu. Kirkor ise altın yumurtlayan tavuk bulmuş misâli paralarını yattığı döşegin altına istifliyordu. Nihâyet, bu kadar yükün altından kalkamayacağını anlayan çarşı esnafı, toplanıp Remzi Efendi'nin dükkânını yağmalayacağı sıra, öfkeden gözleri dönmüş Sübaşı ve Asesbaşı'nın yanlarında bir bölük askerle Câmî-i Kebir kapısından çarşıya girdikleri görülmüş. Kapiya dökülen meraklı gözlerin arasında yediği kötektan sürüye sürüye taşıdıkları Kirkor Ziya'yı askerlerin arasında o hâlde gören Remzi Efendi'nin dili oracıkta tutulu vermiş. Sadece dili tutuluverse iyi, kapılara dökülen çarşı esnaflarından ki kendisi Bıçakçızâdelerin çok has bir ticarî rakibi olan Demirci Sabri Efendi'nin rivâyetine göre, kendisine doğru gelen cellâtları gördüğü vakit af buyurun, koskoca adam altına bile pisletmişti. Bunu, çarşının girişine kurulan darağacında boyunlarındaki "Yâ Memât, Yâ Murâd" yazan fermanla sallanır

vaziyetteki iki kader ortağını gören çarşının diğer esnaflarının da teyit ettiği söylenir. Böylelikle Remzi Efendi'den artan bütün şan, şöhret, azıcık para, türlü türlü rivâyet ya da her ne varsa, işte o gün çarşı girişinde babası Abdülkerim Usta'nın kuzunda, dedesinin sallanan cesedine ıslak gözlerle bakan Bıçakçızâdelerin en küçük erkeği olan Kâsım'a kalmıştı.

Molla Kâsım'ın şiir dolu heybesinden çıkmadır.

Kâsım, dedesi ve babası gibi demircilik işine pek meyletmemişti. Kılıç ve bıçakları eline almaktan imtina ederdi. Bu zarif ruhlu çocuk için bütün bu keskin âletler onun ruhunda vahşetten başka bir şey çağrıştırmazdı. Hattâ dükkân komşuları Kuşçubaşı Şâir Necmi Efendi'den nakledilen bir rivâyete göre, bu çocuk, henüz bebeklik çağında dükkânlarının önündeki bir kurban kesimi sırasında çılgığı basmış, iki elini yüzüne kapatarak uzun süre ağlamıştı. Bıçakçızâdeleri derinden yaralayan bu olay karşısında çocuk apar topal kucaklanmış, hacılara hocalara götürülmüş, okunup üflenmiş, yunup arındırılmıştı. Ne var ki, Bıçakçızâdelere yaraşır tabiatlı bir çocuk olarak dükkâna geri dönmemişti. Babası Abdülkerim Usta, oğluna bu kadar yüklenmeye tahammül edemeyip onu kendi hâline bıraktığı vakit Kâsım için yeni bir hayat başlamış oldu. Kâsım, evlerinin tavan arasında çeşit çeşit güvercinler besler ve beslediği bu güvercinlere Kuşçubaşı Şâir Necmi Efendi'den öğrendiği şiirleri okumaya bayılırdı. Postacı-lara kendi elleri ile yedirir, taklacıların taklalarına el çırparak eşlik eder, dalgıç-ların ve Arapların kanat çırpışlarına hayranlıkla seyrederdi. Oğlunun kuş akıllı olacağını düşünen ve yüzyıllardır süre gelen bıçakçılık geleneğinin gözlerinin önünde sönüp gitmesini hazmedemeyen Abdülkerim Usta, palasını çekip kuş-ların narin boğazlarına dayadığı vakit, kendisini izleyen oğlu Kâsım'ın eli ayağı boşalmış hâlde damdan düşmek üzereykenki hâlini gördü. Zor gücün yaptığı bir hamle ile oğlunun narin bedenini kucaklamış, biricik oğlunu anasına tem-bihleyerek çarşının yolunu tutmuştu. Bir hışımla Kuşçubaşı Necmi'nin dükkâ-nına dalmış, tezgâhın arkasında duran adamı bir kuş gibi çekerek altına almış ve havada uçuşan tozları doğrayan keskinlikteki palasını şair ruhlu adamın boğazına dayamıştı. Yanlışlıkla yutkunsa kellesinin bedeninden ayrılacağını adı gibi bilen adam neler olup bittiğinden habersizmiş gibi öylece bakakaldı. Oğlu Kâsım'ın bu hâlde olmasında Necmi'nin payı büyüktü elbet, ama adam göz-yaşları içinde yemin billâh ediyor, oğluna ne kuşçuluk sanatını ne de şiir öğret-

tiğini bir türlü kabul etmiyordu. Elini kana bulamaktan vazgeçen Abdülkerim Usta, derhâl mahallenin çöpçatan karılarına haber salarak kendisine helâl süt emmiş bir cinsi latif bulmalarını tembihledi. Bu işte mâhir kadınlar aynı hızla adaylarını Abdülkerim ustaya sundular. Doğurduğu erkek çocuğun, hiç erkek çocuk gibi olmadığından, evin esas kadını, mecburen etrafında olup bitenlere boyun eğiyordu. Ne var ki bu yeni kadından doğan çocuk da kız olunca Abdülkerim usta, başını iki elinin arasına alarak kara kara düşünür oldu. Hocaların hocası Seyyit Burhanettin Hazretleri'ne hattâ şehirde ne kadar türbe yatır varsa, hepsine adaklar adamıştı. Maalesef ikinci deneme de kız çocuğa çıkınca Abdülkerim Usta Bıçakçızâde geleneğinin kendisi ile sona erdiğini nihâyet kabul etti. Bütün bunlar olurken, Kâsım serpilip boylanmıştı. Yürüyüşü ile oturup kalkması ile civan bir delikanlıya dönüşmüştü. Üstelik yaşlılarından farklı olarak şiir bilen, insanların gönlüne dokunarak konuşan, hassas ruhlu bir molla olup çıkmıştı bu delikanlı. Bunda, elbette gizli gizli buluşup uzun gecelerde hasbîhâl ettikleri Kuşçubaşı Necmi Efendi'nin de payı çoktu. Zorla güzellik olamayacağını anlayan Abdülkerim Usta, oğlu Kâsım'ın gönül ustasına hediyelerle ziyarete gitmiş, oğlunu demircilik mesleğine kavuşturması için Kuşçubaşı Necmi'den ricacı olmuştu. Kendi oğlu için başkasına rica minnet kalması adamın ruhunu derinden yaraladı. Dağ gibi adam kısa sürede eriyip çöktü. Artık eskisi gibi ocağı yakmıyor, kalfaların haftalıklarını zamanında ödemiyor, işten kaçıp başka bir dükkânda soluğu alan çırakların ardına düşmüyordu. Abdülkerim Usta, padişah bıçakçılığından nasıl bu durumlara geldiğinin muhasebesini yaptıkça daha da kederleniyordu. Yine bu kederli akşamların birinde sur dibinde tanıştığı sakilerden birinin ikramını geri çevirmeyip, şarap illetiyle tanıştı. Şarabı içtiği ve derdini sakiye açtığı gecenin ardından soluğu yine Kuşçubaşı'nın yanında aldı. Oğlunun erkekliğini utana sıkıla Kuşçubaşı'na sordu. Adamın yanıtlarıyla da öz oğlu hakkında böyle şeyler aklına getirdiği için yine kendinden utandı. Nihâyet istediği oldu. Kuşçubaşının oğlunu ikna etmesi, hattâ nişan düğün olayları bile sandığından uzun sürmedi. Hattâ torununu kucağına aldığı anda bir an için kendisini rüyada bile zannetti. İşte nihâyet Bıçakçızâdelerin umudu, ailenin asırlardır süre gelen bıçakçılık geleneğini devam ettirecek olan erkek torunu avucunun içinde duruyordu. Sur dibinde yakalandığı şarap illetini bu sabinin doğumuyla derhâl terk etti. Ne var ki bu durum hem ustalığının körelmesine hem de işlerinin aksamasına neden olmuştu. Şehir halkı artık başka başka ustalardan bıçak alıyor, Abdülkerim Usta arefe günü bile doğru düzgün

bileyecek bıçak bulamıyordu. Dükkânı yerim belli olsun diye açtığının kendisi de farkındaydı artık. Tek umudu torununun kendisi ölmeden bir an önce büyümesiydi. Şu yalan dünyada Allah'tan tek istediği buydu. Yine bir gün boş dükkânda vakit öldürürken çekiç sesinin dışarıdan tek tük duyulduğu bir sıra kapıda bir karartı belirdi. Abdülkerim Usta, başını kor demirden kaldırıp baktığında, senelerce kor aleve bakmaktan bozulan gözlerinin kendisine oyun ettiğini sandı. Ama kapıda öylece duran oğlu Molla Kâsım'dan başkası değildi. Oğlunu sessizce ocağın başındaki tabureye buyur etti. Abdülkerim usta, ateşin içindeki en az on yıl önce olması gerekenlerin peşine takılmış öylece dalıp gitti. Kâsım'ın duruşundan, yaşlı babacığının gönlünü almaktan çok, bir şey isteme niyetinde olduğu belliydi. Zaten Abdülkerim usta da bu saatten sonra oğluna demircilik namına bir şey öğretemeyeceğinin farkında, sadece kaderine boyun eğmiş susuyordu. Kâsım, babasının çok istediği şeyi yani oğlunu demirci ustası yapabileceği müjdesini babasına verdi. Eli ayağı tutsun istediği zaman buna başlayabilirdi üstelik. Eti senin, kemiği benim diye de ekledi. Abdülkerim usta'nın sevinçten gözleri ocaktaki kor gibi parıldadı. Ancak buna karşılık oğlunun kendisinden bir isteği olduğunu duyunca yeni su verilmiş kılıç gibi katıldı. Duymuştu ki Saruhan Sancağı'nda, şehzâde sarayında türüne az rastlanır hünkârî derler iyi bir güvercin cinsi yetiştirilmişti. Rivâyet odur ki güvercinlerin şâhı olan bu kuş, kuş sevdalılarının her gece rüyasına girer, onları mecnun misâli ağızları semâya dönük diyar diyar gezdirirdi. Gagasız olduğu için de yavru beslemek de zorlanıyor, çıkan yavrular da birkaç güne ölüyordu. Bu yüzden yetiştirilmesi zor, bulunması imkânsız bir türdü. Oğlu Kâsım'dan kuş masalı dinlediğine inanamayan Abdülkerim usta ocağın vârisi torununun hatırına ağzını açmadan dinliyordu. Kâsım, hünkârîlerin güzelliklerini bire bin katıp anlattı. Ne var ki bu kuş çok çok pahalı bir kuştı ve taşınması, bakımı ve beslemesi de o kadar zahmetliydi. Saruhan sancağına gidip, o kuşu getirmek için oldukça yüklü bir para gerekiyordu. Bütün bu anlatılanları dinlerken Abdülkerim Usta'nın yüreğine, en çok oğlu Kâsım'ın kuştan söz ederkenki bakışları takıldı. Bir zaman kendisinin de yatağanlardan, palalardan, şaşmirlerden, dımışkîlerden söz açılınca gözlerinin böyle parladığını hatırladı. Kendi torununa meslek öğretmenin şâir ve kuşçu meclislerinde oturup kalkan oğlunun iznine tâbi olmasını hazmedemiyordu. Ancak insafsız oğlunun rızasını almaktan başka bir yolu olmadığını biliyordu. İşlerin eskisi gibi gitmediğini anlattı önce. Dedesinden kalanların tez zamanda tükendiğinden bahsetti. Ellerinde, ev ile bu ocaktan başka bir şey

kalmadığını, bu yüzden fazla miktarda para bulamayacağını söyledi. Ama isterse Hacı Kâsım Mahallesindeki Ermeni tefecilerden yüksek faizli borç alabileceğini ekledi. Ardından bunu da elbirliği ile de çalışıp ödemeyi teklif etti. Kâsım, babasının anlattıkları hiç önemli değilmiş gibi eliyle hepsini geçiştirdi. Gözlerini babasına dikerek “Yâ Memât” dedi. Abdülkerim Usta, kendisine keskin gözlerle bakan oğluna ocağın içindeki kor ateşe bakar gibi gözlerini kısarak baktı. Kâsım, “Baba, Sultan Murâd’ın o meşhur yatağanı sendeymiş, gel ver onu bana!” dedi. Abdülkerim Usta, duydukları karşısında önce şaşırdı. Ardından gülmeye başladı. “Ah benim kuş akıllı oğlum, kıt akıllı oğlum, meziyetsiz oğlum, bilmez misin ki tevatürden başka bir şey değildir o. Deden kılıcı uğursuzluk getirir diye sahibine geri vermiştir. Bunu sağır sultan bile duymuştur. Dedenin başına gelenler hep o kılıcın uğursuzluğundan olmuştur. Ona dokunan yanar, elleri kurur, dünyası kara boyanır da âmâlar gibi sessiz sözsüz gezerler. Hiç bilmez misin?” Kâsım, duyduklarına şaşırmamış vaziyette ocaktan çekici çekip aldı. Babası ilk defa oğlunun dükkândaki aletlere korkmadan dokunabilmesini şaşkınlıkla seyrediyordu. “O hâlde bana bir Memât yap, göster ustalığını, onu öyle yap ki cümle âlem onu Memât bilsin.” Oğlunun gözlerindeki kanat çırpınışlarını gören babası hiç düşünmeden bütün maharetiyle ocağa kapandı. Var gücü ile ateşi körüklemeye başladı. Elinin pasını çözdükten sonra, en kısa zamanda çeliğin en hasını kullanmış, kılıcın en hafifini ama en keskinini yapmıştı. Üstelik babasının anlattıklarından duyduğu kadarıyla bir yanına “Yâ Memât” diğer yanına “Yâ Kakhâr, Yâ Murâd” ı da hat etmeyi unutmadı. Kulaklıyı, alengirli motiflerle bir güzel bezemişti. Gümüş sicimle işlemeli güzel bir de kın yaptı. Ardından kendi el yazması ile bu kılıcın Babası Bıçakçızâde Remzi Efendiye, sultanımız Murâd Han tarafından filanca tarihte bağışlandığını gösteren bir kılavuz katlayıp ekledi. Ahşap bir sandukanın içinde ışıldayan kılıcı oğluna göstererek: “İşte” dedi “Gerçeği gibi oldu.” Torbasına biraz para, biraz bastırma ve biraz çemen koyup hep beraber Kâsım’ı Saruhan sancağına uğurladılar. Abdülkerim Usta, oğlunun, tozu dumana katan atının arkasından bakarken oğlunu alıp karşılığında torununu veren kadere ince bir ah göndermişti bile. Haftalar aylar geçtikçe dede torun daha bir içli dışlı olmuşlardı. Abdülkerim Usta, henüz beş yaşını yeni bitiren torununu dükkâna getirir, bütün aletlerin adını el kadar bebeye saydırırdı. Torunu malzemelerin adını saydıkça da keyifle onu dinlerdi. Hattâ ona kendi eline uygun küçük bir de çekiç yapıp soğuk demiri düzenli aralıklarla dövmesini bile göstermişti. Çocuk, babasının aksine demir işinde

maharetli olacağa benziyordu. Dükkâna gelince torununun gözleri çeliğin koru gibi parlıyordu. Bilekleri sağlam, dengesi yerindeydi. Hattâ söylenenlere göre işaret edilen noktaya hiç kaydırmadan defalarca vurabiliyordu. Torunu işi belledikçe dedesi Abdülkerim Usta'nın da kaybolan neşesi yerine geliyordu. Kapalı çarşı esnafı içinde boynunu bükmeden çıkıyor, Piri Paşa Hanındaki çay ve nargile molaları sırasında yeni Bıçakçızâdesini göğsünü gere gere herkese anlatıyordu. Ancak oğlu Kâsım sorulduğu vakit, kuş almaya gitti demeyi gururuna yediremiyor, bunu soranlar onun nereye gittiğini bilseler de Abdülkerim usta, oğlum Dersâdet'e ilim öğrenmeye gitti deyip soruları savuşturuyordu. Aylar sonra Kâsım, baba ocağına döndü. Üstü başı perişan, yayan yapıldak bir dönüştü bu. Üstelik sağ kolunu da çeviremiyordu. Muhtemelen yanlış kaynadığından bir kolu çot kalmıştı. Derken ev halkı onu avluda karşıladı. Ağıtların, feryatların tozu dağıldıktan sonra Abdülkerim Usta, oğluna harâmîlerin saldırdığını anladı. Geride ne atı ne parası ne de onun bin bir zahmetle yaptığı yatağını kalmıştı. Kâsım, başından geçenleri bir çırpıda anlatmaya başladı. Yolculuğu sorunsuz geçerken birinci ayın sonunda Karaman Sancağı'nı geçmişti. Ne var ki Uşşak vilayetine varmak üzereyken bir han çıkışı yolda harâmîler saldırmış, oldukça kalabalık olan bu kansız çeteye karşı koyamamıştı. Sonra atının heybesinde buldukları kılıcın etrafında toplanmışlardı. Önce kendisinin bir ulak olduğunu zannetmişler, tam kafasını koparmak üzerelerken Kâsım, olan biten her şeyi anlatmaya başlamıştı. Bu yatağanının Sultan Murâd'ın hediyesi olduğunu ve onun çok değerli bir kılıç olduğundan bahsetmişti. Hattâ harâmîbaşı, "Bu kadar yeter!" deyip sözünü kesmeseydi eğer, onlara ayaküstü hünkârî güvercinlerinin güzelliklerini de bir çırpıda anlatacaktı. Harâmîler, kılıca el koyduktan sonra, bu molla kılıklı gencin önemli bir kişi olduğunu düşünüp onu salıvermişlerdi. Kâsım ise gerisin geri Kayseriye'ye döneceğine, alamasam bile belki sarayın avlusundan hünkârîleri görürüm umudu ile yoluna devam etmişti. Harâmîlerin sardığı kolu günden güne kötüleşmiş, daha Saruhan Sancağı'na varmadan tutan kolu tutmaz olmuştu. Günlerce aç bîlaç, cami kapılarından, imaretlerden beslenmek zorunda kaldı. Nihâyet Saruhan'a vardı. Sarayı bulup bahçesinden havalanan kuşları beklemeye başladı. Ancak mavi semâda hayallerindeki gibi kanat çırpın bir tane bile güvercin yoktu. Üç beş gün derken ağzı sürekli semâya açık bu kılıksız molla, hâliyle sarayın muhafızlarının dikkatini çekti. Tez şehzâdeye haber salındı. Kendisine işkence edilerek saltanattaki hangi kardeşin adamı olduğu öğrenilmeye çalışıldı. Ne var ki Kâsım, kuşlardan ve

şiiirden başka bir şey sayıklamayınca kendisinde korkulacak bir şey olmadığı anlaşıldı. Kâsım, kendisine geldikten sonra da burada ne aradığını anlatmaya koyuldu. Derken haberi alan şehzâde, onu huzuruna buyur etti. Bu inatçı adamın kuşlara olan sevdası, sancakbeyinin dikkatini çekmişti. Lalalarının uyarılarına rağmen şehzâde, günlerce Kâsım ile oturup kalktı. Sabahlara kadar hasbîhâl ettiler. Ondan güzel kuş hikâyeleri ve güzel şiirler dinledi. Bütün bu olanlara güvenen Kâsım, sonunda dayanamamış hünkârî güvercinlerini en azından görmeyi dilemişti. Şehzâde ne yazık ki artık nesli tükenen bu kuşların son bir çiftinin de Dersââdet'e gönderildiğini, ama isterse saraydaki başka çeşit güvercinlerden ona verebileceğini söyledi. Kâsım, binlerce arşın yolu boşu boşuna geldiğinin farkına varmıştı. Bundan daha kötüsü ise zihninde yarattığı o güzelim kuşları özgürce semâya salamayıp onları senelerce kafasının içinde çırpınıp durmalarına katlanmaktı. Kuşların peşinden gidecek takati yoktu artık. Hem gitse bile bu son çift kuşu da kendisine verecek hâlleri yoktu elbette. Şehzâdenin verdiği heybeleri erzak dolu atla yola koyuldu. Ne var ki yolda yine harâmîlerin saldırısına uğrayacak, memleketine yayan yapıldak dönmek zorunda kalacaktı. Ama bu sefer her şeyi kaptırmamış, şehzâdenin kendisine verdiği Yûsufî mahlaslı Germiyanlı Yûsuf'un şiirlerinin derlendiği kitabı haydutlardan kurtarmıştı. Her şeyi olduğu gibi anlattı da bir tek kuş sarhoşluğu yüzünden ancak yolda hatırlayabildiği şehzâdenin söylediği sözleri anlatmamıştı. "Yaman olur sizin oranın kılıç ustaları bilirim, küffârın tepesine inen zaferlerimizde katkınız çoktur." demişti şehzâde. Hattâ, "Tanır mısın bir usta, Remzi Efendi? diye sanki inadına sormuştu da "Hiç bilmem." diyebilmişti Kâsım. İşte yatağanı harâmîlere kaptırdığına da en çok o zaman üzölmüştü Kâsım. "Kısmet olursa" diye söze başlamıştı şehzâde. "Mevlâ tahta çıkmayı nasip ederse Bıçakçızâdelerin elinden çıkma, kaplan pençesi gibi keskin ama, kuş kadar hafif bir yatağan yaptırmak isterim. Tıpkı ecdatlarım gibi."

İşte Molla Kâsım, bütün bunları Gediz Nehri'nin kenarında Germiyanlı Yûsuf'un şiirlerini okurken, daha doğrusu şiirlerin içinde hünkârî kuşlarını ararken düşünüyordu. İçinde hünkârîlerin adı geçmeyen sahifeleri öfkeyle yırtıp, nehrin sularına atıyordu. Bir taraftan da içinde hiç güvercin olmayan şiirleri şehzâdenin kendisine ne için verdiğini anlamaya çabalıyordu. Şiirle dolan ırmak, daha bir mahzun akıyor, âdetâ zaman gibi donuyordu. Neredeyse bu kadar yükün altından kalkamayacaktı. Derken, suyun üstünde söğüt dallarına tutunarak yüzen sahifelerin her biri bir kuş kanadı oluverdi. Sonra bu kuşlar

Kâsım'ın üzerinde dolanmaya başladılar. Ardından, kuşlardan biri başka bir kuşun kanadından tutuverdi ve bütün kuşlar kanat kanada vererek Kâsım'ın darağacında sallanan dedesi kılığında, bir ileri bir geri sallanmaya başladılar. Kendini, yüzlerce hünkârî güvercinin kanat çırpınışlarından çıkan büyüye kaptıran Kâsım, o gün dedesini ırmağın kenarında dirilttiğini zevâta anlatsa da kimse kendisine inanmayacaktı. O da böylece, tıpkı ilk günkü gibi hayranlıkla seyrettiği kuşların, semâda bıraktıkları kanat izlerinin peşinden ayrılmamaya karar vermişti.

Yâ Memât üzerine son rivâyetlerdir.

Etliye sütlüye karışmaz Kuşçubaşı Necmi'den nakledilen bir rivâyete göre, Kâsım'ın başına gelenlere babası Abdülkerim Usta, hiç mi hiç üzülmemişti. Hattâ için için oğlunun başına gelen bu duruma sevinmişti bile. Canını kurtardığına dua etmesi yeterdi de artardı. Kapalı çarşısı eşrafından aktarılan bir başka rivâyete göre Abdülkerim Usta, torunu olacak cengâveri, en az büyük dedesi Remzi Efendi kadar işinde mâhir bir usta olarak yetiştirmişti. Bıçakçızâdelerin eski şöhreti yerine gelmiş de şehirde bastırmaya tutunmadan tül gibi doğrayan bütün bıçaklar, yine aynı dükkândan çıkmaya başlamıştı. Kâsım ise o günden sonra daha da içine kapanmış, medrese âlimleriyle katıldığı şiir fasıllarına bile uğramaz olmuştu. Varsa yoksa akli hünkârî güvercinlerindeydi. Hattâ bir rivâyete göre Dersaadet'e gitmenin planlarını yapıyordu. Müzecibaşı Bahri Efendi'den nakledilen bir rivâyete göre ise harâmîlerin el koyduğu Memât adlı yatağan, essahtan Sultan Murâd'ın yatağanı sanılıp, asırlar boyu elden ele alınıp satılmıştı. Uğrunda nice kanlar akmış, nice ocaklar sönmüştü. Alandan da satandan da eksiltmeden, bir türlü kıyameti karşılayacağı yerini bulamamıştı. Yatağan tüm ecdat yurdunu dolaşıp en son, Devlet-i Aliyye'nin ömrünü tamamlayıp torunların yeni bir devlet kurmalarının ardından Kayseri şehrinde müze olarak kullanılan Hunat Hatun Medresesinde görülmüştü. Rivâyete göre, cam vitrinin arkasında olanca haşmeti ile öylece, gelen geçene göz kırptığı söylenir. Müzenin dağıtılıp çay bahçesi yapılmasının ardından Memât'ın nerede olduğuna dair hiçbir rivâyette cevap bulunamamıştır. Kimileri Topkapı Sarayı'nın deposuna kaldırıldığını, kimileri ise çok yüklü bir para karşılığı yurt dışına kaçırıldığını anlatıp dururlar. Ama medreseye sabah serinliğinde gelenler, medresenin eyvanına

ara ara hünkârî cinsine benzer güvercinlerin konup durduğunu yemin billâh ederek gelene geçene hâlâ anlatırlar.

Eski Bir Hikâye*

DİREN İNANÇ

Küçük bir yırtıkla başladı her şey. Bunu, sırayla nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Sırayla başlamam gerekirse o yırtıktan daha öncesine gitmem gerekir. Kâmrân Bey'e meselâ. Ah Kâmrân Bey, ne üşürmüş. Çocuktan belliymiş, her daim sanki ısınacakmış gibi sokulmuş kuytulara. Sümsük Kâmrân, derlemiş bu yüzden ona. Doğumu bir kış ayazında olmuş. Annesi önüne gelene söylemiş bunu her defasında. Kış geldi mi hiç dayanamaz, titreye titreye iç geçirirmiş Kâmrân Bey. O gün bugün de hiçbir şey değişmedi zaten. Onun kışla kavgası daha Eylül gelmeden başlar. Kuşları havada, yumurtasını tavada gördüğü zaman dizleri sızlar. Nenesinin romatizması vardı. Ama Kâmrân Bey'in yoktu. O yaşta romatizma mı olurmuş, daha ellisinde var yoktu. O yaşta kalorifer yanlarını kimseciklere kaptırmazdı. Sırtını döküm demir peteklere dayadı mı ancak o zaman kendini ısınmış hissederdi. Dairede otururken dışarıya bakar, baktıkça daha da üşürdü. Eylül'de annesi ölmüştü, belki içindeki bu soğukluk yetim kalmış bir çocuk soğukluğuydu. Kimseler bilmezdi bunu. Kimseler de anlamadı. Ama biteviye sızlanmasından da çok sıkıldılar. Bu yüzden herkes onu ısıtmaya çalıştı. Sazla sözle muhabbetle değil, her Eylül gelişinde yün çoraplar ördüler ayaklarına. Kalın süveterler, kazaklar hediye ettiler. Boğazlarını yüksek yüksek yaptılar ki, boğazına kadar saplandığı karlara gömülmesin Kâmrân Bey. Ayaklarının altına ısıtılmış tuğlalar verdiler. Koltuk altlarına sıcak su torbaları yerleştirdiler. Ayazda ağızlarından buharlar çıktığında bile Kâmrân Bey'in ellerine hohladılar, yeter ki daha fazla sızlanmasın diye. Her şey de biraz böyle başladı zaten, o Eylül akşamında.

Çıplak dallar ve oradan oraya sürüklenen yapraklar vardı. Soğuk sokağı katılaştırmıştı sanki. Dallar, rüzgâr biraz daha sert esse ortadan çıt diye ayrılıverecekmiş gibi gevrekleşmişti. Taş kaldırımlar soğuktan parlıyordu. Öyle ki, üzerinde gezinirsen küt diye düşecek gibi kayganlaşmıştı. Tahta pencerenin bile macunları soğuktan kurumuş, derin derin çatlaklar oluşmuştu. Hâlbuki yazın ne güzel yumuşardı. Sinekler yapışırdaydı üzerlerine de, keyifle kovardı Kâmrân

Bey. Kovarken kemikleri genişlerdi sanki. Daha büyük, daha güçlü hissederdi kendini Kâmrân Bey sıcakta. Soğuk ölüm demekti Kâmrân Bey için. Bu yüzden o gün cama dokunmayı aklından bile geçirmede Kâmrân Bey. Ben gördüm. İçi ürpermişti. Vücudu daha da küçülmüştü, avuçlarını iç içe koymuş öylece dışarıya bakıyordu. Bakıyordu ki, o sırada, elinde bir büyük bardak ıhlamur ile Murteza Efendi girdi içeri. Ve bir anda boş odada bir başına oturan Kâmrân Bey'e, elindeki ıhlamuru verdi. Ihlamuru, Daire Amiri Âmil Bey'e getirmişti hâlbuki. Bilmiyordu ki bunu Kâmrân Bey. Aslında biliyordu. Ama bildiği, Murteza Efendi'nin dairede sadece Daire Amiri Âmil bey için ıhlamur demlediği idi. O mis gibi dolanan koku, sadece Daire Amiri Âmil Bey'in burnuna giderdi. Bir amir burnu olmak kolay şey midir? Değildir elbette. O gün erken çıkmıştı Daire Amiri Âmil bey hâlbuki. O yüzden ıhlamurunu içememişti sıcak sıcak. Söylememişti bunu Murteza Efendi. Neden söylesin ki? Daire Amiri Âmil Bey'in o gün erken çıktığını söylese, katip Pervin'in beş yaşındaki yaramaz çocuğunu yanında getirdiğini de söylemesi gerekirdi. Katip Pervin bunu söylememesi için yemin ettirmişti Murteza Efendi'ye. Yasaktı çünkü. Yazman Samim Bey'in arabasının aküsünü bittiği için daireye otobüsle geldiğini de söylemesi gerekirdi. Ama bunun yalan olduğunu, yani daireye otobüsle gelmesinin sebebinin akü değil, arabasını kumar borcu yüzünden satması olduğunu, bildiği hâlde söylemezdi. Söylese, Mühendis Marif Efendi'nin karısıyla kavga ettiği için daireye gelirken kahvaltı etmediğini ve yoldan aldığı simidi sinir içerisinde kemirdiğini de söylemesi gerekirdi, tabii kavgalarının sebebinin Yakamoz'da çalışan sarışın aşüfte olduğunu da. Bunların hiçbirini söyleyemezdi. Murteza sır küpüydü çünkü. Bunların her birini söylese, o gün Daire Amiri Âmil Bey'in neden daireden erken çıktığını da söylemek zorunda kalabilirdi. Matmazeli. Siyah Corvette'yi. Ama söylemedi.

Söylemedi ve işte o büyük bardak ıhlamuru Kâmrân Bey'e verdi. Ihlamur kokusu, Kâmrân Bey'in içini bir anda ısıtıverdi. İlk andan itibaren, yani, eline büyük cam bardağı alır almaz şaşkınlıkla değiştiğini hissetti Kâmrân Bey. Normalde bardağın elini yakması gerekirdi mesela. Ama yakmadı. Buna Murteza Efendi'nin şaşırmaması gerekirdi. Ama şaşırmadı. Murteza Efendi hiçbir şey demeden bardağı verdi ve çıktı. Odada tek başına kaldı Kâmrân Bey. Bir yudum aldı ıhlamurdan. Sonra bir yudum daha aldı. Ve bir daha. Nazmi içeri girdiğinde Kâmrân Bey gülüyordu. Çünkü üçüncü yudumunda ince dilimlenmiş limon burnuna çarpmıştı. Burnundan gıdıklanmıştı. Aldırmadı ve masasına oturdu Nazmi. Hemen masasındaki evraklara gömüldü. Gömleklerinin kollarını kıvırmıştı

yine. Kurşun kalem izinin gömleğinin manşetlerine iz yapmasından hayıflanıp duracaktı birkaç saat sonra. Tekrar ve tekrar saçlarını tarayacaktı. Parıl parıl parlayan biryantinli saçlarına bakacaktı hayran hayran. Sonra manşetlerine isminin baş harfleri işlenmiş kar beyaz gömleklerinden bahsedecekti. Kumaşının Fransa'dan geldiği için zor ütü tuttuğundan ve sırf bu yüzden annesinin her sabah gömleklerini kolaladığından tekrar tekrar söz edecekti. Okuduğu mektepteki bütün arkadaşlarının böyle gömlekler giydiğini söyleyecek, Kâmrân Bey'in bir türlü ezberleyemediği bir dolu ecnebi isim sayacaktı ardı ardına. Arkadaşlarından birisi Proust hayranı idi, birisi Marx. Bir de, ismi kurabiye ismine benzeyen bir başka arkadaşı vardı ki, onun Machiavelli hayranı olduğunu öğrenmişti artık. Okuduğu Fransız mektebi sebebiyle Nazmi'nin küçümseyen bakışları altında ezilecekti yine Kâmrân Bey. Birkaç kelam sonra onun, dairenin gelecekteki amiri olacağını hissedip huzursuzlanacaktı. Bir şey yapamayacaktı. Dördüncü yudumunu almasaydı. Ama aldı. Ben gördüm.

'Ben çıkıyorum.' dedi Kâmrân Bey âniden. Yerinden doğruluverdi.

Nazmi sustu. Mektepte aldığı alafranga riyaziye kaidelerinden bahsetmek üzereydi. Batılı ilimlerin üstünlüğünden. Bir de kendisine hayranlık duyan genç kızlardan. Saçlarındaki kurdelenin birdenbire nasıl da çözüldüğünü anlatacaktı. En güzeli Fındıkkurdu Esmâ ile cilveleşmelerini. Neden Fındıkkurdu dediklerini de anlatacaktı. Ama anlatamadı. Kelimeler ağzının içerisine tekrar doluşuverdiler sanki. Öyle ki, ansızın çekip gidişinin nedenini bile soramadı. İlerde amir olduğunda bunun hesabını soracağını söyleyemedi. Onu Daire Amiri Âmil Bey'e ihbar edeceğini ima edip gözdağı veremedi. Aylığı kesilecek diye tehdit edemedi. Bunların hiçbirini aklına bile gelmedi Nazmi'nin. Kâmrân Bey'in arkasından öylece bakakaldı.

Sadece o mu? Katip Pervin de. Yazman Samim de. Mühendis Marif de. Hatta sır küpü Murteza da. Kenarlarında kurumuş ıhlamur izlerini bıraktığı boş bardağı eline tutuşturduğunda bile tek kelime edemedi. Bardağın kenarında damlalar çoktan yapış yapış olup kurumuşlardı bile. Hepsi, yüksek ahşap kapılarının önünde durmuş, arkasını dönüp mağrur bir şekilde yürüyen Kâmrân Bey'e bakıyorlardı. Kâmrân Bey çıkıyordu. Arkasına bakmadan; arkasına, ezdiği ahşap parkelerin gıcirtısını döke saça gidiyordu.

Dışarı çıkar çıkmaz nereye gideceğine karar verdi Kâmrân Bey. Çünkü dışarı çıkarken, ceketi kapıya takılmıştı. Kapıya takılır takılmaz aniden ceketi

yırtılıvermişti. Yırtığın boşluğundan burnuna hâlâ buram buram bir ıhlamur kokusu geliyordu sanki. İlk kez yırtık bir şey giymiyordu elbette, ama bu kez canı sıkıldı düştüğü bu duruma. İşte her şeyi başlatan yırtık, o yırtıktı. Ben gördüm. O sırada sıkıca tutunmuştum. Bir an keyifsizleşti Kâmrân Bey. Dairenin karşısındaki kasabın camında kendi yansımasını gördüğünde, işte tam o anda nereye gideceğine karar verdi. Yönünü hemen değiştirdi ve kararlı bir şekilde yürümesine devam etti. Adımlarını hızlandırdı, yolda hiç kimselere bakmadı. Yanından geçene, kolundan çekene, dilenciye esnafa, zabıtaya memura, kediye köpeğe, taşa çamura aldırmadı.

Tedirgindi. İçeri girdiğinde bunu hemen anlamıştı Terzi Niyazi. Ne de olsa uzun zamandan beri tanırды Kâmrân Bey'i. Çocukluğu elinde geçmişti. Sünnetliğini kendi hazırlamıştı. Okul müsameresindeki Osmanlı Nazırı kostümünü, okuma bayramındaki Deniz Piyadesi üniformasını da. Ne utanmıştı ama. Birkaç bayramlık kıyafet, bir de onuncu doğum günü için bir kruvaze ceket daha vardı diktiği. Ne yakışmıştı ama. Memuriyete başladığında giydiği ilk takımı da o dikmişti. Yirmi iki yaşında bıyıkları bile terlememiş gencecik bir delikanlıydı o zamanlar. Babasının gölgesinde kalmış fiziğini, ayak uçlarına çevrilmiş başını, limonla bastıramadığı sert ve dik saçlarını hatırlardı hâlâ. Mahcup gülüşünü. Omuzları babasından düşüktü, beli ince, baldırları kalıncaydı. Ensesi zayıftı ve gölgesi babasının gölgesi altında kaybolurdu. O büyük gölgeye bakar bakar dururdu. Hep aynı yere. Hep sessiz. Ama bu sefer konuştu Kâmrân Bey. Uzun uzun, seneler öncesindeki gibi değil, babası Mütahassıs Raci Beyefendi'nin oğlu gibi değil, sümsük Kâmrân gibi değil, Kâmrân Bey gibi konuştu. Kumaşları istedi. Önüne serdirtti; gabardini vardı, kaşmiri, jüponu, kaşesi. Hepsine baktı. Hiçbirini beğenmedi, yenilerini istedi. Yetinmedi, ithallerini getirtti. Astarını seçti. Modelini beğendi. Provalıkları giydi giydi, değiştirdi. Etek boyuna, manşetlerine karıştı; omuzlarına, yakasına, ceplerinin şekline baktı. Düşündü, düşündü karar değiştirdi. Düşündü ve tekrar tekrar karar değiştirdi. Sonra,

'İşte şimdi tamam' dedi. Dedi ama yetmedi.

O gün evine gittiğinde nenesini buldu karşısında. İki büküm olmuş, kuzine-nin başında zar zor ayakta durarak bakır kapta kaynattığı kapuskanın kokusunu almadı Kâmrân Bey. Yemek sonrasında odun sobasının yanına kuruldu. Bacaklarının üstüne battaniyesini serdi, yün terliklerini giydi. Nenesinin sobanın üstüne attığı kestanelerin kızarmasını seyretti, maşayla çevirmesini inceledi.

Kimisi çevrilince devrildi. Çıtırtılarını dinledi. Nenesinin verdiği kestaneleri çiziklerinden yarıp ağzına attı Kâmrân Bey. Parmakları kararmadı. Tırnakları acımadı. Ağzı dili yanmadı. Acıdı, yandı ama anlamadı. Çünkü zihninde sadece ceketı vardı. Yeni ceketinin yakasını düşündü, bir parmak daha yukarı yapsaydı diye hayıflandı. Belindeki boşluğu aldırmadığı için pişmalık duydu. Düğmelerini, astarının rengini hayal etti. Gözünü kapattı, yine düşündü. Sabahı zor etti.

Sabah Kâmrân Bey'i kapısında gördüğünde şaşırdı buna Terzi Niyazi. Çünkü sabahında daireye gitmedi Kâmrân Bey. Ve sonraki gün. Ve bir sonraki gün. Her sabah Terzi Niyazi'nin dükkanında aldı soluğu aylar boyunca. Terzi Niyazi'ye düğmelerini söyledi. Ve astarını anlattı. Ve cebine mendil istedi. Ve iç cep ekletti. Ve iç cebine düğme diktirdi. Ve ecnebi dergilerden modeller gösterdi.

Dinledi ama tüm bunların hepsi Nazmi'ye anlamsız geldi. Günler sonra Kâmrân Bey daireye geldiğinde ve Kâmrân Bey'i karşısında gördüğünde duyduklarına inanmak istemedi. Günlerdir daireye gelmemesinin sebebi bir ceket olabilir miydi? İnanmadı ama yine de dinledi. Hep dinledi. Sadece o mu? Katip Pervin de. Yazman Samim de. Mühendis Marif de. Hiçbiri olup bitene bir anlam veremedi. Hatta sır küpü Murteza da. Israrla her gün istediği ıhlamıra bir türlü anlam veremedi. Aslında anladı ama hiçbir şey söyleyemedi. Daire Amiri Amil Bey'in yirmi yıllık karısını gencecik bir matmazel için terk ettiğinde, onları siyah bir Corvette içinde gördüğünde, sırtına tıpkı Kâmrân Bey'in anlattığı gibi bir ceket geçirdiğinde, Daire Amiri Amil Bey'e de söyleyecekti. Ama o zaman da söyleyememişti. Çünkü aylar öncesinde o da Kâmrân Bey gibi hevesle, 'Bitecek' diyordu. Bitecekti. O gün.

O gün geldiğinde içi içine sığmadı Kâmrân Bey'in. Acele acele kalktı. Çabuk çabuk hazırlandı. Kahvaltısını ederken nenesi tuhaf tuhaf bakıyordu. Sonra eski ceketini hızlı hızlı giydi. Ceketindeki yırtığa baktı. Pis pis sırtıttı. Ben gördüm. O sırada sıkıca tutunmuştum. Terzi Niyazi sırtmasına anlam veremedi. Çünkü Terzi Niyazi'nin dükkanına vardığında sırtması hâlâ suratında asılı kalmıştı. Elinde, kağıda sarılmış ceketini gördü. Parıl parıl parladı gözleri. Küt küt attı yüreği.

Sonra ne mi oldu? O gün; o gün Kâmrân Bey'in hareketsiz bedenini yerden sürüklüye sürüklüye kaldırdılar. Yüz üstüydü, çünkü yere düşerken sıkıca tutmuştu paketini. Kimse anlamadı bunu. Ama Katip Pervin anladı. Yazman Samim ve Mühendis Marif de. Hatta sır küpü Murteza da. Daire Amiri Âmil Bey, dairenin karşı kaldırımından karşıya geçerken onu tek hamlede yere seren

1966 model Chevrolette'in tamponunda Kâmrân Bey'in kanını gördüğünde anlamamıştı ilk önce. Sonra göğsüne yapıştırdığı ve yere fırlamış ceketini gördü. Kumaşına dokundu, düğmelerini inceledi. Manşetlerindeki iliklerine, muntazam dikişlerine baktı. İç cebine ve düğmelerine de. Astarını, Kâmrân Bey'in ipekle işlenmiş isminin baş harflerini gördü.

'Ceket, bazı sırtların kamburudur.' dedi.

Dedi ama kimse duymadı. Yüz üstü yatan Kâmrân Bey'in sırtını bir gazete ile örttüler. Ama nafiye. Kâmrân Bey, ölürken de üşümüştü. Başına üşüştüler. Sonra kaçışıverdiler. Çünkü yağmaya başlayan kar toplananların yanaklarından kayıp gidiyordu. Kimse anlamadı ağlayıp ağlamadığını. Yerdeki kan, gazete kağıdında emildi. Yayıldı ve dağıldı. Karla karıştı ve dondu kaldı. Koyulaştı. Ben gördüm. O sırada sıkıca tutunmuştum. Sonra geldiler, eski püskü yırtık ceketinin yakasından kolundan, cebinden eteğinden çekiştirdiler. Onu sürüklüye sürüklüye götürdüler. Nereye bilmiyorum. İşte ben oracıkta kopuverdim. Yuvarlanıp yuvarlanıp sahipsiz bir düğme gibi kaldırımın

İstasyon*

MENEKŞE OKYAY

Çıt. Çıt. Çıt.

Önce bir ucunu, sonra diğerini. Kılçık uzadıysa dikkat. Yavaş çekmeli, koparsa, yerken ağza gelir, tükürmek gerekir. Hoş değil.

Kıysa ikiye kır. Uzunsa üçe. Çok uzun iyi olmaz. Ağza sığmıyor.

Kılçığı sert ve kalınsa içine bak. Taneler iriyse, çıkar gitsin. Kabuk işe yaramaz. Kabuk ihtiyar.

Bir noktadan sonra, işe alışan her el gibi, kendi kendine kırıyor fasulyeleri parmaklar. Yaşlı kadın, gözleri taze fasulye dolu poşet ve onları ayıkladığı çanakta gibi dursa da, aslında bambaşka yerlere bakıyor. Torunun yaş günü geliyor. Bu yıl pek hoş zamanlar geçirmediler, doğru, ama yine de kutlamamak olmaz. Gelin gönül koymasın sonra. Gelinini seviyor Bahriye Hanım. Beş yaşındaki oğlan torununu da. Kaynanalar sevmez gelinlerini pek, ama o, seviyor. Allah'tan hep istediği kız evlat yerine sayıyor gelinini. Gelini de hani, evlatlığını biliyor.

Çıt. Çıt. Çıt.

Porselen kâse, derin sayılmaz pek. Ama şimdi kalkıp kim değiştirecek? Biraz fazla gelse de sığar fasulyeler. Sonra daha patates, soğan doğranacak. Salça kalmış mıydı? Perşembe pazarından almak lazım artık, kaldıysa da azalmıştır epey. Kalmadıysa dolapta yarım kilo kadar domates olacaktı. Doğrayıverir. Domatesler de kaybediyor artık tadını. Zaten artık her şey tadını kaybetti. Hormonsuz, katkısız bir şey kalmadı. Bahriye Hanım yine de yemeklere domates katmayı seviyor. Yalancı da olsa yaz yemeklerini anımsatıyor o zaman. Bahçe domateslerinin mis kokusu yemeğe sinmiş gibi sayıyor.

Tuzu da kaşıkla ölçmeli. Geçen gün kafası dalıverdi tuz katarken. Yemekten bir kaşık alıp gerisingeri yatağına gitti Ragıp Efendi sessizce.

Uysal bir adam. Ama Bahriye kocasının eski şen şakrak, güler yüzlü hâlini özlüyor.

Ah. İşte. Onu düşündüğünü duymuş gibi. Saate bakıyor, evet, vakit gelmiş zaten...

Kocasının oturduğu koltuktan kalktığını duyarken kulak kesiliyor yaşlı kadın. Ragıp Efendi, ayaklarını sürüyerek hole çıkıyor. Mutfğa gözü ilişmiyor. Mutfaktan da hol görünmüyor zaten. Bahriye'nin hızlı, antrenmanlı parmakları fasulye ayıklamaya devam ediyor.

Kesik, kısa bir öksürük duyuluyor holden. Askıdan ceketini alıyor ihtiyar adam. Terliklerini ayağından çıkarıp, kapıyı açıyor. Sonra arkasına basılmamış eski ama temiz kunduralarını özenle giyiyor ayağına. Anahtarlarını da, şapkasını da unutmuyor. Sonra kapıyı ardından çekiyor.

Hastalıklı, ağır adımlar ve onlara eşlik eden baston tıkırtısı, merdivenlerden iniyor.

Bahriye Hanım bütün bunları, sadece duyduğu seslerden biliyor ve kocası sessizce çekip giderken, fasulye ayıklayan parmakları hiç durmuyor.

Sadece, derin derin göğüs geçiriyor.

Toruna doğum gününde ne almalı? Okula da başlayacak yakında artık... Belki çanta? Yok canım, daha erken...

Şu fasulyeler de bitmedi gitti...

Yağmurun başladığını kimse fark etmiyor önce. Telâşlı veya dalgın adımların altında ezilip dikkate alınmadığını ayırt eden damlalar irileşiyor. Öfkeyle hızlı hızlı düşmeye başlıyorlar birbiri ardına. Önce seyrek. Sonra daha sık.

İstasyon, ansızın bir sağanak yağmurun baskınıyla grileşiveriyor o ekim ikindisi.

Yağmur mevsimi kapıyı aralamıştı zaten. Çoğu insan hazırlıklı bu davetsiz misafire. Damlalar hızlanır hızlanmaz, şemsiyeler saklandıkları yerlerden çıkıyor. Şemsiyesiz zavallı kalabalıkça, “az daha ıslanırsa ölecek” ifadelerini yüzlerine takıp, küçük tren istasyonunun, küçük bekleme odasına sığınıyorlar.

Ortada eski tip bir kömür sobası var. Soğuk kış sabahlarında dahi yandığı nadir, ama sadece varlığı bile, yağmurdan kaçan müstakbel yolcuları rahatlatmaya yetiyor.

Ortada bir soba var. Dışarıda damlalar ne kadar öfkeli ve hırçın olursa olsun, kurulanmak ve ısınmak umudunu canlı tutuyor.

Belki de bugün, o gün olacak.

Fasulye poşetini silkeleyip çekmeceye tıktırıyor ihtiyar kadın. Porselen, büyük kaseyi alıyor, o arada kırılmış fasulyelerden biri düşüyor yere. Kâse güç bela aldı hepsini zaten. Sanki kim yiyecekse o kadar yemeği? Ama alışkanlık işte... Yarım kilo bir şey almaya utanıyor.

Kâseyi tezgâhın üstüne bırakıp, belini tutarak usulca eğiliyor yere, düşen fasulyeyi alıyor. Evde dolanmak, eğilip kalkıp iş yapmak için yaşlanıyor artık. Farkında.

Onu da kâseye atıp suyu açıyor.

Su güçlü, kâseyse zar zor alıyor fasulyeleri, lavabonun içine düşüyorlar kadın üstlerinden su geçirirken. Düşenleri tek tek alıp geri koyuyor, musluğu kapatıyor sonra. Fasulyelerin suyunu süzüyor.

Gözünden bir damla yaş düşüyor o sırada. Kolunun yeniyle siliveriyor, ayıplarcasına.

Ağlamayacak kadar alıştığı bir şey olmalıydı hâlbuki bu. Ragıp hemen hemen her gün gidiyor. Her gün bu vakitler. İlk başlarda çok denedi, ama artık arkasından koşup geri çevirmeyi denemiyor Bahriye Hanım. Çünkü işe yaramıyor. Ragıp, onu yolundan alıkoymaya çalışan bu yabancı kadını, deli sanıyor, daha hızlı atıyor adımlarını ya da kavga ediyor onunla.

Bastonla dövmeye kalktı bir keresinde. Sonra bir daha engellemeye çalışmadı onu Bahriye Hanım.

Tencereyi çıkarıyor, fasulyeleri deviriyor, biraz hızlıca. Burnunu çekiyor. Ocağın altını yakıyor, kapatıyor sonra; patatesleri, soğanları hazırlamadı, hatırlıyor.

Dolaptan malzemeleri çıkarırken, dışarıda başlayan yağmuru duymamaya, kocasının şemsiyesini alıp almadığını düşünmemeye, umursamamaya çalışıyor.

Ragıp kendisine bakmasını bilir. Korur kendisini. Hem belki...

Belki bugün, o gün olacak. Belki bugün, iki saat sonra, boynu bükük ve üzgün vaziyette dönmeyecek eve kocası.

Kim bilir?

*

“Amma yağıyor mübarek!”

Gazetesini başına siper ederek koşturup gelen orta yaşlı, ufak tefek cılız adam -belediyede memur- bekleme salonuna girip kapıyı arkasından örterken böyle diyor. En yakınındaki, sigara tütürüp muhabbet eden üç emekli onu mırıltılarla onaylıyorlar. Sigara içmek yasak, ama kimse umursamıyor. Görevli de ortalarda görünmüyor zaten. Bir kere göründü, usulen sigaraları saklar gibi yaptı tiryakiler. İşinden ve hayatından bezmiş, emekliliğe kalan günleri sabırla sayan görevli kapıdan dönüp gitti.

Deri kaplamalı eski kanepelerde toplaşmış beş-altı kadın koyu bir konuşmanın içindeler. Başörtülü, şalvarlı ve de hafif toplu köylü kadınları hepsi. Küçük ilçenin kendine has ağzıyla, kelimeleri hoyratça eğip bükerek, kibarlaşmaya tenezzül etmeden birbirlerine dert döküyorlar. En genç olanlarının yanında üç yaşlarında bir kız çocuğu, uyumakla kaçıp oynamak arasında kararsız gözlerle, henüz on dakika evvel tanışan bu kadınların candan sohbetini dinliyor.

O esnada, istasyona giden yolda tahta bastonunu tıkırdatarak, şemsiyesiz, paltosuz, yalnızca şapkası ve ceketıyla korunan ihtiyar bir adam ilerliyor. Adımları ağır, ama acelesi var gibi görünmüyor zaten. Üstündeki takım elbise kışlık, üşütmüyor. Kırçılı pantolonu biraz eskimiş ama. Bir terziye vermeyi düşünüyor. Keşke daha evvel akıl etseydim diye hayıflanıyor içinden. Neyse. Şimdi onu düşünmenin sırası değil...

*

Soğanlar yağda cızırdamaya başlıyor, kokusunu da salıyor artık. Tencerenin ağzını kapatıyor Bahriye Hanım, ocağı da kısıyor. Kavrulsun az daha...

Belki de bugün, o gün olacak.

Belki bugün, her gün olduğu gibi geri dönüp gelmeyecek Ragıp Efendi. Belki de bugün, bu ıslak, gri, kapalı ekim ikindisi son olacak. Bahriye Hanım fasulyenin altını kapatıp, cacık yapmak için salatalık rendelerken gelecek malum haber.

Salatalığı rendelemeyi bitirmeden, yarım ve zedelenmiş halde bırakacak. Rende salatalık parçaları kalmış olacak. Önlüğünü çıkarmayı da unutacak belki.

Çok defa hayal etti bu sahneyi. Öyle ki, her türlü şekline alıştı artık. Düşünüp kanıksamadığı bir senaryo kalmadı bu olaya dair. Gerçek olmayacağını biliyor, ama olabileceğini de biliyor içten içe. Hazırlıyor kendisini.

Ama ne kadar hayal ederse etsin, gerçek olduğunda, ne yapacağını bilmiyor. Hâlâ bilmiyor. Bunu prova edemiyor çünkü. Gerçekten olduğunda, ne hissedecek, bilmiyor... Rahatlama mı, kızgınlık mı, keder mi? Yere mi yığılacak, bayılacak mı, kriz mi geçirecek? Sakince iç çekip, rendeyi kenara koyup oğlunu mu arayacak yoksa? Arkasından beddua mı edecek, lanet mi okuyacak, ağıt mı yakacak?

İşte bunları bilmiyor. Bunları öğrenemiyor.

Fasulyenin suyunu katıyor. Tahta kaşıkla şöyle bir karıştırıyor hepsini. Tekrar kapatıyor kapağı. Kaynamaya bırakıyor.

Dışarıda yağmur şiddetlendi iyice. Perdeleri çekiyor. Görmek, duymak, düşünmek istemiyor...

*

“Amcaya bak, niye içeri girmiyor acaba?”

Bekleme odasının camından dışarı bakarken soruyor, artık ısınmış, gazetesi de kurumuş olan ufak tefek memur.

Dışarıda, yağmurun altında, rayların tam kenarında ayakta duran, hafif kambur, şapkalı, ellili-altmışlı yaşlarında görünen adamı işaret ediyor. Ahbaplarını bırakıp onunla muhabbeti ilerletmiş olan bir emekli, uzun ince, sırık gibi kuru bir ihtiyar, onun gösterdiği yöne bakıyor.

“He... Bak hele bak, ıslandı gitti herif...”

“Şemsiyesi de yok, Allah Allah...”

“Eee, eski toprak belli ki, bizim gibi... Eskiden rahmet yağdı mı...”

İhtiyar emekli, yanındaki belediye memuruna, kendi çocukluğundan başlayan, birbirinden kopuk menkıbeler anlatmaya geçiyor. Yağmur düşmeye, dışarıdaki adam aynı yerde öylece durup trenin geleceği yöne bakmaya devam ediyor.

*

Fasulyenin altını kapatırken duyuyor trenin düdüğü. Acı acı, uzun uzun çalıyor. Son beş aydır hep olduğu gibi. Her ikinci vakti.

Belki de bugün, nihayet, son çalışı olacak. İçten içe bunu, artık bitmesini umduğunu bilmek, yaşlı kadını kahrediyor. Ama kocasının, beş aydır her gün, istasyona gidip ne yaptığını bilmek kadar değil... O kadar değil.

Bunu ilk yaptığında aylardan mayıstı. Hastaneden çıkıp eve geldikleri günün ertesi. Hiçbir şey söylemeden hazırlanıp evden çıkmıştı Ragıp Efendi. Bahriye onun çıktığını geç fark etmiş, panikle koşturmuştu arkasından...

Alelacele terliğini, çantasını kapıp kocasına yetişmeye çalışırken, sorduğu hiçbir soruya cevap alamamıştı. Durduramamıştı da onu.

Ne yapacağını da anlayamamıştı doğrusu. Otuz yıllık kocasının tek söylediği, “Bekliyor.”du. Bahriye Hanım, o gün hiç korkmadığı kadar korkarak, ağlaya ağlaya takip etmişti kocasını; ömründen ömür alan o birkaç saniyeden sonra da, hıçkırıklarla ağlayarak, yalvar yakar eve geri götürmüştü, hayat yoldaşını...

Kabus o kadarcık sanmıştı. Ama devam etmişti.

Beş ay. Her ikinci vakti. Karşı konulamaz, ölümcül bir alışkanlıktı kocasının...

“Bekliyor,” diyordu biri bir şey soracak olsa. “Aysel bekliyor. Söz verdim.”

*

Trenin düdüğü, yağmurun sisini bölüyor. Bekleme odasındaki uğultulu sohbet aralanıyor bir an, duyanlar duymayanlara haber veriyor, ayaklanıyor herkes. İstasyon arkadaşları, veda vaktinin gelmesiyle hızlı hızlı bitirmeye çalışıyorlar sohbetleri, kapı açılıyor, birer ikişer, müstakbel yolcular perona dökülüyor.

Genç bir kız çılgılı basıyor o anda.

Kenarda bekleyen yaşlı adam, tren istasyona yaklaşırken, birkaç adım daha atıp raylara atlıyor. Ve şimdi yüzünü, tam da ona doğru gelirken makinisti acı acı düdüğe asılan trenin yüzüne dönüyor.

“Hop, amca!”

“Amca n’apıyorsun, tren geliyor!!”

“Tutun adamı, amca çekil!”

Amca, kendisine bağırın kimseyi duymuyor gibi, dalgın bir kararlılıkla olduğu yerde duruyor, bastonuna sıkı sıkı tutunuyor. Bir anlığına, bir fotoğraf karesi gibi duruyor istasyondaki herkes ve her şey.... Damlalar bile sanki duraksıyor.

“Emrah koş, Ragıp Amca!”

Güvenlikçi genç adam, istasyon memuruna doğru sesleniyor; bir yandan hızlı adımlarla raylara ilerliyor. İstasyon memuru, binanın içinden şapkasını düzelterek çıkarken, bir parça bıkmış görünüyor...

“Yine mi be moruk...”

Trenin düdüğü soluk almaksızın ötüyor, istasyondaki kalabalık, iki adam raylardaki ihtiyara koşarken bir ağızdan nefeslerini tutuyor.

Her şey, birkaç saniye içinde olup bitiyor.

*

Belki de bugün, o gün olacak. Belki de bugün eve dönmeyecek Ragıp Efendi.

Belki telefon şimdi çalacak. Mutfak masasında oturup dalgın dalgın ocağa, soğumakta olan taze fasulye yemeğine bakarken... Belki ağlayacak, belki bayılabacak, belki sakince karşılayacak bu beklediği haberi. Belki beklemesi fayda etmeyecek. Belki o da bir kalp kriziyle...

Muhtemelen telefonu kapatıp, oğlunu arayacak. Haberi verecek. Oğlu bir şey diyemeyecek bir an. Hemen geldiğini söyleyecek sonra.

Önce evde buluşacaklar hepsi. Oğlu, gelini, torunu. Hayır, torunu değil... Onu birine emanet ederler gelirken. O küçük daha.

Ortak acılarını bölüşecekler önce. Sonra... Sonra kalkacaklar oturup kaldıkları yerlerden. Kim daha çok ağlıyorsa, diğerleri destek olacak ona. Yo, oğlu da gelini de ona destek olma derdine düşecekler. Evet, muhtemelen öyle olacak.

Gidecekler. Görecekler, görebilirlerse.

Polisler olacak muhtemelen. Sorular soracaklar onları bir yere oturtup.

“Sizce kocanız neden böyle bir şey yaptı?”

Bahriye Hanım, bildiği bütün kelimeleri unutacak o an. Dili varmayacak. Oğlunun eli sırtını sıvazlayacak. İç çekip, annesinin yerine anlatacak polisler...

“Babam Alzheimer hastası.” diye başlayacak. “Teşhis beş ay önce kondu. Hastalık hızlı ilerliyordu. İlk teşhis konduğunda, bir tür sinir krizi geçirdi. Yani, teşhis konmadan önce... Aysel diye bir kadını sormaya başladı aniden bize, ne olduğunu, nerede olduğunu. Hiçbirimiz anlamayınca da sinirlendi, yemek yediğimiz masayı devirdi. Aklını kaybetmiş gibiydi. Korkup doktora götürdük ertesi gün. İşte, Alzheimer'a yakalandığını böyle öğrendik.

Sonra, her gün ikinci vakti istasyona gitmeye başladı. Başta anlamadık ne olduğunu. Sonra fark ettik ki her gün kendisini öldürmeye çalışıyor...” Oğlu, duraksayacak, gözlerini sımsıkı yumacak bu noktada. Ağır gelecek anlattıkları. Sonra, bir nefes alıp devam edecek. “Kardeşi anlattı, halam. Gençken, Aysel diye bir sevgilisi varmış. Kızın ailesi evlenmelerine müsaade etmemiş. Yirmi yaşlarında falanlarken. Ne yapıp ettilerse olmamış... Başkasına vermişler Aysel’i. Babamla ikisi, çaresiz kalınca... Çok seviyorlarmış o zamanlar. Bir gün, beraber... Canlarına kıymaya karar vermişler. İkisi beraber işte. İstasyona gitmişler, tren vakti... Atlayacaklarmış. Sonra işte, tren gelince... Kız atmış kendini. Tren aldığı gibi götürmüş önüne katıp Aysel’i...

Babam atlayamamış memur bey. Kalmış kenarda. Yapamamış işte, anlarsınız ya... Can korkusu. Aysel atlamış ama... Trenin altında kalmış. Sürüklenmiş gitmiş öyle...”

“Ölmüş mü?” diye soracak polis, hikayenin bu dramatik durağında. Alçak sesle. Oğlu, başını sallayacak sessizce.

“Babam, kendini o zamanlarda sanıyordu bazen... Hastalıktan işte. O yüzden gidiyordu her gün... Gitmeye yani. Aysel’e. Söz verdiğini yapmaya. Kafaya bunu takmıştı hastalandıktan sonra... Yani...”

Nokta konulmadan bitirilecek cümleler sonrasında. Kimse hıçkırı hıçkırı ağlamayacak belki.

Belki bugün, o gün olacak.

*

Kapının açıldığını, cacık yapacağı kaba yoğurt alırken duyuyor Bahriye Hanım. Kepçe elinde, duralıyor bir an.

Bastonun tıkırtısını, kocasının şapkasını, ceketini çıkarıp astığını, ayakkabıları yerine terliğini giydiğini duyuyor. Ayaklarını sürüyerek, sessiz sedasız oturma odasına geçiyor Ragıp Efendi. Birkaç saniye sonra, televizyonun sesi yükseliyor.

Yaşlı kadın gözlerini kapatıyor bir anlığına. Derin, kederli bir nefes alıyor. Gözyaşlarını geri itiyor.

“İslandın mı?” diye sesleniyor içeriye doğru. “Taze fasulye yaptım, yanına da cacık yapacağım... Seversin. Acıkmaya başlıyor musun?”

Kocası, televizyondan güç bela duyulan bir sesle acıktığını söylüyor. Yaşlı kadın, yoğurdun kalanını buzdolabına koyuyor.

Yağmurun durduğunu, kapalı perdelerin ardında, kimse zamanında fark etmiyor.

Son

Kim Kalır

ADNAN BÜYÜKBAŞ

I

“Birdalda beş kuş varmış. Avcının biri ateş ederek kuşlardan birini vurmuş. ağaçta kaç kuş kalır?”

“Dört!”

Cevabın doğruluğundan emin çocuk ‘aferin’ beklerken, ‘bilemedin’ diye başını iki yana sallıyor babası. Gülümseyen dudaklarının bir yanında koca bir gamze.

Çocuk, beş parmağını dikip, birini büküyor. “Beş kuş vardı, avcı birini vurdu. Kaldı dört. Döört..Dört kuş kalır!”

Baba soruyu tekrarlar, çocuk daha asabi cevaplar: Dört kuş kalır, döört!

Gülümseyen dudakların üstünde püskül püskül salınan kıllar çekiştirilirken gözlerden biri kısılıp, diğer gözün üstündeki kaş iyice kalkıyor:

“İyi düşün bakalım avcı ateş etmiş. Beş kuştan biri vurulmuş. Ne olur diğer kuşlar?”

Beşten bir çıkınca dört kaldığını öğrenen çocuk, cevabının yanlışlığından çok karşısındakinin, yani babasının, kendisiyle dalga geçiyor olmasının farkına varan bir bozulmayla tekrarlıyo cevabını: “Dört kuş kalır baba yaa!”

“Avcı ateş edince?”

Çizgi filmlerin dışında ateş edildiğini görmemiş olan çocuk, bun alıyor, sıkılıyor, utanıyor, öfkeleniyor, kızarıyor, kızıyor... İşin içinde iş olduğunu sezer gibi oluyor ama hâlâ zihninde kahrolası bir matematik hesabı çarpışmakta. $5-1=4$. İşte şu en sağlam olan işlem. Getir beş parmağı yan yana, sonra bir parmağı çıkar, işte bu dört. “Dört kalır baba döööörrrrt!” diye bağırıyor içinden.

Örgü örmekte olan anne dayanamıyor ilkokula başlamayan bir çocukla kafadan hesap yapma yarışına girmeyi. Üstelik soru matematik sorusu değil, güya zekâ oyunu bir soru.

“Aman bey, yaptığın şeye bak. Bu yaşta bir çocuğu ne diye zorluyorsun. Hiç kalmaz oğlum, hiç kalmaz!”

Çocuğun yüzü bir annesine çevriliyor, bir babasına. Bir dala bakıyor beş kuş var, bir avcıya bakıyor, vurmuş kuşun birini. Bir annesine dönüyor, bir babasına. Yerde bir kuş ölüsü, dalda tir tir titreyen dört kuş. Beş parmaktan bir parmak eksiliyor, daldaki beş kuştan bir kuş düşüyor. DÖRT! DÖRT! DÖRT! Anne yeniden sertleştiriyor sesini kocasına: “Seksen sarat, doksan kırat, nalı mihî kaç ederdi senin çocukluğunda babanın imtihan sorusu, sen de kendi çocuğunu bununla mı büyütecen?”

“Sen bilmezsin hanım, bunlarla büyüyor şimdi çocuklar. Çalıştırmak lazım kafayı. Öğrensın şimdiden böyle ince işleri. Yutmasın her yemi. Bilsin her tür laf oyununu, cambazlığın envaisini”

Çocuk ne annesine bakıyorne babasına. Ne parmaklarını sayıyor, ne daldaki kuşları. Annenin sesi bu kez olabildiğince yumuşak:

“Oğlum avcı ateş ediyor ya...”

“Evet...”

“Ateş edince gürültü olmuyor mu?”

“Evet...”

“O zaman diğer kuşlar...”

“Anladım” diye bağıyor çocuk. İşaret parmağını sallıyor babasına: Hiç kalmaz! Kaçar öteki kuşlar! Hiç kalmaz!

HİÇ KALMAZ! HİÇ KALMAZ! HİÇ KALMAZ!

II

Değil mi, Haluk’u üç yıl önce bu zamanlar bu şehirden uğurlarken de aynı şey olmuştu.

Kuru yapraklar kopuyordu dalından. Hışır hışır sesler inliyordu İnönü parkında ayaklarımızın altında. Düşüyor, demeyi sevmezdi o. Kopuyor derdi. ‘Ne biliyor insanlar bu yaprağın düştüğünü? Mevsimidir kopar. Kurur, sararır, kopar. Düşmez. Düşmek başka bir eylemin adıdır.’ ‘İyi ya düşmesin, kopsun yapraklar,’ demiştin. ‘İkisi de aynı kapıya çıkar sonunda.’ ‘Evet,’ demişti Haluk, ‘başka kapı yok. Nereye gidersek gidelim, hangi caddelerde dolaşırsak dolaşalım, aynı kapının önünde buluşacağız.’

Susmuştuk daha çok. Ayrılmak ölüm gibi, diyecek oldum. Yuttum. Biliyordum ki; ölüm, ayrılmak değil, derdi Haluk. Ayılmak ölüm. Böyle bir şey derdi. Sen anladım diye başını sallardın, ben anlamış gibi yapıp başımı sallardım. O, uçarı bir kuş gibi hızlı hızlı yürür, biz ona yetişmek için adımlarımızı hızlandırırdık. Hızlanamazdık, o anlardı niçin geri kaldığımızı, yavaşlardı. Yavaşlardık. Girerdi kolumuza, yaşlandınız, derdi. İnce gözlük camından koca bir ışık yollardı üstümüze. Parça bütünün habercisidir. Bütünden kopan kendisi olmaz, parçasını bir yerde bırakan eksikliğini kendisiyle tamamlar ve yoluna devam eder. Ben burda parçamı bırakmıyorum, kendimi bırakıyorum. Giden de parçanız değil, sizsiniz. Sayın ki birazımız buharlaştı ve başka bir dağın ardında düştü toprağa...

Sonra sana dönerdi Haluk, bu şehrin alkışıyla yetinme, kendi içinde yenilenerek yaz, sakın bırakma şiiri, derdi.

Sarı yapraklar kopuyordu dallarından.

Eylüldü.

Haluk’u toprak tozarken yollamıştık bu şehirden.

III

“Dört kuş başka bir dala mı konar?” diye sorardı çocuk babasına.

Dudak bükerdi adam.

Onun için her şey ilk ateşte bitmişti zaten. Kuşlardan biri ölmüş, dördü dalı terk etmişti.

“Dördü bir araya gelip arkadaşlarını gömer,” dedi çocuk. “Ortada bırakacak değiller ya!”

IV

Nurten’in kaza haberini geç duymuştuk. Utanmıştık değil mi? Kızın ne durumda olduğunu anlamayacak kadar uzaklaşmıştık. Doğru, kocası yüzünden aramıza mesafe girmişti. Eski arkadaşlarıyla görüşmek yok bundan sonra demiş. Kendisini tapacak kadar seven bir adamı sevmediği halde niçin evlendiğini merak etmiştik de cevabı yine Haluk vermişti: “Nurten, intiharın en kolayını seçti” demişti. Babası, “evleneceksin bu çocukla!” demiş, o da evlenmişti. Hayır, diyebilirdi oysa. Böyle bir işte karşı koymayı bilirdi Nurten. Ama koymadı, niye. Çünkü Kadir’i seviyordu ve Kadir’de onu seven bir kalp yoktu. Hastanede Kadir’i gördün mü? Ne biçim bakıyordu Nurten’in odasına. Ben senin derini, kaşını, saçını seviyor değildim. Tenin içindekiydi benim sevdiğim ve istediğim fakat sen evlenmeyle bitecek bir aşk istiyordun benden. Yapamazdım, böyle bir ilişkiyle sevgimi öldüremezdim, diyordu sanki. İkisi de birbirini sevdiği halde bir tek kelime geçmemişti aralarında buna dair. Kız ne yaptı. Gitti, tanımadığı, sevmediği bir adamla evlendi. Haluk’un ‘Nurten intiharın kolayını seçti.’ sözünü şimdi anladım. Ah Kadir, girdiğin derviş cüppesinin içinde kim bilir ne depremeler yaşıyorsun. Haluk, dememiş miydi sana: “Allah aşkı dediğiniz şey her kulun zannettiği şey değildir. Kula âşık olmayan O’na âşık olamaz. Ayrıca cinsi cinse göredir. Tanrı kendisini her şekilde zahir eder ve her gönülde bu zuhurun izi vardır,” dememiş miydi?

Nurten bizim iç sesimiz oldu o hastane ziyaretinde.

“Ben ölmedim fakat ruhum çoktan terk etti bedenimi. Sonra şu gördüğünüz et, kan, kemik de çürüyecek. Şimdi ölmedim ama ruhum başka bir yerde sizinle olacak. Kadir’in anlamadığı varlığım şu anda Kadir’i de içine alan başka bir bulutun içinde. Söyleyin ona, o bensiz kendini tamamlayamayacak.”

Kadir’in hastane odasının kapısında bekleyişini hatırlıyor musun? İçeri girmesini engelleyen bir güç vardı sanki. Nurten’in yanından çıktığımızda Kadir’in gözlerine bakabilmiş miydin? Kan oturmuş gibiydi gözlerine. Bizi görünce nasıl bir delice yürüyüşle çıkmıştı hastaneden.

V

Senin kitabın çıkacaktı.

İlle Haluk’un gittiği mevsimde çıksın istiyordun. Haluk severdi senin şiirlerini ama erken derdi. Biraz daha dur. Biraz daha durunca küflenecek zannederdin. Hatta bir gün sitem ve şaka kokan bir şekilde bunu da demiştin ona: “Ne kadar daha bekleteceğim. Turşu mu bu? Herkes okusun istiyorum, şiirlerimi.” “Daha dur, daha” demişti Haluk. “Beklerse kokar,” demiştin de ne demişti sana. “Kokmayacak şekle gelinceye kadar beklet.” Ama sabredememiştin sen. Dizgi mizgi her şeyin hazırды. Ertesi gün matbaaya gidecektin. O gece masanın üzerinde yanık bıraktığın mum masayı kül etmemiş miydi? Yanık kokusuna uyanmasan sen de yanacaktıydın. Sadece masanın üstündekiler gitmiş. Sen uzaktaki Haluk’u suçlamıştın da Kadir, var bunda bir incelik. Yanana değil yakana bakmak gerek gibi bir şey demişti. Sen de, her şeyde bir keramet arayınca özümüzü yitiriyoruz. Mumu yanık bıraktım, pencere açıldı, bir kağıt havalanıp tutuşmuş; hepsi bu. Nedir bu ‘sır kapısı’ kolaycılığı diyerek bağırıp çağırmaştın. Sonra ne oldu. Haluk’un dediği gibi daha sağlam şiirler yazmadın mı? Kadir sadece gülümseyip bakmıştı sana ve “iyi ki yazmaya devam ettin, yoksa sevdiğim birini hastanede görmek bana iyi gelmiyor,” demişti.

VI

Sonbahar tenhaliğı vardı çay bahçesinde. Ayaklarımızın altında hışır hışır kuru yapraklar. Garson çocuk, rüzgarlı havada toz yutarak çay getirip götürmekten usanmış olacak ki, içerde içseniz, demişti de duymamıştık bile. Kadir hep sessizdi. Göğsü inip çıkıyor, ağzı sımsıkı yumuk, burnundan ince nefesler alıp veriyordu. “Haluk gitmeyecekti.” diye mırıldanıyordu arada bir. Gitmeseydi Nurten evlenmezdi o adamla. Ve sonra çay içtiğimiz masadan aniden ayağa fırlamış, “seven de sevilen de aynı şey, iki diyen küfürdedir “ diye diye uzaklaşmıştı. O günden sonra kimseye görünmedi.

Şimdi sen ilk ve son kitabının sayfalarını çakmağa yedire yedire sessizliğe gömüldün. Konuşmaz oldun.

Sarı yapraklar kopuyor dallarından.

Eylül.

Değil mi Haluk’u toprak tozarken yollamıştık bu şehirden?

VII

Küçük bir çocuk yorganın altına gömmüş terden ıpslak kafasını ağlıyor:

HİÇ! HİÇ KALIR! HİÇ KALIR! HİÇ KALIR!

VIII

Yolcu edişler ayrı bir hüznün yüklerdi gözlerimize. Bu yüzden bir mola yerinden aramıştı bizi. “Gidiyorum” dediğinde Nurten’in elinden çay bardağı düşmüştü. Kadir, “nerdeymiş?” dedi. Sen, telefonu elimden kapıp, “gidemezsin!” diye haykırmiştın. Gitmişti işte. Vedaları sevmezdi ama bu kadar da olmazdı. “İyi olun” demişti o kadar. Belki de teselli için, “belli olmaz, ummadığınız anda dönerim bir gün.”

Üçüncü yılı oldu. Üçüncü kez düştü yapraklar.

Aynı duygunun çocukları olduğumuz için bilirim ki o da şu anda usul usul yağan kara bakıyordur. Tek başınadır mutlaka. Sevmezdi kar yağarken yanında birinin olmasını. Ancak biz varken yalnız değildi. Biz de nicedir kar yağarken yanımıza kimseyi almıyoruz. Yani ben yalnızım. Sen de öylesindir. Kadir, kim bilir hangi âlemedir. Nurten istese de evinden çıkamaz. Onun dizlerinde soğuk bir şubat karı, Kadir’in ruhunda simsiyah bir şubat ayazı, senin dalgın gözlerinde kırılmış bir şubat imajı, benim omuzlarımda ipotekli bir şubat borcu, Haluk’un.... Onun her şubatı gelecek şubata bir şey bırakmadan kendi hâlinde geçip giderdi değil mi?

Onun gidişinin bizi böyle öksüz bırakacağını bilemezdik. İçimizdeki pek çok duygunun babasıydı Haluk. Belki bu yüzden çok kırıldık ona. Kolumuzu kırmış gibi, bacaklarımızı kırmış gibi, gözlerimizi dağlamış gibi, yüreğimize bıçak saplamış gibi çekip gitmişti. “Allaha ısmarlamamıştı.” Küskünlüğümüzü de bildirmedik. Bildiremedik. Telefon numarasını mı değiştirdi nedir, nicedir “aradığınız numara kullanılmamaktadır”dan başka şey çınlamıyor kulaklarımızda. O niye aramıyor bizi? Yoksa o mu bize küstü? Küsmez değil mi? Küsmezdi o. Küsemeyecek kadar geniş gönüllüydü. Kırılmazdı kimseye. Bir tek ihaneti hoş görmezdi. Öyleyse hangimizde bir kalleşlik kokusu sezdi ki kaybetti kendini. “Kaybetti” mi dedim. Kayıp mı oldu Haluk? Yoksa biz mi yitip gittik şu kahrolası şehirde. Sen neredesin, Kadir nerde, ben neredeyim, Nurten nerde? Nurten babasının evinde. Kocası,

“istemiyorum artık onu. Boşanma davasını da o açsın” demiş. Arada bir fizik tedaviye götürüyorlarmış kızcağızı. Bizi görmek istiyor mu acaba?

IX

Darmadağınık bir günbatımında çıkıp gelecekti.

Hiç gelmediği şekilde gelecekti.

Bayram sabahı gibi.

Aynalar kırarak gelecekti.

“Kendini görmeye göz lazım” mı demişti bir ara Haluk.

Dememişti.

Küsüp döndürdüğümüz sırtımız yoktu.

Astığımız suratımız, çattığımız kaşımız yoktu.

Mahzunluğumuz dinecekti. Artık gönül, gönüle çarpacaktı. Göz, gözü içecekti kana kana.

Nasıl güzel olacaktı gelmesi.

Kapılarımıza birer kırmızı gül resmi çizecekti.

Gelmedi.

Habersiz yağıyor artık yağmurlar. Hava durumları alt üst. Hâlâ aynı aydayız. Yaprak da kalmadı defterlerimizde. Sarı sarı bakışıyoruz. Eylül mü kopuyor dallardan.

Dinmeyen bir sızı değildi ayrılık. Gerekliydi çoğu kez. Beslerdi sevgiyi. Ne yakınlık artırırdu muhabbeti, ne uzaklık doğururdu unutmayı. Fakat başka şekilde gidiş oldu Haluk’unki. Gidişini gitmekten ziyade ‘terk etmeye’ benzeten Kadir de eskisi kadar uğramaz olmuştu yanımıza. Nurten de ilgilendirmiyordu sanki onu.

Nurten, ne kadar sessizdi son zamanlarda hatırlıyor musun?

Sen, şiir yazacaktın durgunluğuna.

Sen daha da durulmuşsun.

Kadir, başka bir ağaca bakıyordu, Nurten başka ağaca.

Ben sana bakıyordum, sen bakmıyordun benim gösterdiğim yere.

Çok mu uzaktaydı Haluk, çok mu yakındı?

Biz neredeydik!

Birbirimizi göremeyecek kadar sis mi çökmüştü yüreklerimize.

Kim kopmuştu ötekinden.

Kimi götürmüştü Haluk giderken.

“Geleceğim!” demiş miydi?

Hangi şiirini konduracaktın yanağına?

“Olmuş!” demesini ne kadar da isterdin değil mi?

“Olmamış!” der miydi, olsa?

Olsa ne güzel olurdu gökyüzü değil mi?

Günbatımını en çok o severdi.

Bu şehrin gündüzü çekilmez, derdi de bütün derdini bir çay bardağına boşaltıp
çekerdi içine.

X

Kuyu sendromu yaşatacaksın kendine.

Karanlık olacaksın.

İçin için ağlayacaksın. Gözyaşların ruhunda derin kanallar açacak. Temizle-
yeceksin, temizleneceksin.

Sen ağladıkça yosun tutacak taş, kaya.

Küf kokacak, nem kokacak, en acısından gönül sızlatan ter kokacaksın.

Küçük bir delik bırakacaksın kendine. Gökyüzü seni görecektir, sen gökyüzünü.
Gözden ibaret kalacaksın. Değil mi ya gözün iyisi ötekine ihtiyaç duymayandır.

Kendini görmeyene göz mü denir.

“Ey güzel örümcek, hangi fakültede öğrendin ağ örmeyi.” demişti Kadir bir gün. Sen Nurten’e bakarak, “ey, zavallı tırtıl, ne vakit çıkacaksın kozandan?” demiştin.

Nurten, “bütün renkler yerini bulduğunda” demişti.

“Kuyuda ve yürekte bütün geceler, dostu çağırır.” Diye mırıldanıyordu Haluk. “Susarsan renkler solar, tez davran ey kelebek.” diye mırıldanıyordu.

Bütün renkler nereye gizlenir gece olunca?

Sen zaten kuyudasın. Kuyuda emzirilmiş, kuyuda kundaklanmışsın. Kim gecenin rengini senden daha iyi görebilir. Yıldıza ihtiyacın var mı senin? Pusulaya, haritaya?

Korkmayacaksın, de kendine. Kuyun seni korur. Senden başkası kaybolur orada. El yordamı da işe yarama, mumlar, fenerler de...Yürek yordamını bilmeyen şaşırır yolunu.

Niçin en çok ‘yitik’ kelimesini seviyorsun bu aralar.

Kayıp mı ettin kendini, kaybettirdin mi?

Onlar ilan verir arar, sen tellal çıkarır kaybettirirsin.

Onlar kaybeder, sen bulursun.

Kötürüm bir güvercin kondururdun omzuna.

Aynı dilde şarkılar söylediniz. Aynı küle damlardı gözyaşlarınız.

Kimseniz yoktu karanlığınızdan başka.

Başaklarınız buğday dolu, ambarlarınız hep boştu.

Dağta dağıta dağılmıştınız.

Muhtaç değildiniz kendinizden başka kimseye. Sokak köpekleri gibi özgür, rüzgar kadar tutsaktınız.

Saklamazdınız. Saklanmazdınız. Ulu orta dervişler gibi içinizdeydi dışınız, dışınız içinizde.

Omzunda bir kötürüm güvercin. O senden başka omuz mu bulamazdın, sen ondan başka omzuna koyacak şeye mi sahip değildin, bilmiyorum. Kuyu yeterdi

size. Ondan mı yoktu hiç kimseye eyvallahınız. Yeter miydi size içecek iki damla suya sahip olmak?

Sesler kesilir, hıçkırığı duyulurdu hayatın.

Sen içine bakardın kalabalık dışına.

Kalabalıklar tükenirdi kaldırımlarda. Kaldırımlara sinerdi telaşlar, hırslar, yalnızlıklar, kinler...

Birileri bilmezdi sığağın yerini. Kendi sobalarında, şöminelerinde, ocaklarında donar ölürlerd. Sen bilirdin hayatın kaynağını. Haluk öğretmişti sana. Neyin yüksek, neyin alçak olduğunu belletmişti.

Kuyu derindi.

Gökdelen alçak.

Ölümünden korkmamayı sığdırmıştı yüreğine.

‘Bir kere ölen bir daha ölmez’ demişti, değil mi?

Öldükten sonra her şey ne kadar güzel görünmüştü gözüne.

Çoktandır cesetler arasında omzunda bir kötürüm güvercin, yakanda kırmızı bir gül dolaşıyorsun.

Herkes bir lahit taşıyor üzerinde, sen bir kuyu inşa ediyorsun yüreğinde.

Ben ölemiyorum.

Hala yapraklar yeşil bende, gök mavi, geceler karanlık.

Uykum geliyor uyanıyorum.

Bak ben de bir şeyler karalıyorum:

Nereye atarsa atsın kardeşlerim beni.

Ben çıkmam Yusuf çıkar buradan.

Beytü’lahzen’de biri gömlek bekler.

Bir firavun bekler bir Züleyha bekler.

Bir zindan içindeyim toprakta tohum gibiyim.

Hayata gebe bir ölüm bekler gök/yüzüm.

Karanlıkta ışıktır umuttur kendini büyütür.

Yakup bekler sabırdır hasrettir hüzündür.

Külbe-i ahzen misin ey yürek babam mısın?

Sevgilim anam yoldaşım kardeşim misin?

Ay yüzlü güneş bakışlı çocuklar beni arar [mı sokaklarda]?

Çıkarsam kuyudan Yusuf olur muyum?

Nasıl buldun? Tabî ki şiir değil seninkiler yanında. Bunlar yalnızca bir sayıklama, bir rüyadan hatırlananlar.

Kuyu sendromu yaşamak iyidir, değil mi?

Yusuf olarak çıkmıyorsan kuyudan, öl orda.

Desene, Haluk geldi mi?

XI

Dün gece gördüğüm rüyayı anlatayım mı?

Sen rüyalara inanırsın.

Ben, sen, Nurten, Kadir ve o; Haluk yani.

Nurten tekerlekli sandalyesinde değil, ortamızda, bankta oturuyor.

Oturmuşuz Gültepe parkında. Her zamanki masamızdayız.

Bizden başka canlı yok sanki dünyada.

Ses yok, hareket yok. Hiçbir şey yok.

Biz de konuşmuyoruz.

Haluk, senin yanında. Nurten, Kadir'in yanında. Ben de Nurten'in...

Ben hepinizin yüzüne bakıyorum.

Hepiniz - o hariç- masaya bakıyorsunuz.

Bir ses geliyor tepemizden.

Sesi ararken masaya düşen bir güvercini göremiyoruz.

Yeniden masaya bakıyoruz.

Kuş can çekişiyor.

Belki de sadece yorulup düştü.

Öldü sanıyoruz.

Göğsü inip kalkıyor. “Yaşıyor!” diye küçük bir çığlık atıyor Nurten.

Gözü dahi kırılmayan Kadir, “Yaşamaz!” diyor, donuk, ruhsuz ve en berbat sesiyle: “Yaşamaz! Haktan ayrılan, temiz ruhunu dünya çöplüğüne bırakmıştır. Temiz olmayan ise ölmüştür!”

Haluk, uzanıp alıyor kuşu.

Biz sadece gözlerimizle izliyoruz.

Kuşun gagası kıpırdıyor.

Nefes alacak galiba.

Önce senin yüzünde hafif bir gülümseme.

Sonra Nurten’in.

Sonra benim.

Kadir’de aynı metal donukluğu: “Yaşamaz!” diyor.

Haluk’un sol avcunda sıkışıyor güvercin. Haluk’un sağ elinin baş ve işaret parmağı uzanıyor kuşun boynuna...

Üzerimize fışkırıyor pembe bir kan. [bir kuştan bu kadar kan çıkması en çok Nurten’i hayrete düşürüyor.]

Sonra masayı kaplıyor kan.

Haluk’un eli kan içinde..

Ne kadar kan!

Küçücük bir kuştan bu kadar kan!

Nurten hayvanın masadaki cansız bedeninde gezdiriyor ince parmağını. Kendi kanıyla boyanıyor zavallı kuş. Nurten nihayet kuşun ayaklarında durduruyor narin parmağını.

“Aman Allah’ım şunun ayaklarına bakın, nasıl da yumuşak.”

Kuşun vücudundan biraz uzakta duran kafasına baş parmağını bastırıyor Kadir:

“Dirilir bu, dirilir!” diyor. “Bunu yoktan var eden, can verip verdiği canı geri alan bunu dilediği gün yeniden nefese kavuşturur.”

Sen, kuş çırpınarak düşerken olsa gerek kopan teleklerinden birini dolandırıyorsun elinde.

Tuhaf bir boru sesi.

Trompet gibi mi? Klarnet gibi mi? Kaval gibi mi? Obua gibi mi? Ne gibi bir ses?

Tuhaf!

Sadece tuhaf bir ses duyuyorum./uz.

Sur mu yoksa bu?

Sırtımızı birbirimize dönecek şekilde oturuyoruz.

Kapkara bir duman dönüyor etrafımızda. Grileşiyor. Sonra sarı, sonra mavi, sonra kırmızı, sonra beyaz.

Her şey beyaz şimdi.

Sonra n’oluyor bil bakalım!

Güvercinin kafası birleşmiş vücuduna.

Havalandığını hissediyorum./z.

Anlıyor musun, görmüyor sadece hissediyorum./z.

Güvercin ağır ağır yükseliyor kanatlarını çırparak.

Fakat bak, düşünebiliyor musun; kanat sesi falan duyulmuyor.

O kadar şiddetli çırpıldığı halde duyulmuyor kanat sesleri.

Çünkü rüya bu.

Ve sonra hepimiz ağır ağır masaya dönüyoruz, ellerimiz parmak uçları birbirimize bakacak şekilde uzanmış.

On hareketsiz el var masada.

Biri kalkıyor ellerin.

Yukarıyı gösteriyor. Başlarımız yukarda.
Güvercinin kafası koca bir insan başına benziyor.
Geri kalanı aynı güvercin.
Yüzüne dikkat ediyorum./uz.
Nurten'in burnu, Kadir'in gözleri, Senin ağzın, benim kaşlarım, Haluk'un...
Hiçbir şey yok Haluk'tan.
Yukarıya kalkıp bize kuşu gösteren el usul usul düşüyor yere.
Masadan biraz su alıp göğе doğru serpiyor.
Önce yavaş sonra güröl güröl bir yağmur iniyor tepemize.
Gök delinmiş gibi.
Biz aynı sükûnetle sadece karşımıza bakıyoruz.
Hiç konuşmadan.
Diniyor yağmur.
Aynı el kendi elinin üstüne konuyor çaprazına.
Bir kanat gibi, iki güvercin kanadı gibi.
Eller kanat gibi çırpınıyor.
Siyah, gri, sarı, mavi, kırmızı ve beyaz oluyor sırasıyla etrafımız.
Yüz yüze dönüyor herkes.
Ne görüyor herkes birbirinin yüzünde biliyor musun?
Haluk'u!
Evet, hepimizin yüzü Haluk.
Ona bakıyoruz aynı anda.
O yok.
Yukarıdaki güvercin ses veriyor bize.
Ona dikiliyor başlarımız.

Anlamıyoruz güvercini.
Ötmüyor da bir müzik aleti gibi ses çıkarıyor, sanki.
Bir boru gibi. Bir ney gibi.
Sur gibi.
İsrafil, bu dev vücutlu kuşun içine mi girmiş ne.
Ürperiyoruz.
Kuş bir şey söylemiyor bize.
Göğsüne çevriliyor bakışlarımız: Koyu ve geniş bir kırmızı.
Yüzlerimiz Haluk.
Kuşun yüzü Haluk.
Ardımızdaki boşluğa konuyor iri güvercin.
Rengârenk kanatlarını yere seriyor.
“Binin sırtıma” diyor.
Kuştan hiç ses çıkmıyor, ama biz öyle dediğini düşünüyoruz.
Hepimiz kuşun sırtındayız.
Nurten’in bacakları sızlıyor.
Kadir’in başı ağrıyor.
Senin ağzın kapanıyor.
Benim parmaklarım uyuşuyor.
Kanat, kanat, kanat çırpıyor. Çırpıyor, çırpıyor kanat.
Ağaçlar aşağıda kalıyor, insanlar aşağıda.
Ortalığı dumana boğan, kulakları sağır eden bir patlama duyuyorum./uz.
Patlama.
Bir tüfek sesi.
Bir patlama.

Ağır ağır düşüyor gibiyim./iz.

Uyanıyorum. Yatakta olduğumu fark ettim.

Ortalık ağarmamıştı henüz.

Uyanık mıyım diye sordum kendime.

Etkisindeydim rüyanın/ yoksa kâbus mu?/

Kalkıp lavaboya gidiyorum. Aynaya yanaşıyorum iyice.

Benim yüzüm bu.

Biraz sarı-beyaz.. Biraz iki kan çanağı göz. Evet benim yüzüm.

Dün sana gelemedim.

İyi ki gelemedim.

Gelsem sana bu rüyamı anlatamazdım.

Akşama kadar evde kendime gelmeye çalıştım.

Düşünsene.

Sen, ben, Nurten ve Kadir bir anda Haluk'un yüzüne bürünüyoruz.

Haluk kocaman bir kuş, [güvercin mi oluyor ne. Simurg belki.] ve bizi sırtına alıyor, uçuyor.. uçuruyor, uçuruyor.

Bir avcı.

Her halde bir avcı. Göremedim rüyamda ne avcı, ne tüfek. Sadece ses. Patlama!

Ve düştük. Düşüyorduk doğrusu.

Haluk vurulmuştu galiba.

Ya biz!

Bize bir şey olmuş muydu?

Onu anlayamadan uyandım.

Ne kötü değil mi?

Rüyanın sonunu görememek ne kadar fena!

XII

Başka ne kalacaktı hüznüleri bölüştükten sonra.

Çoktandır yağmur da yağmıyor biliyor musun?

En çok Kadir severdi yağmur altında yürümeyi. Sonra sen.

“Rahmet,” derdi. “Temizler kiri pası. Bunu bir de yüreğimizde yağdırabilsek!”

Ağır gelirdi sözleri Nurten’e. Her sözünde ilahi bir hikmet aratırdı Kadir.

“Bırak!” derdi kızcağız ona. “Bırak her şeyi başka bir kapıya bağlamayı!”

“Ne var ki o kapıdan başka?” derdi Kadir.

Nurten’de de başka bir şey görüyordu muhakkak.

Sevebilmek, kendi türünden bir canlıyı sevebilmek neye aykırıydı ki? Suç muydu, günah mıydı, küfür müydü?

Diyebilmeliydi.

Seviyorum, diyebilmeliydi.

Kendi yüküyle ezdi kendini Kadir. İşin kötüsü kızı da soktu girdiği mengeneyle.

O da ses çıkaramadı fazla.

Düzelmesini mi bekledi.

İyileşmesini mi?

Haluk, demişti ikisine de ayrı ayrı zamanlarda öteki yokken:

“Tanrı’ya rağmen tanrılık yapmaya kalkmak zavallı ruhların hastalığıdır. Onun dilediği şekle girebilmek için uğraşırken tuhaflaşır insan. Ona yaklaşmak sandığınız gibi değil. İnsan, Tanrı olamaz. Öyle bir düzen kurmuştur ki o, razı olduğu söz ve eylemleri doğrudan belirtmiştir. Elimizde gönderdiği Kitaplar var. O kitapları insana ileten elçiler var. Eskilerin ‘mücerret’ dediği kendini toplumdan soyutlamak düşüncesi bu yüzyılda yaşanmaz. Yaşamak isteyen hem komik olur, hem kendine yazık eder ve en tehlikelisi de yaklaşıyorum dediği Tanrı’dan uzaklaşır. Kadın ve erkek iki zıt yaratık gibi görünmekle birlikte birleşmek üzere var edilmişlerdir. Dileseydi iki Havva, iki Adem’le başlardı işe. Havva’ya Adem, Adem’e Havva! Ve sevgi ve aşk yaratmış. İki cinsi birbirine bağlayacak güçlü bir duygu yani. Bir de şehvet var. Sadece hayvani duygularla daha çok cinselliği besleyen ya da cinselliğin çocuğu olan şehvet. Utanmana gerek yok Kadir! Bu

kelimeler senin kadar masum ve temiz. Seviyorsanız söyleyeceksiniz. Bunu Tanrı'nın iradesi olarak görüp karşınızdakinde onu bulacaksınız.”

Haluk diyordu ki; “Ey Kadir, eziyet etme kendine. Nurten’i seviyorsun. Ona olan sevgin Tanrıya olan sevgine engel değil. Seni senden daha iyi bilen o güç, içine böyle bir duyguyu yerleştirmiş. Niçin kaçıyorsun?”

Haluk diyordu ki; “ Ey Nurten, seni sevdiğini söyleyemeyen bir âşığa aynı şekilde karşılık vererek kendini yıpratıyorsun. Sen söyle. Onu kaybedeceğinden korkuyorsan bil ki zaten o senin değil. Senin olması gerekeni kendi koyduğu mesafeyi büyüterek tamamen uzaklaştırıyorsun. Eski devir kitaplarından kalma ‘sevip de aşkını gizleme’ romantizmini gömün en derin çukura. Büyüklük orda değil, aşkıyla yaşayabilmekte.”

Yine de söylemediler.

Biz buna fırsat vermek için konuyu açtıkça kaçtılar.

Kadir’in kafasında Nurten, kalbinde Allah vardı.

Nurten’in kalbinde ve kafasında hem Allah, hem de Kadir...

Bir gün baş başa iken ‘sen söyle!’ dedim de ‘asla!’ diye dikildi Nurten. ‘Kadir için ben bir engelim. O beni Tanrısıyla arasına girmiş bir put olarak görüyor. O hem tanrısever hem putperest olmanın girdabında acı çekiyor. Korkarım ki böyle giderse etrafındaki her şeyi düşman olarak görecektir. Sizi bile! Onun normale dönebilmesi için benim aradan çekilmem gerekiyor. Bunun nasıl olacağını bilsem onu kurtaracağım, belki de kendimi kurtarmış olacağım böylece...’

Onun ‘aradan çekilmekle’ neyi kastettiğini anlayamamıştım:

“İntihar gibi mi?” deyiverdim.

“Evet! Ama günah olduğu için yapamam. Haluk da fark etmiş benim düşüncemi. Oysa hiç bahsetmemiştim. Nerden anladıysa anlamış, intihar kurdunun kafama girdiğini. ‘Benim elime eli değen, yüreği yüreğimle tokuşan bir kişi hayattan koparsa dostluğuma ihanet etmiş olur! Sadece korkakların değil aynı zamanda şahsiyetsizlerin ve beceriksizlerin ilacıdır intihar ’ dedi. O yüzden yapamıyorum. Haluk, ardımdan zavallı kız diyecek diye kıyamıyorum canıma.” Demiş ve parmak uçlarına bakarken donmuştu bakışları.

XIII

Yarım kalmış bütün türküler adına...

Soğuk akşamları çağırıp, biriktirdiğim cümle kuşlar, sokak köpekleri, sarı yapraklar adına...

Desene ey kurak mevsim, gördün mü ayrılığın kaçınıcı durakta indiğini?

Günler geçer gözyaşı döktüğümüz çelik raylar üstünden; raylar hep gönlümüzden geçer.

Hüzün iki damla sonra kendini imha edecek bir çift kan çanağı gözü rehin aldı. Ne direnir ne bırakır kendini; giderse özgür gider, kalırsa bükmez boynunu. Biçim aramaz.. ki biçmek kalıba girmektir. Bu yüzden, hüzün ayrılmaz bu yüzden.

Alıp git, nereye kadar gidebilirsen ve ne kadar alabildiysen ödünç değil, öyle bil.

Yürek hep yarım bırakılmış sigaralar biriktirmiş. Yarım şiirler gibi nikotin bulaştırıp öyle biriktirmiş. Gülüşler hep yarım kalmış, yarım kucaklaşmalar biriktirmiş. Bütün ayrılıklar, dilinmemiş vedalar biriktirmiş.

Hani “acı görmemiş bir gül yaprağı göster” der gibi bir bülbüle; göğsünü dikene batırıp kanla imzalamış bir bülbüle yanık nağmeler gönderdim.

Ağladın mı?

Bunlar yarım acılar, senin yarım bıraktığın.

Kötürüm bir adam oldum trajik kazasında.

Çıktım mı akşam haberlerine

Gördün mü bir gazetenin üçüncü sayfasında

Görmedin!

Çünkü tam acı görülmez, gösterilmez. Öldürür beni sonrası. Aşğın ‘sidretül münteha’sı kendi içindedir. Bu sebeple yanan hep bir tarafımdır, hükmüm olmaz diğer tarafımda.

Sonrası seni de öldürür.

Gidemediğim yerde seni bırakırım, anlamazsın. Anlasan yanan sen olurdun. Yandırır beni sonrası.

Sonra-sızı sana bıraktım.

Geleceğin rüzgâr, hangi bahçeyi yakıp gelirse gelsin.

Biz, göğsünü kızıl güllerle dolduranlarla sabahladık bilesin!

Yarım kalmış türkülerdin, Haluk.

Semah mı dönüyordu çıplak ayak bir can yüreğimizde.

Yarım bırakılmışı sen tamlardın Haluk, sen tümlerdin eksigi.

Bak Nurten de bırakmadığın gibi, Kadir de, şairin de, ben de.

Günler geçmiyor.

Geçen soğuk bir demir yüreğimizden.

Trenler niye hep kara, Haluk?

Sen niye son istasyondasın?

İçimizden bir şeyleri de götürmüş gibisin.

Görüyor musun nasıl da derbeder kaldık.

Kırıldık.

Keşke birbirimizi bu kadar seviyor olmasaydık. Belki daha iyiydi böylesi. Şimdi kapatılmış dosyalar gibi toz birikiyor üstümüzde.

Hepimiz birer Yakup gibiyiz.

Tenimiz beytül ahzen.

Bir Yusuf gibi çağır bizi.

Açılsın gözlerimiz, bitsin bu acı.

Kuyudaysan çık, çıkar bizi hüznün evimizden.

Ya da bırak aksın biraz daha kan damardan.

Ölmedik mi sanki daha önce!

Boş ver!

XIV

Bir dalda beş kuş olsa...

Bir avcı ateş etse...

Bir kuş vurulup düşse...

Kaç kuş kalır?

Kim kalır!

Kim..

Kalır!

Nef/es

NUR İPEK ÖNDER MERT

“Baba...”

Sağ omuzu üzerinden oğluna baktı Farhad Bey. Yazdığı kelâm-ı kibârın son noktasını işlemek için tuttuğu nefesi gayri ihtiyari bırakmış, kaleminden aharlı kâğıda dökülen mürekkebin saçılışına engel olamamıştı. Çekmeceden sükûnetle yeni bir kâğıt aldı. Kalemmini yeniden pirinç hokkaya daldırdı.

“Baba?”

“Garîb.”

“Diyeceğim...”

“Dersin. Devam edeyim.”

“Etme!” Garîb’in dikleşen sesinin yankısı, İsfahan’ın en eski taş konağının odalarını gezdi.

“Bitirdiğim vakit anlatırsın, oğlum.”

Sesin sese üstünlüğünü, çöken sessizlik alaşağı etti bir süre.

Yağı tükenmekte olan kandilin sarı ışığı titreyerek azalırken, Garîb, köşede istifli meşe odunlarından birini şömineye attı. Demir maşayla külleri kenara sıyırdı. Güçlenen alevler içindeki yangını da besliyordu.

“O vakit hiç gelmeyecek, değil mi, baba? Yazmak hiç bitmeyecek?” İki harf arasındaki durağa yetişen cümleleri, gecede bir kıvılcım gibi yanıp söndü.

“Elbet bitecek. Az sabır. Sabır, yazıda noktanın noktaya vuslatı için elzem. Hattı meşk etmenin zor yanı da bu ya.” Kıstı nefesini, küçüldü harfleri. “Belki de bu yüzden başaramadın.”

“Haklısın. Başaramadım.”

Gözlerini karanlığa diken Garîb, omuzlarına çöreklenen yükün kamçısıyla hışımla odadan çıktı. Rüzgârı yanından geçtiği odunların alevini harlamıştı.

Deri çizmelerinin topukları koridorun ahşap zeminini döverken, adımlarının yankıları alelacele yazılmış kısa bir ayrılık mektubunun hece vuruşları gibi birbirine karışıyordu. Az sonra elinde bir tomar kâğıtla geldi.

“Bak!” dedi içlerinden birini odanın boğucu loşluğuna savururken. “On yaşımdan beri bana yazdırdıkların! Bıkmadan usanmadan sayfalarca yazdırdığın tek harf!” Diğer sayfalara geçti savrulmuş sırası. “Aynı harf! Hep aynı harf, baba!”

Babasının doğrulup bileğini tuttuğunu, kolunu kıpırdatamadığında idrak etti.

“Masama bırak onları. Topla ve masama bırak, Garîb.”

Bir süre guruba bakar gibi birbirlerine baktılar.

Farhad Bey önüne dönüp, ikinci kâğıdı da lekeleyen kalemi kemik maktaya bıraktı. Elini masanın sol yanından sarkan çaputa sildi. Yerinden kalkarak ağır adımlarla pencere önü berjerine geçti. Ellerini kararlılıkla önde kavuşturdu. Dışarının ay ışığında parlayan uçsuz bucaksız kristalize beyazlığına daldı gözleri. Hafiften başlayan tipi, yalnız vahlar ağacının kar yüküne direnen son dalına ağır gelmişti. Uzaklardan kopup gelen delişmen rüzgârın uğultusunda kayboldu kırılış sesi.

“Yazmak yaşamak gibi, oğlum. Bundandır yıllarca aynı harfi işlemen. ‘Vav’ı öğrenemeyen ‘Elif’e varamaz. Eğilmeyi bilmeyen, doğrulamaz. Bükülmeyen, bir gün kırılmakla tecrübe eder gerçeği. Şu ağacın son dalı gibi. Aşkla yazmanın da yaşamının da yolu bu.”

“Senin yolun, baba!”

“Hakikatin yolu.”

Garîb, istemeye istemeye yerdeki kâğıtları toplamış, babasının ceviz masasının açık kalan ilk çekmecesine bırakmıştı. İçindeki hiddetli yan hiçbir şey söylemeden çekip gitmesini salık verse de yapacakları o ilk ve belki de son ciddi konuşmaya duyduğu ihtiyaç, ruhundaki şuleden anlaşılma umuduyla perçinlenmişti. Ne hissedeceğini bilemiyordu. Darmadağın olmuş duygularının girdabında hızlanan soluğunu zapt etmeye çalışarak, tedirgin adımlarla babasının karşısına geçip, oturdu.

“De diyeceğini.” dedi Farhad Bey iç çekerken. Verdiği nefes, Nun’un noktası gibi düşmüştü ortadaki mermer sehpanın çatlamaya yüz tutmuş damarına. Belki her ikisinin göğüs kafesinde atmakta olan, duyacaklarından korkan yanda da

bir damar çatlamış, usul usul başlamıştı kanamaya. Aralarında açılan kısacık ve bir o kadar uçsuz mesafe, ölü bir ummana dönmüşken, o, Nun noktasıyla halkalanmıştı yüzeyi, yeniden durulmuştu sonra.

Anlar aralarına sonsuz zamanlar sığdırırken, şöminede yanan odunların çıtırtısından başka konuşan olmadı. Müşterek bir susuşta buluşmanın sözleşmesini ilk Garîb bozacaktı.

“Baba, ben gidiyorum. Müzehhip Sepehri’nin yanına. Tezhip sanatını öğreneceğim.”

“Hattı yarım bırakarak mı?”

“Hat hiç bitmeyecek. Hiçbir zaman senin benden beklediğin mertebeye erişemeyeceğim, anla.” Burnundan inen incecik koyu bir damla kanı, elinin tersiyle sildi.

Farhad Bey’in gözünden kaçmamıştı. “Seni büyütecek ve belki de iyileştirecekti hat.” dedi oğlunun burnundan süzülen kanı işaret ederek.

Kalkıp, etrafa bakındı Garîb. Masadaki mürekkebe bulanmış çaputu alarak, burnuna bastı. “Yine hastalığımдан mı dem vuracaksın? Bana acıdığın gerçeğinin ağırlığıyla mı basacaksın üstüme? Yapma baba, eziliyorum.” Odanın ortasında yıldı atı başıboşluğunda dolaşmaya başladı. “Adımı dahi Garîb koyman...”

“Garipliğinden değil ya, nefsi terbiyeden. Melamet neşesi, kibre ve yücelik hırsına değil, yalınlıktaki muazzamlığı anlama özlemine dönük, oğlum. ”

“Ne kalpten deyiş! Demeyle olsa... Yüreğın senin demir örsün baba, fikrin çekiç ki benim biçare varlığım onların arasında ışıldayacağına büsbütün un ufak oluyor. Ben bana daha iyi gelecek bir yolculuğun varlığına inanıyorum.”

“Senin alâka duyduğun yoldan süreyim o vakit dilimi. Tezhipte, müzehhip çıraqları ilkin yaprak yaprak altını saatlerce havanda dövmeyi öğrenirler. Un ufak ettikleri altını su ve zambak ile sulandırır, ondan sonra hat çerçevesini altınlamaya geçerler. İşte benim de sence muğlak benliğim, baba olmanın çıraqlığında, kendi madeninden işleyeceği yaldız meydanına çıkarma gayretinden ibaret.”

Garîb, babasının sağ omzundan fısıldarcasına döktü gönül aynasının ardındaki sırrı. Artık her şey şeffaftı. “Benliğini bana adamakla, tam aksini yapıyorsun, baba. Hem beni hem kendini siliyorsun, bizi siliyorsun ve göremiyorsun.”

“Gel, gel otur karşıma.” dedi Farhad Bey. Garîb yeniden karşısına geçip oturduğunda biraz daha yumuşadı sesi tonunun. “Babam beni daha tek heceye dilim dönmeden bırakıp gitmiş, oğlum. Çerçevesiz, çalakalem çizilmiş bir harf gibi kalakalmışım ortasında her şeyin. Nereye sokulsam manalı bir kelime etmem diye sana adadıysam, sana yasladıysam şimdi yüreğimi, yazıyı görünür edenin kenarındaki yaldız olduğunu bilmemden. Ben ömrümün son ikliminde olsun, sende görünmek istedim. Senin ışıltında, senin kattığın değerle. Sen de bunu göremezsin... Şimdi gidebilirsin.” Gözlerinin içine baktı. “Belki bana sapa gelen, sana doğru olur, kim bilir. Git, kendini yoluna ada.” diye ekleyerek ayaklandı.

Çalışmaya koyulmak üzere masasına doğru tereddütlü iki adım attı Farhad Bey. Cepkeninden düşmek üzere olan cep saatini zamanı tutma gayretiyle zincirinden yakalayıp yerine yerleştirdi. “Tan vakti çıkarsın.”

“Şimdi gitmek istiyorum.” diyerek doğruldu Garîb. Kalbi başka söylese de ayak diremişti. O an gitmezse, hiç gidemeyecekti; soğursa yüreğinde cesareti, yerini devralan her duygu birer bukağı takacaktı ayaklarına. Kapıya doğru hızlı adımlar attı. Masasının başına geçmekte olan babasına, onu son kez görüyormuşçasına kederle baktı.

Onaylar gibi ağır ağır başını salladı Farhad Bey. Kalemini maktadan aldı, önündeki sarı kâğıdın üzerinde yayılan mürekkep lekesiyle göz göze geldi. Kusurunu görmenin farkındalığıyla gülümsedi. Şeyler ve kimseler kusursuz değillerdi, babalar, oğullar, saatlerce başında ter dökülmüş yazılar, bir türlü hacmini muhafaza edemeyen ve sonsuza dağılan noktalar, kar tanelerine yenilen yalnız vahlar ağaçları...

Kapıdan çıkmışken geri döndü Garîb. “Son bir şey demeyecek misin?”

“Diyeceğim öğüt değil, rica. Ömür dediğin nefes sayısı kadarmış. Hat icra etmek, işlenen her harfle, bu sebepten ömrü uzatır, derler. Hatırına düşersem tut nefesini, olur mu, unutma. İnsan, unuttur ya...”

Kandil kurudu, ışığı söndü, karşılıklı suretlerini iki gölgeye döndürdü, körleşti bakış.

Farhad Bey, Müzehhip Sepehri’nin yıllar evvel vefat ettiğini Garîb’e diye-memişti. Onun gözlerinde büyüyen yangında, zat ve sanattan ziyade ruhunu bulacağı mekâna, belki de mekânsızlığa kavuşma arzusunu görmüştü. Onun derdini, hâlden hâle seyyah olmanın otayacağını sezmişti. Garîb hastaydı;

karaciğerinde habis maraz, kızıl safradan mustarip, hekimin dediğince doğması mucize evlat... Belki iyi olurdu.

Merhum müzehhibi bulma umuduyla, onca sene, ırak illerin yolunda karalar, iklimler geçti Garîb. Kulağında babasının sözleri; her duyuşta, tuttu nefesini. Nefesle tasarruf ettiği anlarda çoğaldı, onunla bir oldu. Kendini bulacağı vakte taşıdı ondan aldığı güçle ruhunu. Dilsiz vadilerinden geçti yaşamının. Bir kez bile kanamadı burnu, ta ki Hiçlik Yar'ından izlediği Olma Çölü'ne ayak basana dek.

Boz bir atın sırtındaydı. Hafiften esen rüzgâr kum tepelerinin yerini değiştirirken, susuzluktan çatlayan dudaklarına tuz çalıyordu. Güneş, tüm gök cisimlerini yutmuşçasına yırtıcı, ışıktan pençelerini açmış pikeler yaparken üzerine tümüyle yitirdi direncini, boz atın sırtından yere düştü. Sağrısında özgürlüğün kamçısını sezen at, o esnaya sığdırdı sır gibi yok oluşunu.

Garîb son takatiyle doğruldu. Bedeni dik, gölgesi eğikti kumların üzerinde bir cenin gibi... “Vav!” dedi. Vaktiyle sabırsızlığına yenik düşüp, yazmayı bıraktığı o tek harf.

Dudaklarının nemlendiğini hissetti, ardından büsbütün yıkandığını. Bir ömrün susuzluğu, kana kana doyuyordu şimdi. Dimağından doğup, bedenine dökülen kızıl bir nehir taşııyordu benliğinden. Gövdesinin askısındaki urbayı al tennureye döndürüyordu ve eteklerinden bin kola ayrılıyordu sonra o kızıl nehir. Usul usul sızıyordu uzakta, çok uzakta Olma Çölü'nde açan kısa otlu çayıra. Serap ya da vaha...

Çayırın buhur gibi tüten yeşil tazeliği, Garîb'i kendine çekti. Gölgesi de yerde doğrulmuştu o an al tennurenin içinde. Zihninde yankılandı gölgenin sesi. “Lâ ve illâ...”

Gölge önde, o arkada, bir adım, bir adım daha derken, yedinci adımda yeşillğin ortasında buldu kendini; öyle ki, buldu kendini. Karşısında Elif gibi dik, ince, uzun, gencecik bir adam... Bal sarısı gözlerinde aşına, toy bir bakış parlatıyordu. An içinde, gençliği kadar koyu mürekkep süzülen burnundan yere bir damla düşürdü Garîb. Eğildi, otların arasındaki katre lekeye baktı. Olan biten her şeyi içine sığdırmışçasına yüklüydü, yarım kalan her şeyi tamamlamışçasına oylumlu bir nokta...

Nokta yayıldı, müphem bir çemberin merkezine mim koyar gibi laciverte boyadı ayaklarını ve taşarak çayırdan ebruli bir iç denize dönüştü. Garîb yeniden doğrulduğunda, genç adamın kemik beyaz bir atın sırtında dörttnala gün batımına sürdüğünü gördü. Uzaklaştıkça, içinde bir yere yaklaşıyordu genç adam, ona dönüyordu.

Babasının, o henüz daha küçük bir çocukken anlattığı Simurg* hikâyesini hatırladı. “Arayış denen, ilkin, neyi aradığını bulmakmış.” dedi.

Gülümsedi hâline. Gülümsedi yoluna, içre hakikate ve kendinden aşkın olana, babasının sinede çatlamış bir nar gibi her defasında saçılan noktasına, suları belini aşan ebruli iç denizine.

Yumdu gözlerini. Körlük perdesi kalktı, bakış aydınlandı. Beşerîye dair gözbebeğinin karasında kalan son yansımada göründü Farhad Bey. Oğlunda göründü, onun ışıltısında, onun kattığı değerle. Onun bal sarısı gözünde, yaldızlı bir çerçevenin kuşattığı tek bir harf gibiydi:

Farhad Bey yazdığı kelâm-ı kibârın nihayetinde bitişiyle saldığı nefesinin dalgalandırdığı kandil ışığı altında, oğlunu düşünerek elindeki kâğıda bakıyordu metanetle. “Bu da geçer ya Hû”

Gitgide yükselen ebruli deniz, zerreden âleme bin bir rengiyle şeylerin dönmeye başladı. Sular tümüyle boyunu aştığında, çoktan nefesini tutmuştu Garîb. Dönmek için yuvaya, otuz kuşuyla yüreğinin...

Uygun Adım

MUHAMMED YASİN BAŞKAN

*Belki bundan sonra bir izin gelir de söylenmesi lâzım olan sırlar söylenir.
Bu ince ve gizli kinayelerden daha açık, daha anlayışlı bir tarzda anlatılır.
Sır, ancak sırrı bilenle eşittir. Sır, onu inkâr eden kişinin kulağına söylenmez.
Fakat Allah' dan davet etme emri gelince artık halkın kabul edip etmemesiyle ne işimiz var?
Mesnevi, 6. cilt, 5.-9. beyitler,*

Mevlânâ

-1. gün-

Düşün.

Düşünmesi gerekenler düşünmüyor. Sen düşün.

Meselâ kaldırım taşları vardır sana bu yazıları yazdıran.

Kalemi eline aldırın belki de boş sokaklarda aklına gelen saçmalıklardır. O boş sokaklar seni umursamaz, o boş sokaklarda oturan insanlar seni umursamaz, duymazlar.

Kabullenmek gerekir bu sokakların duygusuzluğunu. Herkesin kendi savaşında olduğunu kabullenmek gerekir. Sende kabullenmek niyetindeydin ancak olmadı.

Sevgisizliğin yakıcı kusurlarını örtmeye çalışmak seni huzursuz biri yaptı. Kabul et öylesin. Hem bağlanılamaz hemde vazgeçilemez oluyorsun zamanla.

Köşe başları, başların köşelerine dönüyor zihninde. Kendini susturmak için yazdığın yazılar uçuşuyor gözünün önünde. Fırlama birer çocuk onlar senin için yada göz kapaklarındaki kirpikler onlar.

Var olup olmamaları senin elinde.

Evinde başıboş otururken gözün duvardaki çerçevelere takılmıştı. Geçmişten sana kalan tek hatıralardı onlar. Üç tane fotoğraf sana gülümsüyor krem renkli duvardan. Çocukluğundan kalma üç fotoğraf ve çocukluğundan kalma üç güzel arkadaş. O günlere geri dönebilmeyi istedin belki o an ama o günlerde yetiştirme yurdunda olduğunu bilmek, seni bu geçmişe dönme merakından vazgeçirdi.

Düşün.

Sokağa çıktığın ilk geceyi düşün.

Galiba saat gece 12den sonrasıydı. Bir hiç için çıkmıştın evinden ve gözüne kestirdiğin boş bir sokakta yürüyordun.

O zamanlar kalem tutmak yerine zihnini meşgul tutmak istiyordun. Yaşadığın mahcubiyetti belki ya da umarsızlık. Bu sebeptendi gözlerini bir ileri, bir yere yöneltmen.

Kafanın meşgul olduğunu 10 kilometre öteden anlardı birileri, ama o birileri yoktu senin için. Hiç kimsecikler yoktu sokakta. Sadece sen ve peşinde binlerce umut, hayal, hedef, bozgun...

Hatırlıyor musun o gece neler yaptığını?

Yere baktığın sıralar karıncaları seçmeye çalışıyordu gözlerin. Karanlıkta bile karıncalara basmamak için yapıyordun bunu.

“Sokak lambaları nafiye.” diyordun.

Gerçektende nafileydi. İleri baktığın anlarda hep bir insan silüeti görüyordu gözlerin. Okuduğun kitaplar, izlediğin filmler geliyordu aklına.

“Şu köşeyi dönersem ölebilirim.” diyordun kendine ya da oyun oynuyordu zihninin sana.

İşte tam böyle hissettiğin anda başka denizlere atıyordu ilginin oltasını. Kış gecesi dışarı çıkmanın anlamsızlığı dolaşıyordu içinde.

Ve köpek havlamaları.

Fazla uzak değillerdi, ancak temkinli olmak gerektiğini biliyordun. Kalbinin atışı hızlanıyordu bu sesleri duyunca, çünkü köpeklerden hep korkardın.

O gece soğuk işlemişt i içine. Sarıldığın siyah mont bile koruyamıyordu seni. Sen düşünüyordun, sen düşlüyordun. Topukların her yere vurduğunda çıkan sesle, kalbinin ritmini eşitlemeye çalışıyordun.

Anlamsız!

Yürümek, sadece yürümekti ama sen onu bile başka şeylerle eşleştirmeye çalışıyordun.

Her zamanki gibi.

Sevdiğin, evlilik hayali kurduğun kadının, Dilber'in verdiği siyah bilekliğ e takıldı aklın. En sevdiğin rengin siyah olduğunu biliyordu ve sana kendisinden bir iz taşıman için vermişti bilekliği.

Sen bir hiçken o gelip herşeyin olmuştu ama şimdi konumuz bu değil, konumuz senin yürümen.

Sen sokakta yürüyordun, sokak sende yürüyordu.

Çamur dolmuş yaralı yollardı engellerin. Adeta engeller silsilesi bu. Her yerdeler.

“Bu çamurlara yağmur sebep olmalı.” diyordun içinden.

Alâkası yok!

Orada çamur bile yoktu. Sen sadece kusur bulmak niyetindeydin.

Hep yapardın bunu, olsun.

-2. gün-

Düşün.

Sokağa gece vakti çıktığın ikinci günü düşün.

Hani sen daha evindeyken o akşam, bir fırtına vardı şehirde. Sokakları yıka-cakmış gibi esti rüzgar. Bulutlar kurtuldu tüm yüklerinden ve artık yüklerinden kurtulma sırası sana gelmişti. Kurutulmuş benliğinin üzerine can suyu bu yağmur ama sen bunu farketmemiştin. Gözlerindeki ateş aslında basit bir ışıktı o gün. Düşünceli düşünceli bakarken camdan dışarı, neden dünkü gibi olmasın diye düşünüp çıkmıştın evinden.

Görünmesi gereken temiz insanlar, görünmemesi gereken sokaklarda olmalı diyordun kendine hep.

Ancak sokak yine senindi.

Güneşin yok olup herkesin terkettiği bir kasabayı andırıyordu o gece şehir.

Yürümek iyi geliyordu sana, yalan değil, iyi geliyordu.

Seçim dönemi evet.

Partiler bayraklarını asmış sağa sola. Görmezden geldiğin şeylerden biri de siyaset. Oy vermeye gitmiyordun uzun süredir. Kalbini kırmış yöneticiler.

Kendi halinde yaşamaya çalışıyorsun ama sokaktaki silüetler peşini bırakmıyor. Bir de şu tepende süzülen bulutlar...

Sen yalnız hissetmek istiyordun, sakın inkar etme. Ses duymak istemiyordun etrafta. Evet evin sessizdi belki, ama senin isteğin bu değildi.

Dinen fırtınanın ardından yürüdüğün sokak, senin içindeki fırtınaya hazırlanıyordu şimdi. Bir yorgunluk yoktu üzerinde ama tuhaf olduğun gecelerden biriydi.

Sessizlik istiyordun.

Evet, sessizlik istiyordun.

Sessizlik, sessizlik, sessizlik...

Hayır!

Yan sokaktan gelen müziğin sesini bastıramazsın beyninle.

“Güzel melodi.” diyordun kendi kendine.

Adımlarını müziğin cılız ritmine eşitlemeye çalışıyordun ve yakınlaşmak istiyordun sese. Bir ara yol, bir sapak arıyordu gözlerin.

İşte orada, sokağı, yan sokağa bağlayan ara yol.

Geçtin oradan. Artık daha net müzik. Çünkü karşıdaki müzikholde çalışıyor plak.

Hiçbir işinin olmadığı geliyor aklına ve hemen oraya doğru ilerlemeye başlıyorsun.

İçeri girdin.

İnsanlar bir şeyler içip müzik dinliyorlar.

Bu saatte bu kadar yüksek ses çevreyi rahatsız edebilir diye düşündün.

Anlamsız!

Herkes kendi savaşıyla meşgul değil miydi?

Boş bir masa aradı gözlerin. Yürüdün, yürüdün ve işte boş bir yer ilişti gözlerine. Tam oturmak niyetiyle adımlarını atıyordun ki bir kadın çekti sandalyeyi ve oturdu masaya. Donup kaldın sen.

Ellerin siyah montunun cebindeydi ve gözlerin kadına kilitlenmişti. Kadının kendisi değildi dikkatini çeken, onun bir anda belirivermesine inanamıyordun.

Devirdin bakışlarını ve başka masa aramaya koyulmak için arkanı döndün.

“Oturabilirsin.” dedi bir ses.

Tekrar geri döndün ve o kadının sana baktığını gördün. Sen ruhsuz bir şekilde orada dururken kadın eliyle boş sandalyeyi gösterdi.

Bu kadının da önünde sonunda ölecek olduğunu bilmek gerçekten farklı bir histi. Kendisi bir gün öleceğini mutlaka biliyordur ancak müzikholde böyle tatsız şeyler pek düşünülmez.

Hatırlıyor musun?

Ürkmüştün.

Neden ürkesin ki?

Oturup iki bardak bir şeyler içip gidecektin.

Ama yalnızlık hissi yükselmeye başlamıştı içinde. Sanki kadın hiç orada yokmuş gibi, sanki yanlış mekana girmişsin gibi hızlı adımlarla çıkışa yöneldin.

Müziğin ritminden hızlı atıyordun adımlarını.

Yürüdün, yürüdün, yürüdün ve işte dışarıdasın.

İlk yaptığın şey derin bir nefes almak oldu. Saatlerdir suyun içinde kalıp da sudan kafanı çıkarmış gibi hissediyordun.

Susmuştun.

Zaten hiç konuşmuyordun.

Ciğerlerinde oksijeni hissettikten sonra evine doğru yürümeye başladın. Yada yolu biraz daha uzatarak daha çok düşünmek istedin.

Sorun değil.

-3. gün-

Bazen yakalanması gereken bir balık oldun okyanusta, hatırlarsın o günlerini. Konuşabildiğini sanıyordun ama sadece sesler çıkarıyordun etrafa.

Duyduğun tek ses ise kalbinin sesiydi.

Düşüncesizliğin yongaları vardı pençelerinde.

Sen sadece yürüyordun yine.

Bu defa aydınlık gökyüzü. Gece vakti seni korkutmaya başladığından sabahın ilk ışıklarıyla çıktın evinden.

Güneşi sen selamladın o gün.

Dünkü fırtınadan eser yoktu belki ama şimdi o fırtına başka şehirleri yıkıyordu, biliyordun. Nitekim sen o kadar fazla yürüyordun ki sanki sadece yürümek için gönderilmiştin dünyaya. Tek görevin, boş sokakları doldurmaktı bedeninle. Peki senin boş sokaklarını kimler dolduracak?

Düşün.

İki günlük rutini bozmanın verdiği değişim hissiyle çıkmıştın o gün dışarı.

Çünkü haftasonu.

Çünkü tüm gün senin.

Çünkü... çünkü...

Hafif serin hava, açık, mavi ve yorgun.

Senin dünkü fırtınan yıkmış ortalığı, şehir dingin.

Ayaklarında spor ayakkabılar var bu sefer; topuk sesi yok yani. Kalbinin ritmine eşitleyeceğin hiçbir şeyin de yok.

Velhasıl yolun yine farklı değildi.

Seferin boş sokaklardı yine.

Adımlarını hiç olmadığı kadar seri atmıştın o gün.

Yürüdüğün kaldırımın üzerinde ağaç yaprakları vardı. Yapraklara bastığın zaman çıkan ses senin favori sesindi.

Hatırlıyor musun?

İnsanın favori sesi olur hiç diye sorma, var işte senin. Basa basa yürüyordun o yapraklara. Sen bastıkça onlar çatırdıyor, onlar çatırdadıkça sen basıyordun. Ta ki dünkü müzikholün önüne gelene kadar.

Kapalı olduğunu düşünüyordun ancak camdan bakınca içeride birinin olduğunu gördün. Girdin içeri ve kapının önünde durdun.

“Henüz açmadık ağabey.” dedi bir ses.

Masaların üzerine bir şeyler bırakıyordu genç sayılabilecek bir adam.

Elbette duydun bu sesi ve gördün o genç adamı ama ayakların seni itmeye başladı içeri doğru.

Genç adam bakakalmıştı sana.

Yüzündeki tuhaf ifadeyi görmüş olacak ki elindeki bezi bırakıp sana doğru yaklaştı,

“İyi misin?” diye sordu.

İyi miydin gerçekten hatırlamıyorum ama kötü olduğun söylenemezdi.

Etrafa göz atmaya başladın. Başkasının olup olmaması senin için önemli değildi. Ancak sadece ikinizin olması nedense hoşuna gitmişti.

İçinde öyle bir his belirdi ki, ne dünkü ölüm hissinden tamamen kopuk nede hayata tamamen bağlı derin bir his. Yaşamın ne kadar da kararlara bağlı olduğunu düşünüyordun. Anlık bir şey.

Ellerin her zaman olduğu gibi siyah montunun cebindeydi.

Gözlerindeki tuhaf bakış yerini yavaş yavaş öfkeye bırakıyordu.

Kalp atışların hızlanıyor ve alnın terliyordu.

Avuç içlerinin de terlediğini hissediyordun ki elindeki bıçağı hatırladın bir anda. Elini bıçakla birlikte çıkardın montunun cebinden.

Genç adam şaşırmişti.

Tek kelime söylemeye kalmadan bıçağı adamın boynuna sapladın. Sapladığın gibi de çıkardın.

Genç adam eliyle boynunu tutsada kan fışkırmaya başlamıştı.

Tuhaf gırtlak sesleriyle birlikte yere yığılan adamı seyrettin.

Genç adam yerde çırpınıyordu ve sen sadece donuk bakışlarla adamın gözlerine bakıyordun.

Sonra devirdin gözlerini ve arkanı dönüp çıkışa yöneldin. Kapıyı çekip dışarıya adımını ilk attığında derin bir nefes aldın.

Elindeki kanlanmış bıçağa baktın.

Güneş artık yeni yeni yükselmeye başlamışken, yüzünün yarısına vuran ışık, bıçağın üzerindeki kan lekesine odaklanmanı engellese de sen o bıçağı olduğu gibi montunun cebine soktun ve evine doğru yöneldin.

Yolu uzatmak yoktu bu sefer.

Kalp atışların normal ve yüzün fazlasıyla donuktu.

Geldiğin yoldan geri dönüyordun ve nedense kaldırımında bir tane bile yaprak yoktu.

Taşlara basarak yolunda ilerledin.

-4. gün-

Eve geldiğinde nasıl hissettiğini hatırlamıyorum.

Kaygılı, belki.

Ama bunu aşabilirdin sen.

Yapman gereken şey sakin olmaktı ve sen zaten sakinliğinle tanınan biriydin.

Bir şeyler yedikten sonra televizyonun karşısına kuruldun. Her zamanki gibi ilk önce haber kanallarına göz attın. Aradığın bir şey vardı galiba kanallarda, çünkü hızlı hızlı geçiyordun her birini. İçindeki basit, cılız korku da derinlerde duruyordu.

Gözlerini çok nadir kırpyordun.

Hiçbir şey yapmamanın verdiği yorgunluğu atmak isteyen kedi gibi serilmiştin sarı koltuğuna.

Sarı koltuk, evet.

Televizyonun tam karşısında ve senin en sevdiğin koltuk. Aslında iki kişilik ama sen tam ortasına oturuyordun hep.

Hatırlıyor musun?

Gereksiz haber kanallarını izledikten sonra kalkıp sokağı gösteren cama yaklaştın ve bir elini cama koydun. İnsanlara dokunuyormuş gibi hissettin. Sokaktan geçen her bir insan avucunun içindeydi şimdi.

“Bu insanların neredeyse tamamı, hayatını bir hiç olarak sürdürüyor.” dedin kendi kendine. Haklıydın.

Hiçbir işlevi olmayan ve örgütlü vasatlık barındıran bir halk kitlesi tarihin pek çok döneminde görülüyordu.

Pencere kapalıydı, evet ama insanların seslerini çok net duyabiliyordun. Gözlerini kapattığın an sanki onların yanındaymış gibi her konuşmayı anladığını hissediyordun.

Nasıl olduğunu sorma bana. Sen yapıyordun tüm bunları. Sen anlat.

Zihinsel yorgunluğunu üzerinden atmak niyetindeydin.

Kalp atışların sana, ağaca tutunan son yaprak hisiyatı veriyordu.

Ne olduğu, nasıl olduğu önemli değildi, biliyordun.

Bu sabah bir şeyler olmuştu ve olmalı mıydı bilemem.

Olmamalı mıydı konusunda da belki diyebilirim. Ancak sana şunu gayet rahatlıkla söyleyebilirim ki sen atlamak üzere olduğun eşiğe takılıp düşmüştün. Ya da sadece bir an için durum bu şekildeydi.

Evin dar gelmeye başlamıştı.

Gözünde büyüttüğün o apartman dairesi zihninde bir kibrit kutusuna benziyordu ve sende yanmak üzere bekleyen son kibrit çöpüydün belki de.

Düşüncesizliğin sonuçlarına katlanmak kolay, düşüncesizliği kabullenmek zordu senin için.

Durabileceğin kadar durdun o camın önünde.

Güneşin son ışık tanesinden bile eser kalmadığını görünce seni evde tutan bir sebep olmadığı düştü aklına.

Her şeyin bir bedeli olacaktı ancak senin bu hallerine sebep olanların bedelleri çoktan unutulmuştu bile.

Varlığının en net kanıtı olan düşüncelerin dahi bedel ödemen gerektiğini dikte ediyordu sana.

Sende bu dikte rejimine karşı durmak için çıktın yine evinden, bedeninin sığıdığı ama ruhunun sığmadığı evinden.

Dışarı çıktığın anda hafif lodos vurdu yanaklarına.

Siyah mont fazla gelir mi diye düşündün apartmanın önündeyken.

Keşke taşıdığım tek fazlalık mont olsaydı diye söylendiğini hatırlıyorum ama emin değilim.

Her gün seni karşılayan kaldırım taşları yine hazırolda bekliyorlardı.

Ağaçlar yapraksızlıktan dolayı sessizdi ve sen her birini yine de selamladın içinden.

Karşılık vermek onların huyu değildi pek. Kaldı ki sende karşılık beklemedin hiçbir zaman. Beklenti olmayışı çok güzel değil mi? Peki tüm bunlar, hatırladığın şeylerden biri mi?

Yorgunluğa neyin iyi geldiğini sorgulamaya başladın zihninde.

Kahve.

Türk kahvesi içmeyeli epey zaman olmuştu. Hâlbuki bir dönem vazgeçilmezin olan kahveyi bir süredir aramıyordun hiç.

Aslında aramamak değildi seninki, unutmaktı.

Kafandaki meşguliyetler zinciri, kahvenin geçmesine izin vermiyordu.

Olsun, bugün farklı olacaktı.

En yakın kahve dükkanına yöneldi ayakların. Kahveye duyduğun özlem bir yandan, kahvenin sana duyduğu özlem bir yandan vurdu kalbine.

Attığın her adımın seni hedefe yaklaştırdığını bilmek çok güzeldi senin için zira sen hedef belirlemeyi sevmezdin genellikle. Yürüdüğün kaldırımları aşındıran insanların varlığını hissettikçe, özlem denilen duygunun içinde kapladığı alanı da hissettin istemsizce.

Sokak lambalarının aydınlattığı kaldırımda ilerlerken takip edildiğin hissine kapıldın aniden. Adımlarınla aynı ritimde adım atan birini hissettin gerinde.

Yavaşladın.

O da yavaşladı.

Hızlandın.

O da hızlandı.

Evet takip ediliyordun.

Kontrol etmek için arkana döndün ve işte orada biri var.

Bir an kalbinin çarptığını hissettin.

Lacivert takım elbise giymiş ve uzun boylu bir adam.

Tanıyor musun? Tanıyordun evet. O akşamlarda gördüğün silüet miydi bu birisi...

Adam senin 10 metre gerinde, sen adamın 10 metre önünde birbirinize bakıyordunuz. Ellerin siyah montunun cebindeydi ve sen alınının terlediğini ardından avuçlarının da terlediğini hissettin.

Bıçak?

Hayır bıçak yoktu cebinde. Evde mi unutmuştun?

Hatırla...hatırla...hatırla.

Hayır, hayır evde değil, müzikholden çıktıktan sonra mı düşürmüştün?

Müzikhöl?

İmkansızdı. Cebine koyduğunu hatırlıyordun. O halde evde kalmış olmalıydı bıçak.

Belki.

Önemi yoktu bıçağın nerede olduğunun. Yanında olmayışı zaten yeterli bir panik sebebiydi senin için.

Karşındaki adam sana doğru yaklaşmaya başladı. Sende adımlarını geriye atmaya başladın. Sen geriye gidiyordun adam ileriye gidiyordu.

Sonra silah sesinden daha cılız bir patlama sesi duydu kulakların.

Bu sesi sorgulamaya fırsat bulamadan boynunda hissettiğin acı, arkayı dönmene sebep oldu.

İşte arkada da bir adam. Aynı takım elbise. Lacivert.

Belki kaçmaktı niyetin ancak omuzlarından bacaklarına yayılan uyuşma, gözlerinle birlikte vücudunu da devirdi.

Kaldırım taşlarının soğunu hissettiğin elmacık kemiklerin de hissiyatını kaybedince, düşüncelerinin de uyuştüğünü farkettiler.

Beyin hücrelerin kendinden geçmiş atom karıncalar gibi kafatasında yalpalarırken sen, göz kapaklarının içinde, kendi karanlığında bir süre daha bilinçli halde kalıp, tüm benliğin dizginlerini bırakana kadar ayağa kalkmak için çabaladın ama çaba sarf etmek, çaba sarf etmeyi de düşünmeyi gerektirdiğinden kendini karanlığa bırakmayı tercih ettin.

Tercih ettin, evet.

Karanlığı yaşamak çok zordu senin için. Sesleri duymaya başlasan da gözlerini açamamak daha da tedirgin ediyordu ruhunu.

Acı.

Ensendeki o acı devam ediyordu evet ama bu artık pek de önemli değildi senin için.

Duyduğun konuşmalara odaklanmak niyetindeydin. Belli belirsiz mırıldanmalar mı?

Hayır hayır şimdi biraz daha net.

Türkçe. Evet türkçe ancak tam anlayamıyordun.

Topuk sesleri.

Biri yaklaşıyor. Yaklaştı, yaklaştı ve işte durdu.

Tok ama nazik bir ses işittin kulaklarında.

“Hadi uyan.”

Tuttu kolunu kaldırdı biri sakince. Tam o anda kolunda ufak bir acı hissettin.

Yine acı.

Şimdi kolundan vücuduna yayılan sıcaklığı hissediyordun.

Ve evet parmakların oynamaya başlamıştı bile. Sonra kolun, sonra omzun kendine gelmeye başladı. Tüm vücuduna sirayet edip gözlerini açana kadar bir süre beklemek zorunda kaldın.

Göz kapaklarını, binen yükün ağırlığına direnerek açtın. Haliyle biraz bulanıklı görüntü ama birkaç kırpışta düzeldi.

Küçük denilebilecek bir odada buldun kendini.

Gri duvarlar ve sade dizaynli basit bir odaydı burası.

Karşında lacivert takım elbise giymiş - yine takım elbise - uzun boylu bir adam vardı.

Sakalsız, temiz yüzlü.

Sanırım 30 yaşlarındadır.

Saçları hafif uzun ama güzel taranmış.

“Günaydın,” dedi ayıldığını görünce “ayağa kalkabilir misin?”

Uzandığın koltuktan kalman için koluna girmeye yeltendi ama sen bunu istemediğini belirterek kendin ayağa kalktın.

Takım elbise giymiş iki adamın daha odada olduğunu gördün.

“Kollarım bağlanmamış, uykumda öldürülmemiş ve zarar görmemişim. Demek ki düşmanın değilsiniz.” dedin.

Arkada duran adamın sırtığını gördün. Bu seni biraz sinirlendirse de kendini hemen bırakmadın.

“Tabi ki düşmanın değiliz Emir,” -evet adını biliyorlardı-

“Sizi tanıyorum.” dedin

Gözlerini odanın kapısına çevirdin ve içinden geleni yapmayı, koşmayı istedin.

“Hiçbir sorun yok,” dedi hemen önündeki adam,” birazdan...”

Cümlesini bitiremeden odanın kapısı açıldı ve içeriye yaşça daha büyük olan bir adam girdi.

Ah evet yine aynı takım elbise.

Saçları kırılmış adam senin yanına yaklaştı.

“N. A.L. A.N.’ a hoşgeldin Emir. Güvendesin.”

Adam tane tane ve yavaşça konuşuyordu.

“N. A.L. A.N. de nedir?”

“Nitelikli Ayırıştırma Listesi ve Aktif Nizam. Devlete bağlı gizli güvenlik birimi ve ülkede bu birimin varlığını bilen 15 kişi var. 12 birim çalışanı, 1 yönetici ve bir de devlet başkanı.”

“14 saydınız.”

“15. de sen oldun Emir.”

“Bunun bana faydası ne?”

“Bunun sana faydasını işte bu dosyadan öğrenebilirsin.” dedi adam ve masanın üzerindeki dosyayı alıp sana doğru uzattı.

Dosyada yazanlara göre N. A.L. A.N. devlet adına çalışan çok gizli bir birimdi. Ülkeye, devlete ve millete zararı olan insanları sessizce ortadan kaldırmak üzere bir önceki devlet başkanı tarafından kurulmuştu. 12 önemli çalışanı ve bir de yöneticisi vardı. Şimdiye kadar onlarca haini sessizce öldürmüş ve bazı tehlikeli planları bozmuşlardı. Ve dün sabah öldürülen - evet bir gece boyunca baygın kalmıştın - müzikhol çalışanı da öldürülmesi gerekenler listesindeydi. Polisler seni yakalamadan N. A.L. A.N.’ ın kanatları altına alınmıştın. Artık N. A.L. A.N. seninle birlikte çalışmak istiyordu.

Ama neden?

Mantıklı geliyor mu sana?

“Ben bir cinayet işledim ve onun hain olduğunu bilmeden.”

“Peki cinayeti neden işledin sevgili Emir?,” dedi yaşlıca olan adam “lütfen ayakta kalma.”

Oturduğun koltuktan cevap verdin, “Yapmam gerektiğini düşündüm.”

“Ve yaptın,” dedi yaşlı adam, “hepimizin bi yaratılma sebebi vardır Emir. Hissetme gücü bu birimdeki herkesde oldukça yüksektir.”

“Belki caninin tekiyimdir, bundan nasıl emin olabilirsiniz ki?”

“Değilsin.”

“Nasıl bu kadar kesin konuşursunuz?”

Sesin yüksek çıkmıştı sanırım. Bir an duraksadın.

Derin bir nefes aldı yaşlı adam. Uzun bir konuşmanın hazırlık aşamasında olduğunu düşündün.

Haklı mıydın?

Belki.

“Sevgili Emir. Annen ve baban neredeler?”

“Ben yetiştirme yurdunda büyüdüm. Bilmiyorum,” çocukluğuna dair kötü anılar geliyordu aklına. Yorganın altında ağladığın gece geldi gözlerinin önüne, “ama ne ilgisi var?”

“Bekle. Sadece cevap ver. Kim büyüttü seni?”

“Devlet.”

“Peki gittiğin okulu hatırlıyor musun?”

“Evet.”

“Sınıf arkadaşlarınla ortak özelliğin neydi?”

“Hepsi terkedilmiş çocuklardı.”

“Aynen öyle Emir. Hepiniz bebekliğinizden beri planlı olarak yönlendirildiniz. Ve sen de dün sabah mezun oldun sayılır. “

Adam karşında sırtıyor gibiydi. Sanki güzel bir şey söylemiş gibi bakıyordu gözlerinin içine.

“Pardon adınız neydi?”

“Ali.”

“Bakın sayın Ali Bey. Ben pek algılayamıyorum şu anda.”

“Gayet normal,” dedi yaşlı Ali ve gerisinde kalan Ertuğrul’a dönerek,” arkadaşım sana yardımcı olacak. Bu akşam da devlet başkanıyla gizli bir toplantımız var ve sende orada olacaksın. Benim şimdi gitmem gerekiyor, akşam görüşürüz.” dedi Ali ve odadan ağır adımlarla çıktı.

Ali’ nin ardından “Gel hadi,” dedi Ertuğrul, “şu formaliteleri halledelim.”

Sürüklendiğin bir kayığın içinde hissediyordun. Etrafında birileri senin hakkında kararlar alıyordu ve sen uyum sağlamak zorundaydın.

Bu şeylerin gerçekliği ise akşamki toplantıda gün yüzüne çıkacaktı.

Hatırlıyor musun?

“Formaliteden kastınız nedir?”

“Lacivert takım elbise.”

-5. gün-

Müzikholde öldürdüğün adamın esrar satarak insanlara zarar verdiğini öğrendin o toplantıda.

Seni tebrik ederek toplantıya başlamıştı devlet başkanı.

Artık içinde olduğun şeyin oyun değil, gerçek olduğunun bilincine varmıştın. Bu kadar ani bir değişim yaşamanın verdiği tedirginlik ve heyecanla izlemiştin toplantıyı.

“Sorun yok değil mi?” dedi Ertuğrul, toplantı sonrası seni evine bırakmak üzere araçla ilerlerken sessizliğini farketmişti.

“İyiyim, sağol.”

“Sen şu evrakları al ve oku. Yarın sabah 8’de araç seni almaya gelecek.”

Evrakları sana gülümseyerek uzattı.

“Tamam okurum.”

“Bundan sonra böyle olacak Emir. Alışsın merak etme.”

Sonuçta, nefret ettiğin bakanlıktaki işinden ayrılacak olmanın sevinciyle beraber içindeki yeni umut ve tereddüt kıpır kıpır belirliyordu. Özlediğin şeylerden bir de heyecandı belki.

Düzenin getirdiği rutin ve rutinin getirdiği yılgınlık, yılgınlığın getirdiği bitkinlik ve bitkinlikle gelen umutuzluk artık yok olmak üzereydi.

“Geldik efendim.” dedi aracın şoförü.

Bu söz senin yüzünde gülümsemeye sebep oldu.

“Evimi de biliyorsunuz.”

“Sende çok şey öğreneceksin Emir.”

İyi akşamlar dileklerini iletip indin araçtan ve apartmana doğru ilerledin.

Ağaçlar.

Evet hazır oldular. Kaldırım taşları da öyle. Onlar aynen bıraktığın gibi. Bu sefer farklı olan sensin.

Evdesin.

Lacivert bir takım elbiseyle, evinde, sarı koltukta buldun kendini.

Çıkarken giydiğin kıyafetlerin akıbeti hakkında hiçbir fikrin yok.

Evde olmanın verdiği rahatlığı hissediyorsun üzerinde.

Yendiğin şeyin adı heyecan.

Son üç-dört gündür olanları çevirdin zihninde. Ne yaptığının farkında olmadan yürüdüğü anlar geldi gözünün önüne. Önünde yıkılması gereken bir duvar vardı sanki. Ya da her yıktığın duvardan sonra yeni bir duvar çıkıyordu karşına. Duvarları ören de duvarları yıkmanı isteyenler de aynı kişiler miydi acaba?

Hatırlıyor musun?

Evet, çocukluğunda bir takım eğitime girdiğini hatırlıyordun ama tam olarak ne oldukları canlı değildi zihninde.

Seni hissedebilecek şekilde yetiştirdiklerini söylediler.

Zarar vermek isteyen insanları algılayabiliyordun. Tanrının sana verdiği yeteneği kullanabiliyordun, en azından onlar böyle söylemişlerdi.

Birini öldürdün.

Evet o biri zehir tüccarıydı. Sen bir zehir tüccarını öldürdün.

Zehir tüccarı.

Zehir..zehir..zehir...

Onlar seni bunun için yetiştirdi, N. A.L. A.N. seni bunun için yetiştirdi.

Bir dakika.

Zehir tüccarı olduğunu nereden biliyoruz? Ya değilse?

Kim söyledi sana onun öyle olduğunu?

Devlet başkanı.

Ona güvenmeliyiz ama...

Seni bu şekilde yetiştiren onlarsa, kimin öldürüleceğine de onlar karar veriyor demektir.

Haksız mıyım?

Peki içinde bulunduğun şeyin doğru yol olduğunu nasıl anlayabilirsin?

Tüm bu yazıları yazarak mı?

Hatırladığın her detayı tek tek yazıp seni bu noktaya getiren süreci anlamaya çalışarak mı?

Evet sen yazdın tüm bunları, sen yazdın tüm 5 günü. Ben değil!

Sen kendinden yola çıkarak kendine geldin, bana vardın. Vardığın noktada beni gördün, seni gördün, kendini gördün...

Siyah bileklik.

Kalemi elinde tuttuğın sağ elinin bileğindeki siyah, güzel bileklik.
Seni ayakta tutan tek şey bu bilekliğin hatırlattıkları olabilir.
Kim bilir belki de sen sadece bu bilekliğin sahibi için yaşıyorsundur.
Bu yazıları onun için yazıyorsundur.
Hatırlıyor musun?
Düşün.
Düşünmesi gerekenler düşünmüyor. Sen düşün.

Yayımlanmaya Değer Bulunan Öyküler

Âdem'in Çocukları

ŞULE KELEŞOĞLU

Yıldızlı bir yaz gecesi idi. Azez'in ışıkları sönmüş, sokak köpekleri bile bir yerlerde sızmıştı. Ağustos böceklerinin ninnileri sallarken pirinç beşikleri, bir anne başladı masalına evvel zaman içinde:

“Uzak ülkelerin birinde, kayıp bir zamanda, kudretli bir şah yaşarmış. Şahın dünyalar güzeli bir kızı varmış. Ne zaman sırça sarayın ışıkları sönüp şahın biricik kızı uykuya dalsa aynı kâbusla uyanırmış. Karanlığın askerleri, gölge yeleli atlarla sırça sarayın etrafını saracak ve güzel prenses “Gece”yi yutacaktı. “Korkmamış mı?” dedi Leyla, masalın aynı yerinde. Derin bir nefes aldı. Kocaman açılan iki zeytin tanesine bakarak, “Korkmuş.” dedi Fatıma. “Ama şah kızına onu bütün karanlık güçlerden koruyan sihirli bir taş vermiş. Gece, ne zaman bu taşı tutup gözlerini sımsıkı kapatsa bütün kötülükler bir ışık sağanağında boğulurmuş.” Aynı masalı her defasında dinmeyen bir heyecanla dinleyen kızını fındık burnundan öptü. Eline avuç büyüklüğünde bir taş sıkıştırdı. “Bu da bizim sihirli taşımız. Bir gün yanında olamazsam tıpkı Gece’yi koruduğu gibi seni de koruyacak.”

Küçük kızını uykunun yumuşak kollarına teslim etti. Gözlerini ufukta oynayan ışık kümesine dikti. Orada da çağlayan bir hayat vardı. Aynı toprağı ikiye bölen dikenli tellerin ardında... Başka başka insanlar, aynı göğü, aynı güneşi deviriyorlardı. Ve ölüm, bütün sınırları kaldırıp aynı ırmakta boğuyordu yüzünün çocuklarını. Kızdı. İçi hınçla doldu. “İlk kan!” dedi iç sesi. İlk kardeş kanı döküldüğünden beridir doymak bilmedi insanoglu kardeşlerini çiğneyip tükürmeye.

Ertesi gün dışarıdan gelen seslerle uyandı. Her gün birer birer boşalan evlerle omuz omuza bakakalıyordu gidenlerin ardından. Çevre köylere kadar uzanmıştı savaş. Her gün ya bir patlama sesiyle ya da kulaktan kulağa dolaşan ölüm ve zulüm haberleriyle irkiliyordu. Bugün de yan komşusu katılmıştı göç edenler kervanına. Sıkıca sarıldılar, gözlerine değil ta içlerine baktılar birbirlerinin. Yaşlı

kadın ellerini avuçlarına aldı. Çok güngörmüş yüzünde müzmin bir hüznün: “Bu topraklarda kan güllerinden gayrı çiçek açmaz kızım.” dedi.

Son dönemeçte kaybolana dek baktı arkalarından. Eve girdi. Yatağının yanındaki el oyması, maun sandığı açtı. Bağdaş kurup oturdu başına. Açılan kapakla keskin bir naftalin kokusu doldu odaya. Usulca açtı en üstteki bohçayı. Anılar zerrelere dağılıp tutundu her bir eşyaya. Etek uçları sararmış gelinliğini okşadı. Koydu kenara. Leyla’nın ilk patiklerine attı elini. Bir gece boyu uyumadan örmüştü. Koydu kenara. Gül kokulu tespihleri, iğne oyalı çemberleri, tığ işi havlu oyalarını, deste deste anıları, inci inci yaşlarla koydu kenara. Sandığın dibindeki son bohçayı çıkardı. İki kat çamaşırın üzerine kurulmuş bir kehribar tespih... Beş yıl oldu toprağa vereli. Beş yıl mı, beş asır mı?... Fatıma! Yetim kız... Bir kızıyla kaldı genç yaşında. Anılardan sıyrıldı. Sandığı kapattı geçmişin üzerine. Kalktı, pencereyi açtı. Boğulan ruhunu havayla doldurdu. Uzakta bir ağaç takıldı gözlerine. Yalnız bir ağaç... Tıpkı kendi gibi... Ağaç değildi elbet. Ama kökleri vardı. Sonra Leyla’nın düzenli soluğuna kulak verdi. Leyla umu- duydu. Tek tutar dalı... Dikili ağacı...

Günlerce düşündü Fatıma. Akşam gitmeye karar verdi. Sabah uyandı, vazgeçti. Ağustosun ortasında üç gün üç gece hiç durmadan yağmur yağdı. “Dur hele! Çamur çaylak kurusun düşerim yola.” dedi. Oysa oluklardan akan su değil zamandı. Bir akşam iki rekât namazını kılıp yattı istihareye. Kaç zamandır böyle uyku tatmamıştı. Bir ırmağın kenarında gördü kendini. Usul usul dalgalanan suyu elinde, şırıltısını kulaklarında hissetti. Ardına baktı, Leyla’nın kıkırdayan sesi... Gülümsedi. Her işe başladığı gibi, “Bismillah” deyip ayağını daldırdı suya. Ilık su bütün vücuduna yürüdü. Bir “oh” la uyandı uykusundan. Beklediği işaret gelmişti.

Bahçeye çıktı önce erik ağacını suladı sonra elma ağaçlarını. Yediveren güllerini de unutmadı. Ayrık otlarını yoldu. Boynu bükük domates fidelerini çubuklara tutturdu. Kediye de suyunu koydu. Bitip tükenmeyen uzun bir gün oldu. Nihayet gece tüllendiğinde küçük bir çanta aldı eline. Kendisine hiçbir şey koymadı. Leyla’ya ne gerekse... Camın önüne kuruldu. Dışarıyı kollamaya başladı. Böyle ne kadar oturdu bilmiyordu. Tam uykuya yenilecekken karşı evin ışığı yandı. Dökük bir pikap homurdanarak döndü köşeyi. Birazdan kanlı bir balgam tükürecek aksi bir ihtiyarı andırıyordu. Leyla’yı uyandırdı. Kız uyku mahmuru gözlerini ovuştururken giydirdi, hazır etti. Eşiğe attı adımını.

Yapamadı. Döndü, bir daha baktı ardına. Kapının kenarındaki dikiş makinesini okşadı. Eliyle işlediği kanaviçede kuşlar suskun, menekşenin boynu bükük... Acem halısında nakışlar mahzun... Bahçede erik ağacı...

Pikap hareket etmek üzereydi. Dudakları mırıl mırıl dualarla titredi. “La tahzen innallâhe meâna!” Cümle duaları bir “âmin” le mühürleyip evine doğru üfledi. Leyla suskun, şaşkın... Çocuk yüreği kafesinde pır pır... Eli, cebindeki sihirli (!) taşta...

Önde, şoförün yanında, iki ihtiyar oturuyordu. Hemen karşısında üç çocuğuyla bir kadın, birkaç adam... Çevre köylerden insanları toplaya toplaya varmışlardı Azez’e. Eski pikap hırlaya hırlaya düştü yola. Toprak yoldaki her kasise girerek... Ağır aksak ilerlediler. Sınıra yakındılar. Gel gör ki ansızın yaşanan patlamalar, düşünmeden yola düşmeyi engelliyordu. Yol boyunca Leyla’nın başı omzunda göğe baktılar. Önce kocaman burnuyla bir fil, ateş saçan bir ejderha, sonra da bir kedi yavrusu gördüler. Yaz sıcaklığında pişen başlarını, kuruyan dudaklarını mataradaki suyla ıslattılar. Çok geçmedi üstünden kulakları sağır eden bir sesle sarsıldılar. Pikabın camları şoförün, içeride oturan ihtiyarların üzerini bir yorgan gibi kapladı. Ufak tefek kesikler dışında, bereket, kimseye bir şey olmadı. “Hayat arzusu” yılkı atları gibiydi, gem vurulmaz, vahşi... Geri dönmeyi düşünmediler. Aralarında yapılmış sessiz bir sözleşmeyle herkes yeniden yerini aldı, daha suskun, daha tedirgin...

Sınıra yakın terk edilmiş bir fabrika binasına kadar geldiler. Yuvasından fırlayan hamam böcekleri gibi bir dakika içerisinde boşaldı külüstür. Şoförün elindeki poşet bir yığın değerli eşya ile doldu. Fatıma da ana yadigârı saatini çıkarıp attı düşünmeden. Canına yandığının dünyasında bedelsiz iyilik yoktu.

Eski demir kapı bir karış aralandı. Gagaya benzeyen kemerli burnuyla çirkin sayılabilecek bir adam gelenlerden emin olunca kapıyı açtı. Leş gibi bir sıcak hava dalgası yaladı yüzlerini. Çemberiyle kapadı ağzını, içeri girdiler. Yüksek tavanlı, büyükçe bir salonda loş ışığın altında yüzü aşkın insan; gülüyor, ağlıyor, konuşup şakalaşıyor. Asla durmadan dönen hayat çarkını çeviriyordu. Kimisi üç gündür, kimisi bir haftadır küçük gruplar halinde sınıra yürümeyi bekliyordu. Bazısının sabrı taşıyor, küçük itiş kakışlar yaşıyordu. Çiğ, açlık, korku... Kokuların ve duyguların birbirine karıştığı, ufak bir mahşer mizansen... Beş günün sonunda Fatıma sivri gagalı adama yanaştı. Nasırlı ellerine altın bir kolye

sıkıştırdı. Altının sıcaklığını hisseden adam eksik dişlerini göstererek sırttı. Ertesi gün tan ağarmadan demir kapı gıcırtyla açıldı, kapanması bir oldu.

Köhne binayı ardına alıp elinde Leyla'nın eli yüzünü taze güne döndü. Umutla doldu. Sınırı çizen dikenli telleri görebiliyordu. Adımları sıklaştı. Leyla elini bırakıp koşmaya başladı. Kollarını tıpkı bir uçak gibi açarak çılgınlık atıyor, daireler çiziyordu. İleride nazlı nazlı salınan gelinciklere yöneldi. Bir bal arısı gibi şendi. Fatıma tedirgin oldu. Bu, kızıyla arasına giren en uzak mesafeydi. Var gücüyle bağırdı: “Leylaaaaa!” Tam bu sırada kâinatı sallayan bir ses... Toz, duman... Kan revan... Yan devrilen bir dünya...

Hiçbir yeri acımıyordu. Bu ılık ılık akan kan gelinciklerden mi sızıyordu? Dudakları kuruyor, ruhu çekiliyordu. Ah!.. Azez'in ışıkları, sönmüştür şimdi. Çamurlu sokaklarında çocukları ne şendi. Bir avuç toprak alabilseydi ya da Leyla'nın gözlerini... Kadife bakışı da kâfi...Hafifledi, tüy misâli... Bir ırmağın kenarındaydı. Usul usul dalgalanan suyu elinde, suyun şırıltısını kulaklarında hissetti. Leyla'nın kıkırdayan sesi... Gelincikler... “Bismillah” deyip girdi suya. Bir “ah”la daldı sonsuzluk uykusuna...

Leyla... Mıh gibi çakıldı yere... Göğsünde şakıyan kuşlar yitirdi ezgilerini. Elini cebine attı. Sihirli taşını sıktı avucunda, kapadı gözlerini. Öylece bekledi, geçsin diye. Geçmedi...

Ceviz Ağacı

MÜKRİME DİLEKÇİ ZENGİN

“Kendini tashih etmelisin. Zira sen de bir esersin. Vakitle dost ol ki ruhun inşası nasibin olsun. Hayır, hayır ağlama! Ama gözlerin yüreğinden geçsin.”

Boyası beyaz renginden iyice uzaklaşmış ahşap penceremin kıyısına sığınmış başım... Birkaç dakikalığına dalmış olmalıyım. Ruhuma hitap eden annemin sesiydi. Gözlerim, günlerdir uykusuz kaldığım için beni uyarıyor; ayaklarım, yatağıma gitmem için bir çocuk edasıyla mızmızlanıyordu. Umursamadım. Çünkü gecenin sessizliğinde kulağıma gelen her fısıltı, davudî bir ses ikram ediyor ve gözlerimin önüne dikilen her ima, muhteşem perdeler açıyordu. Düşündüm. Umut, balığın gönül suyuna düşmesi ve kişinin de oltasıyla gönlüne sahip çıkması mıydı? Bilmiyorum. Ama sanırım gönül suyum azalmıştı ki her sabah kendimi harap buluyordum. Yıldızlar kaysa bile gökyüzüne sımsıkı tutunmaktaydılar ya beni geceye çeken buydu belki de. Gece tamamlanmadan kendimi tanımak istiyordum. Sanki işte o vakit sabaha ulaşabilecek ve günün ışıklarını selamlayacaktım.

Annemin rüyama yazdıklarını tekrar ettim. “Kendini tashih etmelisin.” Doğru. Bazen bir cümle ne kadar sağlam durursa dursun imla hataları onu başka anlamlara devirebilirdi. Kelimeler, sözlüğümün arasında bir o yana bir bu yana yatarken yol, ışığı sorgularcasına bulanık. Şehre sis çökmüş değilse de herkes bir buğunun ardından rolünü oynuyor. Dünden kalan üç beş kelime... Kırıntılarla da olsa yeni bir cümle ile başlamak lâzım, inşâ olmak için.

Bahçedeki yeşile kundaklanmış, her dalına umut asmış ceviz ağacını yine uzun uzun seyrettim. Kökleriyle toprağa güvenmiş, onun söylediklerini gövdesiyle, dalıyla, yaprağıyla tercüme etmiş bir mütercim o. Hatta yaşına rağmen dallarından sarkan altı yedi kadar ceviziyle de yiğitliğini ispatlıyor gibi. Fotoğrafını çekip duvarıma asacağım kadar küçük, gördüklerimi anlatamayacağım kadar büyük olan bu ceviz ağacı en fazla dört yaşındaydı. Ama yetmiş senelik ömrü

sırtına giymişti. O, yetmiş senelik ömrünü bu ağaca bağışlamış da gitmişti sanki. O, can... O, ilk erkek arkadaşım... O, ilk masal kitabım... O, komşum...

Zaman, ışığını buldu ve yeni bir gün daha başladı. Kendimi bulamadan başladığım yeni bir gün ile göz gözeydim işte! Gün, bana ne söylemek istiyor? İki polis, ceviz ağacının yanında, bir görevli adam o güzel ağacımın köklerine doğru kazıyor. Bakışlarım dikleşiyor. Gözlerim ayağa fırlamış da yön bulamıyor sanki. Neler oluyor? Âşikâr edecekler sırrımı. Karşı apartmandaki Ayşe Hanım meraklı bakışlarla göreceklere şahit olmak için balkonunda bekliyor. Kucağındaki çocuğun ağlamasına aldırıyor bile. Bir yandan da pencereden kafasını uzatmış alt komşusu Zeliha teyzeye bağırıyor. “Şikâyet varmış, diyorlar.” Yaşlı teyze, sabırsız sorgusuyla “Polis oğlum ne şikâyetiymiş bu?” Polis, eliyle sakın olun dercesine işaret verince “Adam mı öldürüp gömmüşler?” diyerek mesele-nin peşini bırakmıyor. Yanındaki polis “Hımm... Teyzecim, sen sürekli böyle pencereden mahalleyi teftiş mi edersin? Belki de adamı öldürürken gördün.” Kadın, korkuya boğduğu gözlerini içeriye doğru çekerken dudak ucunda “Ne görmesi... Ben yaşlı bir kadıyım. Torunumun okul servisi dışında pencereye bile yaklaşmam.” diye mırıldanmaya başlıyor. Kendini iyice odasının içine çekerken elini bağdırmamak için ağzına kapatmış olsa da sesi penceremi taşıyor. “Ne cinayetiymiş? Adam bizim mahalleden miymiş? Kaç yaşındaymış? Vaaaah vaaaaah!..”

Yanlış yeri kazıyorlar. İçim rahatlıyor biraz. Korkuyor muyum da titriyorum, bilmiyorum. Ama dokunmayın diye bağırarak kadar da cesur buluyorum kendimi bir an. Sonra kendimi toparlıyorum. “Yanlış yeri kazıyorlar. Şüphelerini keskinleştirmenin bir anlamı yok!”

Mahallemizin Deli Nazım’ı görevlilerin yanına hiç çekinmeden yaklaşıp ceviz ağacının altında bağdaş kuruyor. Polisler, garip bakışlarını adamcağızın rahat ve mütebessim yüzüne bırakacak oluyorlar ki Deli Nazım bağdırmaya başlıyor. “Başım köpük köpük bulut, içim dışım deniz/ Ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkında/ Budak budak şerham şerham, ihtiyar bir ceviz/ Ne sen bunun farkındasın ne de polis farkında” Polis, garip bulduğu bu halin hemen dışında kalmak istercesine Deli Nazım’ın kolundan tutuyor. “Kalk amcam kalk, yasak, yasak...” Yoldan geçen orta yaşlı Fahri amcamız polis memurlarına dönüyor. “O, mahallemizin delisidir. İsmi bilmeyiz. Ceviz ağacına sevdasını biliriz. Belki o da Nazım Hikmet gibi sevdalısından ötürü bu ağaca sığınıyordur diye Deli

Nazım deriz.” Fahri amca yoluna devam ederken polis, Deli Nazım’ın kolunu ısrarla tutup yerinden kaldırmayı başarıyor. “Kalk amcam kalk, Piraye bugün gelmeyecek.”

Biraz sonra ağacın etrafını kırmızı şeritle karantinaya alıyorlar. Artık ceviz ağacından çok toprağını gözetliyorum. Eski güpürlü krem perdenin arkasında saklambaç oynayan bir çocuğum. Polisler aniden kafasını eski ahşap pencereye kaldıracak ve “sobe” diyecek diye ağlamaklı bir çocuk... Camın önünde beklerken kapımın zili çalıyor. Zeliha teyze içeriye geliyor. Hal hatır faslı uzuyor ve hazırladığım kahvenin değil de dedikodunun tadını çıkarmak istercesine yavaş yavaş yudumluyor ve telvesini parmağının ucuna dolayarak yiyor. “Adam öldürmüşler, diyorlar. Sen ne dersin?” “Nereden bileyim teyzem. Kim duymuş adam öldürüldüğünü ki? Kim şikâyet etmiş?” Kadıncağız bakışlarıyla beni süzüp gözlerini başka yöne çeviriyor. Sonra çok da dayanamayarak dudağının ucunda eziyor kelimeleri. “Pek bi rahatsız oldun sanki!” “Anlayamadım, teyze” diyorum ki cümleleri tekrara boğmak istemezcesine “Neyse tutmayayım seni de torunlar okuldan dönecekler, bakayım.” diyerek acele acele terliklerini ayağına geçiriyor. Camın önüne dönüyorum. Kırmızı şeritler kalkmış. Sırrımı alıp götürdüler mi?

İlk erkek arkadaşım. Hayata merhaba dediğimde bana merhaba diyen ilk erkeğim. Sadece elimden değil, mutluluk ve sıkıntılarımdan da elinden tutanım. İlk masal kitabımdı. İlkokul yıllarımda her akşam ya siyah beyaz ya da renkli resimleri olan masal kitabı getirirdi. Renkli olanları biraz daha pahalıymış. Başkasına söylerken duymuştum. Bana sorardı. “Hangisinden alayım?” “Fark etmez.” dediğim halde renkli masal kitaplarını ayrı bir heyecanla beklerdim. Nereden bilecektim ki yıllar sonra bir gün onsuz kalan hayatımı siyah beyaz geçireceğimi ve hayatın bu kadar yalın kalacağını. Oysa ne yer ne de gök tek rengin sömürgesine bırakılmıştı. Evet ya... Semayı bile maviye kilitleyen bizler değil miydik? Gökyüzü ne renk? diye sorulduğunda cevabımızı maviye koşturan da kimdi? Oysa siyah, beyaz, mavi, kırmızı ve daha nice renklerle oynayan gök değil miydi? Gökkuşağı, yedi rengin dansını nerede yapıyordu? Benim hayatım ise siyah ve beyaz ile sözleşmişti artık. Unutabilir miyim? Lisedeyken hastalanmıştım. Hastaneden çıktık biraz yürümüştük. “Ne yemek istersin?” diye sordu. Vitrinlere bakarken kollarına düşüp bayılmıştım. Uyandığımda çok hızlı koşuyordu. Sanırım hastaneye dönüyorduk. Yanımızdan geçenler bize bakıyordu. O kimseye bakmıyordu. Sadece bana bakıyordu. Kollarında boyuna yaklaşmış koca kıza bakıyordu. O, en yakın komşumdu da. Bir gün

komşularımın zilini bastım. “Evimi su bastı.” Yardım eden olmadı. Kucağımda emekleyen küçük bir bebek... Onu aradım. “Ezan okundu. İmamın işi varmış, namazı bana bıraktı.” dedi. Omuz silktim. “Sana ihtiyacım var” dedim. Zil çaldı. “Ben seni ne zaman aradım da sen buraya vardın” dedim içimden. Şimdi yamalar yapıyorum. Dikişler atıyor.

Yine ceviz ağacına dönüyorum. Sen niye ceviz ağaçlarını çok severdin ki? Ektiğin tüm ceviz ağaçlarına koşarken heyecanlarını yüklenirdin. Şimdi onlar yemyeşil oldu. Ceviz vermeye başladılar. Kırmızı şeritlere alındı diye ceviz ağacı incinmiş midir? Sen incindin mi? Sırrım incinmiş midir?

Kapımın zili çalıyor. Karakola gitmem gerektiğini söyleyen iki polis memuru kapının eşiğinde duruyor. Merdivenlerden yavaşça iniyorum. Her basamakta geriye, tanımadığım bir “ben” bırakıyorum aslında. Polis aracı ceviz ağacının yüz metre ilerisinde duruyor. Deli Nazım ceviz ağacının etrafında dolaşıyor. Polis, adamcağızın yanından geçerken yanındaki polise bakıp gözlerini hafif kısıyor ve ellerini iki yana sallıyor “Eee ne demişler ceviz gölgesi kız gölgesi...”

Polis aracına binmeden ceviz ağacından bir yaprak koparıp avucumda sıkıyorum. O, elimden tutuyor sanki. Kokusuna da yaklaşıncı daha bir gevşeme içinde buluyorum kendimi. Gönül suyumdaki balık kımıldıyor gibi oluyor. Ama yine de Deli Nazım’ı kıskanarak araca biniyorum. O, ceviz ağacının yanına Nazım’ı götürüyor. Ben ise sırrımın nereye gittiğini bile bilmiyorum. Ayak seslerimize Zeliha teyzemin sesi eşlik ediyor. Kelimeleri kulağımda yankılanıyor. “Söylenenler doğru muymuş? Adam mı öldürmüş? Ne vakit çıkardınız? Yazık, yazık... Bak hiç utanıyor mu? Mahcup edanı sevsinler...” Polis memuru yan bir bakış fırlatıyor. “Teyzem adam olduğunu kim söyledi. Sen gömerken mi gördün öldürürken mi?” Tedirgin ve telaşlı Zeliha teyzem yine odaya doğru çekiyor başını. “Ben bir şey görmedim. Komşuların dedikodusu mahalleyi çalkalıyor. Ben torunumu bekleyip tespihimi çekerim.”

Araca biniyoruz ve talip olmadığım bir yola yolcu oluyorum. Polis, arkadaşını uyarıyor. “Neden yaşlı kadıncağızla uğraşıp korkutuyorsun ki?” Polis memuru bu defa daha keskin bakışlarını yerleştiriyor yüzüne ve elini sertçe dizine vurarak “Bırak ya böyle insanlar meraklarını doyurmak için bizimle uğraşır. Asılsız bir ihbar yüzünden saatlerdir toprak altında adam arıyoruz.” diyerek günün öfkesini araca kusuyor. Şoför koltuğundaki arkadaşı sözü teslim alıyor. “Sorma ya... Ne ceviz ağacıymış. Ben bu ceviz ağacının toprağına verdiğim

zamanı babamın diktiği ağaçlara verseydim o ağaçların dalları göklere çıkardı.” Yanımdaki polis öfkesinden hızlı uzaklaşmaya hazır görünüyor. “Babanın ceviz ağaçları mı var?” “Yaaa bir tuhaf hevestir. Sekiz sene sen cevize bakacaksın, seksen sene ceviz sana bakacak, der. Der demesine de bizde babamıza ayıracak zaman yok, diktiği ağaçlarla mı vakit geçireceğim?” Sonra bana döndü ve “Kurallar gereği ifadeni alıp seni serbest bırakacağız. Sizin mahallenin iki deli Nazım’ı mı var? O kadar mektuba başka posta kutusu bulamadın mı?” dedi. Cevap vermedim. Polis alacağı cevabı çok da umursamamış olmalı ki susup yola devam etti. Arabanın camına başımı yaslayıp dışarıya baktım. Yine sabahlar olmuştu. Olgunlaşamadığım, olamadığım vakitler... Zamanın önünde herkes talebeydi. Zeliha teyzem, polisler ve ben... Herkes, iki kolunu iki yana açmış bir şekilde bir şeyleri ya da birilerini kucaklama arzusunda değil mi? Tutunabilmek! Sığınabilmek! Güvendiği dala uzanıp düşmemek için dua edebilmek belki de!

Gök gürlüyor. Toprak, gözlerini iştahla semaya kaldırıyor. Ama yağmur damlası yok. Tıpkı benim gibi. Beynimde zikzaklar, yamaçlar, uçurumlar... Kelimeleri dilinin ucuna kadar getirip de konuşamamak gibi bir şey, bir hâl. Ona sarılmak istiyorum ya da ceviz ağacının gövdesine. İkisi de yok.

Kendimi çok yorgun hissediyorum. Kendimi tanımaya çalışırken yabancı iki polis memuruyla yabancı bir araçla yabancı bir yol... Zihnim, soru işaretlerinin kavşağında kalabalıkta kendini seçmeye çalışıyor. Vaktin yalın hâli yok mu? Hiçbir katık olmadan sadece ânı hissedebilmenin imkânı... Saçmalıyorum sanırım. Benim yüzümden gününü anlamsız geçiren iki polis memurunun öfkesi karşısında mağlup iken anlam sorgulaması haddim değil. Elimdeki ceviz yaprağını daha bir sıkı tutuyorum. Bazen sırtımızdaki ağrı önce bir yumruk gibi bir noktada düğümlenir de sonra düğümler açılırcasına ağrılar dağılmaya başlar ya boğazımda düğümlendiğim cümle çözülmeye başlıyor. Hâlâ alacağı cevabın peşinde olmayan polis memuru parmaklarıyla oynayarak direksiyonu çeviriyor. Elimi, omzuna hafifçe dokunduruyorum. Başını yerinden birazcık kımlıdatırken bir yandan yola bir yandan bana bakıyor. Kelimelere kanatlarını takıyorum. Öfkelerinin önüne toprağın koynuna defnettığım sırrımı bırakıyorum. “Ceviz ağacı babam kokuyor.” Polis memurunun bakışları gözlerimin içinde duruyor. Belki bana bakıyor belki babasına belki de sadece ceviz ağacına...

Bülbülü Kargalar ldrd

CEREN TÜRKKAN

Bir ekin ekerler önce toprağa, nazenin, incecik bir ekin. Sonra ekin gürler, patlar, yekindir ayaklarımızın altındaki kara toprakta, harmanlar taşıverir, ovalar pamuğa yetmez olur. Böyle zamanlarda, öte köylerden de evvel ulaşılabilmek için pamuğa, sırtlarına vurdukları kfelerle, i içe koyup drdkleri ulaki giyitlerle, yükte hafif pahada ağırda varsa bir şeyler alırlar yanlarına, at, ešek, çoluk ocuk, genç ihtiyar, ana bacı, sülale içinde sülale, çıkarlar yola amma Çukurova yolları başı bela ki ne bela.

Hani řu yerle göęü ayıran ufuk çizgisinin ötesinde, varlık ile hiçliğin tekinsiz hudut çizgisinde, güneş bir kor gibi damgalanınca asumanın çehresine, ište o vakit baba bir başıka adam olur çıkardı. Sessizlikle oyalanan dili, tüm şiddetiyle saldırmak için sabırsızlanır, adımlarından başılayan telaş tüm benliğini kuşatırdı. Sonra bir ara, yüzünün en saklı, en تنها köşesinde bir belirip bir kaybolan sinsi tebessmlere tanıklık ederdi ocuk gözleri oğlanın. O zaman anlardı ki Osman, te yanda şıkırdım gibi açan beyaz cennet sökülecek köylülerin açlıkla savaşıan bilekleri tarafından.

Gürültüyü de sevmezdi pek, ne baba ne de Osman. Her yaz, az ötede beyaz bir dşe batmış tarlaları coşkuyla doldurunca erken varan onca köylü, bir hengamedir giderdi. Hasat zamanı çadırlar kurulur, dallı gll entarisiyle salınan kızlar delikanlılardan evvel başılarlardı pamukları toplamaya. Beşir Ağa'nın tarlası erişmesi zor bir zirve, pamuk toplamak hayatta kalma mücadelesi...

Ve baba, tok, gr sesiyle emirler ve öğütler yağdırarak dolandır, etrafı kolaan eder, olası pamuk hırsızlığına karşı bekçiyi defalarca kez uyarırdı. "Senden bilirim." demeyegrsn, bekçiye uyku haram... Babanın şeytana bile diz ktren gözleri gözlerini, kelimeleri yüreğini nişan aldı mı ufarak ocuk elinde tuttuğu şiir kitabını usulca yana bırakırdı. Baba'ya göre ondan adam olmazdı, şiir okuduğundan. Ya şiir yazmaya çalıştığını da öğrenirse? Allah korusun, evden bile kovardı!

Yüksek arkalıklı iskemlesine sıradağlar kadar geniş gövdesini yaslarken, rahlesine eğdiği başıyla, huşu içinde, dudaklarından Kur'an-ı Kerim'in lirik heceleri dökülürken, uzun, çok uzun boyu ve bir devî andıran cüssesiyle bir sabah bile aksatmadığı tütün kolonyasını boynuna damlatırken yahut sigarasını sımsıkı kenetlediği dudaklarına kıştırırken hep babayı izlerdi Osman. Baba ki onun küçümen Tanrısı: Her dileğine cevap verebilecek kudrete sahip olmasına karşın hiçbir dileğini duymayan. Nimetleriyle sevindiren, gazabıyla ürküten. Dördüncü karısının en küçük oğlu olduğundan mıydı, babanın oğlu olma sırasının bir türlü gelmeyişi, yoksa babanın küçümsediği şairlik çabasından mı, bilmiyordu.

Öğle paydosunda, köylü sabah ezanından beridir koyulduğu hasat toplama işine ara verir, yemek vakti gelirdi. Kadınlar merdaneleri çıkarır, o sığağa rağmen bıkmadan, usanmadan yaktıkları ateşlerle yufka açarlardı. Helkelerde köpüklü ayranlar çalkalanır, kızgın bakır sahanlarda erittikleri tereyağının cızırtısı, birörnek giyinen çocukların civıltısına karışır, tencerede ağır ağır pişen bulgura kan kırmızısı domatesleri küp küp doğrayan kadınların paçalıklarına pıtıraklar yapışırdı. Soğanı sımsıkı bir yumrukla ezmek, parçalamak gerek. Kesmek olmaz, acısı içinde kalır. Acısı gitsin ki yufkaya şöyle bir sarıp ısırınca tadı çıksın.

Onlar yufkaya soğan sağlar, dumandan buğulanan tahta kaşıkları daldırırdı bulgura, ağa ve kadınları içeride, sabah kestikleri kuzunun yağlı etini yerdi.

O büyüğü ana, yaz mevsiminden fışkırırken oluk oluk yaşamak, yaşama isteği, babanın üçüncü lokmasını çiğnemesine rastlamıştı ona “ağa” dediği Osman'ın, saymıştı.

Köylü canını dişine takmış harala gürele çalışmaya koyulurken, kuzu etini mideye külliye indiren babaya “Ağa” dediği an, babanın yüreğindeki sıcak, sımsıcak sulara uzanan sırlı bir dehliz keşfetmişti, onun o çetin yüz ifadesinden bir gülücük koparmanın haritası. Demek ağa, baba olduğunda bir şeyler yitiriyor görkeminden. Oysa ikisi başka değil miydi? Ağa olmak başka, baba olmak başka. Ne birbiri yerine geçer, ne tamamlar birbirini. Peki, kimin umrunda? İşte bakmamış mıydı ona sımsıcak? “Oğlum” der gibi bakmıştı, “Söyle oğlum.” İyi bilirdi bilmediği bakışları Osman. Babasının sevgisini kazanmanın yolunun ona ağa gibi hürmet etmekten geçtiğini anladı, onun ağa olduğunu bilmekten. “Baba” ve “Ağa” sınırını tam olarak kavrayamasa da “Ağa” olmanın “Baba” olmaktan daha mühim bir mesele olduğunu saptamıştı. Kuzu eti ve bulgur

arasındaki farktı belki ağa olmanın ve baba olmanın farkı, belki tezek kokusu ve tütün kolonyası kokusu arasındaki farktan ibaretti, kim bilebilirdi ki?

Ve artık her zamanki babası ağası olduğunda, kendisine yeni bir baba bulması gerektiğine inandı. Onu, yeni babayı, fellik fellik, telâşla, merakla, sebatla, her yerde, kıyı köşe aradı durdu.

Gecenin ayrıntıları silen bitimsiz karanlığında körlemesine turladı, arkadaki geniş bahçeye sürüp giden alttaki iç avluya bakındı, çiçeğe durmuş elma ağacının huzur veren gölgesinde yokladı. Onu, babayı, efil efil esen rüzgârın taşıdığı zahter kokularında, haşmetli konağın düzayak verandasına davetsizce uzanan dikenli, yaban sarmaşıklarında, içerde, holdeki duvara asılı yivli tüfeğin korkusuz, cüretkâr duruşunda, hiç durmamacasına aradı. En nihayetinde buldu: Arkadaki geniş bahçenin merkezindeki nar ağacının dalına mesken tutan, alacalı bulacalı boynundan kanatlarına değin kırçillaşan bülbülde. Onulmaz yalnızlığına bir şifa gibi şakıyan o güzelim bülbülün nikbin, şen şakrak sesinde.

Sonraları, tarlalardan dalga dalga gelen sesler öfkelen-dirirdi bazıları Osman'ı. Bülbül'ün sesini örttüklerinden. Bir susmak bilmediler. Şöyle doğrulup da bir bakmalı. Ağa gibi bakmalı. Ağa oğlu ağa gibi bakar. Demeli ki "Susun birader, çeneniz batsın." İşte aynen böyle demeli. Şöyle de kunduralarla topraktan tozu kaldırmalı bir, nasıl lal olup susuyor bu köylü. Köylü dediğin kötü bir şey mi? Ağa öyle öğretmedi mi? Nankör olan, hiç olan, hiçe sayılan, bir cümlemin kıyısında köşesinde kendine yer bulmaya çalışan, kilosuna yirmi kuruş saydırdıkları pamuğa aç birer kurt gibi kapılan, hiç durmadan çalışan köylü...

Kalktı. Kalkıp eve gidesiyken bir şey dürttü onu içten, içinden. Varıp bir bakmalı tepeden. "Ne bakıyorsun ulan?" derlerse? Demezler, var git. İşte, canla başla çalışıyorlar, epey de sıcak. Çelik yeşili sinekler, kızıl kabarcıklar dağlamış köylünün etine, görülmez mi? Dönmeli geri, ne diye geldin buraya. Köylüye üzölmek için mi?

Bir çocuk gördü, kendi yaşlarında. Derisi yanmaktan sahtiyana dönmüş, alnından domur domur ter akmakta. Ansızın gözlerini kaldırıncası... Mavi, masmavi. Köylü çocuğunun böyle güzel gözleri olur mu? Gökyüzü gibi. Yüzü pamuğa, toprağa, ota batmış, sanki şu tekmiş Çukurova'dan ayrı değil, bir parçası. Ne topraktan ayırıydı yüzü, ne pamuktan. Çiğli, ıslak pamuk, şahrem şahrem avuçlarında açmış duruyor. Pampal pampal açmakta. Bu çocuk da ne diye

bakar ki bana, gözlerini belirtmiş bakar. Kıpır kıpır eder, hiç düzgün basamaz yere. Toprak sıcak değil mi? Köz gibi sıcak, cehennem gibi. Evvela yumuşak. Çıplak ayakla basiverince adamı baldırına kadar yutar.

Birbirine ölüm ve yaşam kadar yabancı oldukları iki farklı dünyanın tek ortak alfabetiyle konuştular: Sükûnetle. Bir şeyler aranır gibi durdu Osman. Güneşin ve ter kokularının çırılçıplak saldırısı alabildiğine uzanıyordu.

“Halil Emmi,” dedi Cüce Yusuf, “Seneye, işçiye kalmaz pamuk diyolla, makineler gelecekmiş taa şehirden. Köylü kendine başka iş tutsun gayrı diyolla.”

“Dükkân onun diye kapısında köpek belliyor bizi,” diye yanıtladı Halil Emmi. “Ah şu para olmasa, köpoğlusu para!”

O vakit Sefa, Osman’a şöyle bir baktı, düşman gibi. Osman’a değil de Beşir Ağa’ya bakar gibi. Ağanın dölü değil mi? Yarın öbür gün o gelir çöker köylünün başına. Dediler ki Ağa Muhtar’dan da beter olur. Ah o muhtarı seçen köylünün de... Ağa’nın yüzüne söylenmez ama oğluna böyle beylik laflar edilir mi? Sıkıyorsa yaklaşsın. Yaklaşsın da görsün el mi yaman, bey mi yaman. Pamuk da kalmaz artık. Ne iş tutmalı?

Belli belirsiz sesleri de duydu ya Osman, kalkıp gitmeli. Fark ettirmeden tüymeli, duyduğunu anlarırsa salmazlar. Bu çocuk da ne bakınır durur öyle, çekse artık üzerinden gözlerini. Şimdi şöyle ateşlice bir bakmaktan geri durmadan, alaz alaz yakmalı. Altta kalanın canı çıksın.

“Makineyle beş, işçiyle kırk beş, Cevat. Bu nankör köylüye kilosuna altmış kuruş saydık durduk amma makine kilo başına yirmi kuruş. Sonra... Bir köylü ne kadar dönüm toplar?”

“Yüz, bilemedin yüz yirmi, ağam. Taş çatlasın iki yüz.”

“Kaç günde?”

“Kırk beş, bilemedin elli.”

“Bu makineler var ya, beş yüz, altı yüzlük dönümü beş günde topluyor. Geçen yılı hatırla, yağmurdan önce devşiremediler üç tarla pamuğu, fabrika eksik para saymadı mı elime? Ulan o fabrikanın da...”

Günler devrildi. Osman, en az ağa kadar celallenebildiğini kargalar bahçeye sükün edince öğrendi ilkin. Makinelermiş. Şu uçan kargalar gibi mi? Siyah,

simsiyah tüyleri var, sonra bir “Gaaak!” diyorlar ki ne çirkin. Anazarva kayalıklarından elma ağacının tepesine deveren eden karga sürüsü, bülbüle öyle bir kinle ötüyorlardı ki bülbülün sesi kesilmiş, ağacın dalına korkuyla tünemiş, susuyordu. Ne yapmalı? Canını alacaklar bülbülün. Şimdi bu kargalara ne demeli, köylü mü, ağa mı? Şair mi, şiir sevmeyen zalim mi? Adana’nın kabalıklarında, yani “şehir” dedikleri coğrafyada biraz evvel ağanın satıp savdığı gazeteci mi, yoksa bir hakikati dillendirdiği için gazetecinin bileklerine kelepçe vuran sözde adalet mi? Kimdi bu kargalar? Bütün becerisi, köylünün ürününü ucuza kapatmak olan alıcılar mı yoksa dağın öte yüzünü aşip da bulguru, soğanı reva gördükleri gariban taife mi?

Bir taş, şöyle iricesi, ağacın tepesine fırlatılınca uçup gitti kargalar. Osman çevirdi başını, bir çift mavi göz, sanki birer mine çiçeği.

“Sapan mı o?”

Çocuk cevap vermedi. Sözcükleri öyle sayılı ki...

“Sen dilsiz misin, kardaş? Düşman gibi ne bakarsın? N’ettik sana?”

Pekâla dili vardı ama... Ağanın oğluna bir şey demek yasak değil mi ki?

“Ağa kızar, demeyesin sakın. Bülbül ölmesin diye, yoksa vallahi billahi işim olmaz. Sana gelince, senlen derdim yok. Bizim derdimiz başka.” dedi harar kadar çuvalı bahçenin kerpiç duvarına istiflerken.

“Ağa, de mi? Derdiniz onlan.”

Önce bir şaşaladı, mavi gözlerini yere indirdi ardından. Ne diye cevap vermeli? Şu ağanın oğlan saf, yunmuş arınmış bir şeye benzer ama... Kir pasak taşımayan adamdan hayır gelmez köylüye. Emekten anlamayanın hâli midir nedir. Bilinmez gayrı, güven olmaz ki.

“Korkma, ağa duymaz bizi. Na, şurada, çene çalıyor. Gel de ben sana bülbülü göstereyim.”

“Kusura bakma kardaş. Acele etmek gerek. Yağmur geliyor, güldür güldür geliyor. Bakınca anlar köylü kısmı. Geçen seneki gibi yağmura yakalanırsak işimiz zor. Suyu yiyen pamuk ıslanır, şişer. Ağa tartmaya bile gerek görmez, altmış kuruşluk pamuğa on kuruş verir, hâlimiz duman olur. Kurda kuşa yem eder bizi ağa, ekmek su bulamayız.”

“Bir kerecikten bir şey olmaz. Sen gel hele... Neydi...”

“Adım Sefa.”

“He, Sefa. Sen gel, gerekirse bir çuval da ben taşıyım.”

Bahçeye sürükledi Osman, Sefa’yı. Sürükledi ama bülbülün oktavlara yayılan yaldızlı sesine, az sonra kargalar katar olup uçtular. Kör olası, kıskanç kargalar. Bülbülün sesini kıskanırlar. Bu kez uçmakla kalmadılar, bülbülü gagalarıyla didik didik etmezler mi!

“Sefa! Bir şeyler yap, gidiyor bülbül!” dedi Osman, “Baba ölüyor!” diye nasıl desin? Ya şimdi bülbül ölürse, nereden bulunur ki baba dediğin, bir kez daha?

Sefa sapanı davranıp bir taş fırlattı ağaca ama...

Geç kalınmış bu hamleyle bülbül kanat çırpamadan irtifa kaybederek yere düştü, yolunmuş tüyleriyle öyle yattı toprakta. Sonra kargalar uçu gitti, kaçtılar belki.

“Ne oluyor burada?” diyerek ağa bahçeye çıkageldi. Yerdeki bülbülü gördü önce, sonra elinde sapanla nişan alan Sefa’yı.

“Utanmıyor musun ulan hayvanı öldürmeye! Ben şimdi sana...”

Okkalı bir tokat.

“Ağa, bak ağa dedim, Allah’ını seversen dur, o öldürmedi. Bülbülü kargalar öldürdü.”

Osman’ın umutsuz savunuşu Sefa’nın partial ayakkabılarının altında ezildi durdu. Biraz olsun damlamadı keder mavi gözlerinden.

“Hani kargalar, nerede? Yalan söylemek, ha? Şunla işim bitsin, sıra sana gelecek!”

Okkalı bir tokat daha.

“Ağa, baba öldü, bülbül öldü ağa, bülbülü kargalar öldürdü.”

Büyük Kapının Öyküsü

ESİN YILMAZ

Büyük kapı açılırsa birçok yüz dışarı fırlayacaktı. İçeriden türlü sesler geliyordu. Ağır, eski ve rutubetli seslerdi bunlar. Geceleri kapı üzerindeki havalandırmalardan içeriye, sokak lambalarının zayıf ışıkları düşer ve içeriye baştan sona bir korku rengine boyardı. Tavan kubbeliydi. Kubbenin tam orta yerinde kırlangıçlar, yüzlerce yıldır aynı yuvayı tekrar yapabilmek için cami bahçelerinden toprak taşırlardı. Ancak, içerideki seslerden bu çamur bir türlü kubbe taşına tutunamazdı.

Geceleri çarşının yaşlı bekçisi kayda değer bir gayretle büyük çarşı kapısını gıcirtı sesleri arasında açardı. İçeriye bir rüzgâr uğultusu yayılırdı. Çarşının diğer ucunda havalandırma pencereleri vardı. Böyle anlarda içerideki tüm sesler ansızın kesilirdi. Sanki tüm sesler bu rüzgâra karışır ve çarşığı terk ederdi.

Yaşlı bekçi, çarşının içerisinde ağır aksak ilerler ve arada tüm nefesini kullanarak bekçi düdüğünü üflerdi. Bu düdük sesiyle kırlangıçlar korkuyla yuvalarından fırlar, çarşı içerisinde bir tur atar, sonra tekrar geri dönerlerdi. Bekçi, kırlangıç seslerine karışan düdük sesinin acı yankılarını çarşı içinde yürürken büyük bir memnuniyetle dinler, bu ses çarşının karşı ucuna ulaştığında tekrar geri dönerdi. Kontrolden sonra çarşının büyük kapısına geri dönen bekçi onu yine aynı gayretle kapatır, son bir kez bekçi düdüğünü çalar ve dışarı çıkardı. Ve o dışarı adımını atar atmaz içerideki esrarengiz sesler yeniden işitilmeye başladılar.

Kapının büyük asma bir kilidi vardı. Bekçi, çarşı kapısına her gelişinde, tütün çantasında taşıdığı koca bir anahtarı çıkarır, bu anahtarla büyük kapının kilidini zorlukla açar ve zincir şıkırtıları arasında içeriye girerdi.

Yaşlı bekçi büyük kapının anahtarının meçhul ustasını ve onun elden ele dolaştığı eski sahiplerinin yüzlerini düşünürdü bazen. Bir an kendini, uzun bir zincirin son halkası gibi hisseder ve ürperirdi. Ne tuhaftır ki anahtarla çarşının büyük kapısının kilidini açar açmaz, içerideki seslerin ansızın sustuğuna şahit

olurdu her defasında. Yoksa büyük kapının ardındaki bu sesler ve bu seslerin gizli sahipleri, anahtarın gerçek sahipleri miydi? Bu soru, bekçinin zaman zaman aklına geldiğinde bulunduğu noktadan hemen uzaklaşır, telaşla düdüğünü çalar, adımlarına bir hız vermeye çalışırdı. Aksi halde, bir daha büyük kapıyı açmaya ve bu eski çarşıya girmeye cesaret edemeyeceğini bilirdi. Bu ise mesleğini bırakmasını gerektirecek bir durumdu.

Gündüzleri bu kapının ardında çok farklı bir hayat olurdu. Bekçi bu hayatı pek görmemişti. O, geceleri yaşar, gündüzleri ise derin uykulara daldardı. Uykularında ise hep esrarlı rüyalar görürdü. Gündüz uykularının tamamında, çarşı anahtarının gerçek sahipleri düşlerine girer, elinden çarşının anahtarını ve boy-nundan düdüğünü almaya çalışırlardı.

Ve o, geceleri görevi başındayken dinlendiği çay ocağının sandalyesinde sanki hep bu rüyanın devamını görür, bazen de kendisi o esrarlı yüzlerin düşlerine girerdi.

Sabah, bu koca kapı çarşının en eski esnafı tarafından açılırdı. Yılların kuyumcusu Ferruh Amca her sabah bekçiden çarşı anahtarı alır ve büyük kapıyı açardı. Akşam ise iş çıkışı, mesaisi yeni başlayan bekçiye anahtarı geri teslim ederdi. İlerleyen dakikalarda çarşıdaki dükkân sahipleri bir bir dükkânlarını açar ve ardından çarşı içinde terzilerin makas sesleri, simitçi çocukların “taze simit” çığlıkları, meyhan şerbeti satanların billur kâse sesleri, çarşı çaycısının ısrarlı çay teklifleri, çarşıda sık sık dolanan Deli Duran’ın “Satılmış köpekler!” nidaları çarşı kubbelerinde çınlamaya başlardı. Ve bu sesler kubbelerde birbirine karışır, sonsuz bir uğultuya dönüşür, çarşı bitişiğindeki caminin ezan seslerine sızıp sonsuzluğa uçuşup giderdi.

Saatçiler, berberler, terziler, sigara satıcıları, ayakkabıcılar, televizyon tamircileri ve kitapçılar; tüm bu esnafın birbirlerinden çok farklı meşrepleri, çarşının büyük kapısı kapandıktan sonra beliren esrarlı seslerin sahiplerinin dünyalarıyla ne denli bağdaşır bilinmezdi. Ama bilinen o ki, bu esrarlı seslerin ve çarşının gerçek sahipleri geçmişin izlerini büyük kapının kapanmasıyla birlikte ebedi olarak silmek için, bekçinin uykularına girip, onun elinden kapının küflü anahtarlarını almayı başarana dek çarşılar içinde çarşılar olmaya devam edeceklerdi. Yaşlı bekçi ise geçmişle bugün arasında bir yerde, elinde esrarlı bir geçidin sırrını taşıyan yaşlı bir bilge gibiydi. Ama o, bu sırrı sezse de idrak noktasına ulaştığı anda, düdüğünü çalmayı ve adımlarını hızlandırmayı tercih ediyordu.

Çarşının delileri de vardı. Şehrin en esaslı delileri ne yapar ne eder bu çarşmayı bulur ve oranın insan mozağı arasında yer alır, büyük repertuarı tamamlarlardı. Bunlar içerisinde birkaçı, bazı geceler, çarşının bir kenarında gündüzden gizlenir, geceyi orada geçirmek için kapının kapanmasını sabırsızlıkla beklerdi. Ve kapı kapanınca onlar, türlü yüzlerle sarmaş dolaş, bir geceyi daha geçirecek yerlerini bulmuş olmanın mutluluğu içinde uykularına dalarlardı.

Bekçi, işte böyle gecelerde çarşı içerisinde ihtiyatla yürürken bunlara rastlar ve onları yarı uykularından düdüğüyle uyandırır. Uyanan deliler ondan bir tütün sarmasını isterlerdi. Bekçi ve onlar çarşı içindeki çay ocağının önündeki masalara otururlar, bekçinin sardığı tütünden içerler ve onu dikkatle dinlerlerdi. Bekçi geceleri gördüğü esrarlı rüyaları anlatacak birilerini bulmaktan memnun, onlara sardığı sigaralardan ikram ederdi.

Bir gece bekçi çarşıda yine onlardan ikisiyle karşılaştı. Bekçi bu gece oraya kadar çarşı yanında bulunan parti binasının bekçisi Mehmet Ümez, arkadaşıyla gelmişti. Göreve aynı yıl başlamışlardı. İkisi de yıllardır bitişik sayılacak yerleri bekliyorlardı. Ama o, arkadaşının yerinde olmayı hiç istememişti. Bir binanın korunması için koca bir insan ömrünün heba edilmesi saçma bir şeydi onun için. Kendi durumu biraz farklıydı. Onun geceleri kendi sorumluluğunda olan bir çarşısı, çarşının büyük bir kapısı ve bu kapının ardında meçhul sesleri vardı. Ama en önemlisi çözülecek bir sırrı vardı. Delilerle yine çay ocağı masalarından birisine oturdular. Bekçi yine onlara sigara sardı, onlarsa bekçiyi dinliyor ve sigaranın kendilerine biran önce verilmesini sabırsızlıkla bekliyorlardı.

Yaşlı bekçi rüyalarını anlatmaya devam ediyordu delilere. Birinci sigarayı içlerinden birisi kaptı. Uzun bir nefes çekti. Kırangıçlara bir çığlık fırlattı. Masaya çıktı. Gözlerini diğer arkadaşına ve bekçiye dikti. Sonra kırangıçlara baktı yeniden. Bu gece kırangıçlar nedense uyumamışlardı. Çığlıklar atarak ortalıkta uçuşuyorlardı. Yarı anlaşılır, ama tok bir sesle mırıldandı,

-Dönülmez bir sürgün başlat yollarıma, derinlere kadar yürüyelim durmadan. Unut, unut sonra bizi, en yalnız günlerimizi gözbebeklerimizde gör. Kelimelerle anlatma halini yolculara, sır verme kimselere. Bir kılıç nasıl ölür düşünme. Yaşlı atlar zafere nasıl koşar sorma. Bu yolda yalnız yürünür mü deme sakın. Gözyaşlarının bengisuya dönüşüne şaşırma. Ölürken ne kadar yalnızız oysa. Çocukların büyüdüklarını görürsün ama fark edemezsin yaşlılığını. En eski masalları çocuklara değil yaşlılara anlatmalısın. Onları gerçek uykuya iyi

hazırlamalısın. Yol uzunsa ve ayakların seni taşıyamıyorsa ayakkabılarını çıkar at ve ayaklarını sen taşı. İstenmeyen dualar etme. Mahrem kelimeleri kullanma konuşurken. Sıcak rüzgârlar hissetsen de sırtında asla ürperme. Kitapların yedi adam boyunda kuyulara düşer, sazlıklara sır sızmaz ama kamışlar ağlar yalnızca unutmaz. Sana kitaplar anlatmaz en eski hikâyeleri. Kitaplarını belki kervan yolcuları kuyuda bulur ve onu eski bir köle gibi satarlar panayırlarda. Ama o kimseye yar olmaz ve kitap kitabı doğurursa sen büyüsün ve kitap kitabı doğurursa sen ölürsün.

Bekçi söylediklerinden hiçbir şey anlamamıştı birinci delinin. Sigara sarmaya devam ediyordu. İkinci deli ise birinci deliye özenerek o da masaya çıktı ve diğerini aşağıya itekledi. O da uzun bir nutuk çekmek ister gibiydi. Birkaç dakika durdu, düşündü, derin nefes aldı. Sonra yüksek bir sesle,

-Bütün anahtarlar ve tütünler ve kapılar ve çarşılarla ve bekçi düdüklerine hiç dinmeyen siyah bir kar yağsın, dedi ve ardından korkunç bir kahkaha attı.

Bir zaman sonra iki deli, bekçinin rüyasını anlatmayı bitirmesini beklemeden başlarını masaya koyarak uykuya daldılar. Onların uyuduğunu gören bekçi rüyasını anlatmaktan vazgeçti. Göz kapaklarının karşı konulmaz bir şekilde kapanmaya başladığını hissetti. Buna karşı koyamıyordu. Kırlangıçlar çılgınlık atarak uçmaya devam ediyorlardı. Az sonra o da derin bir uykuya daldı. Uyku-sunda yine aynı rüyayı gördü. Bu kez durmadan büyüyen ve sımsıkı kapanmış çarşı kapısını gördü düşünde.

Gece yine büyük uğultularla bir rüzgâr esmiş, kapı korkunç bir gıcırdamayla kapanmıştı. Anahtar çarşı içerisine düşmüştü. Bekçi ve deliler bu sesi hiç duymadılar. Kırlangıçlarsa çılgık atmayı bıraktılar ve yuvalarına döndüler.

Ertesi sabah çarşının en eski esnafı Kuyumcu Ferruh Amca, anahtarı bekçiden almak için geldiğinde onu bulamadı. Çarşı kapısı da sımsıkı kapalıydı. Yaşlı adam bir çilingir getirerek büyük kapıyı açtırdı. Kapının açılmasıyla rüzgâr uğultusu yeniden duyulmaya başladı. Kırlangıçların yuvalarıyla birlikte yok oldukları görüldü. Çay ocağının önündeki masada kırlangıç yuvalarından dökülmüş çamurlar bulundu.

Bir daha ne bekçiye ne de o iki deliye rastlandı. Çarşının küflü, büyük anahtarı da bulunamadı. Geceleri büyük kapının ardından meçhul yüzlere ait sesler geldiğini de bir daha duyan olmadı.

Masalsız Geçen Gecenin Masalı

CİNETİ KIRGIN

İşaretler

Baba, ben büyüdüm. Ama zaman aynı zaman. En azından şu anda değişen bir şey yok. Meşe ağaçları vadinin yamaçlarından köyün içine dek uzanıyor. Kuşlar da taşla vurulacak kadar çok. Kuytu köşelere çuvallar içinde kadın cesetleri bırakılıyor, kuyulara erkek cesetleri atılıyor. Yamaçlarda geceleyin cinlerin yaktığı mavi alevli ateşler hâlâ görünüyor. Çocuklar, boynuzlu yılanlardan ve kuyruğu üzerinde duran yılanlardan bahsediyor. Masal zamanı. Kış uzun ve karanlık ve yağmurlu. Soba gürül gürül yanıyor. Gaz lambası vadinin sarp yamaçlarındaki bir oyugu ya da deliği andıran pencerenin pervazında. Saçların kırışsa da bıyıkların simsiyah. Masal anlatman lazım. Çünkü ben hiçbir zaman anlat demedim. Ben masal dediğim anda annemin sesi duyulurdu karanlığın içinden, —Masal anlatanlar iflah olmaz, derdi. Derdi ama, annem de severdi masalları ve ışığın yetişemediği karanlık bir köşeye uzanıp gece boyunca dinlerdi. Hem sonra kırmızı gözlü bembeyaz tavşanlarımız varken de annem, —Tavşan beslemek uğursuzluk getirir, derdi. Derdi ama, yanaklarından öperek —Dünyanın en güzel hayvanıdır tavşan, derdi. Neden uğursuzluk getiriyorlar diye sorardım, öyle derler derdi ve senin her sene ceviz ağacından düşmeni kırmızı gözlü tavşanlara bağlardı. Derken masal aniden başlardı, bir türlü anlamazdım nasıl başladığını. Bir bakardım ki masalın içindeyim. İslî tavan, soba ve gaz lambası masalın akışında bir görünür bir kaybolurdu.

Babaanne ve Eflatun Gözlü Kedi

Baba, masal anlatman lâzım. Bak babaanne pencerenin altındaki minderine iki büküm kurulmuş. Kucağında tespihi, salavat çekiyor. Ve işte eflatun gözlü kedi de geldi! Odada değil de bir cangıldaymış gibi ağır ağır yürüyor ve baba-

annenin tespihinin kıpırdanan püskülünü görünce kelebek kanatlarını andıran kulaklarını dikeyyor. Âniden püskülü pençeleri arasına alıyor. Babaanne ferî sönmüş gözleriyle seçiyor onu ve sırtına bir şaplak indiriyor, —Pist! Pist! Tuz ekmek haini, diyor. Kedi hırlayarak geri çekiliyor. Babaanne bastonuna uzandığında kedi uzaklaşarak duvar dibinde sıralı keklik kafeslerinin önünden geçiyor. Keklikler onu görünce kafeslerini devirecek gibi çırpınıyorlar. Sen de sırtına bir şaplak indirince küskün küskün arkasına bakarak, karanlıkta kayboluyor. Muhtemelen samanlığa fare avlamaya gitti. O gidince sobanın üzerinde kulpsuz tencerede fokurdayan mercimek çorbası taşıyor. Bir cızırtı... Tencere indiriliyor, şimdi kâselerin içinde durulan çorba bayat ekmekle kaşıklanıyor. Babaanne yerinden homurdanıyor, —Karanlık, diyor, o kadar karanlık ki, ağzımı bulamıyorum. Sen de söyleniyorsun gaz lambasını büyükannenin önüne koyarken, insan ağzının yerini nasıl bulamaz diye.

Çakıl Taşları ve Karanlığa Yansıyan Kapı

Gazal Abla salon dediğimiz, ama hep mutfak işlevi gören bitişik karanlık odadan çay bardaklarını getirmek için kapıyı ardına kadar açıyor. Kapanması için eşiğe hantal bir ayakkabının burnunu sıkıştırıyor. Kapıyı açınca bitişik odanın zemininde kapının çerçevesi yansıyor. Odaya buz gibi bir hava süzülüyor. Lambanın alevi titriyor. Hepimiz susup bekliyoruz. Babaanne bir muhafız gibi bastonunu kavrayıp kimseyi yaklaştırmadığı için Gazal Abla gaz lambasını yanına alamıyor elbette. Daha doğrusu kimse gaz lambasının durduğu tarafa hareket etmeye yeltenemiyor. Babaanneye göre gözlerine çöken karanlığın sebebi yaşlılık değil, yetersiz ışık. Gazal Abla hayalet gibi sağa sola seğirterek şekeri, bardakları, çay kaşıklarını bulup tepsiye diziyor. Daha evlenip İ.'ye gitmesine, o üflesen çatıları uçacak kibrit kutusu evlerle dolu mahalleye taşınmasına, suyu mor akan o kanalın kıyısında iki göz odalı gecekonduya yaşamasına çok var. Ama okuldan getireceği bir kitaptan bana resimleri göstererek o meşhur masalı okumasına az bir zaman var. Babalarının ormanda terk ettiği çocukların çakıl taşlarını takip ederek evin yolunu bulduğu masala az bir zaman var. O masalı hatırlayacağım. Gürültülü suyun kenarındaki tarlada çalıştığım bir gün, sana yemek getirmek için yola koyulduğumuzda ablam, —Kaybolduk diyecek, annem bizi kaybolalım diye gönderdi. Gerçi masalı biliyor olsam da o an sadece başını ve ortasını hatırlayacağım hüngür hüngür ağlayarak. O an benim için masal,

yolunu kaybeden çocukların hiçbir zaman evlerini bulamamasından ibaret olacak. Yine de yol boyunca kurşuni kayalar, çakıl taşları, rüzgâr ve kuşların bile bana yardım etmesini dileyecektim içten içe. Ama tam da gözyaşlarımdan hiçbir şeyi seçemediğim anda ablam şaka yaptım, diyecekti. O zaman dünya yine dupduru görünecekti. Üzerime sinen korkuyu çabucak silkip atacaktım... Ve ayakkabı çekiliyor, salondan odaya süzülen havayı önüne katarak derinden duyulan bir çarpma sesiyle tahta kapı kapanıyor.

Masal Cinleri

Masal nasıl başlardı ya da masal dinlerken ne yapıyorduk? Ellerimiz neredeydi, gözlerimiz ne tarafa bakıyordu ya da anlatırken senin yüz ifaden nasıldı? Bir masalı anlatırken yüzün nasıldı baba, hatırlamıyorum. Ama her masala girişin farklıydı. Belki de ondan dolayı, ben anlamazdım nasıl başladığını. Meselâ zaman masal zamanlarıydı derdin, öyle bir zamanki insanlar kendilerini korumak için masal dinlerdi. Dünya tehlikelerle doluydu. Geceleyin karanlıkta dışarda kalan her şey tehlikedeydi. Bir ağaç ve yaprakları, toprak ve otlar, gökyüzü ve yıldızlar, bir dağ, taş ya da çakıl taşı... Böyle bir çağda hele de insanlar ancak masalları iyi bilerek sakınabilirdi kötülükten. Onun için bazen ben de, karanlığın çökmesine yakın bahçeye çıkar yerden bir çakıl taşı alırdım. Bir ot, kuru bir yaprak atardım cebime, gecenin şerrinden korumak için. Sonra kapının eşiğinden dış dünyaya bakardım. Toprağa, otlara, ağaçlara ve dağa ve kayaya ve çakıl taşına ve gökyüzüne ve yıldızlara... Zavallılar derdim, gece çöktü bir anne babanız yok. Ne yapacaksınız tek başınıza? Ardından ceplerimi yoklardım. Siz şanslısınız derdim içimden, kurtardım sizi. Bu gece benimle yatacaksınız sıcacık yatağımda. Bir de masal yazan cinler vardı. Çok çok eski zamanlarda kışları öyle güzel masallar anlatılırdı ki, cinlerin bile evlere konuk olduğunu söylerdin. Ev ahalisi onları göremese de, onlar misafir gibi bir köşeye çekilir, masal vakti gelinceye dek beklerlerdi. Cinler beğendikleri masalları o gece yazıya geçirir, padişahlarının yardımcılara götürürlerdi. Yardımcılar masalları uzun uzun inceler, ardından cinler padişahına takdim ederlerdi. Bir de bir masalda mı geçiyordu yoksa masalın girişinde miydi hatırlamıyorum, cinlerin gökten düşen yağmur damlalarından birinde düğün yaptıklarını ve damla toprağa kavuşmadan sonlandırdıklarını da söylerdin. Ve tabii dedem vardı ki, dedem... Ne zaman ondan mevzu açılrsa çok iyi masal anlattığından söz ederdin. Ve eğer akşamsa hele mevsim kışsa dedemi rahmetle anar, sonra masala geçerdin.

Avcı, Geyiğin Gözleri ve Karanlıkta Sesler

Öyleyse anlat baba, masalı anlat. Avcıyı mesela, korkusuz ve kurnaz avcıyı. Sen anlatmasan da ben yine zihnimde canlandıracağım. Hani öldürdüğü geyiğin derisini yüzüyordu. Zifiri karanlık gecede, mağarada, ateşin başında, bilekleri kan içindeydi. Tüfeğini mağara duvarının çıkıntısına asmıştı. Sen tüfek deyince ben başımı kaldırıp duvarda asılı mavzere bakmıştım. Dışarda sicim gibi bir yağmur demiştin, yine başımı kaldırıp karanlık dünyaya açılan pencereye bakmıştım. Avcı yanı başındaki kütüğün üzerinde geyiğin kesik başını görünce bir an ürpermişti. Sanki kütük geyiğin gövdesiydi ve yere uzanmış bir biçimde, parlayan belirginleşen cam gibi gözleriyle avcıyı ve gövdesinin parçalanışını seyrediyordu. Ürpermişti avcı. Bu bakışlardan kutsal bir geyiği öldürdüğünü anlamıştı. Dahası sanki bu gözler, ömrü boyunca onu tepeden izlemiş ve yaptığı her şeyi kaydetmişti. Avcı o an donup kalmıştı. Hatırlamak bile istemediği ayıp şeyleri ve günahları gelmişti aklına. Bu bakışlar ona çevriliyken hiçbir şey yapamayacağını anlamış ve kesik başı boynuzlarından tutup mağaranın dibine, karanlık bir köşeye götürmüştü. Hayatında ilk defa korkmuştu. Geyiğin kesik başına arkasını dönse de bir çift gözün onu izlediğini hissediyordu. Mağaranın kuytusundan sırtına iki namlu doğrultulmuş gibi tedirgindi. Nihayet ürpertisi hafiflemiş, eski temposuna kavuşmuştu ki bu defa başka bir çift gözle karşılaşmıştı. Mağaranın girişinde uzun boylu yaşlı bir kadın çakan şimşeklerin aydınlığında dikilmiş ona bakıyordu. Kadının gözbebekleri geyiğin berrak gözlerinin aksine ince bir zarla örtünmüştü. Derisi kurumuş bir balığınki gibi demiştin. Kadın hiçbir şey demeden gelip ateşin kenarında oturmuştu. Avcı da bir şey sormayıp koca bir et parçasını pişirdikten sonra ona uzatmıştı. Kadın kendisine uzatılanı iştahla yemiş, ardından sırtını ateşe verip uyumuştı. Avcı da katlettiği kutsal geyiğin hayra vesile olmasından mesut, tatlı bir uykuya dalmıştı. Böylece ateş küllendikçe mağaranın dışında bekleyen karanlık içeriye sökün etmişti. İğne ucu parıltılarıyla son közler de karanlık tarafından emilince yaşlı kadın yerinden doğrulmuş ve gelip avcının başına dikilmişti. İnce eteğinin altından bir hançer çıkarıp öyle bir atiklikle avcının sırtına saplamıştı ki, onu ortadan ikiye bölmüştü. Fakat az sonra mağaranın derinliklerinden gök gürültüsüne benzer bir patlama duyulmuştu. Bir silah sesiydi. Avcıydı ateş eden. Kadın olduğu yere yığılmıştı. Ateşin küllenmesiyle usulca yerinden kalkmış, oradaki kütüğe kaputunu giydirip tüfeğiyle mağaranın kuytu bir köşesine sinmişti. Belki de uyumaya yakın geyiğin verdiği ürpertiyle ihtiyatı elden bıraktığını fark etmişti. Böyle dağ başında, ıssız

tepelerde yaşlı bir kadının tekinsiz olabileceğini düşünmüştü. Geyiğin gövdesini çağırıştıran kütük aklına böyle bir fikir getirmişti. Yanı başında duran geyiğin kesik başı korkutmamıştı onu. Ta ki kadın kütüğü ikiye bölene dek. Avcı bir an şimşeklerin titrek ışığında kütük yerine kendisi olsaydı olacakları hayal etmişti. Tıpkı geyiğin kafasını kestiği gibi kadının da onun başını kesip ateşin başına koyduğunu düşününce dehşete düşmüş soluğu kesilmiş ama tetiğe basabilmişti. O günden sonra bir daha geyik avlamamaya yemin etmişti. Ancak masal devam etmişti o akşam. Avcının patlayan tüfeği sanki duvarda asılı mavzeri de tetiklemiş, ses, sesleri ve sesi çağırmıştı. Eşkıyalar vadinin yamaçlarından köye taciz ateşine başlamıştı. Karanlıkta art arda parlayan kurşunlar köyün içine akıyordu. Uzun uzun susmuştun. Aniden yerinden doğrulup mavzerini duvardan almış, kışın çok nadir açılan pencereyi açıp pervazına mevzilenmiştin. Namluyu sarp vadiye doğrultup nişan almıştın. O esnada pencereden giren soğuk hava iliklerimize işlemişti. Derken tetiğe basmıştın, kurşun kor rengiyle gecede akıp sarp yamaçların üzerinden geçerek kaybolmuştu. Sen ateş edince silahlar susmuştu. Sanki bütün patlamalar bir sesi bekliyordu susmak için.

Yolcu, Misafir ya da Baba Kılığında Masal

Baba, neden masal anlat diyemiyorum? Oysa gelmeden önce içimden ne kadar rahat söylüyordum. Hatta bindiğim üç kapısı çift kanatlı, camları geniş, tıkış tıkış belediye otobüsü hayalimde o an rotasını köye doğru çevirmişti. Sık ormanların içinden, göğü geniş parlayan suların kıyısından, bozkırların ortasından geçmiş, sarp bir vadide asfalttan şose yola sapmış, köyün daracık meydanında tıslayarak durmuştu. Gülümseyerek inmiştim meydanda. Sırtını duvara dayamış, kış güneşinde güneşlenen birkaç yaşlı köylüye selam vermiştim. Selamımı aldıklarında konuşmalarına fırsat vermeden şaşkın bakışları ardımda bırakarak evin yolunu tutmuştum. Ama şimdi sen öyle bütün ciddiyetinle karşımda oturunca nedense cesaretim yitiyor. Hiçbir şeyden çekinmesem, senden azar iletmeyi göze alsam, köylülerin benim hakkımda B.'nin oğlu C. işini gücünü bırakıp bu kışta kıyamette ta İ.'den masal dinlemeye gelmiş yolundaki alaylarına bile aldırmayıp, —Baba masal dinlemeye geldim, sadece masal dinlemeye, diyebilseydim. Ama elbette mesele bu değil. Büyülü anın bozulmasından korkuyorum. Çünkü bu benim elimde değil, biliyorum. Aslında bu senin de elinde değil. Yalnızca bizim isteğimizle olmaz, masalın da bizi istemesi lazım. Bu karanlık akşamda fütursuzca

kapıdan içeri girip sobanın başına kurulduğunda onu iyi ağırlamamız gerek. O vakit masal bir yolcu, bir misafir ya da bir baba kılığında kendini anlatır. Biz de bu yarı karanlık odanın sigara ve sobadan islenmiş tavanına son kez bakıp masal sularına dalarız. Ta Hinde gideriz, masal ırmaklarının okyanusuna...

Sihirli Takunyalar

Ve ben geçmişte anlatılan masalları anımsamaya devam ediyorum. Sen kucağında tütün tabakan, bütün ciddiyetinle sigaranı sararken ben takunyalı masalı hatırlamalıyım. Hani sihirli takunyalar vardı, ayağına geçireni her adımda fersah fersah uzaklaştıran... Hani kahramanımız bir adım atınca ardına bakmış, dağ çok çok uzakta kalmış, geri adım atınca dağın dibinde olduğunu görmüş. Babaanne takunya lafını duyunca yatsı namazını hatırladı. Kendi kendine söylemiyor, —Yatsı okunmuştur, abdest almam lazım, takunyaları getirin, diyor. Kapı açılıyor, kilimin yetişemediği çıplak zeminde bastonun tıkırtısı... Az sonra boş bir tencere devriliyor, bir velvele kopuyor. Babaannenin uzun namaz yolculuğu yüksek sesli sureler ve fısıltı hâlindeki dualarla bitiyor.

Kuruyan Sular

Babamın bir tarlası vardı. Vadinin dibinde, gürültülü suyun kıyısında. Gençliğinden bu yana bu tarlayla ev arasında gidip geldi. Ama zamanla suyun sesi kısıldı kısıldı ve inişli çıkışlı akan dere akmaz oldu. Aşağılarda uğuldayan şelâle de kurudu. Babam yine de her gün gidip gelmeye devam ediyor.

Son Seslenişler, Kışın Ortasında Bahar Rüyası ve Babamın Dostları

Baba, suların çekildiğini fark etmene henüz çok var ve hafızanda masalın suları gürül gürül akıyor. Bir zamanlar yatağında yüzdüğün şelalenin suları henüz kurumadı. Suları uğultuyla akmaya devam ediyor. Çatlamış tabanında, bir kavak boyu derinliğindeki ağzında yürümene çok var. Çukurun dikenli yamaçlarına bakıp, —Nerede o kulakları sağır eden uğultu, dememişsin. Sonra bir zamanlar beyaz köpükten bir perdenin örttüğü kayaları toprağın yüzüne vuran kuru kafalara benzetmemişsin. —Bir zamanlar gümüş rengi balıkların

bu çukur boyunca süzöldüğüne inanası gelmiyor insanın, dememişsin. Suların boşluğa dökölmeden önce onları kucaklayan tam ortadaki o yosunlu kayayı henüz rüyalarında görmemişsin. Suyla insanı birbirine benzetmemişsin. —İnsan ömrü bir ırmak gibi ömrünün sonunda suların çekildiğini hissediyor, aşındırdığı, kestiği şeylerin aslında kendisi olduğunu anlıyor, dememişsin. Kışın ortasında içlenip içlenip, —Bir bahar daha görecektir miyim, de dememişsin. Ölümü düşünmüyorsun. —Ne yana dönsem ölen bir dostumu hatırlıyorum, cümlesini de kurmamışsin.

Eski Ev, Yeni Ev ve Masalsız Gecenin Bilinen Sonu

Babam yarı karanlıkta doğruluyor. Gölgesi pürüzsüz duvardan alçı süslemeli tavana uzanıyor. Tepesindeki ampul âniden yanıyor, gözlerim kamaşıyor. Öyle ki, ellerimi siper ediyorum bir süre. —Sonunda geldi, diyor, inşallah tekrar kesilmez. Ve ağır ağır gidip duvara yaslı duran, eski gaz lambasının yerini alan pilli el fenerini söndürüyor. Kalkıp peşinden gidiyorum. Kapının eşiğinde hafiften kamburlaşan sırtı belirginleşiyor. Bir an dönüp bana bakıyor, geldiğim günden beri ilk defa uzun uzun birbirimize bakıyoruz. Seyrekleşen beyaz saçları ve kül rengi bıyıkları arasında daha da seçilen siyah gözleri parlıyor, bir kayanın sırtından sızan suyun güneşte ışıması gibi. Belki de bu parıltıyı fark ettiğimi düşünüp başını çeviriyor. —Yarın mı gideceksin, diyor. —Evet, diyorum. —Kekliklere bir bakayım, diyor. Keklikler eski evde, bir zamanlar bütün ailenin yaşadığı üç göz evin mağara tavanlı odasında. Zamanla eski evin tavanı parça parça döküldükçe ve git gide toprak damı çöktükçe bahçeye çok odalı yeni bir ev yaptırdı. Ama eski evi, özellikle de kışın bütün ailenin toplandığı tek pencereli odayı kafese çevirdi. Zeminine çuval çuval toprak döktü, keklikler rahat dolaşabilsinler diye. Her gün dört beş defa ziyarete gidip yemlerini sularını tazeliyor. —Ben de geleyim, diyorum, bir an çocukken akşam ziyaretine gittiğimiz köyün uzak evlerinden birine gidecekmişiz hissine kapılıyorum. Cevap vermiyor. Bahçeye inen merdivenin başına geliyoruz. Kapı üstündeki ampulün sarı ışığında bir müddet atıştıran kara bakıyoruz. İki ev arasında küçük bir avluya dönen bahçede kar hafiften tutmuş. Üst üste yığılı çalılar ve odunların üstündeki mavi branda beyaza bürünmüş. Eski evin taş duvarları belli belirsiz aydınlanıyor. Merdivenlerden inerken koluna giriyorum. —Bu kışta kıyamette gelmekle iyi etmedin, yollar fena, diyor. —Onca yolu iki günlüğüne gelmeye değmezdi. Cevap vermiyorum.

Cebinden kırmızı bir ipe geçirilmiş anahtarı çıkarıyor, bir zamanlar bir levhadan bozma olan kapının yerini almış demir kapı şingirtıyla açılıyor. Benden önce girip elektriğin sonradan çekildiği girişteki odayla mağara tavanlı odanın ampulünü yakıyor. Girişteki bölmede dikiliyorum. Kışın yağmurlardan iyice ıslanıp tavan-
dan dökülen parçalar, odanın ortasına gelişi güzel atılmış paslı soba borularına, ters döndürülmüş isli tencerelere çarparak sağa sola dağılmış. Mağara tavanlı odanın derme çatma kapısı aynı. Küçükken bana çok yüksek gelen bir-iki karış-
lık eşiği çok alçak görünüyor. Aydınlanan odaya ve ardına dek açılan kapıya bir anlam vermeye çalışan keklikler, şüpheli gözlerle bize bakıyorlar. Babamın hafif bir ıslık çalmasıyla keskin bakışları yumuşuyor ve kıpırdayıp kesik kesik cıvıldıyorlar. Bir ritüel gibi, önce bir avuç buğday alıp köşelerdeki kireç taşından oyulmuş yemliklerine döküyor. Ardından pencerenin geniş pervazındaki ibriği alıp konserve kutularından bozma sulukları dolduruyor. Keklikler yemlikleri gagalayıp arada ürkek bakışlar fırlatıyorlar. İş bitince lambayı söndürüyor babam, eşiği dikkatlice geçip kapıyı yavaşça kapatıyor. Koluna girdiğimde bir cesaretle, —Eskiden böyle karlı günlerde masal anlatırdın, diyorum. —Babam, diyor, çok iyi masallar anlatırdı. —Sen de anlatırdın, diyorum, susuyor. Ayak-
kabılarını çıkarmasına yardım ediyorum. —Gazal ablana sık sık uğra dönünce, diyor. —Uğruyorum ama evi bana uzak düşüyor, kaldığı semt o kadar karışık ki her gittiğimde yolu karıştırıp kayboluyorum, diyorum. —Çocukken de hep kayboluyordun, diyor, çocukluktan cesaret alıp konuyu tekrar masala getiriyo-
rum. — Çocukluğumda bana anlattığın geyikle ilgili bir masal vardı, diyorum, elektrikler kesilince onu hatırladım. Hani şu cinler padişahının geyiğini öldüren avcı. Bir an yüzü ciddileşiyor, duymazlıktan geliyor. —Kar yolları kapatabilir, bu kışta kıyamette nerden aklına esti köye gelmek...

Susuyorum, baba masal anlatsana diyemiyorum.

Gassal

ÖZLEM TURGUT ŞİLİ

Güneşin ilk ışıklarıyla etraf canlanmaya başladı. Evimizin önüne kurulan pazar yerinde herkes ekmeğinin derdindeydi. Köyden gelenlerin önünde eğreti bağlanmış birkaç bağ maydanoz, dereotu, roka ve ısırgan otu vardı. Manav tezgahlarında gıcır gıcır parlayan meyveler, sebzeler daha iştah açıcı görünüyordu. İnsanlar yavaş yavaş evlerinden çıkıyor, pazar arabalarının sesi birbirine karışıyordu. Pazarcılar müşteri kapmak için adeta seslerini yarıştırıyordu. Karşı kaldırımda pijama, don, atlet, kadın çamaşırları satan adam tezgâhın gerisinde bir tabureye oturmuş, durumdan hoşnut olmadığı her halinden belli sutyen bedeni soran teyzenin yüzüne bakmadan konuşuyordu. Tezgahın kime ait olduğunu bulmak, elindeki donun lastiğini test ederken» Tezgahın sahibi yok mu?» sorusunu soran ablalara düşüyordu. O da -benim gibi- askerden gelip ne iş yapacağını bilemezken kendini doncu tezgahının başında bulanlardan mı acaba, diye aklımdan geçirirken iş konusunda içimin rahatladığını hissettim bir anda. Neyse ki benim iş başvurum kabul edilmişti. Hazırlanıp çıkarsam ancak yetişirdim iş görüşmesine. Balkondan içeri girip mutfığa geçtim. Kahvaltı hazır. Annem beni görünce ters ters bakıp söylenmeye başladı. Sana da günaydın anne, dedim. Cevap vermedi tabii. İş başvurumun kabul olması bir tek onu mutlu etmedi. Bir taraftan mutfak halısının üstüne düşen kırıntıları topladı, bir taraftan da söylendi durdu. «Baba mirası sanki sahip çıktığın. Başka iş yokmuş gibi, istemediğimi bilmezmiş gibi gittin, belediyeye başvurdun da kabul edildin öyle mi?» dedi. -Yahu anne, sanki iş vardı da ben mi çalışmadım? Ben başvurumu yaptım, onlar da, gel bi görüşelim, dediler. Beni dinlemiyormuş gibi oyalanarak tezgahın başına geçti. Domatesleri yıkadı. Soymaya çalıştığı domatesin suyu da çekirdekleri de sıçradı sağa sola. Annemle iş yüzünden yaptığımız ilk tartışma değildi bu. Konuşması uzadıkça neler olacağını, daha doğrusu neler duyacağımı bildiğimden usulca ayakkabılığa yöneldim. Tam kapıyı açmıştım ki mutfak kapısının önünde belirdi. Islak ellerini önlüğüne silerken: “O kapıyı çarpıp çıkarsan, döndüğünde gör bakalım beni bulabilecek misin evde?” dedi.

Ezberlediğim tehdit cümleleri zihnimde dolanırken gözüm onun önlüğündeki iri gözlü, etine dolgun kadına takıldı. Kadının yüzündeki domates çekirdekleri asaletini gölgelese de parmağının ucunda duran dünyayla annemin kopyasıydı. Söylediklerini dinlemediğimi fark edince: “Bakma yüzüme, kapat o kapıyı!” dedi hışımla. Kapıyı kapatıp onu izledim bir süre. Sebzelikten aldığı bir soğanla birkaç patatesi elleriyle göğsüne sıkıştırıp tezgâhın üstüne bıraktı. Sebzeler yuvarlanıp lavabonun içine düştü. «Aman düşün düşün, durmayın koyduğum yerde!» diyerek gelişigüzel tezgâha attı patatesle soğanı. Sanki gözünü yakan benmişim gibi söylene söylene soğanı doğramaya başladı. “Zaten ne zaman benim sözüm geçti ki bu evde? Hayır, insan annesine bir sorar, bir akıl danışır. Bezdirdiniz beni canımdan. Ben de öleyim de kurtulayım artık. Ama arkamdan ağlarsın o zaman.” deyip sesini incelterek devam etti: “Yaşasaydın da dediklerini yapsaydım annem, dersin ama iş işten geçmiş olur. İşte bu başına buyruk hallerin hep babandan. Göçtü, gitti. Türlü türlü huylarımı bıraktı sana.” dedi. O, söylenmeye devam ederken ayakkabılarımı yerine koydum.

Odama geçip yatağa uzandım. Bana ne zaman öfkelense babamı anmadan duramazdı. Annem yıllar önce de aynıydı. Bazı günler komşularıyla bahçedeki çay saatleri, babamın iş çıkışına denk gelirdi. Bir çay içimi kadar otururdu babam onlarla. Annemin boynu öfkeden al al kızarır, yüzü sirke satardı. Babam kalkana kadar da tepkisiz, öylece otururdu. Komşumuz Ayşe yenge, annemin derdini anlar ama oralı olmazdı. Kendi çayını tazeler, bir bardak da babama doldurur, ayaklarını uzatır, babamı dinlemeye hazır, beklerdi. Babamın anlattıklarında her ne varsa bütün kadınlar babamı çok dikkatli dinlerlerdi. Çocuk aklımla, bana anlattığı askerlik anılarını anlatıyordu, diye merakımı bastırmaya çalışıyordum. Ayşe yenge, meraklı meraklı: “Eee, Mevlüt abi, hadi anlat. Çocuk, ihtiyar, kol, bacak, yanıkne gördün ne yaşadınsa anlat.” deyiverir, babam da anlatmaya başlardı. Annem beni hemen bakkala yollardı, giderken dönüp babama bakardım. Bana, askerlik anılarını anlatırken yerde yuvarlandığı gibi, onlara da gösterecek mi nasıl savaştıklarını acaba, diye. Ama o, sakinliğini bozmadan bir şeyler anlatıyordu. Ayşe yengenin ağzı açık, babamı dinlediğini görürdüm.

Çocukken annemle babamın tartışmalarına sıkça şahit olurudum. Babam uzatmamak için evden çıkardı. Annem arkasından bağırarak tehdit ederdi onu. «Şimdi git bakalım sen. Acaba döndüğünde evde bulabilecek misin beni? Şu ceviz ağacına iyi bak. Bir gün sallandıracağım kendimi orada, o zaman beni de yıkarsın.» deyip yalandan bayılmasıyla son bulan tartışmalardı. Çaresiz hemen

döner, gelirdi. Korkardı annemin tehditlerinden. Onları izlediğimi fark eden babamın utandığını, cebinden çıkardığı tütünü sararken ellerinin titremesinden anlardım. “Sus be kadın, oğlanın yanında nasıl konuşuyorsun?” derdi sadece. Konuşmalarından bir şey anlamazdım. Babam niye yıkayacaktı ki annemi? Bir ceviz ağacına bakardım bir anneme. Dalından topladığı cevizlerden reçel yapan annem nasıl olur da o dallara asardı kendini. Gölgesinde oturup çay içmişliği vardı komşularıyla. Aslında hep de mutsuz değildi. Şu annem de nereden çıkarırdı ki kendini asmayı? Sanki bütün sıkıntısı babamlaydı. İkisinin aynı sofraya oturup yemek yediğini hiç görmedim. Zaten annem komşularına dert yanarken de tiksindiği bir şeyden bahseder gibi burnunu kıvrarak anlatırdı onu. Annemin titizliği sayesinde babamın her şeyi ayırırdı bizden. Odası, yatağı, bardağı, çanağı, kaşığı, çatalı her şeyi. Oturduğu odada yatardı. Çorapları, çamaşırları, bütün giysileri yattığı odadaki koltuğun altındaydı. Başta sigaradan dolayı diye düşündüm. Ama bir gün Balıkesir’de yaşayan teyzem, elindeki pazar çantasına yeni mahsûl zeytini, üzümü, ayçiçeğini doldurup oğlunun düğün alışverişi için mobilya bakmaya İnegöl’e geldiğinde tüm fikrim değişti. Rahmetli babamın gassal olduğunu da onun gelmesinden sonra öğrendim. Onları karşısında gören annemin gözbebekleri oynamaya başladı, renkten renge girdi annem. Ablasının elinden pazar çantasını aldığı gibi mutfığa koşup ocakta kaynayan suyla çay demledi. Yüzünde, zabıtaya yakalanan bir seyyar satıcının tedirginliği vardı. “Niye haber vermediniz? Hazırlık yapardım.” diye seslendi teyzeme mutfaktan. Teyzem: “Aman canım, yabancı mıyız? Rahat ol. Birkaç gün kalıp döneceğiz. Eniştenin çalıştığı mobilyacıya gideriz dedik oğlanla. Eee yapar bize bir abilik. Düğünden sonra takıları bozdurur hemen öderiz borcumuzu.” dedi. Annemin yüzü ifadesizdi. “Hele bir dinlenin azıcık.” diye seslendi bir daha. Sonra kendi kendine: “Başka mobilyacı bulamadın mı oralarda taksit yapacak be kadın?” diye söylenirken benim onu izlediğimi fark etti. “Hadi, siz teyzenlerle cevizin gölgesine oturun, ben de demliği alıp geleyim.” dedi annem. Çayın yanına sütlü bisküvilerden açtı bir paket. Misafir bardaklarını gümüş tepsiye koyup bahçe-deki ceviz ağacının altına geldi. Saydım. Dört tane de bardak koymuştu. Beni de saymış annem, diye sevindim.

Acı tatlı anılarımın arasında tam da bu sahne vardı. Çocukça bir oyunla ceviz ağacının koca gövdesinin arkasına saklandım. Teyzemlerin yokluğumu fark edip beni aramasını istedim, sonra da çılgınlarla ortaya çıkıp aklımca saklambaç oynamış olacaktım onlarla. Çay kaşıklarının sesi heyecanımı artırdı.

Nefes bile almadım neredeyse. Yokluğumu şimdi fark ederlerdi. Bekledim. Ne zaman çay kaşığı şıngırdasa annemin ahiretliği Ayşe yenge duvardan atlar gelirdi bizim bahçeye. Yine öyle oldu. «Bu zamanınız hayırlı olsun. Hoş geldin Hacer. Bacını mı özledin kız?» der demez oturdu sofraya. Ayşe yengenin gelmesi annemi daha da gerdi sanki. Kadın ağzına geleni sakınmazdı hiç. Annemin yüzü, boğazı yine kızardı. Eliyle ensesini ovaladı. Ne yapacağını şaşırılmış gibi sağa sola bakındı. «Çıkar şu çorapları bacım, kangren olacaksın.» derken teyzemin bacağına iz yapan naylon çorabın lastiğini eliyle yuvarladı bileklerine kadar. Ayşe yengenin teyzeme sorduğu soru kaynadı gitti arada. Annem: “Bizim deli oğlan yok ortalıkta, al sen iç onun çayını.” deyip bardağını Ayşe yengeye verdi. Ben umrunda bile değildim. Hissettim. Başka bir sıkıntısı vardı annemin. “Senin ölü yıkayıcı gelmedi mi daha?” dedi Ayşe yenge gülererek. Annem kaş göz etti sus diye, Ayşe yenge anlamadı. Teyzem yakın gözlüğünü takmış, bacağındaki varisleri inceliyordu, o da anlamadı. Demek ki, annemin gerginliği bundanmış, babamın işini teyzemlerden gizlemiş, diye geçirdim zihnimden. Sessizliği teyzem böldü. “Bizim oğlan evleniyor bu yaz Ayşe. Biz de eniştenin çalıştığı yerden eşya bakmaya geldik.” dedi bisküvisini çaya batırırken. Bisküvinin yarısı bardakta kalınca çay iyice bulandı. Beni bir bulsalar, ben de bisküvi batıracağım çaya, diye düşledim. Mobilya işine kafası takıldı Ayşe yengenin. Annemin omzunu ittirerek “Ne mobilyacısı kız, ne ara iş değiştirdi bu adam?” dedi anneme. Annem oturduğu yerde sarsıldı. Sanki bir şeyler aradı gözleriyle. Lafı değiştirmek istedi. Eliyle yanındaki demliği yokladı.”Kalk Ayşe, ısıt çayı. Buz gibi olmuş demlik.” diyerek Ayşe yengayı uzaklaştırdı hemen. O sırada bahçe kapısında beliren babamı gördüm. Teyzemle kucaklaştılar. Annem “Sen içeri geç.” dedi babama. Teyzem, tepki gösterdi. “İki dakika soluklansın adamcağız, ne acelen var? Birer bardak çay verin bize.” deyip devam etti. “Ben buraya çok hayırlı işler için geldim enişte. Oğlana eşya bakacağız senin oradan. “ dedi teyzem. Babam bir an duraksadı. “Nerden?” dedi. Mobilyacıdan canım, düğünden sonra da hemen ödeyeceğiz altınları bozdurup.” Babam neler olduğunu anladı. Sıra babamdaydı. “Yok, sen yanlış biliyorsun. Belediyede çalışıyorum ben.” dedi babam anneme bakarak. Teyzem babamın sırtını sıvazladı. “Biliyordum bir gün büyük yerlere geleceğini. Aferin enişte! Şu bizim oğlanı da alıversen yanına büyük sevap işlersin. Senin çevren vardır orda.” dedi teyzem. Annem de babama bakarak: “Bu yıl cevizin yaprağı az, ağaç küstü mü nedir?” dedi bir telâş. Belki de babama bir göz dağı verdi. Elbisesinin düğmelerini açtı, elini yelpaze gibi

salladı birkaç kez. «Bu nasıl hava? Hiç esmiyor. Bunaldım.» diyerek konuyu değiştirmeye çalışsa da babam ona izin vermedi. Kendinden yıllarca utanan, tiksinen karısıyla hesaplaşırçasına teyzeme dönüp: “Senin oğlan ölüden korkar mı?” diye sordu. Çayının son yudumunu içip bardağın dibini toprağa döktü teyzem. Diline yapışan çay yapraklarını tükürdü. «Korkar elbet, niye sordun şimdi?» dedi. Babam ağacın dibindeki tabureye otururken: “Ben gasilhanede çalışıyorum baldız. Gassal diyorlar bize. Bizim işimiz ölüyü yıkayıp kefenlemek. Bu işten ekmek yiyoruz. Ama bacın kabul edemedi yıllarca, ne işimi ne de beni. Ekmek yediğin kapıyı seveceksin, sayacaksın ki bereketini göresin, değil mi? Senin oğlan da ölü yıkayabilirim, derse işe başvursun.” dedi. Yerinden kalkıp küskün bir tavırla içeriye girdi. Teyzem: “Niye mobilyacıdan ayrıldığını demedin bize kız?” diye çıkıştı. Annem: “Ne bileyim ben, diyemedim işte. Belediyede işe girdim deyince sevindim önce. Uzun bir zaman işinden konuşmadı. Bir gün cenaze yıkama aracından indi evin önünde. O gün anlattı ne iş yaptığını. Çalışma orda, başka iş bul!” dedim. “Ben işimden memnunum.” deyip kesti, attı. “Böyle iş mi olur bacım? İçim almıyor. Ben de yıllardır yaklaşıyorum yanına. Odasında yatıp kalkıyor.” dedi. Teyzem sustu. Eşelediği toprağı avuçlayıp elledi parmaklarının arasından. “Aman, düşündüm de o nasıl işmiş öyle? Adam gibi bir iş bulamamış mı? Baksana, ne kendine faydası var ne karısına ne de çevresine. Onca yolu boşa geldik, desene.” dedi bardakları tepsiye dizerken. O gün, bir oyun hayalinin peşine düşüp babamı bir göz odaya mahkum eden annemin oyununa istemeden tanık oldum. Teyzeme de küstüm oracıkta. Bu olaydan kısa bir zaman sonra babamın iş yerinden aradılar. Annem “Kalp krizi mi? Öldü mü yoksa?” deyip feryat figan etti. Kara haber, akrabayı, eşi dostu, konu komşuyu doldurdu bahçeye. Ben, yine o cevizin dibinde, saatlerce babama ağladım.

Pazar yerinin kalabalığı, insan seslerinin artması, içimin daralması derken kalkıp balkon kapısını açtım. Ilık bir rüzgâr perdeyi havalandırdı. Annemin terlik sesi odamın kapısında son buldu. “Ben pazara gidiyorum.” dedi yarım ağızla. Kapıyı sertçe kapattı. Kilidin yuvasında iki kere döndüğünü duydum.

Filizkiran

HASAN DEMİR

Odanın dışından gelen seslerle uyandım. Bir rahatsızlık hissederek gibiyim. Gömüldüğüm yataktan kalkmak zihnimin uyuşukluğunu yenmekten daha zor. Ders çalışmadığım masanın üzerindeki saate bakıyorum, öğlen olmuş. Çıplak ayaklarımın tahta zemin üzerindeki şap-şapları gelen sesleri bastırır gibi oluyor. Alt kata inince anlıyorum ki misafir var. Neden bu eziyet anne?

Tatsız ağzımı mutfakta sulandırırken gırtlaktan bir kadın sesi vuruyor evin camlarına, yeni fark ediyorum. Tavuklu pilav- yoğurt arıyorum etrafta. Okula gönderilmemişim ve tombul tabakların şeklini almış tavuklu pilav yiyeceğim. İçimi dalga dalga bir sevinç sarıyor. İyi de neyin mevlidi var yine?

Şap-şaplıyorum mutfağın her yerini. Tavukluyu bulamadığım gibi etrafta dağınıklık olmadığını da fark ediyorum. Bir yandan o kadının sesi hâlâ kulaklarımda dolanıyor. Sabah beni niye uyandırmadılar? Ses bana doğru yaklaşıyor. Şap-şaplar artık sesi bastıramamaya başlıyor. Yukarıya çıkıp çorap mı alsam? Kapıya uzanıyorum. İçerideki bulanık kokular birden yüzüme yapışıyor tüm sıcaklığıyla. Kadın sesi kesiliyor. Annem, annem nerede? Bulamıyorum. Kala-balık üzerime geliyor. Başörtülerini düzeltiyor bütün eller. Herkes neden bana bakıyor? Anne? Niye susuyorsunuz? Ağlayacak oluyorum. Odanın ortasındaki koltuğun ucuna tüneyen kadına takılıyorum. Elinde açık bir kitap var, biliyorum o ses ona ait. Şimdi bilerek susuyor. Bu yüzden mi uyandırmadınız beni? Sema'nın işi biliyorum. Vuracağım kafasına, bahanem var artık. Zırlasın dursun sonra. Seviniyorum.

Sırtımdan babam yakalıyor. Kapıyı kapatıp beni mutfağa çekiyor. Ulan Sema kork benden. Ayaklarım üşüdü, alt kata da tahta yaptırılmalı baba diyecek oluyorum ama babamın yüzü çıplak mutfak camından içeriye giren aydınlıkla kararıyor. İçimi bir korku sardı. Tek kelime çıkmıyor adamın ağzından. Madem beni uyandırmadınız önce sen konuşacaksın. Ayak parmaklarımı okul yolundan görülen şehrin etrafındaki yan yana dizilen dağlara benzetiyorum. Neydi adı?

Üşüyorum, hadi baba. Yüzüme bakıyor. Sakalları dün bu kadar uzun muydu? Amma da yaşlı gözüküyor bu hâliyle. Etrafına bakınıyor “nerede terliklerin?” diye söylene söylene. Odamda olduğunu biliyorum.

“Sema almıştır yine.”

Sema’ya kızsın istiyorum. Her zamanki gibi tek sözcük fırlamıyor ağzından. Kork benden Sema, kork. Yalnız kalınca vuracağım o kafana, örgülü saçlarını da çekeceğim. Bir keresinde çok acıtmamış mıydım?

Konuşacağı yok, terlik aranıyor hâlâ. İçimdeki kızgınlık artıyor. “Sema almış işte” diye bağıriyorum. İrkildi biraz sanki çok mu bağırdım?

“Bizim okulun oradan gördüğümüz dağların adı neydi?”

“Toros Dağları” diyor bugün duyduğu en yersiz soru bu değilmiş gibi, şaşırmadan.

Gözümü kararttım bir kere, “Kim o başörtülü kadınlar baba?”

Mutfakta yankılanan sesim havada asılı kalıyor. İkimiz de bir an gözlerimizle havayı süzuyoruz, soru işaretiyle birlikte cümleyi bulacakmışız gibi. Tekrar göz göze geliyoruz ama o cümle katılaşıp bir kenara sığınıyor, biliyoruz. Sığındığı yerden bizi gözleyerek cevabını bekliyor. “Onlar” diyor gerisini getiremiyor. Her “onlar” deyişinden sonra dudaklarını bir titreme alıyor.

Babam, annem, Sema ve ben mutfak kapısının önündeyiz. Belli ki yine bir konuşma yapılacak. Konumuz da pek farklı değil; Sema ile ben. Bu “Sema ile ben” ne kadar da kalıplaşmış zihnimde. Bu “ile” aslında hiçbir yakınlık taşı-mıyor aramızda. Ne yaptığımı düşünüyorum ama bulamadım henüz, hazırlıklı olmalıyım. Birazdan üçü birden başlayacak ve ben tek başıma dayanmalıyım; ağlamadan, bahanelere sığınmadan, öfkelenmeden karşılarında durmalıyım.

Babam konuyu en olmadık yerlerden açacak, önce gereksiz birkaç cümle tükürecek öteye beriye sonra onları tek tek yakalayıp ağzında evirip çevirecek. Ne dediğini o bile anlamazken benden onun da anlamadığı şeyleri anlamış gibi yapmamı bekleyecek. En aptalca olanı da bunların hiçbirini yüzüme bakmadan –etrafta bir şeyler aranıyormuş gibi- söyleyecek. Annem sessiz sessiz dinleyecek ama cümlelerin arasına girmeye çalışmayacak. Ne buldu da evlendi bu adamla hiçbir zaman öğrenemeyeceğim. Onun ülkesinde herkes sarı olduğu için esmeler daha bir çekici geliyormuş kadınlara, okulda öyle diyorlar. Herhâlde o da baba-

mın ufacık bir boşluk bile vermeden iğneyle dikilmiş gibi duran sakallarına ve sakallarından pek farkı olmayan saçlarına aldanmış olacak. Belki de korkuyor, karıştığında babamdan azar yiyeceğini zannediyor. Ama böyle bir şey yapacak kararlılığı olmadığını bilmiyor. Onun bu hâlini bir tek ben görebiliyorum sanırım. Dedem de görüyor ama açık açık söylemiyor. İnsan, oğlunu tanımaz mı? Bal gibi de biliyor.

Sema da oynanan bu oyuna gözyaşlarıyla katılacak. Belki de başlamıştır bile. Yüzleri her zamankinden daha bulanık. Gözlerimi ovalıyorum yine de geçmiyor. Onlar olduğunu biliyorum ama gözlerinin içine bakamıyorum. Koskoca bir boşluk...

Dedemin bir odadan ötekine geçtiğini duyumsuyorum. Mutfağın içine bakıyorum bana bakan gözlerin aksine. Masanın üzerinde bizden olmayan bir devinim beliriyor. Benim bakışımla birlikte harekete geçiyor. İncecik, cılız bacaklı, üçgen kafalı mide bulandırıcı bir hayvana imliyorum bakışlarımı. Çekirge gibi kolları bacakları var ama çekirgeden daha büyük. Kedi kadar büyük ama vücudu yeşil kemikten ibaret. Mekanik hareketleri var. Bir yapaylık sezinliyorum. Bunu hissetmiş gibi birden irkilen üçgen kafası bana dönüyor. Masadan iniyor, bana bakmaya devam ediyor.

Bizimkilere işaretle durumu anlatmaya çalışıyorum. Dilim boğazıma kaçıyor. İçime dolan korku sönümlenecek gibi değil. Arkalarını dönüyorlar ve birden mutfak kapısını kapatıyorlar. Kapıdan uzaklaşıyorum. Bağırıyorum yardım için, zarar verecek onlara. Bunu da hissetmiş olacak; o büyüklükte bir canlıdan beklenmeyecek bir kıvraklıkla kapının altından iki büklüm sıyrılıp karşıma çıkıyor. Ulan baba bir hayvanı öldürmeyi bile beceremedin. Çıgıllıklarıyla banyoya koşuyoruz, her yanda kulak çınlatan bir ses. Bana ait olmalı. Kapıyı kilitliyorum sanki altından geçebileceğini bilmiyormuş gibi. Kulağa daha anlamlı gelen sözcüklerle bağırıyorum bu sefer; “baba, baba, baba...”

Uyandığımda sırtımdan donuma kadar olan aralıktaki terlerin soğukluğunu duyumsuyordum. Üzerimdekileri çıkarıp kapıya doğru savurdum. Odanın camını açtım. Tenimdeki irkintiyi dikleşen tüyleriyle birlikte güneşe gösterdim. Etrafta haberlere konu olan bir Antalya sıcağı vardı. Çıplaklığımla ısındım. Kaldırımdan geçenler beni ilgilendirmiyordu. Sıcağın altında yürüme mecburiyetindeki kızgın hatta biraz daha yürümeyi sürdürseler cızırdayacak olan kafalarla ve onların

yılgın bakışlarıyla da ilgilenmiyordum. Öylece etrafa bakındım. Parlak gökyüzü insanların hayatlarını nasıl da zorlaştırıyordu.

Şiirlerdeki bütün güzel duyguların temeline koydukları gökyüzü herhâlde başka bir şehrin gökyüzüne ait olmalı. Burada yaşayanların ter içindeki alınlarını sıyırdıkları elleriyle şiir kitabını tutarak gökyüzünü narin duygularla hayal ettiklerini sanmıyorum.

Buradaki gökyüzü, bizzat hayatın görmezden geldiği, kavrulan tenlerin; sinirleri, tahammülü ve tahammülsüzlüğü fazla derinlere gömemediği bir gökyüzü. Gökyüzü biraz da böyledir bazen. Ne yaparsan yap ciddiyetle karşılık verir gözlerine, ayırcasız bir bakış atar herkese yaptığı gibi.

Camın önündeki mermere düşen sineği gördüm. Ölü şeyler beni korkutmaz. Rüyanın etkisinden olsa gerek elime almaya çekindim.

Kanatlarını koparmak istiyordum.

Ellemedim.

Kapının sesini duydum. Fırlattığım kıyafetler altına sıkıştığı için fazla açılmıyordu. Arkamı dönmekle yetindim, olduğum yerde kıpırtısız kaldım. Girmek için kısıtlı bir boşluk bırakıyordu kapı, daha fazla açılmak istemiyordu arkasındakine. Arkasındaki de bu durumdan yorulmuş olacak; önce sol eli ve sol ayağı ardından geride kalanlarıyla sıkış tepiş atıldı içeriye. Bu çaresiz hareketler bana rüyamdaki yarattığı anıştırdı. Girdiğinde elleriyle kendine çeki düzen verir gibi komik hareketler yaptı. Dedeme benzeyen hiçbir huyu yok.

İllâ ki bir şeyler olmalı.

Yok.

Şaşırmamış gibi yaparak güneşin önünde duran cılız vücuduma bakıyordu. Böyle davranmayı çok iyi biliyor. Özellikle bana hissettirmemek için hareketlerini kontrol ediyor. Gözlerini vücudumda gezdirdi. Önümdekine doğru baktı ve aynı yapmacıksız tavırla, şaşırmadan, bakmaya devam etti.

“Birazdan gidiyoruz.”

Benimle konuşurken ilk defa etrafta gözleriyle bir şeyler aramıyor. İlk defa sabit bir yere bakarak konuşuyor. Güleceğim tuttu, kafamı eğip ben de baktım.

İstemsizce baktığı yerin farkına varmış olacak, hızlıca yüzüme bakıp geldiği gibi çıkmak istedi. Yavaşça odayı adımlayıp ayağımla kapının altındakileri çektim. Kapıyı açtım. Daha çekingen bir bakışla aynı yere baktığının farkındaydım ama bunu ona belli etmeden göz ucuyla süzerek yapıyordum.

“Aşağıdayım.”

“Tamam.”

Bir şey söylemiş olabilmek için bulabildiğim en kısa sözcükle yetindim. Dolabın karşısına geçtim. Cenazeye giden bir insan ne giyer?

Basamak.

Basamak.

Islık çalmamalı böyle bir günde.

Son iki.

Ne bu ölüm sessizliği?

Komik mi?

Dili çek, bağcıklar fiyonk mu olmalı?

“Oğlum, yavaş kapat kapıyı.”

Arabanın metalik gri burnu mahalleler arasında sırtarak ilerliyor. İki farklı alışveriş mağazasının doldurduğu iki katın üzerindeki cami, içindeki kalabalığı serin halılarından kızgın parke taşlarına boşaltıyor. Tam öğlen vakti olmalı. İtfaiyenin arasından çıkıp trafiğe atılıyor. Metalik gri buruna belli belirsiz buharlar tırmanıyor.

Camı açıyorum; lastik kokularına, sinirli kornalara, üzerime yapışan havaya.

Klima da çalışıyor, Güzellik’te klima yoktu. Tuşla açılan camları da yoktu. “On beş bin iyi para bu eski motor için” dedemin Güzellik’i için duyduğu son cümleydi herhâlde. Onun parası babamın arkadaşlarına göstermeye can attığı bu otomatığın alınmasını sağladı, dedem? Dedem yarım nefesçik: “Olsun.” diyebildi.

“Olsun.”

Ali Hikmet arkadaşları arasında fiyakalı dolaşsın, bagajını elini sürmeden açabildiğini herkese anlatsın hatta bir şekilde fırsatını bulup göstermek için bin takla atsın. Eve gelen hangi misafir arabasını görmeden gitme şansını bulabildi?

“Olsun.”

Akıllılık edip okulun içine sırırlıyoruz. Sağlı sollu yeşillikler ilerledikçe binalara dönüşüyor. Kocaman stadyum yolumuzu kesiyor. Oradan Konyaaltı'na iniyoruz. Sahile yakın duruyoruz, uğranacak bir yer varmış. Arabanın içi durulacak gibi değil, aşağıya inip karşıya geçiyorum. Göz ucuyla izliyorum, nereye uğrayacak?

Kocaman parlak tabelası olan bir emlakçıya giriyor. Rüzgâr esse kum taneleri yüzüme degecek. Emlakçıdan çıkıp sakınlı adımlarla arabaya doğru yürümeye başladı. Aynı tavrı takınıp karşıya geçtim. Arabadakilerle aramda sahildekilerden daha uçuk bir mesafe var. Kendimi buraya ait hissedemiyorum. Başka bir yerde bana ihtiyacı olan dakikalara yetişmeliyim. Saçlarımı savuran rüzgârın aksine doğru arabanın burnu döndü. Deniz sıcak mıdır?

Sahilden yukarıya doğru tırmanıyoruz. Radyo kapalı. Neden açmıyorlar ki? Güneşin ışıkları arabanın camından geçerek pantolonuma ter olarak dökülüyor. Köpekler kavgâ edecek. Yeşilin yanmasına on iki saniye... Sarı olan ürkek çıktı; evcil herhâlde.

Nemli toprak kokusu genzime doluyor. Yeni belenmiş tarla gibi ama ekecek bir şey yok ortada, yanımda tabut var.

Gömecekler. Toprak atacak mıyım?

Vazifelerini tamamlayanlar yanımdan ayrılıyorlar. Bütünlük kayboluyor. Her teselli bir öpüşten önce değişiyor suratıma. Kıvrılmış sert bıyıklar ve kırçillı sakallar. Ne kadar can acıtıcı. Güzel kokulu kadınlar da var. Kadınlar gittikleri her kalabalık için böyle güzel mi kokarlar?

Bir yığın toprak. Hiçbir anlam ifade etmiyor. Ama hissettirdiği bu irkinti canımı yakıyor. Ne olacak şimdi? Sema burada olsa ağlar mıydı? Ben ağlamıyorum. Niye ağlamıyorum? Kendimi yere atıp kimseleri umursamadan ağlamak, biraz olsun, parlak gözlerle etrafa bakınmak istiyorum.

Sıcak var, can yakıcı bir sıcak var. Bu sıcakta... Hem de toprağın altında...

Ya yakılacaksın ya da toprak altına gireceksin. Yani ya tamamen ortadan kaybolacaksın ya da görünmez olacaksın. Adın var, mezar taşın var, ziyaret var, bayramlar var... Sadece mezar taşında yazan bir yazıyla hatırlanmak istemiyorum. Kimseye mezar taşımdan bakmak istemiyorum.

Çoraplarım terledi, iğreniyorum. Ayakkabılarımı çıkarınca kokacak. Sonra duş alınacak, saçlar kurutulacak. Kısaltmalı bu saçları. Sonra? Sonra uzanmalı biraz, kafayı kafalardan uzak tutmalı bir süre. Kendi küçük sınırlarında dolandırmalı. Mezarlıktan sonra gidilecek en iyi yer neresidir?

Beyaz, tozlu duvarların içinden çıkıyoruz. Üzerimde ne bir hafiflik ne de bir yük, sadece bu durumu kabullenmenin tekrarı var. Demir kapıdan çıkan ötekilerden ayrıcasız bir siliklik.

Arabanın burnu şaşkın şaşkın dönüyor, nereye gideceğini o da bilmiyor.

Arkada kaldı artık.

İnsanlar arkada kaldı. Tek damla ıslaklıkla tanışamayan mendiller, kalabalık etmeye gelenler, meraklı yaşlılar, üzüntünün ucunu kendine doğrultan yaşlılar, düşüncesiz ağlaklar, ölü bedenden daha soğuk sarılmalar...

Arkada kaldı, arkada.

Her şey olmasa da arkada kaldı artık, arkada.

O, arkada kaldı. O diyebilir miyim artık? Bu kadar çabuk bunu aklıma getiriyorum. O, artık o.

Arkada kaldı.

Arkada.

Her ş... Kalabalık her yer, kalabalık. Bitmedi mi yoksa hâlâ? İnsanlar gelip geçiyor ya da sadece giden biziz. Dükkânlar; pantolonlar, donlar, çıplak mankenler; mankenler neden çıplak ki?

“Güllük” diyor babam bu kadar kalabalık olmamalı trafiği. “Güllük” diyor bastıra bastıra, sesi çıkmayan her harfin sırtına vurur gibi. Boğuk sesler koşuyor çağrısına birer tokattan fazlasını hakları görerek. Çıplak bir manken daha.

Niye çıplak bu mankenler diyorum, ha niye çıplak?

İçimden diyorum bunu galiba kimse cevap vermiyor. “Güllük” diyorlar hâlâ. Üzerindeki güle bastırıyorlar sıkı dişlerinin ardından yırtılan hırıltılarıyla, birbirine yapışan le’ler ağır ağır ayrılıyor. İnsanlar bizi aralarına alıyorlar, onlarla konuşmamış olsak da. Sanki az önce toprağın altına aramızdan birini bırakan biz değiliz. Sanki birazdan toprağın altına girebilecek olan da biz değiliz. Biz neyiz? “Güllllük” diyor babam, “Güllük” çok değişti.

Denizden yana ilerliyoruz bir süre... Üç dakika, yedi dakika; kırmızıya takıldık, on üç dakika.

Saymayı bırakalı; iki dakika. Toplam on beş –biraz yavaş saydım- on altı dakika. Kırmızıda arabadan biri daha eksildi. Baş başayız.

Babam, ben, klima üfürüğü. Baş başa. Konuşacak bir şey bulamadığından arada bir klimanın çalışmadığını iddia ederek “patpat” vuruyor. Küfür yok. Trafik bile sinirlendirmeye yetmiyor onu.

Cumhuriyet’ten aşağıya iniyoruz. Daha da iniyoruz. Arabayı arkamızda bıraktık, mezarlığı bıraktığımız gibi. Bekle beni diyor. Hızlı adımlarla bir dükkâna gidiyor. Paraşütçüler uçuyor yamaçta. Göz ucuyla onu izliyorum. Paraşüt değil de başka bir şey sanki. Aşağıda boylu boyunca Konyaaltı sahili uzuyor, uzadıkça da sıcak bulanıklaştırıyor. Denizden ileri atsam kendimi. Babam dönüyor. Hayal kurmama da fırsat vermiyor. Mobilyacının eşliğinde saydığı paralar artık elinde değil. Eve dönüyoruz.

Annem kapıda, ağlamış. Belli. Sarılıyor yapmacık bir tavırla. Babama her seferinde sarılır, önümde olur bu. Bu sefer sadece bana. Babama bakıyor, bitkin ve ağır bakışlarla. Babam bu ağırlığa dayanamamış gibi salona gidiyor, ayakbılarının topuğuna basarak çıkardıktan sonra. Bağcıklarını açmadan.

“Ne yemeği? Nereden geldim ben haberin var mı?”

Toprak çok sıcaktı anne, havadan daha sıcaktı. Elledim. Avucumla sıktım, bir avucumla. Dayanamadım. Fark ettirmeden bıraktım. Sımsıkı tutmuştum. Sıcaktı. Çok sıcaktı.

“Yemeyeceğim, en güzel yemeği de yapsan yemeyeceğim.”

Sema yok ortalıkta. Bir görebilseydim. Bütün toprak içime dolmuş gibi. Toprağa gömülmedim ama toprağı içimde taşıyorum, zamanı gelince altında kalmak için.

Hayır ağlamadım, hiç ağlamadım.

Merdiven çıktığımdan değil bu ağırlık, eskisinden daha ağırım sanki. Topraktan hepsi topraktan. Kaşlarım zonkluyor. Kaşlar zonklar mı hiç?

Kitaplar. En iyisi onları ayıklamak. Köşeye yığarım. Sesini çıkaramaz bana, itiraz etmiyorum. Ağlamıyorum da. Borcunu ödedi, borcunu ödemeseydi belki yapmazdı. Ama ödedi.

Sema nereye kayboldu, mutfakta mıydı acaba?

Kaç oldu? Çok fazla, çok. Olsun, kıyafetlerimin hepsini almam. İtiraz etmezler. Çünkü ben de etmiyorum. Mobilyacıya böyle bir günde kim borcunu öder ki? Geriye dönmeyecek biri artık erteleme imkânı kalmayınca öder. Bana daha söylemedi ama biliyorum. Evi satacak. Belki sattı bile. Bu kadar çabuk! Onun da içinde toprak yok mu? Nasıl düşünebildi bunu hemen?

Yeter bu kadar. Yan odaya geç. Orayı da halletmeliyim. Eşyalar. Her yerdeler. Kullanılmışlığın izleri yok eşyalarında. Olsa olsa birisine ait olmanın hüznünü taşıyabilirler, en çok. Bu hüznü de en çok bir başkasına gösterirler, demişti. Şimdi bu hüznü görebilecek olan ben miyim?

Dedem, ben, güzellik. Siyah renk güzellik mi olurmuş? Olur tabî. Bir daha söylesin bak nasıl tersliyorum. Dedem, ben ve güzellik. Siyah güzellik. Birisine ait en güzel anıyı eşyalar saklarmış. Kendi eskir, hatıra kuvvetini içinde saklarmış. İçinde saklar. Toprak gibi yani. Hep içimde kalacak mı bu?

Çerçeveyi koltuk altıma alıyorum. Sokakları içime kıvrılan Antalya'nın kalabalık caddelerinde dedem, ben ve güzellik. Denizi arkamıza almışız çünkü gözümüz sonsuzlukta değil. Bitimli bir günün sıradan saatlerinde yaşıyoruz. Çünkü bizi bu sıradan saatlerin içinde bulmak kimsenin aklına gelmez. Sema. Sema nerede? Aşağıya iniyorum.

Sema ağlamış mı acaba?

Adın Yûnus Ola!

ÖNDER YILMAZ

Muskalarla kutsanmalı hayatımın bütün hikâyeleri.

Muskalarla bahşetmeliyim Çalab'ın adına.

Muskalarla kederin kader kapısına varmalıyım.

Ola ki bu hikâyemden yana şüphesi olanlar varsa çaputlarla asmalı ruhunu.

Tüm bu şeylerin de bir adı olmalı...

Henüz varılmayan dergâha koşup Tapduk Emre'ye haber vermeli. Molla Kasım'a, mağaranın hikmetinden ve sofrasından söz etmeli.

Sonra gecenin rüya diye bir kabul olunmuş duası olmalı. Ve onu bilmeliyim. Bu dua, bir yerlerden alınıp bana kadar gelmeli. O vakit nerede olursam olayım o duayı etmeliyim. Gecenin dilindeki rüyada, delilerin sokaklarında, evleri ve şehirleri büyüten çocukların lunaparklarında...

Orada dur işte! Sana gecenin gördüğü rüyanın duası yok. Bu sana müstahak. Hiç duygu sömürüsü yapma.

Sen misin gecenin rüyasının duasını duymak isteyen? Tüm o duanın sırlarını bilmek isteyen sen değil misin?

Evvelce çocuklukla, sırf adağım olsun diye o duayı duymak için bildiğim tüm duaları edip aklıma getirip çaput yapıp bir ağaca astım. Onların renklerini... Çaputlar o kadar rengârenkti ki artık gökkuşağından elbise beğen. Renklerine bir bir bakarken sesleri, rüyaları, duaları ve elbiseleri de olsun istedim. Öyle ya hem bildiğim duaları okuyacağım hem de gecenin rüyasının duasına yaklaşıacağım, diye düşündüm. O dua bu dua derken işte gerisi geldi. Dua derken, herhangi bir dine mensup birinin özel bir vakitte, tam da insan ihtiyaç duyarken kendiliğinden başlayan duasından söz ettiğimi unutmayın. Yahut yer ve gök arasında, önünde, sağında, solunda asılı duran her ne varsa onlardan da biraz.

Gecenin rüyasının duası, benim beklemediğim bir anda, kendiliğinden o insanların kendi sırlarıyla gelmeye başladı. Kendi hikâyeleri, gizleriyle hem de. Onca farklı renklerle bezenmiş elbiseler kederli, aldırılmaz, alıngan, buğulu, hırçın sesler.

Onca insan gördüm. Onca nefes...

Çocukluğuma gittim.

Bir çocukluk anında alnında beliren bir hikmetle kaybolan arkadaşımı gördüm en son. Tam da koştuğu yolun düzlüğünde hem de.

Sanki biraz sonra yokuşu tırmanıp, Kâbe'ye koşup bir sevinçle "İşte ben de Kâbe'ye gideceğim... Beni çağırıyorlar... Selâmun aleyküm ben de geldim." diyecekti. Annesi elinden evden gizlice götürdüğü küçük yolluğu almak adına... Ardından yalın ayak koşarcasına... İşte bu andan kaç dakika önce. Evet, tam da dediğim gibi. İşte o gecenin rüyasının duası, kendi alâmetini bir çocukta bulmuş bulunuyordu.

"Paylaştığın senindir, biriktiğin değil."

İnce, zayıf yüzünü gördüm. Gördüm de afalladım. Gözlerimi kapattım sonra...

Şimdi Ketî Nine, yolun düzündeki herhâlde sürüklemek istiyor beni. Yedi yaşındayım. "Gel oğul!" diyor. "Gelemem ebe." diyorum. Yanımızdan ihtiyar amcalar geçiyor. Geçiyor da hava ve toprak sıcaktan çöl yeri. Dalgalı siyah saçlarımı göğün sıcaklığı terle yıkamıştı. Epey gittikten sonra eski harabe evin oraya geliyoruz. Taşlar, ıssız ve kimsesiz yer. Canımana köyünün yol düzündeki güneş alabildiğine kızıl ve kızgın. Kurumuş bir sessizlik. Ketî Nine'nin sesi serin bir yel gibi. Hâlâ delidolu bir genç kız gibi. Daha ihtiyarlığın ve ölümün sesini duymamış gibi. "Oğlum Emre", diyor, "Burada dedelerin, Üçler, Beşler, Yediler ve Kırklar yatar." Sonra cebinden kara mı kara bir muska çıkarıyor. Hiç yanından eksik etmediği aynası yere düşüyor. "Ben her gün bu aynaya bakıyor, bir de buraya gelip dua ediyorum." diyor. Ketî Nine'nin sesi serin bir yel gibi. İçten ve hoş, hâlâ genç bir kız gibi.

Ben gidip gelemeyecek şeylerin hikmetiyle duaya dalmışken o bir ağıt yakıyor. Ben dizlerimin üzerine çökmüşken o bir çınar gibi ayakta. Öyle ki Canımana'nın kervan geçmeyen bu yerinde o gölge oluyor bana.

“Yaratılanı hoş gör, Yaradan’dan ötürü.” diye bir ses, hep şimdilerde ölmüşlerin yüzleriyle geliyor ya bir taraftan ilham oluyor bir taraftan da, neyse...

Aslında neyesi yok. Korkuyorum da.

Ben isteyince o ses gelse olmuyor. Ha deyince olmuyor. Keyfince geliyor. Geliyor da sonra dilimden bir türlü gitmiyor.

Şimdi neresi hatırlamıyorum.

“Bir avuç toprak biraz da suyum ben

Neyimle övüneyim işte buyum ben.”

Bir izbe yer artık, mezarlık mıydı? Kuytu mu? Hatırlamıyorum. Dedem, birkaç ekmek ve yoğurt getirmiş heybesinde. Biraz daha duracaktıydınız. Dinlenip en geç akşama eve varacaktıydınız.

Bu izbe yerde beyaz lekeli taşların ve yıkılmış toprak evin duvarına öylesine yaslanmış iki adam eliyle bana bir şeyler demeye çalışıyor. Uzakta, çok uzakta. Adamın sesi kulaklarımda hâlâ. Bir şey söylüyordu.

“Sensin bize bizden yakın.”

Bu kadarını söyleyip gitti. Demek vakti o kadarmış...

Yalnızca o adamların sesleri mi? Artık sen bir rüyaya say ama gerçekten gördüm diyeyim. Yedi yaşımı bitirmek üzereyim. Kırklar düzüne. At arabasıyla annemin kucagında gidiyorum. Dilim yeni yeni olgunlaşmış gibi. Annemle babam hiç konuşmuyorlar her zamanki gibi. Bir an tekerleğe denk gelen taştan dolayı düşünüyorum. Çeşmenin başında herkes bana bakıyor. Herkes, bana hasret gibi bakıyor. Herkes, bu dünyaya uzak kendinden olmayan her şeye tutkulu bakıyor.

O an bir testi, hemen önünde duruyor.

Doldu, taşacak diyorum...

“Nefistir seni yolda koyan, yolda kalır nefse uyan” diyor da ben anlamıyorum.

Yine o adamın sesi bir çığlığa dönüştükten sonra yavaş yavaş silinip gidiyor. Uzun bir süre susuyorum. Dilim susuyor, uslu bir çocuk gibi hiç konuşmuyor.

Derdimi kime anlatayım, anlatamıyorum. Anlatsam ne değişir, diye değil. O adam var mıydı yok muydu da değil. Dinleyen olur muydu? Dinleyip de anlayan

olur muydu? Anlayıp da yüzüme gülümseyen olur muydu? Anlayıp da sevdiğini söyleyen yahut bakışlarıyla anlatan olur muydu?

Neyse,

“Hoştur bana Senden gelen,

Ya hıl’atü yahut kefen;

Ya taze gül yahut diken,

Lütfun da hoş, kahrında hoş”

Ben adamın dediklerini toplayıp bir düzene getireyim diyorum da aldırın mı var? O bir yandan bu bir yandan gelip duruyorlar. Onlarca adam ve ses oradan buradan rengârenk yeşil ve beyaz elbiselerle gelip öylece sıralarını bekliyorlar.

“Yok, yok böyle olmayacak.” diyorum. Bir an duruyorum.

Bahçeye kaçıyorum. Çoktandır kurumayan gelinciklere bakıyorum, giderken almayı unuttuğum gelinciklere... “Ne güzeller!” diyorum. Su veriyorum.

Bir başka ses, sanki yeni bir rüyanın kapısını açarken dile geliyor. Bakıyorum, yine o esrarengiz adamlardan bir dede. Dede, dediysem torunu olan dede değil.

“İkrarla geldiysen hoş geldin erenler.” diyor. Sesinin içtenliği gönlümün bağlarını çözüyor. Hû, erenler, diyorum. Evveleminde dostluğun kapısını aralayan bütün pirlerin duasını ve sesini de alıp getiriyor bana. Beni alıp götürdükleri yerde muhabbetin rengi kendi ufkunda genişleye genişleye diğer sırların kapısını biraz daha açıyor.

Dede, başlıyor sözüne. Bu arada her zamankinden bana daha başka bakıp avuçlarını bambaşka açıp dua ediyor. Derdi dünya olanlardan söz ediyor. İmtihanın bir ırmak gibi aktığından... Önündeki kitaba sözler mana âleminde gelirmiş. Hemen iman etmiş Elest meclisinde. “Eh Emre, bunca yıldır niye bu diyardasın bilir misin?” deyip sonra da şu dizeleri söyledi:

“Beni bende demen, bende değilim

Bir ben vardır bende, benden içeri.”

Hikmetli sözlerin bu kadar içten olduğunu bilmezdim. Sanki daha önceden hep içimdeymişler gibi, desem kayboluveriyorlar hemen. Bir daha o sesi geri çağır. İmkânı mı var?

Bulduğum bu arayış gitgide korkutuyor beni. Hani şunun şurasında kendimi gecenin rüyasının duasına kaptırmayayım dedim ama bu kez hepten sarıyorlar etrafımı.

“Ne korkarsın ölümden

Korkma, ebedî varsın...”

Yine o ses ve içimde, bu tek başına yaşadığım şeyle bu kadar içli dışlı oldum, desem yalan olmaz. Daha ilk kaldığım gece evin odalarında dolaşırken birden bir hû sesi duydum sandım. Hani öyle böyle bir hû değil, sanırsın ağlayan. Öylesine içten ağlıyor hıçkırıyor ki neredeyse gözyaşlarını sileceğim. Onlarca haneli köyde bir ben bir de bu yaşadıklarım varız sanki. Başka kimse taşınmamış gibi.

Komşu bile yok diye düşünüyorum. Üşenmeden bir oraya bir buraya koşup duruyorum. Yok, erenler. Üstelik hû sesi giderek bir inilti hâlini alıyor. Gecenin bir yarısı kime gideyim?

Kendimden arta kalan şeylerin yaşayıp yaşamadığına baktım. Evlerin perdelerinin bile olmadığı belliydi. Sanki bir şeyler o pencere önlerinden geçip duruyordu. Anladım ki benden başka duyan yok.

Bu yalnızca benim duyabildiğim bir ses. Olsun bakalım, dedim. Beni dinlendiriyor da. Bırak dedim. Korkma. O gün bu gün seslerle aram haddinden fazla iyi. İyi ama gel de şu düştüğüm duruma bak. Üstelik dinlenmiyor aksine ağırdan ağıra endişelenmeye de başlıyorum. O ses senin, bu ses benim dolaşıp duruyorum. Üstelik uykuyu da feda etmişim. Ne yalan söyleyeyim, sesler neredeyse her an farklı bir şekilde geldiği için mi nedir, her an birinin bakışını kapı aralığından görmeye başlayacağım, zannediyorum. Hani birisi vazifesi gereği ansızın kapının arkasından belirir diye...

O vakitler evlerin yıkılmaya yüz tutan duvarlarının hiç birinde zamanı elinde tutan saat denen aletten yok. Önceden vakti bilenler bu adamlar olsa gerek. Onlara bakışımda da ne tuhaftır zaman bu kez su rengindeydi. Zamanı hep böyle birbirine benzer anlarda hatırlamak var ya, bir tuhaf oluyorum.

Televizyondan birkaç kere seyredilen bir filmi bir daha izlemek zorunda kalmak gibi bir şeye benzeyebilir. Sesler artık iyice tahammül edilemeyecek duruma geldi artık, tamam dedim, buraya kadar. Seslendirmede kahramanın kendi duası yerine bu olaya tanık olmuşların gizemli seslerini hatta bazılarının

yakarışını duyuyorum. Haklılar. Çoktandır bu âleme başka bir âlemde olan biri gelmemişti. Ne bir deliyim ne de veli olduğumu bilmekteyim... Bendeki bu hâl fazla gözüme batmış olmalı ki “İşte başa belâ!” dedim kendi kendime. Sen misin onlara bahşedilene talip olan?

Gecenin bir yarısı aldılar beni. Gecenin bir yarısı in cin top oynuyor. Kaya-lıklardan dikkatli adımlarla geçtim. Ayaklarımı tuzlu suya yahut zenzem suyu serinliğinde yıkadılar, hatırlıyorum. Bir yandan da bağıra bağıra ezberimdeki tek şiirimi dua niyetine okuyorum. İçimden okuduğumu sanırken o vaktin ihtişamında dıştan söylüyormuşum. Ne bağırıyorsun kardeşim, dedi bir ses. Kafiye bize eşlik eden kâtiplerden birinden geldi yahut karanlıkta göremediğim sonsuzluk odalarından biri olsa gerek, dedim. Karanlığın belli belirsiz renk değişimine alışan gözlerim sesin geldiği yakınlıkta birine rastlamadı. Bilmiyordum daha ya? Şiirimi bir daha okudum.

Bir daha aynı ses duyuldu. “Gecenin rüyasının duasını istemekle bu şiir uymuş mu sen söyle?” dediler. Yahu bırak şiiri, şurada on sekiz bin âlem yolumuz var. “İnsaf yahu! Ben bu sesi tanıyorum.” dedim. “Vallahi tanıyorum. Bu Tapduk Emre’nin sesi. Gönderdiğim yazıları didikleme yetmiyormuş gibi burada da buldu beni. Bari sen kalaydın orada.” dedim. “Yârensiz düğün olur mu?” dedi.

“Hiçbirinizi sevmeseydim.” dedim, “Yine gelir miydiniz gecenin bu vakti?” Hiç kimseden ses yok. “Tamam.” dedim. Bu işin sırrına vâkıf olmaya başladım.

Gizi bulduracak yol varmış da haberim mi olmaz benim? Hadi bakalım. Gecenin rüyasının duasını edip onların her birine öyle şeyler söyledim ki her biri şaşırıp kaldı.

Bugün mağaradan gelirken tanıştığım dervişlere yükleniyorum en çok. Duydum ki adıma dua okuyorlarmış. Oldu mu ya? Hem Molla Kâsım o vakitler neredeymiş? Onca yolcu sizin yüzünüzden... Tövbe tövbe...

Hepsine tek tek cevap veriyorum. İçim hiç mi hiç rahat değil.

İçlerinden birine cevap bulamıyorum.

Hani şu “Burada Üçler, Beşler, Yediler ve Kırklar yatıyor” diyerek kolumdan çeke çeke uzaklaştırdığın taş ev yok mu? İşte o ev. O koca ev, önündeki sık yapraklı dalları aralayarak yüzüme kadar eğilmez mi? Bir an üstüme yıkılacak sanıyorum. İşte bir senin sözüne boynum eğik duruyor.

“Geldi geçti ömrüm benim, şol yel esip geçmiş gibi

Hele bana şöyle gelir, şol göz açıp yummuş gibi. “Unutma bunu!”

Doğruya doğru. Ne diyeyim?

Ortalık sessizleşiyor. Gecenin sesi ağır basıyor. Gün ağarmak üzeredir. Evime dönerim.

Yorgunum, bitkinim. Bitkinlik bir iş yaptığımdan değil. Hasta olduğumdan da değil. En çok yol yorgunluğu. Hemen telaşlanma. O vakit doktor bin aylık yoldan gelir. Dur daha anlatacaklarım bitmedi.

Tam da bunları düşünürken kimsesi olmayanlar gibi görünenler gelip evimi tavaf ettiler.

O sırada bir ses daha...

Öyle ya sadece akıllılar gelecek değil ya.

Beni ve unuttuğum yolluğumu da alıp Kâbe’ye getirdiler. Yolluğumdan hâlâ sıcak olan ekmeği ve buz gibi yoğurdu çıkarıp verdim. Onlar da heybeme biraz hurma ve yeşil renkli balığa benzer bir şey koydular. O esrarengiz hediyelerle döndüm evime.

Kimse inanmadı Kâbe’ye gidip hediyelerle döndüğüme. Sonraları bana Kâbe’de hediye verenler döndüğünde, beni orada görüp misafir ettiklerini ve hediye verip uğurladıklarını söylediklerinde, artık adım veliye çıkmıştı. Yedi düvel duysun diye adıma Meshli Veli Emre deyip dururlardı.

O meshin şifa verip her derde deva olduğunu öğrendikten sonra çehrem hepten değişiverdi. Her gün onlarca insan şifa bulmaya, derdine deva aramaya gelirdi.

Molla Kâsım’ın yakınlarından biri olacak ki bir tek o bu meshin hikmetine inanmazdı. Herkesin bir tarafa sinmiş olmasını. Sanki bu dünyada yalnızca bir ben ve meshin kaldığını düşünmemi istiyorlar gibi davranırlardı.

Yalnızca sesleri var kafamın içinde...

Olsun bakalım, diyorum.

Elbette vardır bir hikmet. Sual edilmez. Görelim mevlam neyler. Neyler ise güzel eyler.

Yalnızca sus. Sus ki gecenin rüyasının duasının sesini duyabilesin...

Günlerden birgün bu adamın eşi, meshin hikmetlerini inkâr edip sövüp sayınca, o bulunduğu topluluk içinde bir anda dili lâl olur. Ağzı yüzü yamulur ve kolu kanadı tutmaz olur. Günlerce perişan şekilde çare ararlar, ama hiç bir çare bulamazlar.

Bir gün ansızın kocasının aklına Veli Emre'nin meshi gelir. Vakit kaybetmeden ona giderler. Onca dedikleri ve yaptıkları şeyden içtenlikle pişmanlık duyup özür dilerler. Veli Emre bu içtenliğe inanır. Meshi kadının her azasına yedi defa sürer ve kadın düzeliverir.

Son demde, kadın, balığa benzeyen meshi eline alarak dedi ki “Balığın karından, gecenin rüyasının duasının sesiyle Allah'ın çıkardığı Yûnus ola adın...”

Akik

ÖZGE KORKMAZ

Eski bir apartman, nereden baksan kırk senelik. Her katında iki daire var. Koridorlar taş zemin. Alt katlara indikçe rutubet kokar. En altta garaj. Apartman sakinleri bir nevi kömürlüğe çevirmiş, ne geçtiyse atmışlar ellerine. Ama bir el var ki değdiği yeri bağ bahçeye çevirir. O el beni sevdi, “Kadın, kızım” diyerek sevdi. Birlikte garaja inerdik. İkinci namazından gelse de insek diye beklerdim. Çünkü o garajın kapısı topraklı bahçeye açılır. Ben orada doya doya oynardım. Toprakla oynamayı severdim. Hala toprağı severim. Ellerimle eşeleyerek iki yana çukur açardım. Dedem garaja su tutardı önce hortumla, sonra gelir benim çukurumun içini doldururdu. Ben garaja girer, suyu emince kalkan toprak kokusunu içime çekerdim. O el bana rutubet kokusunu sevdirdi. Birlikte çukurun dibinden bir yol açardık. Nehir gibi, su oradan akar giderdi. “Hep toprak gibi ol kızım” derdi. Ufaktım, ne demek istediğini anlamazdım. Ben toprağı severdim, o benim tek başıma bir dünya kurmamı severdi. Ben toprağını severdim, bilirim, o beni severdi.

Eve geldim. Gün ağarmak üzere ama sokak lambaları hala yanıyor. Müzisyen adam için gece sabah başlar. Balkona çıkıp bir sigara yaktım. Gürültü yok, kalabalık yok. Sadece kuş cıvıltılarına karışan hafif bir rüzgâr sesi dolduruyor kulaklarımı. Karşı apartmanın garaj kapısı kapalı. Hemen üstündeki dairenin bana bakan penceresinin güneşliği çekili değil. Demek ki o odada kalan yok. Kim yaşar bu evde ya da diğerlerinde? Her sigaraya çıktığımda düşünürüm. Bu evlerde kimler yaşar? Hangi kitapları okurlar? Hangi müzik eşlik eder temizlik yaparken onlara? Akşam yemek sofralarında neler konuşulur? Yalnız yaşayanlar benim gibi gün doğumunu bekler mi tülün arkasında? Kaç yaşanmışlık biriktirir bu duvarlar?

Uyumam gerekliydi. Akşam Sakarya’da sahne alacaktık. Bu koşuşturmanın arasında durup yarım saat kendimi dinlemek bana iyi geliyordu. Günün doğuşunu izlemeyi bu yüzden seviyordum. –Bu semtte beni çeken bir şeyler var. İçimde bir yerlere dokunuyor.- Belki de ben bu atmosferi seviyordum. Yenilenen dünyaya kafa tutan eski apartmanlar. Camlarla kapattırılıp işlevsizleştirilen balkonlara inat saksılarla renklenmiş balkonlar. Benim ruhum burada şekillendi ve eksik kalan ne varsa onu dolduracak olan bu camlardan birinin ardında. Gökyüzüne baktım. Günün ilk saatlerinde derin bir nefes alıp yatağıma gittim. Birkaç saat uyuyup kendime gelmeliydim....

“Bir Şubat akşamıydı. Aralıksız üç gündür kar yağıyordu. Köyden yakın bir akrabamızın cenaze haberini aldık. Annenle baban apar topar hazırlandılar. Sen gitmeyin diye çok ağladın arkalarından, o akşam bir ayrı huysuzdun. ‘Sen rahatsızsın baba, gelme biz gideriz. Hem çocuk seninle kalsın. O da üşütüp hasta olmasın bu havada.’ dediler. Seni bana emanet edip gittiler. Gittiler ama...” diyerek anlattı dedem. Gözlerinin altındaki halkalara bir halka daha eklendi sanki, onun gözünden akanlar benim boğazıma düğümlendi. Artık dokuz yaşındaydım. Aklım eriyordu. İçimdeki boşluk büyüdükçe bunu hissediyordum. Büyümek istemiyordum. Duymak istemiyordum. Aklım ersin istemiyordum. Ben büyüdükçe dedem yaşlanıyordu. Onun ölmesini istemiyordum.

Bir gün okuldan gelmiştim. Odama gidip kapıyı kapattım. Yumruklarımı sıktım ağlamamak için, dişlerimi sıktım. Küçüktüm, kendimi tutamadım. Dedem camiden geldi. “Selma, geldin mi yavrum?” diye seslendi. Cevap veremedim. Beni böyle görmesini istemedim. Beni üzenler onu da üzsünler istemedim. Kapıyı çaldı. Artık büyümüştüm ve odama girmekten çekiniyordu, biliyordum. Meraklanmasına gönlüm el vermedi, gittim açtım kapıyı. Saklamaya çalıştım ama gözlerim kızarmıştı. Sarıldı bana. Sarıldım dağ gibi, çınar gibi omzuna.

-Sınıftakilerle tartıştım dede, önemli bir şey yok merak etme.

Yaşıtlarımla anlaşılamıyordum. Zaten sessiz, içine kapanık bir çocuktum. Bir de böyle alay eder gibi baktıklarında içimden onları dövmek geliyordu. Okulda yapılan etkinlikleri, yerli malı haftalarını, törenleri sevmiyordum. 23 Nisan’ın gelmesini bile sevmiyordum. Benim dedemin parası yetmezdi öyle kıyafetlere. Hem alsa bile beni izlemeye annem ve babam gelemezdi. Bütün bunları içimden geçirdim, söylemedim. Ama dedem anladı, omuzları çöktü. Uzunca bir süre laf

etmedi, edemedi. Onu üzdüm diye çok korktum. Keşke hiç söylemeseydim diye düşündüm. Dedem elimi avuçlarının içine alıp

-Güzel kızım daha çok küçüksün, narınsın ama yüreğin kocaman senin. Büyümemen gereken zamanda büyüdün. İncinmemen gereken zamanda incindin. Ben sana yetemiyorum, annen baban gibi olamıyorum, olamam da. Kız çocuğu büyütmek zor iş, hele de benim gibi yaşlı bir adam için. Ömrüm yettiğince yanındayım. Ben seni korumaya çalışırım tüm insanlardan ama Allah bir gün alırsa beni yanına, o gün hiç yalnız hissetme kadın kızım. Allah seninledir her zaman. Kalbindedir, ruhundadır. Sen kalbini temiz tut yeter ki. Çünkü orada seni yaratan var. Orada peygamberin var. Orada annen var, baban var, ölmüşlerin var. Hala sağ olanların, geçmişin, geleceğin, yaşanmışlıkların var. Büyüyünce bir adam seveceksin, onu yerin yurdun belleyeceksin, onu da kalbine koyacaksın. Orayı hep temiz tut kızım, orası kirli olursa yenilirsin. Temiz tut, tutmazsan sen de onlara benzersin, demişti. Bunu kulağıma küpe yaptım. Onu kalbime derman.

Sonra bana odasından bir kutu getirdi. Anlamadım ne olduğunu, açmamı söyledi. Kutunun içinden altın zincirli, ucunda bordo akik taşı olan bir kolye çıktı. Önce dedemin bana hediye aldığını zannettim. Ben kolyeyi incelerken devam etti:

-Bu annenden sana hatıra kızım. Kaza geçirdiklerinde boynundaymış. Polisler üstünden çıkan diğer eşyalar ile birlikte bana teslim ettiler. Çok severdi annen bu kolyesini, hiç çıkarmazdı boynundan. Ben de sana veriyorum şimdi, bunu en güzel sen taşırsın.

Taşıyamadım. Ne kolyeyi, ne de yükünü. Annemi hep özlüyordum. Yüzünü, kokusunu hatırlayamasam da özlüyordum. Şimdi gözümün önünde ondan bir parçayı taşımak çocuk kalbime ağır gelmişti. Belki de kaybetmekten korktum. Annemi kaybettiğim gibi. Bu yüzden onu kimsenin bulamayacağı bir yere sakladım. Bahçeye oynamaya çıktığımda oyuncak kürekle derin bir çukur kazdım, içine kolyeyi attım. Toprak en güvenilir yerdir.

Boş günlerimi genelde stüdyoda geçirmeye alışmıştım. İşimi severek yapıyordum ve müziğin olduğu her yer evim gibi geliyordu. Sözler, kayıtlar, koşuşturmaca... Hepsini hayatımın güzel bir parçasıydı fakat bazı anlar içimde bir boşluk

yer ediyordu. Sanki yazdıklarımı arıyor gibiydim. Birini arıyor gibi. Gönül işle-riyle pek aram olmadı bu zamana kadar yirmi yedi yıllık ömrümü genelde yalnız geçirdim. Bu aralar yalnızca benim gibi düşünen, benim gibi hisseden, gören biri var mı diye düşünmeye başladım. Ruh eşi diyor ya herkes, nasıl tanıyorlar bulduklarında birbirlerini? Herkesin var mı bir ruh eşi? Yalnızlığa alışmış bir adamın soruları değil bunlar, haydi kayıt al Mustafa. Daha çok işin var.

Sabaha karşı stüdyodan dönerken üst sokaktaki bir evin bahçesinde köpek-lerin havladığını duydum. Bir kediye yakalayıp sıkıştırdıklarından şüphelenince hemen indim bakmak için. Neyse ki ortada kedi falan yoktu. Yiyecek bir şeyler bulmak ümidiyle toprağı eşelemişlerdi belli ki.

-Gelin lan buraya, dolaptaki salamları sizin için ayırdım bugün.

Başlarımı okşadım, uysallaştılar. Tam evin yolunu tutacaktık ki gözüm yerde parlayan bir şeye takıldı. Bakmak için eğildim. Bir kolye. Zinciri altın büyük ihtimalle, ucunda da bir taş var. Değerli bir şeye benziyor. Acaba bu hizadaki evlerde oturanlardan biri mi düşürdü yoksa köpeklerin eşelediğı topraktan mı çıktı diye düşündüm. Kolyenin zincirinde kuruyup kalmış toprak parçaları vardı. Uzun zamandır toprak altında olduğu belliydi. Yüksek ihtimalle biri yıllar önce düşürmüş ve bulamamıştı. -Öyle olmasına pek imkan vermesem de- biri bilerek bunu toprağı gömmüş de olabilirdi. Kolyeyi alıp eve gittim.

Salamları ve bir kap suyu kapının önüne çıkardım. Sonra eve gelip bir kağıt aldım. Üzerine kolyenin ben de olduğuna dair bir not yazıp adresimi ekledim. Daha sonra kağıdı bir poşetin içine koydum. Eğer bu kolyeyi bilerek toprağın altında saklayan bir sahibi varsa bu şekilde bana ulaşp onu alabilirdi. Her sabah dönerken de toprağı köpekler tarafından eşelenip eşelenmediğini kontrol edecektim. Eğer sahibi çıkmazsa, kolyeyi en sonunda gidip bir hayır kurumuna veririm diye içimden geçirdim. Yorulmuştum. Uyumak için yatağıma gittim.

Dedemi kaybettim. Her sabah benden önce uyanırdı, o sabah uyanmadı. Odasına gidip dokununca yüzüne, ellerine... Seccadesi yerde serili, tesbihi başu-cunda. Kapıda asılı duran ceketine baktım. Taş kesildi kalbim. Büyüdüğümü hissettim o an. Ben biliyordum büyümenin böyle kötü bir şey olduğunu. O gün öğrendim. Mahalledeki komşulara haber verdim. Her şey çok çabuk gelişti o

dakikadan sonra. Olayları izliyordum ama idrak edemiyordum. Ne zaman selası verildi, o zaman yerle bir oldu aydınlık. Sonrası karanlık.

Dedemi kaybettikten kırk gün sonra o şehri terk ettim. Başka bir şehre bir yabancı gibi girdim. Benim hikâyelerim güzel başlamazdı hiçbir zaman, bunu unutmadım. Kaçarak yaşamak mümkünse eğer yaşayacaktım. Anılarımdan, evimden, kazdığım çukurlardan, meyve ağaçlarından. Her şeyden kaçarak. Küçük bir ilçeye gidip ilk gördüğüm emlakçı dükkanına girdim. Dedemden kalan az bir para ile kendime ev tuttum. Bir apartmanın bodrum katında, tek odalı küçük bir yer. Eve girer girmez emlakçı:

-Abla biraz rutubetli ama bu paraya da...

dedi. Devamını dinlemedim. Kokuyu içime çektim ve gülümsedim sadece. Kaçamadın bak. Kaçamazsın. Bir el sıvazlar sırtını gittiğin her yerde.

-Sorun değil, tutuyorum.

Birkaç gün sonra çıkıp caddeyi tanımaya çalıştım. Bir iş bulmalıyım. Öyle masa başı çalışamazdım. -Zaten kimse de bana öyle iş vermezdi bunca okul bitirenler sırada beklerken.- Çalışırken beni oyalayacak, düşünmemi en aza indirecek bir iş bulmak istiyordum. Caddenin sonuna geldiğimde bir dükkanın camında asılı duran yazıya ilişti gözüüm.

“İkinci el kitaplarınız alınır.”

Sahaf gibi bir dükkandı burası. Gördüğüm kadarıyla içeride yeni basım kitaplar da vardı ama, eskiler de yok değildi. Hatta birkaç plak bile görmüştüm rafların arasında. Sanırım küçük bir ilçede olduğu için kitaplarla ilgili bütün ihtiyacı bir dükkan karşılıyordu. Ama buranın elemana ihtiyacı yoktu. Olsa cama ilan asarlardı. Yine de sormadan edemedim.. Dükkana girdim ve selam verdim.

-Merhaba, kolay gelsin.

-Sağ olun, hangi kitabı aramıştınız yardımcı olalım.

Kır saçlı, zayıf bir amca vardı karşımda.

-Yok, ben kitap sormak için gelmedim aslında. Yeni taşındım mahallenize, iş arıyorum. Eleman ihtiyacınız var mı diye soracaktım. Öyle çok para istemiyorum, ihtiyaçlarımı karşılayacak kadar olsa bana yeter. Tabii sizin için de uygunsa.

-Kitaplarla vakit geçirmeyi sever misin?

-Birçok insan gibi, elbette.

-Aslında şu an için bir elemana ihtiyacımız yok, fakat rafları düzenlemek için senin gibi genç bir arkadaş bize yardımcı olsa hiç fena olmaz. Eee yaşlandık artık, uzanamıyoruz her yere. Yarın sabah gelip başlayabilirsin kızım.

Gülümsedi.

-Çok teşekkür ederim, yarın sabah burada olacağım. Kolay gelsin.

Gece hızlı geçti, sabah iş başı yapmak için çıktım evden. Rasim amca çok iyi bir adamdı, sağ olsun. Bilmediğim birçok şeyi bana öğretiyordu. İlk günüm olduğu için çok anlayışlı davrandı ve çıkarken bana bir miktar para verdi. Önce kabul etmedim ama, ısrarcı davranınca almak zorunda kaldım. Dükkânı birlikte kapatıp ayrıldık.

Caddeden evime doğru yürüyordum. İçimde dedemin vefatından beri gitmeyen bir sıkıntı vardı, yine kendini hatırlattı. Eve gitmek istemedim o an. Biraz daha yürüyüp açılmak istedim. Hava soğuktu. Caddede de pek kimse yoktu. Yalnızca bir mekânın önünde birikmiş kalabalığı gördüm. Yaklaşınca kapıdaki afişi okudum.

“Mustafa Aksu Konseri. Kapı açılışı: 21.00”

Şaşırdım. Şarkılarını çok severdim. Özellikle herkes tarafından keşfedilmemesi hoşuma gidiyordu. Güzel bir adamdı ve sadece onun dilinden anlayanlar dinliyordu onu. Dinlerken müziğinden çok sözlerine odaklanıyordum. Oturup saatlerce sohbet etmek isterdim onunla fakat şu an için elimden gelen yalnızca bir bilet almaktı.

Sahneye çıktığında dinleyicilerini selamladı. Gömleği siyahtı. Çok içten, güzel bir gülüşü vardı. Tahminimce birkaç yaş büyüktü benden. Sahneye biraz uzak, arka taraflarda bir masaya oturdum. Ön taraf kalabalıktı, kalabalığı sevmiyordum. Belki onu dinledikçe kafamdaki düşüncelerden uzaklaşırım diye düşündüm ve kendimi onun müziğine bıraktım. Ses tonu çok güzeldi. Sanırım ondan etkilenmiştim. Daha önce kimseye karşı böyle duygular hissetmediğim için kendimi gariptedim. Sonra bu düşünceleri aklımdan atmak için onu izlemedim. Sadece müziğini dinledim. Zaten sıradan bir dinleyiciydim. O söyledi. Ben unutamadığım, aklımdan çıkaramadığım her şeyle birlikte onu dinledim.

Konserde olmayacak bir şey oldu. Bir kadın, muhtemelen tek başına gelmişti. Herkes ayakta eşlik ederken o arka masaların birine oturmuş sadece dinliyordu. Dalıyordu gözleri, bunu görebiliyordum, belki doluyordu da. Yanına gitmek istedim. Tanışmak istedim nedensizce. Omuzlarına dökülen dalgalı, siyah saçları vardı. Ama onu öyle görünce... -Öyle görünce ne? Öyle görünce için gitti. Öyle görünce gidip sarılmak istedin. Senin gözlerin çok güzel, yaş dolmasın demek istedin. Tanımıyorsun ki onu. Kim olduğunu bilmiyorsun. -Son şarkımı da söyledikten sonra indim sahneden, kulise gitarımı bırakıp onun olduğu yere gittim. Çoktan gitmişti.

Çalışmaya başlayalı üç ay olmuştu. Her sabah Rasim amcadan önce dükkânı açıyor, çayı demliyor ve yerlere paspas çekiyordum. Sonra bütün gün rafları düzenliyordum. Bir gün yeni gelen kitapları yerleştirirken daha önce duymadığım bir şarkı çalmaya başladı radyoda.

Kazdıkça büyüyor ah, çukuru kalbimin

Yaza yaza delindi, satırı mektubun

Kalmadım ben bana

Kördüğüm bu canım, çözen yok

Çözülsem bile görecektir mi gözüm?

İşimi bırakıp sonuna kadar dinledim. Benim hikâyemi bana anlattı. Sonra unuttuğum bir şeyi hatırlattı. Kolye. Gömdüğüm yerde unutmuştum. Buraya gelirken onu almak aklıma gelmedi. Kendimi suçlu hissettim. Annemin bir parçasını bırakmıştım orada. Gidip almalıydım ama o yere tekrar dönecek cesaretim var mıydı? Kalbini bir kez daha toprağın altına gömmeye cesaretin var mı?

İşten çıkınca bir bilet aldım. Sabaha karşı orada olacaktım.

Otobüsten indim, servisle mahalleye kadar geldim. Gün ağarmak üzereydi. Her şey bıraktığım gibi, her şey taze. Acı taze. Okuldan çıkıp eve yürüdüğüm günler gözümün önüne geldi. Aldırma, arkana bakmadan yürü. Eve gidince geçecek hepsi, uyuyunca bitecek. Dedenin dizlerine yatıp, o ellerini saçında gez-

dirince senin... Bu acı kalbini hep sızlatacak. Kalbini temiz tut, bir gün bitecek her şey. Tut kendini ağlama. Hem ne derler, birkaç yıl sonra gülerek hatırlayacaksın bu gün... inanma buna, bu palavra. Neyi gülerek hatırladın ki şimdiye dek. Haksızlık etme, deden bir gün elinde bir kutu akide şekeriyle geldiğinde güldü gözlerin. O olmasa nasıl tahammül edecektin? O yok, nasıl tahammül edeceksin? Ağlama tut kendini. Hem eve gidince hepsi geçecek bunların. Dedenin dizlerine yatıp, o ellerini saçında gezdirerek dua edince senin için...

Evin önüne geldiğimde avuçlarımı sıktım ama, gözümünden yaşlar döküldü bu sefer. Kendimi tutmadan, doya doya ağlamak istedim. Etraf aydınlanmıştı. –Bak sabah oldu yine. Olmaz sandığın her gecenin sabahı oldu.- Eve girmemeye karar verdim. Henüz kimseler uyanmadan bahçeye inip kolyeyi almak istedim. Bordo akik. Annemin en sevdiği taşmış, öyle dedi dedem. Bahçeye indim. Yerini hiç unutmamıştım. Eşelemeye başladım ellerimle. Acıyordu, aldırmadım. Henüz yeni kazmaya başlamıştım ki bir poşet takıldı elime. Çıkarmak için biraz daha eşeledim. Poşetin içinde bir kağıt vardı. Hemen açıp baktım. Şöyle yazıyordu:

Sokaktan geçerken köpeklerin havladığını duydum. Bir kediyi sıkıştırdıklarını düşündüğüm için bahçeye indim, öyle bir şey varsa köpekleri bahçeden çıkarcaktım. İndiğim zaman toprağı eşelediklerini gördüm, kenarda da bu kolyeyi buldum. Bu kolyenin buraya gömüldüğünü tahmin ediyorum ve kaybolmaması için alıyorum. Eğer kolyenin sahibi isen bu notu okuduğunda bana ulaşabilirsin. Sahibi için saklıyor olacağım. Gazi Apartmanı, daire yedi.

Bu neydi şimdi? Oysa kolyeyi çok derine gömdüğümü hatırlıyordum. Verilen adres bir alt sokakta fakat yalnız başıma hiç tanımadığım birinin evine gitmek fikri, bana mantıklı gelmiyordu. Ama kolyeyi bulan kişi iyi niyetli olmasa neden not bıraksın? Alıp giderdi. Karar vermem gerekliydi. Buraya o kolyeyi almaya geldiğime göre her türlü tehlikeyi de göze alıp bulan kişinin evine gitmeliydim. Öyle de yaptım.

Saat sabahın altısı. Bu saatte insanları rahatsız etmemeliydim, fakat bekleyecek zamanım da yoktu. Geride bıraktıklarımın yüzleşmek zor geliyordu. Cesaretimi toplayıp zili çaldım. Yaklaşık on saniye sonra kapı açıldı. İçeride o şarkı çalıyordu, duydum.

Sorma dikene, sorma

Bilmez gülümü benden iyi

Dar öğrenilir darda

Geçti ayazım getirme geri

Kafamı kaldırdığımda yorgun gözleriyle buluştu gözlerim. Zaman kavramını yitirdim o an. Ağzımdan “Ko..kolye.” lafı çıktı birden. Böyle bir rastlantı mümkün müydü gerçekten? Şu an otobüste uyuyor ve rüya görüyor olmalıydım. Rüya da olsa, ona sarılmak ve her şeyi unutmak isterken kalbim, dilim müsaade etmedi.

“Kolyemi bulmuşsunuz, almaya geldim.”

...

Tam uykuya dalacakken kapı çaldı. Bu saatte kim gelir diye düşünerek kapıya gittim. Yarı uykulu bir şekilde açtım. Oydu. Yok değildi, gözlerim beni yanıltıyordu. Hayır oydu, kanlı canlı karşımda duruyordu. Gözleri yakından çok daha güzel. O da şaşırmış belli yüzünden. Ben heyecandan tek laf edemeyince o girdi söze.

-Kolye... Yani benim kolyemi bulmuşsunuz, almaya geldim.

Yazdığım notu gösterdi. Kolye onundu. Bunca şey boşuna bir araya gelmiş olamazdı. Olsa bile bu mucizeden başka bir şey değildi.

-Ben kolyeyi değil, sanırım seni buldum.

Gözleri doldu. Sarıldım. Sanki dünyayı aldım kollarımın arasına. Meğerse baktığım bulutta, okuduğum kitapta, içtiğim sigarada, masada, manzarada onu aramışım ben hep. Sanki gözümdeki gözlüğü arar gibi aramışım yıllarca. Bende olduğunu fark etmeden, benim olanı aramışım. Ben bunca ömrümü onu bulmak için harcamışım. Artık eksik kalan parçamı tamamladım. Sonra gözlerimi kapatıp derin bir nefes aldım.

Bitmeyen Yolculuk

ULAŞ KARAKAYA

Geceleri kedi boylu kemelerin cirit atıp, gündüzleri başı boş köpeklerin sahiplendiği, şehrin bolca rutubet ve sidik kokan arka sokaklarında, dizlerinin üzerinde durmaya çalışan, cıddıkların Gülizar, kaynar kazana yine içi acıyarak, yine içi yanarak, denizden topladığı odunları atıyordu. İyi ki batmış o gemi diye düşündü.

“Kiminin bahtsızlığı kiminin şansı olur; ya nasip dedi!”

Kimseler bilmezdi üç gündür ne çektiğini! Kocasının cenazesi Trabzon hastanesinden bir türlü gelmiyordu.!

“Ölümlüğü de yoktu garibimin!” diye geçirdi içinden.

Gelse yıkayıp yuğacak ve komşudan üç beş kuruş para toplayabilirse ki bu konuda hiç umudu yoktu. Bu durum onu çaresizlik içeren düşüncelere götürüyor ve en sonunda çıkışı “usûlünce gömülsün yeter!” diyerek buluyordu.

Bir türlü gelmiyor diye söylendiğini duyan komşusu İzzet Dayı bastonundan destek alarak konuşmuştu.

“Bir güne gelir; üç kurşun nedir?” demişti. İçinden birşeylerin akıp gittiğini anımsadı. Sanki ciğerini söküp almıştı bu gaddar, bu yol erkân bilmez sözcükler. Yaktığı ateş tüttü, dumanı yüzüne vurdu, duman öksürttü, öfkelenildi.

“Adı batasınca hakiminin de hekiminin de! “

Sırtını kara taşlarla dizilmiş duvara dayadı. Çıplak, küçük bir oğlan çocuğu çıktı; üflesen yıkılacak gibi duran tahta kapıdan. Sümükleri ağzının içine giriyor ve aklıktan neredeyse sümüklerini yutacak gibi duruyordu. Gülizar oğlanın elinden tutup hemencecik tek göz odalı evine koştu. Heyecanı küçük çocuğa verilmiş bir umut gibiydi. Oysa terek bomboştu. Sahanın dibinde iki kaşık şeker buldu. Suyla karıştırıp şeker şerbeti yaptı, geçen sene ramazan ayından kalma

küflü yufka ile beraber oğlana yedirdi. Çocuk hem ağlıyor hem mecburiyetlerin en kötüsünü yaşıyordu.

“Açlık varsa tercih hakkın yoktur” demişti Gülüzar’ın kocası Hasbal, bu yüzden evlendiği ilk günler geldi hatırına.

Kocası, doğuya mavzer kaçırın çetelere bulaşmıştı. Bir asker arkadaşı vardı Maraşlı İbrahim, ona uymuştu. Maraş otuna da onun yüzünden alışmıştı besbellim. Durmadan dilinin altında çevirir dururdu. Gülüzar her defasında kaçığa gitmemesini, helal yoldan para kazanmasını salık ederdi. En son gittiğinde Maraşlı İbrahim’i jandarmalar sırtından vurmuştu. Hasbal canını son anda kurtarmıştı. Gülüzar’ın dizlerine sarılmış

“Tövbe billah ettim bu işe” demişti.

Köylerden koyun sütü toplayacak, Maraşlı İbrahim’den öğrendiği gibi, süte incir sütü karıştırıp mayalayacak ve “teleme” yapıp öyle satacaktı.

Gülüzar “Hasbal bizim burada bilmezler bu senin ettiğini “ demişti ama dinletememişti. Gülüzar yine haklıydı.

Hasbal, kafaya koymuştu, helâl para kazanacaktı. Anasının tarlasından pancar toplayıp sırtında şeikle şehre getirdi. Uzun zamandır yüzünü göstermeyen güneşin bulutların ardından çıkacağı tuttu. Ümidini bağladığı pancarları şehre gelene kadar güneşin altında soluverdi.

Ağır adımlarla kravatlı bir alıcı yanaştı. Pancar bağının fiyatını sordu “onbeş kuruş” dedi. Pazarlığa tutuşacakları sırada hamsi satan el arabacıların sesi kapladı her yanı. Karıncalar gibi dört bir yandan çıkıyorlardı. Hasbal, balık satıcılarının ortasında kalmıştı.

Balıkçılar “Denizden yeni çıktı. Hamsi on kuruş. Hamsi zebil oldu.” diyerek bağırıyordu. İlk müşterisi de pancarı bırakıp balık tezgâhına yönelince Hasbal olduğu yerde kala kaldı.

Balıkçıların “On kuruşa, hamsi on kuruşa!” çığlıkları arasında ezilip büzü-lüyordu. Hamsi alanların merakını gördükçe, solmuş pancarlar kendine daha uzak daha yabancı geliyordu.

Sıkıntılı durumlarda ilgisini başka bir yere yönelterek rahatlamaya çalışan insanlar gibi yaptı. Pantolonun paçasına doğru eğildi. Onu biraz daha aşağıya çekmek istedi. Tüm utançları birleşmişti sanki.

Pantolon paçası kara lastiğin, bir karış üzerinde kalan adam fakirdir. Hasbal'ın pantolonu bir buçuk karış üzerindeydi. Hasbal bu sıkıntılı anın geçmesini diliyordu.

Bu işi yapamayacaktı. Solmuş pancarları aceleyle şeleğine doldurdu.

Kapıyı Gülüzar gülümseyerek açtı. Hasbal'ın yüzünden mutsuzluk akıyordu. Elindeki kese kağıdını Gülüzar'a uzattı. Gülüzar diyeceğini de diyemedi.

Çekinerek “Ne var bunda?” diye sorabildi.

Şeleğini sırtından yere bırakan Hasbal, karısının yüzüne bakmadan cevap verdi.

“10 kuruşa hamsi!”

Kocası pancarları satamamıştı. “Üzülme” diyecekti. Ağzını sımsıkı tuttu. Öyle zamanlar vardır birine üzülme dediğinde daha çok üzülür. Çünkü hatırına gelir. Yüzüne vuruyormuş gibi olur. Hiç ses etmedi. Solmuş pancarlardan yemek yapsa mıydı? Herifinin aklına gelirse bilemedi, şimdi.

Ya hamsi kızartsa! Mısır unu istedi komşusu Fadime'den. Fadime, mısır ununu verdi ama giderken tembih etti.

“Herif bana kızıyor.” Gülüzar bozuldu ama, bir şey diyemedi. Mahcubiye-tiyle bir bağ solmuş pancar götürdü Fadime'ye. Fadime önce eline tutuşturulan solmuş pancara, sonra Gülüzar'ın solmuş suratına baktı. Kapıyı hızlıca suratına çarptı. Pancarları ineğinin yalına kattı.

Gülüzar mısır unuyla kızarttığı hamsiyi, sofranın üzerine koydu. Çocukça bir sevinçle yeniden gülümsedi kocasına. “Şey, saa bir müjdem var.» dedi. Hasbal'ın mutsuzluğu az bi tamam geçer gibi oldu.

“Esah mı diin?”

“He ya!” dedi.

Uzandılar sonsuzluğa uzanır gibi tek kişilik divana. Yorgun elleriyle karıcı-ğazının karnını sevdi.

“Sana bir hekaye anlatacam.” dedi. “İbrahimlik dedem hekaye etmişti bunu. Kurtların arasında kalan adamın hekayesini.

Bizim dağ köylerinde, nice aylar geçip, nice dağlar, yüce kıranlar aşan yiğit bir ulak varmış. Şehirden yüklermiş emanetini. Sonra kıratına atladığı gibi dört nala gidermiş. Belki beş, belkim yedi gün at sırtındaymış. At sırtında uyur, at sırtında varırmış varacağı yere. Kırat her şeyiymiş. Kardeşliği desek yeridir. Birgün eşkiyalar, Karıncalık tarafında kesmiş yolunu. Önce tabancasını ve sonra cebinden tüm parasını almışlar. Parmağındaki yüzüğü görmüşler, yüzüğü de çıkar demiş eşkiyalardan genç olanı. Eşkiyaların başı “Bi durun hele! Ne bu yüzük demiş?”

“Yeni nişan ettim, odur.” Eşkiyalar yüzüğe dokunmamışlar. Parasını da geri vermişler, üstüne üstlük eşkiyaların başı düğün bahşışı de koymuş cebine.”

Gülüzar, karnında dolaşan soğuk elin üstüne sıcak elini koydu.

“Sonra?”

“Zemheriymiş. Öyle bir kış görmemiş bizim köyler. Bizim dağlarda iki adam boyu kar varmış. Açlık insanlardan, kurtlara, elik keçilerden, domuzlara herkesi vurmuş. Buna rağmen ulak görevini namus bilmiş. Kıratın rengi, karın rengine karışmış. Öyle bir an gelmiş ki ulak kendini atın sırtında değil de sanki karın üzerinde gider sanmış. Yel öyle bir esermişikisinin desoluğu kesilir gibi olasıymış. Böyle böyle asarcık virajına kadar gelmişler.”

Koca parmaklarını, Gülüzar’ın parmaklarının içine geçirip Gülüzar’ın elinin üstünü öptü.

“İşte olan da burada olmuş. Ulak, tam tepelerindepusuya yatmış bekleşen aç kurt sürüsünü görmüş. Kurtların gözü ikisinin üzerindeymiş. Kurtlar harekete geçmek üzere doğrulmuşlar. Ulak, işte o an hayatının en büyük tercihini yapmak zorunda kalmış. Kıratın üstünden atlayıp boynuna sarılmış. Atının kulağına bir şeyler söyleyip alına bir öpücük kondurmuş. Kırat ileriye doğru, ulak geriye doğru koşmaya başlamış.”

Gülüzar, heyecandan dudaklarını ısırdı.

“Kurtlar hangisini yemiş? “

Hasbal yataktan kalktı. Gaz lambasını yaktı. Hiç bir şey demedi.

“Desene merakta bıraktın beni?”

Hasbal siyah sakallarını severek karısına gülümsedi. “Dedem bana anlattığında ben de aynı sen gibi “Kurtlar hangini yemiş diye sorduydum. Bak uşağım bana” demişti. “ Bu suali ettiğine göre, ikisinin birden kurtulma ümidinin olmadığını kabul ettin demek, öyle ümitsiz isen bir tercih yapmak zorunda kalırsın. Hayat dediğin de böyle değil mi? İnsanlar ümitsizken, tercihlerinden ve bu yüzden kaybettiklerinden sorumludur.”

Karısının saçlarında gezdirdi ellerini. Gülüzar’ın yavaşça çenesini tuttu. Önce gözlerine sonra karnına doğru baktı.

“Bir gün ben de böyle bir tercih yapmak zorunda kalırsam kızma sakın bana.” dedi.

Gülüzar ürktü. Gülüzar oturduğu yerden usulcacık kalktı.

“Deli deli gonuşug etme!” diyerek gaz lambasının ışığını söndürdü.

Hasbal ertesi gün müjde verdi karısına. “Kayıklarda iş buldum.” dedi

Yunus avlayacaktı.

Gülüzar”Sen köy adamısın. Ne anlarsın yunus avından?” diyecek oldu, dilini ısırırdı.

Karısının ne diyeceğini anlamış olacak ki “Yunus vurmak için keskin nişancı lazım gelirmiş, bilirsin iyi nişancıyımdır.”

“Allah gaza bela göstermesin!” diyerek yolcu etti Hasbal’ını. Yine de içini kemiren bir şüphe vardı.

Ay ve güneşyer değişmeye hazırlanırken takalar Giresun açıklarına doğru süzülüyordu. Sonbaharın soluk güneşi Bulancak tarafından yüzünü göstermeye başlamıştı. Sonbaharın iç ürperten rüzgârları esiyordu. Gariptir, yazın esen rüzgâr insana ferahlık verirken sonbahar rüzgarları insanı bir başka âleme sürükler; işte yine öyle oldu. Hasbal ürperdiğini hissetti. Mavi renkli takanın içinde Hasbal ile dört kişi daha vardı. Ve bunlardan pala bıyıklı olanı takanın sahibi ve kaptanı Kumyalılı Hasan’dı. Hasan ki denizleri vatan bilirdi, Hasan ki denizleri ekmek bellemiştir. Karısı Fatma, komşularına şöyle anlatırdı.

“Hasanımın saçları sarı, Hasanımın gözleri keskindir. Hasanım Karadeniz gibi asidir. Hasan’ın takası denizleri bir aşar, bir aşar şaşarsınız. Sor Hasan’a, anlatsın denizi bir masal gibi. Düş bellemiştir Hasanım engin denizleri.”

Hasan Kaptan, ufuk çizgisine bakar, bir cigara yakar, bir ağlar bir güler. Deniz gibidir içi. Bir dalgalı bir sakin. Bir fırtınalı bir dingin.

“Ağ ile her adam balık yakalar, olta balıkçılığı bu işin ilk mektebidir” diye başlar uzun anlatışlarına. “Her yerde çiçek güzeldir de deniz çiçeklenmeye görsün arkana bakmadan kaçacaksın” diye devam eder.

“Denizi seveceksin ama çok da bağlamayacaksın. Deniz hilebazdır. Seninle oynar, sen de ondan geri kalmayacaksın. Fırtına mı geliyor; havayı koklayacaksın. Her rüzgar fırtına değildir emme ruhunla hissedeceksin. Yanındaki adamın perçemi bozulmamışsa sıkıntı yok ama, saçlar bir geriye doğru yatmaya başladı mı işte o zaman yetiş ya Hızır diyeceksin.

Denizi sev ama deniz acımasızdır. Hatayı affetmez. Havayı gösterir. İşte onu hücrelerinde hissettin mi kaçacaksın. Korkma deniz insaflıdır. Her daim kaçma payı bırakır.»

Bu bilindik hikâyelerini dinlememiş birini bulmanın heyecanıyla anlattıkça keyifleniyordu.

“Dedim ya hileleri bileceksin. Kıraca meselâ martı tüyüyle tutulur. Giresun adasından otuz üç tane martı tüyünü toplayıp donam yaptın mı misinayaya bismillah deyip çekeceksin kendine. Ha bir de ördek kanadına palamut iyi vurur. Ördeğin kanadından diyim ya sen anla işte! Tüyünden bir donam yapardı irahmetli babacuğazım, sorma! Sargan, ipek ipliğiyle yakalanır. İpek, fiyakalı kızlara benzer. Bir gördün mü bitersin, bir bakmışsın yanmışsın alev alev. Yandın mı düşersin peşine. Sargan da öyle, ipeğe âşık olmaya görmesin düşer peşine. Kıyı boyu aheste ahestesüreceksin takayı, buna sargan sürütme denir. Kızlar aynı oğlanların burnunu sürter ya aynı onun gibi belle. Sargan takip edecek. Öyle hemen gelmez hileye. Dolanmaktan başı dönecek. Sen sarganı deli oğlanlar gibi âşık oldu say. Sarganın bu kovalamacası sarganın her şeyin bir yalandan ibaret olduğunu anlamasına kadar sürüp gidecek. «

Nefesleniyordu.

“Mezgit mi tutacaksın, Kalecik önünden alacaksın. Daha iyisi yok! Ordu Abrel adasında esaslı balık olur emme Giresun’dan üç saatte gidilir.”

Hasan Kaptan bir anda motoru durdurdu. İşaret parmağıyla herkesi susturdu. Bir müddet kulağını denize doğru verip denizi dinlemeyi seçti. Sonra gülümsedi, müjde verecek ama bunu bekleten birisi gibi konuştu.

“Birazdan.” dedi.

Hasbal, kaptanın bu kendinden emin tavrını sevmişti. Adı kara, bu denizin, en usta avcısı demeleri boşuna değilmiş diye düşündü.

“Hasbalım, orkinosları işittin mihiç?

Hasbal işitmişti işitmesine ama öylesine. Kaptanın anlatışını da çok sevmişti. “Yok” diyerek kafasını salladı. Hasan Kaptan, Hasbal’ın işitmedim demesine sevindi. Denizi çok dikkatli bir şekilde izleyerek ve hiçbir kıpırtıyı kaçırmadan anlatışına devam etti.

“Orkinosların sol gözleri kör derler. Sağ gözüyle görür göreceği ne varsa. Sağ gözleri akıntıya direnmediği için keskindir. Senin nişan gözün hangisi?” diye sordu

Hasbal “Sağ” dedi.

“Öyle ise davran aslanım. İşte geliyorlar!” diyerek balık sürüsünü önlerine katmış, birbirlerinin üzerinden zıplayarak gelen yunus sürüsünü işaret etti.

“Biz denizlerin hilesini anlattık, sıra sende dağların kuzgunu!”

Hasbal “bismillah” diyerek dolma mavzere sarıldı. “Yüzümü kara çıkarma!” diyerek nişan aldı.

Ormanda domuz vuruyormuş gibi tek tek vurmaya başladı yunusları. Ortalık dinginliğinden, yunusların ahenkli ve disipline yolculuğundan eser kalmamıştı. Vurduklarını çekiyorlardı. Hasbal’ın açlıktan ve yokluktan gözü dönmüştü. Her yer yunus kaynıyordu. Hasbal vurdukça daha çok kan dökmek istiyor, daha çok para kazanmak istiyordu. Vurduğu yunus başına anlaşılmıştı. Artık takanın etrafı âdetâ bir kan denizini andırıyordu. Taka, bu kan çemberinin tam ortasındaydı.

Av, petromaksın ışığı altında, ertesi günün şafağına kadar sürdü. Hasbal’ın artık takatı, dermanı kalmamıştı. Bir kenara çöküp, mavzerine sarılması ve uyması bir kaç saniye bile sürmedi. Gözlerini açtığında Gülburnu’na varmışlardı. Yunusları teslim ettiler. Hasan Kaptan, anlaştıklarının fazlasını verdikten sonra Hasbal’ın sırtını sıvazladı.

“Bu yaşıma geldim. Senin gibi nişancısını görmedim. Hakkını helâl et.” dedi.

Hasbal uykulu gözlerle gülümsedi. “Sağolasın kaptan. Allah senden razı olsun.”

Hasbal, bu kan denizinin içinde yüzme işini sevmiştii. Uzunca bir zaman bu ekmek kavgasını sürdürdü.

Denizden karaya doğru yanaştıkları bir vakit, kıyıda kendine el sallayan Melahat Ebe’yi gördü. Yorgun gözlerinin içine bir fer geldi. Heyacanı katmerlendi. Melahat Ebe, taka yaklaşınca bağırmaya başladı.

“Müjdemo isterim, bir erkek uşağın oldu.” deyince Hasbal takadan atlayıp atlamamak arasında tereddüt etti. Ama artık duramazdı ve denizin kollarına bıraktı kendini. Denizin içinde koşmaya başladı. Hasan Kaptan, bu deli oğlanın denizdeki mutluluk koşusunu kefalet zıplayışına benzeterek güldü.

Hasbal avuçlarında tuttuğu parayı Melahat Ebe’nin eline sıkıştırdı. Hasbal’ın gözünden yaşlar süzülüyordu. Hasbal hem ağlıyor hem koşuyordu. Hasbal tüm ıslaklığıyla koştu. Renkli camekânların olduğu caddelerden, yoksulluğun kol gezdiği dar sokaklardan geçti. Gözü hiçbir şeyi ve hiç kimseyi görmüyordu. Tek bir isteği vardı bir an önce evine varabilmek. Bu ev bu kadar uzak mıydı? Neden bitmiyordu arnavut kaldırımlar? Neden sonlanmıyordu bu amansız koşu?

İşte orada evinin yıkılacak gibi duran kapısı. Nefes nefese içeri girdi.

Hasbal önce karısını yanağından öptü. Sonra tahta beşikte yatan oğlunun başı yanına gelip durdu. Elleri titredi, dokunamadı. Beşiğinin kenarına çöküp çocuk uşak gibi ağladı. Babasızlığı, yetimliği geldi aklına. Öylece kaldı.

Sonra en üzüleceği şey oldu. Çocuk iki yaşına geldiğinde dermansız bir hastalığa yakalandı. Ankaralara götürdü. Ameliyat olması gerekiyordu ve doktor bey kapıdan çıkarken Hasbal ile Gülizar’a şöyle dedi.

“Çok para gerekiyor. Sizin o kadar paranız yoktur.”

Hasbal, hastane koridorlarına çöken karısının aman dileyen gözlerine baktı. “Merak etme bir yolunu bulurum.” dedi

Denizdeki şöreti dört bir yanda söylenir olmuştu. Zevahir’in de kulağına gitmişti. “Marika’nın böyle bir adama ihtiyacı var.” deyip çevresindekilere

ondan bahsetmişti. Haber gelmişti kulağına ama kötü adam diye istememişti. Şimdi mecburdu. Parası çok iyiydi. Oğlunu kurtarabilirdi.

Hasan Kaptan’dan af diledi. Kaptan giderken Hasbal’a son bir şey söyledi.

“Denizcilerin tek dostu vardır. Karanlığın içindeki fener!”

Kızdığından mı söyledi; yoksa darıldığından mı etti bu lafı bilemedi. Ama artık bunların önemi yoktu. Önemli olan Ali’nin iyileşmesiydi.

Aradan bir kaç hafta geçmişti. Gülüzar oğlanı kucağına almış, sanki bir daha koklayamayacakmış gibi seiyor, durmadan öpüp kokluyordu.

Hasbal “Sana diyemedim, Marika’nın yanında çalışıyorum artık.” dedi.

Gülüzar duydu ama, ses etmedi. Edemezdi, çünkü oğlunun hayatı söz konusuydu.»Gitme» dese, diyemezdi.

Hasbal kendine, mavi ekose bir ceket almıştı. Uzun burunlu ayakkabısı da yeniydi. Hasbal, uzun uzun aynada kendini incelerken, Gülüzar, Hasbal’ın düşük omuzlarına baktı.

“Sürgüne gidermiş gibisin.” dedi. Bir tek bunu diyebilirdi.

Hasbal karısını ve oğlunu alnından öptü.

“Sana bir hekaye anlattıydım hatırladın mı?”

Karısı o gün ilk kez gözlerine baktı. Sonra durdu ve bekledi diyeceğini.

“Ulak atın kulağına eğilmiş, ne demiş biliyor musun?”

Gülüzar nemli ve meraktan açılmış gözleriyle Hasbalına bakıyordu. Hasbal, Gülüzar’ın kulağına eğildi. Sanki bir şeylerin ters gideceğini hissetmiş gibiydi. Hasbal, ulak en son ne demişse onu tekrarladı.

“Beni unutma!”

Kapıyı hızlıca çarpıp çıktı. Ev o andan itibaren bir hücreye dönüştü. Duvarlar, Gülüzar’ın üstüne üstüne gelmeye başladı. İçinde adını bilmediği bir sıkıntı, bunaltı vardı. Daha önce hiç böyle hissetmemişti. Elleri uyuşuyor, ayakları karıncalanıyor, aklına karanlık düşünceler geliyordu. Başını yastığa koyduğunda tüm evin etrafında döndüğünü gördü. Bulantısı vardı ama kusamıyordu. Tüm içindikileri kusabilse belki de rahatlayacaktı. Böyle böyle sabahı etti. Kapı

iki kere çalındı. Yattığı yerden bir fırladı. “Hasbalım gelmiştir inşallah.” diye geçirdi içinden. Kapının koluna yaşanabilecek tüm olumsuzlukları düşünerek dokundu. Gelen Melahat Ebe’ydi.

“Sana bir şey diyecem emme sakın ol.” Gülüzar anlamıştı. Daha bir şey demeden feryadı koyverdi.

“Oyy yandım ben!” diye bağırdı. Çığlığı duvardan duvara yankılandı.

Melahat Ebe sözünü tamamlarken Gülüzar feryat figan ağlıyordu.

“Höküm Allah’ın!”

Üç gün üç gece döner diye beklemişti. Ölüsünü bilirsin de yine bir umut taşırsın, kapı açılacak içeri girecek, sonsuz bir özlemle boynuna sarılacaksın. Dizinin dibinden hiç ayrılmayacak, öylece bir umutsuz bekleyişti.

Gülüzar kazanın dibine odun atarken tüm yaşadıkları film şeritleri gibi geçmişti gözlerinin önünden.

Kocasının vurulduğunu işiten herifler kapı önüne gelip gidiyor; Gülizar’dan bir işaret arıyorlardı. Çerkez Fuat, Yalama Ahmet, Kuru Mehmet, Piç Sedat hepsinin derdi aynıydı.

Gülüzar niyetlerini anlamıştı. İnsanların vahşiliğini bir kez daha ciğerinde hissetmişti.

“Ben canımın derdindeyim...”

Bekçi Rauf kaz adımlarla evin kapısına geldi. Resmiyetini bir adım kenarda bıraktı.

“Bacım, Hasbal bir saate meydanda olacak. Karşıla istersen.” dedi.

Sanki dirisinden bahsediyordu. Bekçinin sözleri az biraz içini ferahlattı. Ölmemiş gibi gonuşug etmişti. Hazırlandı. Tüm parayı Ankara’da harcamışlardı. Ne edecekti bilemedi. Oğlanı da aldı yanına. Az bir para vardı. At arabasına anca yeterdi.

Hasbal’ın cenazesi iki saat sonra otobüsle geldi. Üzüntüsünden ve bitkinliğinden anlamış olacak herhal “Bagajda yenge.” dedi bıyıkları yeni terlemiş muavin. Bagaj kapağını sanki bir mezar ağzı açar gibi kaldırdı. Turşu bidonlarının yanında boylu boyunca uzanıyordu. Üzerinde bir kağıt vardı. “Hasbalımın

okuması yoktur ki!” dedi içinden. Bir sağına baktı bir soluna. At arabasının sahibi şapkasının altından homurdanıyor, kadının kendisine bu kadar zaman kaybettirdiğine kızıyordu. Yolcularda bavullarını alırken muavine fırça atıyorlardı.

“Anam burada ölü varmış. Bilseydik binmezdik.”

“Bak gördün mü çocuk korktu!”

“Fasile turşusunun yanında ölü konulduğunu bilmezdim.”

Gülüzar az biraz saygı beklerdi ama, onun derdi başkaydı.

Gülüzar, tabutu yüklemek için yoldan geçen iki genç uşaktan yardım istedi. At arabacı hiç orali değildi. Sigarasını tüttürmek ile meşguldü. Gençlerden birisi “Anam, ölüymüş.” bu diye geri kaçtı. Diğeriyle tabutun iki ucundan tuttular, tam bagajdan çıkartacakları zaman otobüsün çiçek bozuğu suratlı şoförü geldi. Parasını vermeden alamazsın.” diyerek bagaj kapağını hızlıca kapatıp kitledi.

Gülüzar “Ne parası?” diye sordu.

“Bedava mı gelecekti?” Çirkin suratlı şoför, arkasına bakmadan uzaklaştı. Gülüzar çaresizliğiyle kaldı. At arabacı aldığı peşin paraya rağmen arkasına bakmadan atını dehledi.

Gülüzar hiçbir şey diyemedi. Ali’ye sarılıp çare düşündü. Kocasını Hasbal otobüsün içindeydi. Kendisi dışında.

Ona ait olanı, parasını ödeyemediği için alamıyordu.

“Ne garip! Benim olan bile parayla.” diye düşündü.

Aklına Hasan Kaptan geldi. Hasbal ondan hep çok ekmekli çok iyi adam diye söz ederdi. Kumyalı’ya gidip oradan soracaktı. Cuma günü Hacı Miktad Camii’nin önünden geçerken kalabalığın içinden birine sordu.

“Beyim ben Hasan Kaptan’ı arıyorum. Salık et de gidim.” dedi.

Adam işaret parmağının uğursuzluğunu bildiği için, gözleri ile musalla taşını işaret etti.

“İşte, orada yatıyor. “ dedi.

Gülüzar, Ali’nin elinden tutarak yere oturdu. Ağlayacak takatı bile kalmamıştı. Camiden çıkan adamların dediklerini duydu.

“Deniz adamıydı. Bu denizler onun gibisini bir daha görür mü bilinmez.”

“Hasan Kaptan denizde ölmeliydi. Ekmek arabası çarpıp da ölünür müymüş? Bu ölüm onun şanına hiç yakışmadı.”

Gülûzar çaresizliği ile tekrar otobüsün yanına doğru yürüdü. Otobüs çoktan hareket etmişti. Her yanı tozu dumana katarak ilerliyordu. Gülûzar, tabutu bıraktılar mı acaba diye bakındı sağına soluna, yoktu. Tabut da otobüsle geri gitmişti. Gülûzar, çaresizliği bilirdi ama bu başka bir şeydi. Bunun adı yoktu. Hangi kitapta yazardı bu! Hasta oğluna mı yansın, kocasının alamadığı ölüsüne mi yansın? Bilemedi. İsyân etse, içinden “Höküm Allahın” dedi.

Boyun büktüğü komşuların kapısını çaldı. Hep aynı bilindik cevabı aldı

“Yok bacım!”

Bilirdi ya! Seferberlik gören insanlar tedbirlidir.

Gülûzar, Seyid-i Vakkas türbesinde çaput bağladı. Gökyüzüne ellerini açıp dua etti. Yağmurdan başka bir şey damlamadı. Servi ağacının gölgesine sığındı.

Gülûzar ertesi gün yine meydana indi. Otobüs bu sefer tam saatinde gelmişti. Tabut yine bagajda duruyordu. Şoföre yalvardı.

“Ne olur şoför ağam, insafın yok mu? Vallahi param olsa verirdim. Bir kuruş param yok.” dedi.

Çirkin suratlı şoför aldırış etmedi. “Benim için hava hoş, zaten hava da soğuk. Otobüsle gider gelir.” dedi.

“Bana acımıyorsan şu hasta çocuğa acı!” dedi.

Yolcu otobüsü bir gün boyunca Trabzon-Giresun arasında yolcularıyla beraber Hasbal’ın ölüsünü taşıdı. Şoförün inadı inattı. Gülûzar bıçare, Gülûzar parasızdı.

Camlardan, tek göz odalı eve kimsesizliğin soğuğu vuruyordu. Açlıktan ağlayan oğluna ise verebileceği bir şey kalmamıştı. Artık her şeyden ümidini kestiği bir vakit, dışarıdan gelen seslere kulak kabarttı. Atının üstünde giden, Gerezli Tınga Celil sarhoşluğun getirdiği cesaretle naralar atıyordu. Gülûzar rüzgâr esen camdan dışarıya doğru baktı. Tınga Celil cebinden bir tomar para çıkardı. Şuursuzca paralarını saçmaya başladı. Gülûzar’ın gözleri açıldı. Gülûzar paraları havada görünce evden yalın ayak fırladı ve adamın saçtığı parayı

yerden toplamaya başladı. Ne yaptığını kendisi de bilmiyordu. Onu düşman gözlerle izleyen Fadime'nin de farkında değildi. Paraları toplayıp eve geldi. Elinde, Hasbal'ın balık avından getirdiğinden daha çok para tutuyordu. Haram ile helal arasındaki ince çizgideydi. Haram yiyemezdi. Parayı götürüp adamın karısına ve çocuklarına geri vermeye karar verdi. Şafak söküp de oğlunun açlığını görünce her şey değişti.

“Bu parayı Allah gönderdi. Borcum olsun.” dedi.

Meydana inip otobüsü beklemeye koyuldu. “Nihayet” dedi, “Kocama kavuşacağım.” Ali, kel simidi, bir keme gibi kemiriyordu.

Otobüs yanaştı. Gülüzar sanki sevdiğine kavuşacak bir genç kadının heyecanını taşıyordu. Şoför, Gülüzar'a baktı. “Getirdin mi parayı?”

“Getirdim ya al.” dedi.

Şoför parayı alacakken iki polis geldi. Gülüzar'ın kolundan sımsıkı tuttular. Gülüzar ne olduğunu anlamamıştı. Şaşkın gözlerle polislere baktı.

“Polis abiler ne yaptım?”

“Sen ne yaptığını iyi bilirsin.” diyerek Gülüzar'ın bileklerine hızlıca kelepçe vurdular. Kelepçeler zayıflıktan bir deri bir kemiğe dönmüş bileğinde duracak gibi değili.

Yolcu otobüsünün bagaj kapağı yine sertçe kapandı. Hasbal'ın ölüsü ile beraber Trabzon'a doğru ağır ağır hareket etti.

“Hırsızlık yapmışsın.” dedi polisler. Gülüzar itiraz edemedi. Ne söylese boştu.

Gülüzar, elleri kelepçeli, bir denize bir dağlara yaslanarak giden otobüsün arkasından bakakaldı. Ali polislerin kucağındaydı.

Hasbal, dedesine döndü.

“Nişan yüzüğü yerine tabancasını geri verselermiş keşke!”

Dedesi Hasbal'a gülümsedi.

“Hanginin öldüğünü bildin mi şimdi?”

Hasbal omzunu kaldırıp, dudaklarını büktü.

“Kırat kendini karın beyazlığına gizlemiş.”

“Ya ulak? Onun âkıbeti...”

Dedesi gaz lambasının ışığını söndürdü. Her yer karanlığa kaldı.

Sancı

SEBAHATTİN GÜNDAY

Ocak ayı...

Yağmur, fırtına ve günlerden pazartesi...

Gündüzler kısa.

Mesai saatleri karanlıkta alıyor ve karanlığa teslim ediyor hayatı.

Haftanın ilk çalışma günü. Sokaklar gerine gerine uyanma, kendini bulma derdinde. Yağmur ve karanlık aydınlığı zorlamakta... Fırtına göz açtırmıyor güne.

Yağmur...

Bu yağmur,

Bu yağmurlar...

Bu yağmurlar alıp gitti her şeyi. Kırmızı horozlu mavi düdüğü, babamı ve onu... Soğuktı, karanlıktı, yağmur yağıyordu. Yağmurlar alıp gitti onları, bir daha dönmediler, bir daha hiç gitmediler benden. Üşüyen ellerimde bir avuç yalnızlık oldu her şey. Gittikçe büyüyen, gün geçtikçe çoğalan... Ellerim ısındı, düşlerim ısındı, gülüşlerim ısınmadı bir daha. İçimde bir acı, bir çözülmez sızı, bir...Bu yağmurlar onları alıyor benden. Bu yağmurlar onları getiriyor bana.

“Bu yağmur... Bu yağmur... Bu kıldan ince...

Nefesten yu...”

Ah bu yağmurlar...

Bir elimde çay bardağı, bir elim cebimde. Pencereden okul bahçesine bakıp sabahın ilk çayını yudumluyorum. Dışarıda şiddetli bir yağmur ve ona eşlik eden sert bir rüzgâr var. Çayın elime ve içime yaydığı sıcaklıkla dışarıdaki havanın düşüncelerimde yol verdiği soğukluk arasında tatlı gidiş gelişler yapıyor hülyalarım. Okul bahçesindeki kavak ağaçlarının güzden kalan son kuru

yaprakları da direnemeyip rüzgara kapılarak birer ikişer uçup kayboluyorlar boşlukta. Servisle okula gelen öğrencilerde bir güvenlik ve rahatlık edası... Servisin sıcaklığı hâlâ üzerlerinde... Yürüyerek gelen öğrencilerde bahçeye girince bir an önce okulun güvenli ortamına kendilerini atmak için hızlanan adımlarının telaşı... Soğuk kış rüzgarı yüzlerine yüzlerine vuruyor kamçısını. Sağ cebimdeki elimle bir anahtarlıkta toplanmış beş anahtar ve miktarını bilmediğim birkaç metal parayı evirip çeviriyorum, çayımı yudumlamaya devam ediyorum. Birer ikişer, mesai arkadaşlarım giriyor öğretmenler odasına. Kimi sessizliği ile kimi gürültüsüyle... Her biri kendi meşrebince... Onların selamlarına, günaydınlarına mukabele ediyorum uzaktan, yakından. Önlerine uzayıp gidecek sohbetlere kapı aralamayacak günaydınlar koyuyorum.

Biraz sonra sabahın ilk ders zili çalacak ve sınıflara, derslere girilecek. Öğretmenler odasının hemen yanında okul kütüphanesi var. Orayı çalışma odası, ofis gibi kullanıyorum. Ben gitmeden düşüncelerim gitti oraya. Derse çıkarken alacaklarımı düşünmeye başladım. Boş zamanlarımı, teneffüs ve öğlen saatlerimi orada, öğrenciler ve kitaplar, şiirler ve hikâyeler arasında geçiririm. Rafları izlerken bir şiire, bir hikâyeye ve bir hikâyeden dolayı bambaşka bir varlığa döndüğüm anlara öğrencilerim ve mesai arkadaşlarım sıkça tanık olurlar kütüphanede. Onlara göre hep bir şeyler arar gibi yaşıyormuşum dünyada ama aradığımı ne kendim biliyormuşum ne de başkaları.

Zil çaldı. Son bir yudum daha aldığım bardağımı bırakıp öğretmenler odasından ayrılıyorum. Kütüphaneye uğrayıp çantamı, ders malzemelerimi, her zaman bir kalem kutusu içinde yanımda taşıyıp sınıflara götürdüğüm kalemlerimi almalıyım oradan. Özellikle kalem kutum... O yoksa kendimde bir eksiklik, bir unutma huzursuzluğu hissedirim ders boyunca. Kütüphaneye doğru yürürken elimi cebime atıp o karışıklık içinden seçmeye çalıştığım anahtarlarla birlikte birkaç bozuk para da eklendi anahtarlığın yanına. Anahtarlığa odaklandım, bozuk paralar yere saçıldı. Boş koridoru demir para sesleri doldurdu. Bir tanesi düştüğü gibi yere yapıştı. Diğer ayağıma çarpıp koridor boyunca metalik sesini de peşine takıp yuvarlandı gitti. Birini hiç göremedim. Eğilip önümdekini alırken kulağım hâlâ yuvarlanmaya devam eden bir diğer paranın metalik sesindeydi. Gün başlamamıştı sanki. Koridor karanlıktı. Sesin geldiği yöne doğru baktım, dinledim ama onu göremedim. Demir para o sesle devam etti, gitti, kendi etrafında bir süre daha dönerek çıkardığı hızlanan, kısılan ve aniden kesilen bir sesle yolculuğunu noktaladı. Doğrudum, kapısını açtığım

kütüphaneden malzemelerimi aceleyle alıp dışarıya yöneldim. Kapıyı kapatıp kilitledim, anahtarı biraz zorlayarak, sarsarak çekip aldım. Toplu anahtarlar bir elimde, ders malzemelerim diğer elimde... Koridor yeteri kadar aydınlık değildi. Birkaç adımdan sonra yaktığım lambalarla aydınlanan ortamı göz ucuyla taradım, kaybolan paraları yokladım ama nafile. Üst kata çıkacak olduğum merdivenlerin önüne gelince geri dönüp bir de ters açıdan baktım uzayıp giden koridora. Bakışlarım boşunaydı. Para değil sorun, bir takıntı, bir sıkıntı işte... Kim bilir hangi köşede kendilerini aramadan bulacak olan o gözleri bekleyecekler. Onları bırakıp merdivenlere yöneldim.

İlk basamakla birlikte zihnime, geçmiş bir “an” düştü. Belirsiz bir duygu ve arayışla hafızam katılaştı. Arama, hatırlama çabasıyla düşüncelerim dondu sanki. Farkında olmadan her zamanki tempomdan daha yavaş yürümeye, en üst kattaki sınıfıma gitmek üzere sahanlıkları dönmeye, merdivenleri çıkmaya başladım. İçimde bir ağırlık, zihnimde her şeyi hatırlama, her varlığı olması gerektiği yerde görme ve bulma isteği, geçmişin unutulmuş bir anını yeniden hafızaya getiremememe öfkesi, bir garip ruh tufanı... Dilde bir tadı evirip çevirip tanıyamama gerginliği... Kafamın içinde bir yanardağın kendini boşaltma arzusu... Yürüyüşüm devam ederken bütün bunları yaratan duygu ve düşüncelerin ne olduğunu çözme yolu da bir yerlerden aniden tomurcuklanıverdi. Her şeye rağmen, yüzümde şiir ve hikâyeler yazdığım anlardan kalma bir arayış, dudaklarında saklamaya çalıştığım ince bir tebessüm oluştu. Belki de ısrarla düşündüğüm için bulamıyorum, hafızamı kendi hâlime bırakırsam hatırlayabilirim diye kararlaştırdım. Sınıfa doğru yaklaştıkça dudaklarımdaki ince tebessüm artık görünen bir gülüşe dönüşüyordu. Bir taraftan alt katta, koridorun karanlık zemininde kalan bozuk paraları düşünüyor, diğer yandan, basit bir olayın çağrıştırdığı ve içimde oluşturduğu girdabı çözmeye çalışıyordum.

Merdivenler bitti, koridor boyunca yürümeye başladım.

Aklımda düşen bozuk paralar, kulağımda onların çıkardığı sesler... Yuvarlanıp giden paranın çıkardığı metalik tını, dönme ve düşme sesi...

Sınıfa girdim, öğrenciler her zamanki gibi... Büyük bir gürültünün giderek azalması, bitmesi, anlamsız duruşlar ve bakışlar... Hepsi sınıfta ama sanki hiç kimse okulda değil. Beni gören öğrenciler, ilk defa bir mekana girmiş, niye orada olduğunu, ne yapacağını bilemeyen insanların görüntüsünü vererek her zaman oturdukları yeri yeniden arama şaşkınlığı içinde sağa sola dönüyorlar. Ayakta

sınıfı tarassut ederek bir süre hepsine teker teker baktım. Kısılan sesler, artan bir sessizlikten sonra herkes yerini buldu. Buyurun, oturun dedim. Onlar oturdu, ben de sandalyemi çekip öğretmen masasına kuruldu. Sınıfı sayıp yoklama fişini imzaladım. Ders defterini yazarken dudaklarımdaki tebessüm en belirgin hâlini almıştı. Hatta bir ara kendimi ele verecek kadar gülüşüm netleşti. Evet, gülmüştüm ve her zamanki gibi hiç görülmediğimi düşündüğüm bir hâlim, hiç beklenmedik biri tarafından görülmüştü. Bir “an”ı yakalamıştım çünkü. Bir doğum, bir fetih, bir mucizeydi bu. Geçmiş, bütün netliği ile gözlerimin önünde, ben o “an”ın içindeydim.

“Hocam niye gülüyorsunuz?” diye bir ses yükseldi arka sıralardan.

Bu soru sınıfa da bana da iyi geldi. Herkes kendine ve sınıfa geldi.

Bir sessizlik... Öğrenciler dikkatle bana döndüler.

“Tamam, anlatacağım birazdan.”

Yavaş ve düşünceli bir şekilde sınıf defterini doldurmaya başladım.

İçimde bir tartışma, uzayıp giden bir kararsızlık...

Anlatsam mı?

Anlatayım mı, anlatmayayım mı?

Anlatacağım dedim ama anlatmalı mıyım? Bilmiyorum. Anlatabilir miyim? Bundan da emin değilim. Şimdiye kadar anlattıklarımın kim ne anladı ki? Hikâyesi olmayanlara hikâye anlatılır mı? Dinlemeyi öğrenememiş kulaklara hikâye anlatıp hiçbir “an”ı heba etmemeli. Anlatmasam mı yoksa? Yok, yok... Belki anlayan olur. Konuyu değiştirebilir miyim? Bir bahane mi uydursam? Ertelesen, vazgeçsem. Yalan mı söylesem? Başka bir şey mi anlatsam? Yok... Anlat... Ne olacaksa olsun.

Geçmiş...

Hayaller,

Yollar,

Dakikalar...

Bir yolculuktaayım. Okul çıkışı eve dönüyorum. Dolmuş, henüz dolmamış. En arka sırada son iki yolcusunu bekliyor. Hemen cam kenarına oturdum. Yanımda

son bir kişiye yer var. O da geldi. Hareket ettik. Yolcular hâlâ koltuklarına alışamadılar. Herkeste bir yerleşme kıpırtısı. Hava kış, dışarıda yağmur var. Kalın kalın giysiler, ellerde çantalar, şemsiyeler... Yolcular eşyalardan ve kışıklardan kurtulsa dolmuş bir o kadar daha yolcu alabilir. Arabada ağır bir ıslak saç ve elbise kokusu... Ücretler ödenmeye, para üstleri geri gelmeye başladı. Herkes duruldu, yerinde son şeklini aldı. Kısık ses ayarıyla ne çalıp söylendiğini arkadan seçemediğim bir müzik sesi var arabada. Akşam yorgunluğu, kimse konuşmuyor. Gideceği yere kadar kuracağı hayallere daldı herkes. İki kişi hariç... Ben ve yanıma oturan son yolcu... Kendini, eşyalarını yerleştiremedi bir türlü. Onun bütün karışıklığı, bütün hikâyesi benim içime doldu. Her şeyi bir düzene koydu, ceplerini karıştırmaya başladı. O karıştırıyor, benim içim karışıyor. Hayli zorlandı kaba elbiseler içinde aranmaktan. Parasını çıkardı, ön koltuğa uzattı. Ona biraz daha hareket alanı sağlamak için kendimi köşeye doğru iyice sıkıştırdım. Para gitti, üstü geldi. Ön koltuktaki yolcunun olabilecek en kötü şekilde kendisine uzatmaya çalıştığı bozuklukları almaya çalıştı. Alamadı. Bir bozuk para, veren ve alan parmakların arasından kayıp koltukların altına düştü. Elindeki paraları toparlamaya çalıştı, bir bozukluk da kucağına düştü. Son yolcu diğer bozuklukları cebine atıp kaybolanları aramaya başladı. Eğilip bakabildiği her yeri kolağan etti. Yarı kalkma pozisyonuyla kucağına, oturduğu yerin yanına yöresine bakmaya çalıştı. Ayağa kalkıp silkindi, demir para elbiselerinin arasından ayaklarının önüne düştü. Eğilip hemen onu aldı. Oturdu, diğerini armaya başladı. Koltukların altına tekrar girdi. Küçülebilse, bütün koltuk altlarını bir kedi gibi gezecek durumdaydı. Öfkeyle doğruldu. Dönüp dönüp aradığı, baktığı yerleri bir daha, bir daha gözden geçiriyordu. İyice gergin bir hâl teslim almıştı son yolcuyu. Dışarıda yağmur devam ediyor, herkes arabada değil kendi hikâyesinin içinde gidiyordu. Ben son yolcunun hikâyesindeydim. Son bir hamle daha yapmaya karar verdi. Cep telefonunu çıkarıp ışığını yaktı. Eğildi, koltuk aralarını, diğer yolcuların ayak altlarını incelemeye aldı. Durumu sezen yolcular ayaklarını yukarıya kaldırıp, dizlerini karınlarına çekiyorlar isteksizce. Zaten sıkışık ve hantal giysiler içinde bir arabada yaşanacak en kötü hikâyenin içine düşmüştü son yolcu. Güldüm, eğlendim, düşündüm, acıdım ve kızdım. İçimden geçen hinliğe engel olamadım. Cebimden çıkaracağım bir lirayı yerden alır gibi yapıp “Aha! Burada!...” diye ona uzatmak istedim. Gülerек vazgeçtim. Sanki aklımdan geçenleri sezmiş gibi arkasına yaslandı, hırslı bir nefes alıp verdi. Aynı hırsla, “Yaa! Para değil ama insan uyuz oluyor. Dalga geçiyor adamla sanki.”

diye söylendi. “Çok haklısın.” diyecek oldum, söyleyemedim. Biraz daha gidip ilk durakta indim. Dolmuş ve son yolcu devam etti. Eve gidene kadar bende devam etti bu hikâye ve yolculuk. Akşam yemeğinde aklıma bir daha geldi. Güldüm. Yatarken son yolcu yine aklımdaydı. Acaba nereye kadar gitti? Acaba son durağa kadar parasını aradı mı? Acaba bulabildi mi bozuk parasını? Şimdi uyuyabiliyor mu acaba?

Yollar...

Yolculuklar...

Bitmeyen yol hikâyeleri...

Güzeldir yol hikâyeleri. Güzel midir hep?

Bilmiyorum.

Bilemiyorum...

Sınıf defterini imzalayıp ayağa kalktım. Kısa bir yolculuktan sonra okula gelmiş, derse girmiş gibiyim. Masanın kenarından sınıfın ortasına doğru, öğrencilere biraz daha yaklaşarak durdum.

“Gençler!... Bir akşam eve giderken dolmuşta yaşadığım küçük bir hikâyemi hatırladım, onu

anlatmak istiyorum size.”

“Hocam biz sabah akşam servisteyiz. Bizde hikâye çok.”

“Tamam. Önce ben anlatayım, sonra sizi dinlerim.”

“Okul çıkışı eve dönüyorum. Dolmuş, henüz dolmamış. En arka sırada son iki yolcusunu bekliyor. Hemen köşeye, cam kenarına oturdum.”

“Hocam, bir karar verin. Dolmuş mu, dolmamış mı?”

Gülüşmeler, kahkahalar...

“Hocam bir araba alın artık. Dolmuşlar çekilmez.” diye ileri atıldı, ders hazırlıklarımı yaparken masa başında gülüşümü yakalayan öğrencim.

“Gençler!...Dinlemeyecekseniz derse geçiyorum.”

Suratlar ciddileşti, herkes arkasına yaslandı.

“Ben oturdum, yanıma da son bir yolcu oturdu. Araba hareket etti, paralar verilmeye, para üstleri alınmaya başlandı. Son yolcu parasının üstünü alırken bir demir parayı ayaklarının önüne düşürdü. Eğildi, sağa sola baktı, aradı, bulamadı. Kalkıp bir nefes aldı. Adam cep telefonunun ışığını yakıp koltuk altlarını, yolcuların ayak aralarını tekrar taramaya koyuldu. Uzun sürdü bu aramalar. Sonra ‘Yaa! Para değil ama insan uyuz oluyor. Dalga geçiyor adamla sanki.’ diye söylendi. İçimden, ‘Çok haklı.’ dedim. Bir ara, cebimden bir bozuk para çıkarıp, eğilip aşağıdan alır gibi yaparak ‘Aha! Buradaymış.’ diyelim, adamı o sıkıntıdan kurtarırım geldi. Yapmadım. Yapamadım. Sonra ben indim, o gitti. Şimdi ne hâldedir bilemiyorum.”

Sınıfta önce bir sessizlik...

Sonra gülüşmeler...

Birbirine karışan ve anlaşılmayan espriler...

Sonra birbirine karışan ve ne olduğu anlaşılmayan espriler...

“Var mı sizin de benzer arayışlarınız gençler?”

“Nasıl yani hocam?”

“Şimdi ve geçmişte... Maddi, manevi... Rüyada ya da gerçekte... Kaybettiğiniz, aradığınız, bulamadığınız ve hiç bulamayacağınız... Ama aramaktan vazgeçmediğiniz arayışlar.”

“Yok hocam... Biz o kadar pinti değiliz.”

Yine o yılışık gülüşler...

“Deli miyiz biz hocam?”

“Ne münasebet? Deli değilsiniz ama belki veli olabilirsiniz.”

Anlamsız sesler ve alkışlar...

Vaaayyy!.. Ooooo!.. Vaauu!..

“Tamaaam!.. Tamam!”

“Sizin hikâyeniz yoksa derse geçelim o zaman. Bir başkasının hikâyesine, başkasının

arayışlarına bakalım birlikte. Belki bir şeyler buluruz.”

“Ders kitaplarımızı açalım arkadaşlar.”

“Yeni ünitenin başında Ahmet Hamdi Tanpınar’ın ‘Ne İçindeyim Zamanın’ adlı şiiri var.

Sessizce okuyun lütfen!”

Ben okumaya başladım, sınıf aramaya ve aranmaya başladı. İçimde hikâyemi anlatmanın bin pişmanlığı... Dinlemeyi öğrenememiş kulaklara hikâye mi anlatılır? Kitabını arayanlar, sayfayı ve şiiri arayanlar, kendini arayanlar bir gürültü olmuş akıyor. Sadece kendileri ile dolu olanlar; kimde, nerede, ne bulabilirler ki? Zaten ezberimde olan şiiri bakarak okudum, bitirdim, sınıfa göz attım. İki kişinin dışında şiiri okuyan yok. Kendisinden başkasını, bir şeyi düşünen, bir şeyi arayan yok. Bir daha okudum. Şirin yanındaki resme baktım, bir daha okudum. Resimde bir kum saati vardı. Saatte mavi bir kum akıyordu.

Şiir akıyordu.

Bir şiirden, başka bir şiire...

Şiir...

Şiire,

Şiirde,

Şiirdeyim...

Bir şehirde bir şiirdeyim,

Bir şiirde bir şehirdeyim.

“Bursa’da bir eski cami avlusu,

Küçük şadırvanda şakırdayan su”dayım.

Ulu Cami fikrinin anlamını bulduğu en güzel mekanlardan birinin önünde. Evliya Çelebi’nin deyişiyle Bursa’nın Ayasofya’sına bakıyorum. Benimle beraber ülkenin ve dünyanın farklı yerlerinden gelmiş Bursa sevdalıları bakıyor. Yıldırım Beyazıt Han yadigarı büyüyor gözlerimde. Osmanlı’nın yaptığı ilk büyük cami, Devlet-i Aliyye’nin vizyonunu ve aksiyonunu göstermek isteyen bir ufuk çizgisi gibi hayalimin sınırlarını zorluyor. Yapıldığı yüzyıldan gelecek yüzyılların habercisi gibi bakıyor Bursa semalarına.

Bir şiirin içindeyim.

O şiirin dizeleri kalbimin duvarlarını zorlamaya, hayalimin kanatlarını bir rüzgar gibi doldurmaya başlıyor. Heyecanlı ve kutsal bir yürüyüşle giriyorum içeriye. “Bursa’da bir eski cami avlusu / Küçük şadırvanda şakırdayan su...” diye bir daha, bir daha, bir dua gibi geçiyor dizeler içimden. Dualar şiire, şiir bir duaya dönüşüyor burada. Hangi dilde konuşacağımı, hangi dilde dua edeceğimi unutuyorum adeta. Dua ve şiir, tutulacak, dokunulacak bir şey gibi insanın benliğine işliyor. Şiire başlıyorum, yarım kalıyor. Duaya başlıyorum, sonu gelmiyor. Mabnet değil bir müzenin içindeyim sanki. Görkemli ama zarif sütunlar arasında büyük küçük gruplar hâlinde gezenler, onlara bilgi veren rehberler, tek başına ya da cemaat hâlinde sakin alanlarda namaz kılanlar sanki birbirlerini hiç fark etmiyormuşçasına mabedin ruhuna teslim etmişler kendilerini. Cami içi duvarları ve sütun süslemeleri Türk zevkinin, Türk dehasının şaheserleri ile dolu. Hat sanatının nefis örnekleri de duvarlarda tablolar hâlinde, sütunlarda boya üzerinde sabitlenerek asırlardır süren bir secdeye kapanmışlar sanki. Her ayrıntının önünde duruyorum. Bütün bilgilendirme amaçlı açıklamaları bir sınava hazırlanır gibi dikkatle okuyorum. Bazen rehberlerin sesine kulak veriyorum uzaktan. Konuşmaları dinliyorum. Kimini bildiğim, kimini ilk defa duyduğum bütün bilgileri, halk muhayyilesinin cami için oluşturduğu hikâyeleri zevkle hıfz ediyorum. Bu insanlar ne arıyorlar, bu insanlar neyin peşindeler? Gerçeklerle hayaller birbirine karışıyor. Mihrap, minber ve hünkar mahfili çevresinde defalarca dolaşıyorum. Bir dua niyetine, bir dua tadında... Sanki tavaftayım. Kabe’yi tavaf edenlerin ruh hâli geliyor gözlerimin önüne. Kabe’ye dokunmak isteyen, elini yüzünü Kabe’ye, Hacerü’l-Esved’e sürmek isteyenleri yaşıyorum bir anda. Dua ve inanç harflerin, kelimelerin dışına çıkıyor burada. Başımı kaldırıp gözlerimi kubbelerde, sütunları bağlayan kemerlerin kavislerinde gezdiriyorum. İçim açılıyor, zihnim tazeleniyor. İşte biziz bu diyorum içimden. İçimden gelen bu ses yatıştırmıyor duygularımı. Ben miyim bunları yaşayan diye etrafımı saran kalabalıkları izliyorum. Bir heyecan, bir dram tohumu arıyorum yüzlerde. Her yüzde ayrı bir şiir. Kubbelere doğru, caminin dört duvarına, pencerelerinden Bursa ovasına ve bütün dünyaya bağırarak, bağırarak, bağırarak istiyorum. Bu duygularla yürüyorum cami içindeki şadırvana doğru. Cami önlerini, şadırvanları, hamamları, su kemerlerini, çeşmeleri, süsleyen su, bu defa bir caminin içinde mimari dehanın zirvesine oturmuş sanki. Suyu bakıp bir musiki gibi insanı dinlendiren sesinde günün yorgunluğunu gideriyorum. Dudaklarımda hâlâ Tan-

pınar'ın Bursa'da Zaman şiiri. Belki diyorum, aynı duygularla Tanpınar da benim gibi burada durdu yıllar önce ve burada, bu suyun sesiyle düştü ilk dizeler şairin dünyasına. Ayrılamıyorum şadırvanın başından. Camiden çıkamıyorum. Hep burada kalsam, hep Bursa'da olsam, her an buraya gelebilsem, burada ölsem. Bu bütünlük, bu derlenip toparlanmış ruh hâli, her anın, her saadetin sihri bu mabedin eseri. Hiçbir eksiklik yok, her şey yerli yerinde.

şiir,

şiire,

şiirde...

dağılan bir şiir,

toplanamayan kelimeler,

ve tutunamayan, tutulamayan hayaller...

Zaman rüya renkler ve mavi ışık mavi bilyeler gördüğüm rüyalar unuttuklarım ve unutamadıklarım en çok unuttuklarım unutup bir daha hatırladıklarım görüp birkaç gün sonra hatırladıklarım görüp görmediğimi bilmediklerim en çok Erzurum Erzurum'a gidememek Erzurum'dan ayrılamamak aramak ve aranmak aradıklarına ulaşamamak bulmak kaybolmak hatırlamak dinlemek sesleri yeniden bulmak yeniden hatırlamak kalemler en son ne zaman Erzurum'u gördüm Erzurum'u gördüm mü Erzurum'a gitmeliyim yıkılan bir ev dağılan kerpiçler taşlar mavi düdük evin taş duvarları taşların arası yazılıp kaybedilen bir şiir kayıp bir çocuk masadaydı son şiirim evde tek başınayım masadaydı yapmayın verin onu bana kim aldı şu şiiri kayıp bir oyuncak yeniden taş duvarlar yeniden arayışlar ona yazmıştım kaldırılamayan taşlar gitsem mi köye bir daha mı baksam yağmur yağıyordu erzurum'u unutmadım onu unutamadım ne güzel oyuncaktı kırmızılı horoz ve ayaklarında mavi düdük ellerim üşüyor çok güzel yürürdü Erzurum'da en güzel o yürürdü sadece o vardı Erzurum'da o şiir çok güzeldi çok güzel yazardım yarışmalar yazılar el yazısı ilkokul dolma kalemler günlerce yazardım o şiiri göndermediler çok şiirler yazdım onu bulamadım kaybettiler sonra Erzurum'da her şey orada oldu ama o yoktu hayır o vardı ben yoktum o gitti ben kaldım hâlâ oradayım hep oradayım bir daha göremedim çıkmıyor rüyalarımından şiir nerede onu yazamadım ona yazamadım duvarın üstündeyim onları yazmalıyım kırmızı horozlu mavi düdük rüya taş duvar yok

şiiir yok erzurum yok sen yoksun artık bir şey yok yok musun var mısın arıyorum dönüp dönüp arıyorum yağmur yağıyor tekrar bakıyorum en çok aradığım yeri arıyorum bir daha arıyorum hiçbir şey yok bir daha bir ellerim üşüyor ellerim

“Hocam, bitiremediniz mi şiiri?”

“Bitirdim, tekrar okuyorum. Siz de okuyun bence. Göremediğiniz bir şeyler olabilir.

Arayın. İyice arayın. Bulana kadar arayın. Dönüp tekrar arayın. Bulunamayan şeylerin acısı dayanılmazdır. O acıyı bulana kadar arayın. Dayanırsanız iyileşirsiniz. Dayanamazsanız hiç yaşamayın.”

“Ne diyorsunuz hocam?”

“Hocam, kafamız karıştı, bir şey anlamıyoruz dediklerinizden.”

“Olsun, karışan kafa iyidir. Dibine tutmaz.”

Gülüşmeler...

“Var mı şiiri okumak isteyen?”

Sessizlik... Okumak isteyen yok.

“Herkes buldu bulunması gerekeni yani. O zaman gerek yok okumaya. Dersimiz bitmiştir.

Şimdi ne isterseniz onu arayın.»

Biraz daha uzun bir sessizlik...

Sonra ilgisizlik...

Sonra gürültü...

Kitaba ve şiire bakıyorum yeniden. Her şey yerli yerinde. Kitap, şiir ve kum saati...

Mavi bir kum akıyor saatin içinde. Kum ikiye bölünmüş, yarısı yukarıda, yarısı aşağıda. Akmaya devam ediyor. İncecik kanaldan akan kum zerrecikleri ışığın camdan geçerek yansımalarının da etkisiyle rengarenk bir tayf oluşturmuş. Kum değil ışık geçiyor adeta saatten. Zaman yok. Işık var. Zaman durmuş, zaman var mı yok mu belli değil. Her şey yerli yerinde.

Zamanın olmadığı, zamanın geçmediği anlardan biri de sınıfta dersin işlenmediği anlardır. Çantama uzanıp cep telefonumu alıyorum.

Sınıfta herkes kendi dünyasını kurmuş, herkes kendi dünyasını arıyor. Tek takılanlar, ikili üçlü gruplar hâlinde konuşanlar, nereye ekleneceğine karar veremeyenler... Hepsi şiir kaçağı. Bir şiirden kaçmışlar, farkında olmadıkları başka şiirlere girme çabasındalar. Girebilirler mi? Zor. Girmemek için konuşuyorlar.

Sosyal paylaşım sayfalarını geziyorum, haber sitelerini adımıyorum telefonumda. Odaklanabileceğim bir yazı, haber, bir görüntü peşindeyim. Zaten her şey bir görüntüden ibaret. Karasızlık benden mi kaynaklanıyor, aslında ortamın insana verdiği tek gerçek duygu mu bilemiyorum. Sanki bunu sağlayacak gizli bir program da eklenmiş elimdeki teknolojiye. Her şeyi gör ama hiçbir şeye bakma. Bakamıyorum, bakmıyorum ben de. Uyarıcıların fazlalığından mı, fazla uyarıcının insanı duyarsızlaştırdığında mı ne, anlamıyorum. Bakıp geçiyorum, görmüyorum.

Geçen dakikalar, ölen ve öldürülen zaman.

İnternet sayfalarını kapatıp fotoğraf galerisine dokunuyorum. Her girişimde aynı şey oluyor. Galeri sürekli uyarı veriyor. Fotoğraf hafızası dolmuş. Temizlemem, ayıklamam gerek. Son birkaç yıl içinde birikmiş yüzlerce görüntü... Birbirinin benzeri, aynısı olan onlarca çekim... Zaman lazım. Hepsini bilgisayar ortamına atıp orada yapmalıyım. Ya da hiç uğraşmasam. Bilgisayara atıp orada bırakmak en doğrusu. Bu çağ, bu teknoloji fotoğrafın da anlamını tüketmedi mi? Artık hayatımda olmasa da olur. Ben çekmesem, çekilmesem bile her an başkalarının çekim ve kadrajındayım.

Telefonumun dolan hafızasında yer açmak için gereksiz fotoğrafları silmeyi düşünüyorum o an. Bir dokunuşla bazı görüntüleri silmeye yine bir parmak hareketi ile bazılarını sağa kaydırmaya başladım. Birçok fotoğrafı sildim, kiminde durup görüntüleri biraz inceledim. Bir ara hiçbir anlamı olmayan, ne olduğu belli olmayan onlarca görüntü temizledim. Telefonumu çocuklarımdan eğlence aracı olmasını önleyemediğim anlardan birinde onlar epey bir sinema çevirmişler, görüntü kaydetmişler. Birçoğu başarısız olmakla beraber gelecek vadeden çekimler de yok değildi aralarında. Her açtığımda galeri ortamının neden uyarı verdiği belli olmuştu. Telefonum, çocukların ısrarına fazla dayanamamış.

Fotoğrafların çoğu çocukların eseri olmakla beraber, bir anda karşıma gelen farklı bir çekimde görüntüsü alınanlardan çok görüntüyü alan elin kime ait olduğunu düşünmem ve bulmam uzun sürmedi. Böyle düşündüm, çünkü ben ve çocukların üçü de fotoğraftaydık. Çocuklar salonda yerde oynuyor, ben arka plandaki koltukta uyuyorum. Eşimin yakalamış ya da şakalamış olduğu bir kare... İnsanların objektife baktığı değil, objektifin insanlara baktığı fotoğrafları her zaman doğal ve çekici bulmuştumdur. Belki bunda benim objektife bakmayı bilmemem de etkindir. Bilmiyorum. Onlar oyundalar, ben uykudayım. Ama çekimin kimi ya da kimleri içine almaya çalıştığı belli değil. Hepimiz mi? Ben mi, onlar mı? Bir sonuca varamadım. Çocuklar önde oldukları için daha çok seçiliyorlar ama ekranın dışına da taşmışlar. Ben merkezdeyim fakat uzaktayım. Bir dokunuşla fotoğrafı büyütüyor, uykulu hâlimi daha yakından inceliyorum. Sağa sola kaydırıp her ayrıntıyı tekrar tekrar inceliyorum. İnceledikçe inceliyorum. İncelip, incecik bir iplik oluyorum, ona hayaller diziyorum.

ince

ipince ...

"yaş otuz beş yolun yarısı eder

dante gibi ortasındayız ömrün

delikanlı çağımızdaki cevher

yalvarmak yakarmak nafile bugün

gözünün yaşına bakmadan gidince"

şakaklarıma...

Her şey iyiydi, düzelmişti her şey. İki saat önce yanındaydım. Sabah hastaneden çıkıp eve gelecekti. Telefonda acı bir ses... Abi, babamın durumu iyi değil, hemen gel. Böyle mi söylemişti? Söyleyebilmiş miydi? Hatırlamıyorum. Duyamamıştım, duyamamıştım, bekliyordum belki de. Araba kullanacak durumda değildim. Bir arkadaştan beni Trabzon'a götürmesini istedim. Dünya boş, içimdeki boşluk daha büyük... Çok hızlı gidiyoruz. Gözlerim arabanın kadransında. Sık sık arkadaşı uyarıyorum. Gece. Yollar boş. Ama ölüm boş geçmez. Bu kadar hızlı gitme. Gerek yok. Ölümden daha hızlı olamayız. Eceli geçemeyiz. Hiç konuşmuyor. Yavaşlamıyor arkadaş. Hastaneden içeri kaç dakikada, nasıl girdiğimizi hatırlamıyorum. Kardeşlerimim her biri bir köşede. Hastane sessiz, dünya ıpıssız. Yoğun bakıma almışlar. Müdahale ediyorlar. Çok geçmedi. Doktor

göründü. Maalesef dedi. Yıkıldık. Az önceki sessizliği dünyanın en gerçek sessizliği sanıyordum. Yanılmışım. Sessizlikle yeni tanışıyordum, tanıştım. O sessizlik büyüdü ve dünyayı yuttu. İçimde bir boşluk duyardım bazen. Şimdi bir boşluk oldum. Boştum. Bomboş...Herkes ağlıyordu. Ağlamadım, ağlayamadım.

Yedi yıl oldu. Günler, aylar, yıllar aktı gitti ama mesafeler azaldı babamla aramızda. Babam ölmedi, ben yalnız kaldım. Yalnız kaldım ve onu yaşamaya, onda yaşamaya başladım. Zaman geçti, ben ona döndüm. Babamın amcası geliyor gözlerimin önüne. Önce yetim, sonra öksüz kalmıştı. Çok güzel anlatırdı geçmişini. Köyden ve akrabalarından uzak şehirlerde biraz büyüdükten sonra gitmişti baba yurduna. Hiç görememişti babasını. Tanıyanların ona bakıp gözlerinin babasına benzediğini söylediklerinde hissettiklerini heyecanla ve yeniden yaşayarak canlandırırdı dinleyenlere. Hemen koşup kendime bir ayna buldum, gözlerime baktım. Aradım, uzun uzun aradım. Babamı aradım, ama nerede, ama boş... Baba kelimesi benim için dünyanın en boş, en hissiz kelimesi derdi, anlamazdım. Şimdi anlıyorum. Bana da öyle söylerdiler. Babama benzermişim. Gülerdim. Hiç bulamazdım, hiç göremezdim benzerliğimizi. Bambaşka dünyalardık babam ve ben. Ben, bendim, babam da babam...

*baktığım aynalarda hep kendimi görmüşüm
ben değildim gördüğüm meğer ben ne körmüşüm*

Bir sabah birdenbire aynada babamı gördüm ve hiç şaşırmadım. Onu bekliyordum çünkü. Tıraş oluyordum. Ağaran ve dökülen saçlarıma, alnımda derinleşen ve iyice belirgin hâle gelen üç çizgiye baktım. Sonra umarsızca yüzümü izleyen gözlerimle göz göze geldim. İşte oradaydı. Gözlerimde. İçimde daha önce kopan bir tel yeniden birbirine bağlandı. Üzüldüm mü, şaşırdım mı, sevindim mi? Bilemiyorum. Devam ettim aramaya, babama bakmaya. Bir ölüm, bir doğum geçti içimden. Tıraşımı bitirdim, yeniden doğdum. Babam oldum o sabah. Babam koktum.

O sabah ve ondan sonraki her sabah sürdü gitti bu doğum, bu dönüşüm.

İçimde kaybedip tenimde, bedenimde bulmaya başladım onu. Her anımda, her hareketimde, her düşüncemde babamı bulan kendimi yakalıyordum yepyeni bir alemde. Sonra giderek azaldı, unutuldu ve kayboldu bu fark edişler. Yedi yıl önce ölen, sanki bir şehri terk eder gibi dünyadan ayrılan babam dönüp geri

gelmişti. Ya da hiç ayrılmamış, gitmemişti. Ben göremiyordum ya da görmeyi bilmiyordum.

Şimdi her fotoğrafta ona bakar gibi kendime, kendimde ona bakıyorum. Torunlarını özler, çıkar gelirdi. Hep öyle yatardı koltukta. Ameliyatlar, ilaçlar, tedaviler... Yorgun düşmüştü emeklilik yıllarında. Oturmayı değil koltukta uzanmayı severdi. Yine öyle yapmış. Bir kolu ensesinde, başının ve yastığın arasında. Diğer kolunu yanından koltuğun üzerine doğru uzatmış, eli koltuktan aşağıya sarkmış. Çam reçinesi, çam talaşı kokardı elleri. Çalıştığı, marangozluk yaptığı yıllarda şiir gibi işlediği ahşap işlemlerinin üzerinde, bir ipek kumaşta gezercesine onları okşayan ellerini hatırlıyorum. Çok da güzel resim yapardı o eller. Kara kalem resimler. Babamın çizdiği kuşlar geçiyor gözlerimden. Güvercinler, keklikler en çok da yağmur kuşları... Kuşlar derken yüzüme, yüzüne bakıyorum. Uykudaki gözlerime, gözlerine... En çok gözlerimiz benzerdi birbirine. Gözler hiç değişmiyor. Gözler hep aynı. Çocukken aynı, büyürken aynı, yaşlanınca aynı. İnsan gözden ibaret. Yaşarken bir bakış, ölünce bir bakış, bir göz olarak kalıyor dünyada. Saçlarıma, saçlarına bakıyorum. Ağaran, beyazlaşan saçlarıma... Kar yağmış saçlarıma, saçlarına. Şakaklarına, şakaklarıma kar mı yağdı, ne var? Kar geliyor aklıma. Kar yağıyor ve içim ısınıyor. Çok kar yağardı eskiden. Babam karı çok severdi. En güzel kar yağınca gülerdi babam. Kar bereket, temizlik, kar ekmek derdi. Yüzü ıslıl ıslıl olurdu. En çok, en güzel, kar yağarken gülerdi. Babam hep hüzünlü, sinirli, ağır düşüncelerle yüklü görünürdü kar olmadığı zamanlarda.

Ne yaptıysa çocuklar yaptı. Onlar beni bu hâle getirdi. Onlar olmasa ben böyle olmazdım. Onlar olmasa babam da olmazdı. Onlarla baba oldum. Onlarla babam oldum. Onlara bakıp babamı, kendimi görüyorum. Babama bakıp onlara, kendime gidiyorum. Bir yürüme, bir koşma, bir büyüme telaşı almış başını gidiyor onlarda. Büyüyünce ne olarsa... Ne olacak? Ben olacaklar. Şimdi küçükler. Şimdi çok küçükler. Üçü de küçük. Hiç büyümüyorlar sanki. Hatta büyüdükçe küçülüyorlar. Onlar büyüyor, ben küçülüyorum. Gün boyu koşmaca, gün boyu büyüme, paylaşma, var olma, varlığını kabul ettirme isyanları... Arada hastalıklar, kazalar, düşmeler, yaralanmalar... Hepsi büyüme telaşından. Ne olarsa büyüyünce. Uyumuyorlar. Uyumak istemiyorlar. Uyuyunca dünyadan, hayattan bir şeyler kaçırmış gibi uyuyorlar. Biz uykuda büyüdük, şimdiki çocuklar ağlayarak büyüyorlar. Oyun, oyun, oyun... Geç saatlere kadar oyun... Sonra yorgunluk, sonra bir köşede düşüp uykuya dalmalar. Kucağıma alıp yataklarına

taşıyorum onları. İyice küçülüyorlar kucağımda. Yanaklarından öpüyorum. Öpüyorum, babamın dudaklarını hissediyorum yanaklarımda. İçimde geçmişten bir sıcaklık... Üzerlerini örtüyorum, üstümde babamın elleri... eller...ellerim üşüyor...

Köy çocukluk oyun ve eğlence kar yağmur çamur üşüyen eller beyazlık yeşillik atölye babam çam talaşı ve reçine kokusu yıkılan bahçe duvarı oyuncaklar mavi düdük mavi bilyeler eski evin dağılan kerpiçleri yıkılan taş duvarlar güz yol yollar otogar yolculuk ayrılmak kavuşmak yağmurlar okul şehir kırtasiye defter kitap gazete kokusu üniversite fakülte kantinler kalem kalem kalem kalem ısınan eller üşüyen eller yazılar yarışmalar şiir hikâye roman Erzurum Erzurum’a gidememek Erzurum’dan kopamamak Erzurum’da kalmak Erzurum’da sevmek öğretmenlik çocuklar gençler çocuklarım yorgunluk hastalık hastane ameliyat ilaç tedavi doğum ölüm mezarlık

Köyde babamın mezarının başındayım. Babam, çocuklarım ve ben. Çocuklar babamı soruyor, onlara babamı anlatıyorum. Şimdi olsa onlar gibi olmak isterdi. O, geriye dönme arzusunda olurdu. Ben zamanı durdurma, çocuklarım büyüme hevesinde... Ama hayat hep ölüm telaşında...

Doğum, hayat, ölüm...

O yok artık.

Sesler...

Sessiz ayardaki telefonumda bir arama aranma görüntüsü oluştu, fotoğraf galerisi kapandı. Telefonumu o hâliyle önümdeki çantama koydum. Arama devam ediyordu. Zil çalmak üzereydi. Sınıfa döndüm. Hepsi kendi arayışına devam ediyordu ama biraz daha gürültülü arıyordular aradıklarını. Herkes arıyordu, ama kimse kimseye ulaşamıyor, kimse kimseyi bulamıyor gibiydi.

Zil çalmalı artık.

“Ne oldu gençler? Buldunuz mu aradığınızı? Bir şey bulan var mı?”

“Yok hocam. Bulamadık. Siz buldunuz mu?”

“Evet, bütün kaybettiklerimi buldum. Siz, siz olun hiçbir şeyinizi kaybetmeyin. Aranması,

bulunması, korunması çok zor oluyor. Bulunamazsa yokluğuna katlanılması, dayanılması daha da zordur.”

“Hocam hiç değişmeyeceksiniz.”

“Hayır, hayır!... Değiştim ben, çok değiştim.”

Zil çaldı. Bütün sınıf bir dünyadan başka bir dünyaya geçti. Ben de onlarla beraber. Çantamı, kitaplarımı, kalem kutumu alıp sınıftan çıktım. Sabahın ilk hâli yavaş yavaş miskinliğini, soğukluğunu üzerinden atmış, gün kendine gelmişti. Ortalık biraz daha aydınlandı, koridorlar öğrencilerle, öğrenci sesleri ile canlandı. Koridor başındaki pencereden dışarıya baktım. Hava daha iyi göründü sabahın ilk saatlerinden. Öğrencilerin arasından yavaş yavaş geçip merdivenleri inmeye, sahanlıkları dönmeye başladım. Önümde ve arkamda öğretmenler odasına doğru yol alan, yürürken öğrencilerle konuşan diğer meslektaşlarım... Son basamakları da inip koridora dönünce sabahkinden daha aydınlık bir ortam karşıladı beni. Zemine, sağa sola bakmadan geçemedim koridoru. Hatta kütüphanenin önüne gelince geri dönüp bir daha baktım arkama ama uzun sürmedi bu bakış. Gelen arkadaşlarımı görüp vazgeçtim bu arayıştan. Yürüdüm, öğretmenler odasına girdim.

Günün ilk değerlendirmelerini yapmaya başladılar arkadaşlarım. Sabah, derse girmeden önce ne kadar durgundu burası. Şimdi, değerlendirmelerden çok, hepsinde bir çay alma telaşı öncelikli. Çayını alanlar oturdu, almayanlar çay sırasında ayaküstü sohbetin tadında. Herkes bardağını ısıttı. En son ben gittim demliğin başına. Bardağa döktüğüm demli çayın kokusunu çektim içime. Taze çay kokusu... Ohh!.. Mis gibi. Çaysız bir hayat düşünülemez. Hele öğretmenler odası, asla... Bir yudum aldım, sabah pencere kenarında içtiğim çaya, o ana gitti düşüncelerim. Yağmur ve rüzgarı, uçuşan yaprakları, geçen zamanı, kaybolan dakikalarımı düşündüm. Dönüp masaya yöneldim.

Oturdum.

Karşımda kimya öğretmenimiz Yunus Bey...

“Hocam, düşünceli gördüm sizi. Hayırdır?” diyor tebessümle.

“Hayat işte hocam... Düşündürüyor.”

“Bir şey arıyordun koridorda sanki.”

“Haa!.. Evet... Birkaç hikâye döküldü oraya. Onları aradım.»

“Hikâye mi? Nasıl yani?”

Acıyı Öldürmek

BETÜL SÜMEYYE SEKRETER

Gece tüm rehabetiyle çökmüştü kasabanın üzerine. Leyla, saklandığı uzun çalıların arkasında derin bir nefes vererek, ışıkları yanan tek katlı evi izlemeyi sürdürdü. İçinde büyüyen öfke ve ona eşlik eden tarifsiz hüznün, göğsüne bağlanmış iki ağır taş gibi bedenini hareketsiz kılıyordu. Gece, kasabaya değil de sanki kadının tüm hayatının üzerine çökmüştü.

Gözlerini kapattığında yüzlerce kez izlediği video kaydı, başka hiçbir şeye yer bırakmadan yeniden hücum etti tüm ayrıntılarıyla zihnine. Ağzında sigarasıyla bahçeye çıkan adam, kameraya doğru gülümsemesi, sonra eğilip içinde kurşunların bulunduğu kutuyu alırken bir şeyler söylemesi ve kameranın açısının yere doğru çevrilmesi ile birlikte kaydın uzun saniyeler boyunca çimleri çekmesi... Her saniyesini zihnine kazıyordu kadın, en doğru anı kollayabilmek için. Kaydın belli belirsiz bir, “Hişşt...” fısıltısıyla son bulmasına kadar her kareyi ve her sesi...

Gözlerini açıp, sanki bir çağlayana sürükleniyormuş gibi hissettiren o düşünce selinin içinden, bulunduğu ana çekildi. Geçen saniyeler boyunca zaman, sanki hiç var olmamışçasına havada asılı kaldı Leyla için. Bakışları yine o ev ile buluştu, oradan hiç ayrılmadı. Elindeki gazete kupürünü buruşturmaktan korkarak hafifçe sıktı avcunun içinde. Ama sıktığı sadece bir kâğıt parçası değildi, kendinden bir parçanın sonsuza kadar ellerinden kayıp gidişinin kelimelere dökülmüş hâliydi. Ve sonra düşündü kadın, kendinden alınanı... Onu, tutunacak tek dalı dahi kalmayacak şekilde bu dünyada yapayalnız bırakanı da.

“Durduracak şansın olsaydı, her şeyini feda etmen karşılığında, durdurur muydun?” diye sormuştu babası. Soru, yeniden kulaklarında çınlarken açtı avucundaki buruşmaya yüz tutmuş gazete parçasını ve bakışlarını uğursuzca sayfaya dökülmüş katran karası harflerden çekip haberin sağ üst köşesindeki küçük çocuğun fotoğrafına çevirdi. Gazete haberinde yer alan 6 yaşındaki çocuğun, kendiyile aynı renkteki yeşil gözlerine bakarken, zamanın dahi pas vuramadığı o güzel görüntüsünün saplanıp kalmasını engelleyememişti zihnine.

“Durdururdum.” dedi sadece. Kendinin duyabileceği bir fısıltıyla ve ruhu aklından geçenlerin bıraktığı kirli izlere bulanırken devam etti. “Durduracağım...”

Parmakları yavaş yavaş belindeki silahın kabzasında gezindi. Metalin tenine verdiği soğukluk, kalbindeki öfke dolu yangınla tezat oluşturunuyordu. Gözleri gayri ihtiyari bulutlu gökyüzüne çevrildi. Birazdan yağmur yağacaktı. Ama fazla sürmeyecek, sanki bu kasvetli geceye biraz olsun nefes getirmeye çalıştıktan sonra kaderi yok olmak olan bulutlarını da alıp kasabanın üzerinden gidecekti.

Kadın tüm olacakları biliyordu. Nasılsa bu, yaşanmış bir geceydi.

Gözlerini kapatıp, içinden 10’a kadar saydı. Bunu, kendisini sakın tutmaya çalıştığı zamanlarda yapardı ama son bir yıldır, sakın kalması gerektiğini düşündüğü tek bir an bile yaşamamıştı. Öfke ve ağlama krizleri arasında geçen günleri, kaybettiği evladının acısıyla kadını dipsiz bir çukura çekmiş, sonunu dahi hazırlamıştı. Âdeti nefes alamadığı, kâbus dolu gecelerini bir anda sonlandıran ise, her şeyi değiştirebileceğine dair kendisini ele geçiren o ufacak umut olmuştu. Babasının, çözmek için yıllarını verdiği o zaman problemini çözebilir, zamanda geriye gitmeyi fiziksel olarak mümkün kılabilirdi. Onu aylarca kapandığı odasından, yalnızlık dolu mabedinden çıkaran bu düşünce olmuştu. Leyla, oğlunun ölümünü engelleyebilirdi.

Saklandığı çalıların yaprakları yavaş yavaş yağmur darbeleriyle sarsılmaya başlarken üzerindeki montun kapüşonunu kafasına çekti. Bir belgeselde bulunduğu videoyu izlediği günden beri gelmesini beklediği an, artık yaklaşıyordu. Buraya, o katilin bir nefes kadar yakınına bunun için gelmişti. Sonra hatırladı, hayatının mahvolduğu ve hatta kendine göre “son” bulduğu o kapkara günü. Oğlunu okuldan almış, ardından işlerini halletmek için bankaya uğramıştı. Ama bilseydi o yerin birazdan İstanbul’un en ünlü banka soyguncusu tarafından ziyaret edileceğini ve tarihin belki de en kanlı soygunlarından birinin yaşanacağını, uğramayı bırak canından çok sevdiği oğlunu da alır, kendisini evine kapatırdı. O anları düşünmek zihnini yeniden dehşet dolu bir anıya teslim etti.

Küçük çocuk, koltuklardan birine oturmuş, annesinin havale işlemini yapmasını beklerken elindeki şekerini yiyordu. Hava soğuk olduğu için montu ve atkısı hâlâ üzerindeydi. Bir ara dönüp oğluna bakmıştı kadın ve çocuğun kendine gülümsediğini görmüştü. Kadın da tam o muhteşem gülümsemeye kar-

şılık veriyordu ki, bankanın gürültülü bir şekilde açılan kapılarından içeri altı tane eli silahlı, maskeli adam girmişti. İçerideki insanlardan yayılan korku ve panik dolu sesler kadının dizlerini titretirken koşmuştu oğluna. Minik kafasını göğsüne bastırıp hızla bir köşeye çekmişti kendini de çocuğu da. Bulundukları hengâmeden ve üzerlerine kâbus gibi çöken bu adamlardan kaçmalarının bir yolu yoktu. Biliyordu. O yüzden kendilerine söyleneni yapmış, diğer herkes gibi bir köşede sessizce ve sabırla soygunun sona ermesini beklemişti.

İlerleyen dakikalarda ise tüm düşüncelerine iyiden iyiye nükseden panik, pençesi altına aldığı zihninde en korkunç senaryoları sıralamaya başlamıştı. Ama yine de beklediği son şey, soygunculardan birinin polisle varamadığı anlaşma sonucu kelimenin tam anlamıyla delirmesiydi. Zaten yaptıkları tartışmaları daha da hararetli bir hâle gelirken, içlerinden liderleri olduğu belli olan bir tanesi hiddetli bir şekilde bağırıp önündeki cam sehpayı ayağıyla ittikten sonra hırsıyla yüzündeki maskeyi çıkarıp atmıştı. Kadın, onu ilk kez o anda görmüştü. Tansiyonu düştüğü için fenalaşan yaşlı bir adamın yanına geldiğinde...

Karga adını verdikleri o soğuk ve acımasız katil, bakışlarında dahi göz ardı edilemeyecek bir ruhsuzluğa sahipti. Sonrasında silahını tereddütsüzce insanlarn üzerine çevirmiş ve bir anda korku dolu kalabalığa ateş açmaya başlamıştı. Leyla, bundan daha dehşet verici bir an yaşadığını hatırlamıyordu. İnsanların ağızlarından dökülen, kıyametin tam ortasından kopup gelmişçesine acı dolu o çığlıklar hatıralarında bile çok netti. Kendisi yardım için gittiği adamın yanında olduğundan bir şey olmamıştı ama kurşunların oğlunun minik bedeninde açtığı kızıl çiçekler, çocuğu saniyeler içinde koparıp almıştı kadından. Hırsızlar daha yarattıkları kaosu kullanıp binayı bile terk edemedi, canından çok sevdiği oğlu can vermişti kollarında.

Göğüs kafesini dağlayan o acı öylesine yakıcıydı ki, kadın elini istemsizce oraya doğru götürüp acıyı dindirebilecekmiş gibi bastırdı. Karşısında duran evin yanmakta olan ışıklarına sabitlenmiş bakışlarını ölüm hırsı bürüdü. Zihninde iki ayrı görüntü hızlı hızlı gidip geldi, biri katilin maskesini yüzünden çekip fırlattığı andı, diğeri yine aynı adamın sevgilisinin çektiği video kaydında kameraya yüzünü yaklaştırıp gülümsediği an. Bu ikisini asla zihninden silemeyeceğini fark etti Leyla. Sonsuza kadar hafızasının kapalı dehlizinde kalıp kâbuslarına eşlik edeceklerdi. Çünkü oğlunu o soğuk ve karanlık toprağın altına koyduktan

sonra anlamıştı ki onunla birlikte kendi hayatını, rahatça uyuyabilme ihtimalini de koymuştu.

Yağmur şiddetini artırırken bakışlarını yeniden gökyüzüne çevirdi, görüşüne giren birkaç ladin ağacı dalını yok sayarak seyretti bulutların hâkimiyet kurduğu nihai karanlığı.

Oğlunun ölümünden aylar sonra bir belgeselde denk gelmişti onu kendinden koparan katile. Yine polisten kaçmayı başarmıştı, Karga lakaplı adam. Zaten şimdiye kadar hiç yakalanmamıştı. Gözlerini gökyüzünden çekip, ıslanmaması için sıkı sıkıya tuttuğu gazete kupürüne çevirdi usulca. Haberin de doğruladığı gibi yirmi sekiz kişinin öldüğü o soygundan kaçmasını kimse beklemiyordu. Polis tüm binayı kuşatmıştı. Ama o, kaçmıştı.

Geride kalanların ise ellerinde sadece bir avuç toprak, gri mermerden yapılma bir mezar kalmıştı. Bu yüzden kadın, onu zamanda geriye götürecek o problemi çözmek için tüm çabayı gösterirken aklına sadece oğlunu getirmemişti. Diğer yirmi yedi masumu da getirmişti.

Ve çözüme ulaştığında, babası, oturduğu sandalyeden kalkıp gergin bir yüzle yanına gelirken tek bir şey söylemişti. “Gitmek istediğinden emin misin, Leyla? Çünkü bir daha asla dönemeyeceksin. Geçmişe gitmek mümkün ama geleceğe dönmek, imkânsız.»

“Eminim.” demişti kadın. Emindi çünkü parmaklarını o kapkara, soğuk toprakta gezdirenler altında bir sevdiklerini bırakmışlarsa, artık kaybedecek çok da şeyleri kalmazdı.

O yüzden babasının bu uyarısını dinlerken dahi belgeselden bulup kırptığı videodan gözlerini ayırmamıştı. Karga’nın kayıplara karıştığı o kanlı soygundan bir hafta önce çekilmiş son videosuydu ve sevgilisinin evinin bahçesinde çekilmişti. Bahçeden aldığı kutunun içindeki kurşunlar, daha sonra insanların üzerine ateş açacağı kurşunlar olacaktı. Bu yüzden kadın, defalarca kez izlemişti o kaydı. Adam ağzında sigarası ile yağmur sonrası bahçeyi izliyor, sonra kamerayı tutan kişiye doğru dönüp onu sevdiğini söylüyordu. Muhtemelen sevgilisiydi. Sonra ıslak çimlerin üzerinden yürüyerek bir kutuyu alıp içeri götürüyordu. Bu sırada kamerayı tutan kişi sebepsiz bir şekilde elini indiriyor, böylece kamera yarım dakika boyunca sessizce çimleri çekiyordu. Leyla hiç sıkılmadan bu kısımları da izlemişti. Sonlara doğru, yoldan geçen bir arabanın içinden ulaşan müzik

sesi duyuluyor, araba uzaklaştıkça ses azalıyordu. En son, fısıltı benzeri bir “Hişşt...” sesi kulağa geldikten sonra kayıt sona eriyordu.

Leyla’ya göre gitmesi gereken en uygun zaman buydu. Her şeyi durdurması için en elverişli zaman... O yüzden tereddüt dahi etmemişti bulunduğu zamana ait her şeyi geride bıraktığında. Ve yağmur artık iyiden iyiye dinerken, kadın yine gazete haberindeki fotoğrafa baktı. Gözünden, tüm hüznüne bulanmış bir gözyaşı süzülüp karışırken yağmurun izlerine, fısıldadı oğluna. “Seni bir daha göremeyeceğim, ama seni yaşatacağım.” Derin bir nefes alıp, ağır ağır bıraktı ağlamasını sona erdirmeye çalışarak.

Birkaç dakika sonra yağmur tamamen dinmişti. Şimdi kendisini, kendi belirlediği sona götürmesi için önünde hiçbir engel kalmamış gibiydi. Bu gece kasabanın, koyu karanlığında gizlediği tek katil Karga olmayacaktı. Göğsüne dolan belirsiz sancı, içeride bir kum fırtınası yükseliyormuş gibi hissettiriyordu. Başını eğip ellerine baktı kadın, titriyorlardı. Kaşları memnuniyetsizlikle çatılrırken yumruk yaptı ellerini ve yok etmeye çalıştı vücudunda gezinen gerilimin izlerini. Gözlerini kapatıp içinden 10’a kadar saydı, hiç olmadığı kadar yavaşça. Zaman, nefeslerinden dahi ağır akarken kendini bir nehrin suyuna kapılmış gibi hissetmesi de neyin nesiydi? Yeniden oğlunu getirdi gözlerinin önüne. Kaburgalarına bir bıçak saplanıyormuş gibi oldu ve o anda gözlerini açtı kadın. Karga tam karşısında duruyordu.

Zihninin ardında beliren şeytan öyle güçlü bir yumruk indirdi ki tüm düşüncelerine, kadın parmaklarını direkt olarak belindeki silaha götürdü. Adam düşünceli gözlerle etrafa bakarken ağzına götürdüğü sigarayı yakmak için elini cebine attı. Çıkardığı çakmağın kapağını açar açmaz parlayan alev tutuşturdu sigaranın ucunu ve çekerken ilk nefesini, Leyla onu sadece çıplak elle bile öldürebileceğini düşündü. Aralarında on beş, bilemedin yirmi adım vardı. Tüm kini durgun bir suya atılan taş gibi dalgalandırdı düşüncelerini.

Uzun ve zayıf bir adamdı. Ama oldukça çevik görünüyordu. Gözleri kesinlikle kadının hatırladığı gibiydi, içlerinde ruh yoktu. Tam da masum bir canı yok etmekte zerre beis görmeyen katillere ait bir özellikti. Dişlerinin nefretle kasılmasına engel olamadı Leyla, adamın tam karşısındaki karanlık çalılardan ardında. Burnundan soluyarak yavaş yavaş çıkardı silahını belinden ve doğrulttu adama doğru.

Tam o sırada, bahçenin diğer tarafından gelen bir sesle göğüs kafesindeki kum fırtınasının yeniden yükselmesi bir oldu. “Baba!”

Bir kız çocuğuna ait bu ses, kadının kulaklarında defalarca kez çınladı. Tüm vücudu kaskatı kesildi, öyle ki sadece silahı doğrultan eli titredi. ‘Baba mı?’ diye geçirdi içinden. Yüksek bir yerden dipsiz bir çukura atmak istedi bu kelimeyi. Kalbi, kendinin dahi tahayyül edemeyeceği ağır bir acının altında ezildi. Adamın bir çocuğu vardı.

Yeniden “Baba!” diye seslendi en fazla on dört yaşındaki kız çocuğu hızlı adımlarla gelirken. Tıpkı babası gibi uzun boyluydu ve yüzü de fazlasıyla benziyordu. Ama gözleri adamın aksine, sevgi ve mutluluk doluydu. Kadın o mutlu gözlerin ardında kendini paramparça eden bir şeyler buldu; çocuk, babasını seviyordu.

Kaburgalarına bir ejderha pençe attı içeriden. Merak etti o anda, kim olduğunu. Sadece olayların gidişatını değiştirmek isteyen acılı bir anne miydi, yoksa intikam için gelmiş soğukkanlı bir katil miydi?

Küçük kız, elindeki kamerayı babasına doğru tutarken, “Bir şeyler söyle, video çekeceğim.” dedi gülerek. Sonra kameranın kayıt tuşuna bastı. Karga sigarasından son bir nefes daha çektikten sonra onu bitirmeden yere attı ve kızına doğru bir adım ilerleyerek gülümsedi. “Seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun, değil mi?” Kız gözleri parlayarak başını “Evet.” anlamında salladı.

Leyla yüzüne bir tokat yemiş gibi hissederek öylece onları izliyordu. Gecenin kötü kıldığı ne varsa kendinde gibiydi. Nasıl öldürecekti adamı? Nasıl alacaktı bir çocuğun ellerinden babasını? Kendi oğlunun minik bedeni geldi gözlerinin önüne. İçinde yükselen ağlama krizine karşı koymaya çalışarak sıktı bu kez kendini. Öyle ki dudaklarından bir kan tadı yayıldı ağzına.

Adam ellerini cebinden çıkarıp bahçeye göz gezdirirken, “Doğum günü hediyesi beğenmene sevindim.” dedi. Tam bu sırada gözüne köşedeki kutu takıldı ve birkaç saniyelik tereddüdün ardından oraya doğru yöneldi. Islak çimlere basarken temkinli gözleri yerdeydi. “Gelecek sene daha iyisini alırım.”

Kız, mutlu bakışlarla, hiç konuşmadan adamı çekmeye devam ederken Leyla içinden, “Bir çocuğu hediyelerle mutlu ederken başka çocukların bedenine kurşunlar ilıştiren adam.” diye geçirdi.

Karga yerdeki kurşun dolu kutuyu alıp, üzerinde birikmiş yağmur suyunu elleriyle sildi. Sonra kızına dönüp yine gülümsedi, “Hadi, içeri geçelim. Soğuk oldu.”

Küçük kız, babasını çekmeye devam ederken Leyla olduğu yerde vicdanı ile verdiği o gürültülü savaşın derin sessizliğinde ne yapacağını bilemedi. Buraya ne için geldiğini düşündü. Sonra da karşılaştığı şeyi. Adamın elindeki kutudan ayıramadı gözlerini. O kurşunlardı tüm hayatını ellerinden acımasızca çekip alan.

“Yap,” dedi şeytanı umursamazca. Ardından vicdanı ekledi, “...ama yaparsan ondan bir farkın kalmayacak.”

İçindeki fırtına büyüdü. Bir kasırgaya dönüştü. Rüzgârına kapıldı kadın, beraberindeki tüm acılarıyla birlikte. Yapamayacaktı. Şu an, bir gün veya bir hafta sonrasında da yapamayacaktı. Anlamıştı. O, bir çocuğun elinden babasını öylece alabilecek birisi değildi. Her ne kadar o baba, kendi ellerinden evladını sonsuza dek almış olsa da... Kaybının acısı yeniden kaburgalarından tırmanırken gözünden yaşlar süzüldü. Artık görüşü de hissettikleri kadar puslu ve bulanıktı. Hıçkırmamak için kendini tutarken elindeki silah, tüy gibi hafifledi ve kadın fark edene kadar parmaklarının arasından kayıp yerdeki dallara çarparak toprak zemine düştü.

Issız gecede yayılan bu fazla yüksek olmayan ses, kolayca Karga’nın ve arkasındaki küçük kızın kulaklarına ulaşmıştı. İkisi de durup etrafa bakınırken adam doğrudan arkasındaki çalılara ve çitin ön bahçeye uzanan yerlerine doğru yöneltti bakışlarını. Leyla, korkuyu hissetti tüm bedeninde. O sırada küçük kız kamerayı yere, çimlere doğru çevirmişti, gözlerini babasından ayırmadan. Adam kızına beklemesini işaret ederek hızlıca içeri girdi ve kutuyu yere bırakıp saniyeler içinde elinde bir silahla geri döndü. Çalılardan misafirin kalbi tekledi. Kendi silahına uzanmakla uzanmamak arasında kaldı. Karşısındaki adam etrafı araştırırken, gözlerini ondan ayırmıyor korkuyla titremeye de engel olamıyordu. Bu sırada uzaktan bir müzik sesi duyulmaya başladı. Kadın, çalan şarkının Stairway to Heaven olduğunu ilk kez orada fark etti. Ses giderek yükseldi, araba evin yanından geçerken geceyi aydınlatan farlarının ışığı az da olsa bahçeye doldu. Sonra yavaş yavaş uzaklaştı getirdiği her şeyle. Kadın, belki de şimdi, burada ölecekti ve oğluna kavuşma fikri o kadar da kötü gelmedi. Onun için cennete uzanan bir merdiven satın alamazdı ama en azından zamanda geriye gitmişti.

Karga, alıların etrafında gezinmeyi sürdürürken Leyla'nın yanakları ıslandı. Yerdeki silahıyla uzun saniyeler boyunca bakıştıktan sonra gözlerini kaldırdı ve elindeki kamerası hâlâ yere doğru çevrili hâldeki küçük kızla göz göze geldi. Kalbi tekledi. Doğrudan kendisine bakan bu iki göz, kadının içinde yine bir şeyleri parçaladı. Artık görülmüştü. Ve fırtınası şiddetle savurdu içindekileri.

Uzaklarda bir yerde, bir kuşun kanadı kırıldı. Bir rüzgâr esti. Hava hiç olmadığı kadar soğudu.

Umut öldü, ama acı sağ kaldı.

Küçük kız, gözlerini kadının gözlerinden ayırmadan ince ve biçimli başparmağını kaldırıp “Sessiz ol!” anlamında dudaklarına götürdü ve sadece ikisinin duyabileceği bir tonda geceye doğru fısıldadı.

“Hişşşt...”

Ağladık

SERPİL DOĞANGÜN

Süklüm püklüm girdi içeri. Selamsız oturdu yanıma, baktım ki gözleri karar-mış, güneşi doğmamak üzere batmış. Yanaklarında yol yol tuz izi, saatlerce ağlamış. Durulmuş delikanlı ruhu. Belli ki bu vakte kadar sokaklarda dolaşmış, ayaklarına kara sular inmiş. Derdini anlatacak birini bulamamış. Kime gitmeli, diye düşünmüş ve aklına ben gelmişim. Koşar adımlarla bana gelirken, söze nereden başlayacağını düşünmemiş. Bundan sebep olsa gerek dudakları yavaşça birbirinden ayrıldı ve toprağıma zehir döker gibi sordu.

Derin bir nefes aldım öyle cevapladım.

“Gittiler.”

“Giderler.” diyerek salladı başını, elini çenesinin altına yerleştirdi.

“Nereye gittiler.” diye sordu.

“Bilmiyorum.”

“Bilinmez. Bilinse de elden bir şey gelmez,” dedi ve aklı o bilinmezlere gitti. Ruhu da aklının peşi sıra gitti.

Ben kaldım. Andan sıyrıldım. Geçmişin bellekte huzur bırakan anılarımın arasına daldım. Her görüntüye bir kelime giydirdim ve kendim söyledim kendim dinledim.

En Sevdiğim, güneşin doğuşuyla görünürdü gecekondu-nun kapısında. Beyaz saçları kısa, sakalı ise göğsüne degecek kadar uzundu. Lacivert takım elbisesi pek yakıştırdı ona. Kravatı kırmızıydı; uç kısmına ay ve yıldız işlenmiş, sonra-dan. Bu ay yıldız işlemesinden öper, gökyüzüne bakardı. Bastonunu alır yanı-mıza gelirdi. Güzel kokusu ise En Sevdiğim ’den önce gelirdi. Mest olurduk bu kokuya, çiçekler imrenirdi. Hele o tatlı dili yok muydu? Her birimize ayrı güzel söz söylerdi. Bana,

“Toprağını yadırgama, her yer Vatan toprağıdır, sıkı sıkı tutun hayata,” derdi de öyle ayrılırdı yanımdan. Ben de bir gayretle sarılırdım hayata, sıkı sıkı tutunurdum toprağı, kendimden çok onun için. Tabi kiraz ağacının yar-dımı da işimi kolaylaştırdı. Onun güçlü kökleri benim cılız köklerimi korurdu. Üzerime düşen gölgesi güneşin kızgınlığından, yaprakları canımı acıtabilecek yağmur damlalarından korurdu.

O şefkatliydi, o güçlü ve ben ona hayrandım. Gökyüzüne tutunan dallarına, yapraklarına... Hayrandım. Benimle bir kelime konuşsun diye heyecanla beklerdim lakin o hep sustu. Can suyu çekiliyormuş gibi susardı. En Sevdiğim, her sabah yanıma gelirdi de Kiraz ağacına, neyin var, diye sormazdı. Usulca,

“Sabret,” der arkasına bakmadan uzaklaşırdı. Kimse görmüyor muydu kiraz ağacının acısını? Yaz başında sararan yapraklarını kimse görmüyor muydu?

Görmüyordu.

Kiraz ağacının dallarına yuva yapan kuşlar, neşeli şarkılar söyleyen kuşlar bile görmüyordu. Dayanamadım bu acıya kayıtsız kalmalarına ve bir gün öfkeyle bağırdım bu kuşlara,

“Çıkın gidin başka bir yerde söyleyin şarkınızı.” dedim. İçlerinden biri yanıma geldi ve

“Nasıl gideriz, nereye gideriz?” dedi.

“O üzgün ama siz şarkı söylüyorsunuz. Nereye giderseniz gidin.” dedim.

“Biz söyleyeceğiz o unutacak.”

“Neyi?”

“Çiçeklerini.”

“Hangi çiçekleri?”

“Sen bilmiyor musun? Bu kiraz ağacı baharı müjdeler. Çiçek açarak herkese duyurur baharın geldiğini fakat çiçekleri meyveye durmaz, dökülür. En güzel hâllerinde dökülür.” dedi ve uçtu gitti.

Böyle bir acıya ne söylenebilir ki! Ben toprağı tutunmak için uğraşırken o... Ben hayat için sevinirken, o... O, söylenmesi en zor olanı yaşıyormuş.

En Sevdığım, beni ona arkadaş olayım diye onun gölgesine dikmişti belki de. O benimle teselli buldu mu bilmiyorum ama ben onun yanında hayat buldum. Benimle tek kelime konuşmasa da beni sevdi, hissettim. Bu sevgi ile güçlü kuvvetli olacağımı düşünürken; öğrendim ki ben bodur bir erguvanım. Toprağa sıkı tutunan köküm, güçlü bir gövdem vardı, bahar geldiğinde mor renkli çiçeklerle bezenecekti dallarım ama hiçbir zaman gökyüzünü kucaklayamayacaktım. Ben bodurdum. Kabullenmek zor olsa da kabullendim. Kendimi böyle sevmem gerektiğini En Sevdığım’ den öğrendim. Teslim olmayı bilmek lazımdı. Kiraz ağacı da sabretti ve hüznü biraz olsun hafifledi. Zaman, acısına merhem oldu.

Yazı geride kalırken, sonbahar çetin geldi. Her şey değişti. Tek tesellimiz En Sevdığım’ in kokusuydu.

Bir gün,

“Ne kokusu bu böyle?” diye sordum.

“Şehitlere yüz sürdüm onların kokusu.” dedi.

“Şehit nedir?”

“Şehit, kiraz çiçeğidir. Bahar gelsin diye baharından, canından vazgeçendir.” dedi ve soğuk toprağın üzerine oturdu.

İlk o gün ağladık.

Sonbaharın rüzgarı, güneş damlalarını saklayan son yaprağı da savurdu.

Biz ağladık.

Kiraz ağacı kesildi.

“Kıydılar,” diye diye ağladık.

Kiraz ağacı olmayınca evsiz kaldı kuşlar.

Biz, kuşlara da ağladık.

Etrafımızı saran binaların arasında üşüdü ruhumuz.

Ağladık.

En Sevdığım,

“Gitme vakti,” dedi. Beni ayırdı topraktan, saksıya dikti.

Bir elinde bavul bir elinde ben. Her şeyi geride bırakırken de ağladık.

Yaşanır mıydı bir avuç toprağın içinde? Yaşandı. Yaşanıyor. Sevgine ihtiyacı olan varsa acı bal oluyor da yutuluyor.

Kışa yeni evimizde girdik. Bahar gelecek, diye heveslendim ama hazan geldi ve ben ilk o zaman tek başıma ağladım. Çünkü En Sevdiğim; insanlığın acısını, toprağın hasretini çekiyordu. Günden güne solan canı susuz kalan toprak gibi kuruyordu.

“Artık ağır geliyor bu yük,” dediği gün yükünden kurtulmaya gitti. Nereye gitti bilmiyorum.

İşte o gün tek başıma ağladım.

Oysa hayaller bambaşkaydı.

“Şimdi mutsuz musun, diye sorarsan hayır, mutsuz değilim ama huzurlu da değilim. En Sevdiğim’ den sonra zor günler geçirdim ama sen geldin. Emanet edildiğim kıymet bilmeyen genç kadından sen kurtardın beni. İyi ki geldin. ‘Sevgi...’ dediklerim gitti ama ben, seni de sevdim.”

Sevdim kelimesini duyunca ruhu aklının peşini bırakıp döndü yanıma. Bir yanım seninleydi, diyen gözlerle baktı ve

“Benim sevgi dediğim de başkasını sevmeye gitti. Benim seveceğim beni sevebilecek biri çıkıp gelir mi dersin?” diye sordu.

Bu soru kızgın bir demir gibi değdi yüreğimize ve biz kendimize döndük.

Ve ağladık!

Gölge Oyunları

BÜLENT CAN

Kafam zonkluyordu. Ne yapsam ne etsem yoğunlaşamıyordum. Beynimde nehirler çağlıyor, lakin bir damlasını kâğıda dökemiyordum. İç kavgalarım beni yiyip bitirirken bir hışımla kapı açıldı. Eşikte ses bombasına dönüşmüş bir gölge vardı. “Bıktım senin hayal dünyasında yaşamandan. Kendini Martin Eden mi sanıyorsun? Bu evin sorumluluğunu yüklenmekten, seni sırtımda taşımaktan bıktım. Dilimde tüy bitti iş bul diye diye. Sen ne yapıyorsun? Ha, sen ne yapıyorsun? Varsa yoksa yazı. Seni yazılarınınla baş başa bırakıyorum.” diyerek kapıyı çarpıp gitti Hülya.

Uzun bir süre öylece bakakaldım ardından. Gözlerim gidenin ardından bakmaktan yorulup masaya düştüklerinde masanın üzerinde iki kırmızı mürekkep damlası gördüm. Elimdeki kalemin mavi olduğunu idrak ettiğimde daha dikkatli baktım onlara. Bunların birer kan damlası olduğunu anladığımda dehşete kapıldım. Telaşla, ellerimi, parmaklarımı inceledim, sorun yoktu. Kan damlalarının izini sürdüm. İz beni kalbime götürdü. Metrûk bir binanın hüznü çöreklenmişti üstüne. Tinerçiler gelip daha mesken tutmamıştı onu, yağmalanmamıştı da... Ama kapıları, pencereleri paramparçaydı ve bozuk bir çeşme gibi damla damla kanıyordu. Masadan kalktım. Hülya’nın peşinden koşmak istedim, koşup, onu sahip olduğu yere getirmek... Yüreğinde de hapsetsen, hapis hapistir, dedi içimde bir ses. Aşkımın gardiyanı olmak istemedim. Küçük adımlarla geri gelip yerime oturdum.

Güneş her zamanki gibi doğmuştu. Parlaklık her zamanki parlaklıktı. Kendimi dışarı attım. Kalabalığa karışıp kaybolmaya can atıyordum şimdi. Adımlarımı büyüttükçe büyüttüm. Vapurlardan, metrolardan, otobüslerden inen insanlar, büyük bir sel olup caddelerde akıyordu. Bu insan seline kapılıp gittim.

Birbirinin yüzüne bakmadan koşuşturan karıncalar gibiydi insanlar. Ne selam ne kelam... Herkes kendi derdini yüklenmiş, koşuşturuyordu. Kimisi işine

yetiştirme telaşındaydı; kimisi derse geç kalmamanın... Güneş aydınlığını arttırdıkça gölgeler yavaş yavaş uzuyordu. Gölge uzadıkça da birbirine karışıyordu.

Hüsnü'nün selden kopma vakti gelmişti. Beş-on metre sonra çalıştığı fabrikaya giden sokağa sapacaktı. Birden etrafına bakınmaya başladı. Sağına baktı, yok. Soluna baktı, yok. Birkaç gölgenin altına baktı yine yok. Gölgesini bir türlü bulamıyordu. Eline gelen ilk gölgeyi kapıp sokağa saptı. Fabrika bahçesine adımını atar atmaz kulübedeki bekçinin şaşkın bakışlarını hissetti üzerinde. Buna bir anlam veremedi. Ön kapıdan içeri adımını attı. Fatma Hanım, Mehmet Bey çoktan gelmiş tulumlarını giymişti bile. Onlara günaydın dedi. Ses seda gelmeyince yüzlerine sert bir bakış attı. Yüzlerinde donup kalan ifadeyi görünce: "Fesuphanallah!" deyip kabine doğru yürüdü. Mavi tulumunu daha yeni giymişti ki uzun bir gölge ayaklarının dibine düştü. Gözlerini gölgeden çekip yukarı baktığında şok olmuştu. Gözlerine inanamıyordu. Bir gölgeye gitti gözleri, bir önünde duran 1, 50'lik adama. Bu gölgenin, burnundan soluyan bu adama ait olduğuna inanamazdı.

"Yine geç kaldınız Hüsnü Bey, böyle olmuyor." "Efendim, trafik yoğunluğu, insan kalabalığı, gölge arayışları derken geç kaldım, kusura bakmayın lütfen." "Ben anlamam. İş beklemez Hüsnü Bey, bu son olsun. Yoksa..." diyerek çekip gitti adam. O kısa boyuyla taşımakta zorlandığı gölgesini arkasında sürükleyişini izleyip güldü Hüsnü. Tezgâhının başına geçti. O kaslı kolları bir makine gibi çalışmaya başladı. Kasa kaldırıp, indirdi. Dur durak bilmeden akşama kadar çalıştı durdu. Paydos ziliyle evinin yolunu tuttu. Fabrikanın o تنها sokağından ana caddeye çıktığında yine insan seline karıştı. Okyanusun ortasında bir sal gibi hissetti kendini. Onca insan arasında adım atmakta zorlanıyordu. Ayaklar altında çiğnenen gölgelere gidince gözleri, soğuk bir gülümseme, gelip dudaklarına kondu. Soğuk da olsa ondan başka gülümseyen yoktu. Donuk bakışlar... Birbirine karışmış kaşlar... Alınlarda açılı derin yarlar... Ferini yitirmiş gözler... Solmuş tenler... Kutuplara dönmüş yürekler... Kendi deryalarında boğulan beyinler kaplamıştı yolları. Herkes tez zamanda eve ulaşma derdindeydi. Özellikle kadınlar... Kadınları, daha evde bekleyen işler vardı. Kimisi yemek yapacaktı daha... Çocuğuna yetişecekti kimisi. Kimisini onlarca ütü bekliyordu... Kimisini ise ondan hizmet bekleyen kocası.

Eve giden sokağa sapmaya az kalmıştı. Yine bir telaş sardı Hüsnü'yü, gölgesini arama telaşı. Nafile arayışlardan sonra en yakınındaki gölgeyi kapıp

sokağa saptı. Küçük bahçe içinde buz mavisine boyanmış evi görünce ayakları hızlandı. Bahçe kapısını yavaşça açtı. Doğallığından koparılmış, bodur ağaçlar arasından geçerek eve ulaştı. Zile bastı. Bir erkek gölgesi karşıladı onu. Bu saatte evindeki erkek gölgeyi görünce bir başka oldu Hüsnü. Çatık kaşlarla kapının açılmasını bekledi. Ağır ağır açıldı kapı. Kapıda karısını görünce rahatladı. Kadın da kocasına bakınca bir garip olmuştu. Hüsnü erken davranıp sordu: “Ne bu hâl?” “Ne varmış hâlimde... Asıl sen kendi hâline bak.” dedi kadın. “Baksana gölgene... Erkek gölgesi.” İlk defa gölgesine baktı kadın. Gölgesini görünce garip bir kahkaha attı. Sen de kendi gölgene baksana... Seninki de kadın gölgesi. Yavaşça gözlerini gölgesine indirince şok oldu Hüsnü. “Yetti artık be! Haydi, karakola gidiyoruz.” diyerek karakolun yolunu tuttular. Karakola geldiklerinde şok üstüne şok yaşadılar. Tüm şehir karakola akmıştı sanki. Karakolun önü mahşer günü gibiydi. Sıranın kendilerine gelmesini beklerken, sağda çömelmiş adama gitti gözleri. Adamın gölgesi yoktu. Önce ona imrendi Hüsnü. Sonra adamın kendini çıplak hissettiğini fark etti. Mahrem yerlerini kapatmak için büzüldükçe büzülmüştü adam. Dışarıdan siren sesleri geliyordu. İnsanı rahatsız eden sesler gitgide yakınlaşıyordu. Sonra ateş böcekleri gibi yanıp sönen mavi ve kırmızı ışıklar yardı karanlıkları. Ne olduğunu anlamamıştım. Çok da umurumda değildi. Beynim, kapıyı çarpıp giden Hülyamdaydı. Gözlerim, kanayan yüreğimdeydi. Rahatsız edici bir ses çınladı kulaklarımda birden. Kulağımı kapıya verdiğimde sesin kapıdan geldiğini gördüm. Kapı çok şiddetli vuruluyordu. Hülyamın dönmüş olabileceğini düşünerek koşar adım kapıya gittim. Benim kapıyı açmamla birçok üniformalı insanın üstüme çullanması bir oldu. “Yere yat! Yere yat! Polis!” Neye uğradığımı şaşırmıştım. Anî bir hareketle yüzüstü yere yatırıldım. Yüreğimin kanamasına yere çarpan burnum da eşlik ediyordu şimdi. Burnumun kanamasına aldırmadan yerde tepeden tırnağa üstümü aradılar. Kaba bir şekilde ayağa kaldırdılar.

“Ne yaptığını sanıyorsun sen?” diye sordu içlerinden biri. Anlamsız soruyu soran adam baktım. “Öykü yazıyorum.” dedim şaşkın bir hâlde. “Kardeşim, öykü yazacaksan doğru dürüst yaz. Daha önemlisi karakterlerine sahip çık. Bütün sokakları istila ettiler. Gölgeleleri birbirine karıştı. Kadınların, erkek; erkeklerin kadın gölgeleleri oldu. Kimileri ise gölgesiz kaldı. Bütün şehir ayaklandı. Ne kanun kaldı ne nizam. Senin bize kastın mı var ya? Hemen yok et şu yazdığın saçmalıkları da her şey eskiye dönsün.” dedi. Masaya gittim hemen. Elime aldım kâğıtları. Ağır adımlarla sobanın yanına... Yavaşça kapağını açtım. Elimdeki

kâğıtları içine attım. Sobanın kapağını kapatmadım hemen... Kâğıtlardan yükselen alevin önce maviye, sonra sarıya yavaşça siyaha dönüşünü izledim. Küle döndüklerine emin olduktan sonra sobanın kapağını kapattım. Ağır adımlarla kapıya gittim. Kapıyı sertçe çekip sokağa aktım.

Kelebeğin Rüyası

ERHAN ÇAMURCU

14 Temmuz

Pek çok açıdan önemsiz olması gereken bütün günler; dünya nüfusunun büyük bir çoğunluğunun önemsemediği, aslında birçoğunun da gerçekten önemsenmemesi gereken, birtakım sebeplerle önemli günlerden sayılır:

1223 - II. Filip (Fransa) 'in ölümüyle VIII. Louis Fransa kralı oldu. (Milyarlarca insan Fransa'nın yerini bilmeden yaşıyorken bu ayrıntı gerçekten önemsiz.)

1933 - Almanya'da Naziler muhalefet hareketlerini yasakladı. (Muhalefet hareketinin yasaklı olduğu daha yakın ülkeler varken bu durum pek önemsenmez ülkemizde.)

1968 - Tulûat sanatçısı İsmail Dümbüllü bir jübile gecesiyle sahnelerden ayrıldı. (Sanatçılara aşinalığı, manken bozması dizi oyuncularının isimlerini ezberlemekten öteye geçemeyen bir toplumda ayrıntı bile sayılmaz.)

1862 - Gustav Klimt, Avusturyalı sembolist ressam doğdu. (Dünya çocuklarının yüzde 20'si sulu boyayla tanışamamışken ironik bir önemsizliğe sahip.)

1906 - Olive Borden, ABD'li sinema oyuncusu doğdu. (Amerika'yı sadece savaş, terör ve şiddet üçgeninde hatırlayan bir dünya için saygın bir önemsizlik.)

2001 - Eleni Küreman, Türk basınının ilk kadın foto muhabiri öldü. (Bu ismi ben bile yeni duyuyorum, gerisinin pek önemi yok.)

1974 - Carl Spaatz, ABD'li havacı general, ABD Hava Kuvvetleri'nin ilk kurmay başkanı. Öldü. (Dünya nüfusunun yaklaşık yarısı üçüncü kattan yukarı çıkamazken pek de mühim bir ayrıntı sayılmaz.)

Açlıktan ölmek üzere olan milyonlarca Afrikalı çocuğunun ismini dahi duymadığı sözüm ona bir ünlünün doğum günü, ülkemizde dahi milyonlarca yurttaşımızın izleme şerefine (!) nail olamadığı bir sinema sanatçısının ölüm yıl

dönümü, yüz binlerce insanın katledilmesinden başka bir şey hatırlatmayan bir iç savaşın başlangıcı, dünya üzerindeki onlarca ülkenin yüz milyonlarca vatandaşının zihninde savaştan başka bir yeri olmayan bir Amerikan başkanının istifası, güzel ülkemizin milyonlarca güzel insanının asla göremeyeceği ve şaş kaza günün birinde turistin biri yerini sorsa tarif edemeyeceği bir hava alanının açılışı...

Bütün bunca gereksiz ayrıntının yanı başında 14 Temmuz tarihini önemli kılan muhteşem bir ayrıntı gizli. Bu gün; bir haftalık ömrüm boyunca bu beton ve taş mezarlığı şehirde gördüğüm en doğal ve en canlı kadının doğum günü.

Bu öykünün içinde okuyacağınız her şey, kaynağını Yeliz Hanım'ın hayallerinden almış gerçek bir kurmacadır.

“Kelebeğin kanadına yazacağım son sözümü,

Belki de bu yüzden hiç kimse bilemeyecek...

Daha kozalardan çıkar çıkmaz bütün vadiyi bir dedikodu kokusu kapladı. Hayır, ne ara konuşmayı öğrendiniz de hemen dedikoduya başladınız onu da anlamadım ya neyse. Herkeste bir telaş; yok efendim “Kelebeklerin ömrü bir gün olurmuş.” da, “Madem yarın öleceğiz. Öyleyse doya doya yaşayalım” da; yok efendim “Hayat üzülmeye değmeyecek kadar kısa, yaşamaya doymayacak kadar tatlıdır” da... Kozalarımızdan çıkmalı on dakika olmuştu; ama biz kırk yıllık filozoflara ders verebilirdik.

Hayvanlar âleminde hayat, düşünebileceğinizden çok daha ironik olabiliyor; siz daha “merhaba” sözcüğünün anlamını öğrenmeden hayat size “güle güle” diyerek ardınızdan el sallayabiliyor örneğin. Bu vadide de dünyanın bütün vadilerinde olduğu gibi dedikodu dünyanın en hızlı duyuru aracı. Dedikodu öylesine hızlı yayıldı ki, zavallı kelebek kardeşlerim var yok ömürlerinin şu ilk anlarında dünyanın kadim problemi melankoliyle tanıştılar. Birden bire garip bir intihar furyası baş gösterdi. “Ben böyle hayatın içine tükürürüm.”, “Hayat buysa üstü kalsın.”, “Bizim yüreğimiz bu kahpe dünyaya fazla geldi, olsun biz de artanı bırakır da gideriz.” Felsefelerinin müdavimi olan bedbaht filozof kardeşlerim kendini birer ikişer ateşe atmaya başladı. Hatta ateş bulamayıp ışığa kafa atanlar türedi. Bizimkilerde beyin de hassas tabii; ampule çarpan aklını yitirdi, ışığın etrafında dön babam dön.

İntihar girişimi o dereceye ulaştı ki, vadiyi tepelerden seyredenler kendi kendini yok etmeye çalışan dünyanın en tatlı zombi ordusunun istilasına şahit olurdu. Bütün bu çılgınlıktan kurtulmanın tek yolu vadiden çıkmakmış gibi geldi bir an ve kanatlarımı tepelere doğru çevirdim. Ben tepenin doruğuna ulaşana kadar güneş de ‘Kozalar Vadisi’nden elini ayağını çekmiş tepelere yavaş yavaş el sallamaya hazırlanıyordu. Sanırım gece dedikleri o karanlık şey örtecekti birazdan bütün gökyüzünün üstünü. “Bu geceyi kazasız belasız atlatabilirim yarın öğlene kalmaz sağ salim ölürüm herhâlde.” diye geçirdim içimden. (Ölümle yüzleşince ironik bir mizah yeteneği kazanıyor hayvan.) Kıpırmızı kirazlarla dolu büyükçe bir ağacın yaprakları arasında geçirdim geceyi. (İnsan çocukları da yakında nasıl olsa öleceklerini bilseler yine de karanlıktan korkarlar mıydı acaba?) Güneşin tepeye doğru yavaş yavaş tırmandığını gördükçe darağacı görmüş idam mahkûmlarının ılık ıslaklığı aktı bacaklarımdan aşağı. Çok sürmez birkaç saate kadar ben de ölürdüm herhâlde.

Gün ışığı bütün göğü kaplayıp da karşımda duran tepeleri birbirinden ayırmaya başladığımda, gözlerim göğü delercesine yükselen beton tepelere takıldı. Galiba Tanrı’nın yarattıkları tepe yapmakta Tanrı’yla yarışa girmişti. Betondan tepelerin camlarından yansıyan güneş muhteşem bir ölüm vaat ediyordu bana. O anda; “Öleceksem bu beton tepede ölmeliyim.” dedim ve belki de ömrümün son uçuşu için güneşi bile hapsedebilen bu beton tepeye doğru kanat çırpıtm.

İnsan evladının şehir dediği bu beton tepeyi görünce bütün ömrüm boyunca (!) öğrendiğim her şey alt üst oldu. Bu kadar insan evladı burada nasıl yaşayabiliyordu? Burada ne kadar çok insan evladı vardı ve bunca insan evladı bu kadar az havayla, bu kadar az suyla ve bu kadar az ağaçla nasıl hayatta kalabiliyordu. Onlarca, belki yüzlerce ağacı sökerek diktikleri beton yığınlarının balkonlarında saksılarda çiçek yetiştiren insanları görünce gülmeden edemezsiniz. Sanırsınız ki, insan evladı katlettiği doğaya saksılarla kurban adıyor, rüşvet veriyor. Katlettikleri doğada binlerce hayvanın yok olmasına neden olan insanlık (!) birer ikişer kedi köpek besleyerek doğadan kabul edilmeyecek bir özür dilemeye çalışıyor... Allah’ım ne büyük rezalet! Babasının parasını çalıp çocuğuna harçlık vermek gibi bir şey işte. Kocaman kocaman iş makineleri nerde boş bir alan görse içinde ağaç namına ne var ne yok söküp atıyor, sonra da balkonlarında saksı besleyip ellerinde tasma gezdiren şu modern zaman mahpuslarını içine dolduracağı kireç, çimento ve demirden zindanları dikey üstüne.

Ben bütün şehri dolaşıp her bir caddesinde her bir sokağında ayrı bir şaşkınlığa boğulup küçük dilimi yutacak gibi olurken güneş de iyiden iyiye alçalmış ve ben öngörülen yaşam süremi sınırlarını biraz aşmışım. Hâl böyle olunca, baktım ‘ölecek’ gibi değil, bu beton yığınlarının arasında bir hafta on gün kalıp bir hikâye anlatmaya karar verdim. Bakarsınız bu sokakların birinde bir eski zaman masalı bulurum. Hem ne demişler “Kelebek dediğinin ömrü; her anlatılana inanırsan bir gün, kimseyi dinlemez de yaşayabilirsen bir hafta on gündür.”

Bu hikâyede her ne okuduysan bil ki bir kelebeğin rüyasıdır. Rüyalar değil midir ki bilinçaltımızın unutulmuş gerçekleridir. Ben bir rüya gördüm, ölmeden anlatabilsem ne mutlu bana.

“Şüphesiz ki kedi necis (pis) değildir,
o da ev halkından bazısı gibidir.”

Hz. Muhammet (S. A.V)

Saatin kaç olduğunu umursamaktan vazgeçeli belki yıllar ve hatta asırlar geçmiş olmalıydı. Biz kedilerin zamanla bir problemi olmadığından, insan evladının bu konudaki hassasiyetine bir türlü alışamadım. Hayvan dediğin, karnı doyduktan sonra uyur, bu kadar telaşa ne gerek var anlamıyorum. Aslına bakarsanız İzzet Beyciğimi biraz da bu yüzden seviyorum. Onun da benim gibi zamanla pek bir alıp veremediği yok. İnsan evladıyla biz kedigillerin dostluğu ya da işbirliği bundan on bin yıl öncesine dayanıyormuş, Eski Mısır denen bir yerde bu insan evlatlarının ataları tarımla uğraşmaya başlamış; buğday, mısır, yulaf gibi bilumum hububat işi. Tabii, tahılın kokusunu alan kemirgengiller boş durur mu? Başlamışlar ambarları talan etmeye. İşte bu kemirgengillerden kurtulmak isteyen insan evlatları, çareyi bizimle bir ittifak kurmakta bulmuşlar. Allah hakkı için, biz, kendi adıma anlaşılmaya hep sadık kaldık, nerde kemirgenlerle başı derde giren bir insan evladı görülse derhâl olaya el koyduk. Ama insan evladı, hem anlaşılmaya hem bize ihanet etti, yok haşere ilaçları, yok kapanlar, bizden başkalarından medet ummaya başladılar, sonra tuttular köpekleri musallat ettiler üstümüze, yetmezmiş gibi satanist midir nedir bir ekip kurup kökümüzü kurutmaya yeltendiler. Bizler yine helâl süt emmiş hayvanlarız, bırakmadık insan evladını, iki lokmacık mamayla hayatta kalmaya bile razı olduk.

Yarı aralık göz kapaklarımın arasından seçebildiğim kadarıyla, ılık bir bahar rüzgârı esiyordu salkım söğüt dallarının arasından. Masada, belki yüz yıldır

soğumadan kalmayı başarmış bir çay bardağının üzerinden ürkek dumanlar tütüyordu. İçilmeden tükenmiş sigaraların külleriyle dolmuş bir küllük keskin bir nikotin kokusu yayıyordu havaya. Soğuk beton yığınlarının tek düze biçimde yan yana yığıldığı bu modern zaman hapishanelerinin arasında bir çeşit avlu ve belki açık görüş salonu gibiydi bu bahçe. Cadde duvarının dibinde yola paralel biçimde rengârenk açmış güller, bahçe kapısının üzerinden sarkan hanımeli, kiraz, erik, elma ağaçları ve baş köşede salkım söğüt ağacı, söğüdün altında bir masa ve masanın bir parçası gibi duran semaver. Buraya ilk geldiğimde çok yadırgamıştım bu manzarayı. Şehirdeki diğer pek çok evden inadına farklıydı. Etrafta, ne karıştırılacak bir çöp bidonu ne de kemirilecek bir yemek artığı görülebiliyordu. Ben burada karnımı neyle doyuracağımı kara kara düşünürken İzzet Beyciğimin beni sofrasına alacağını, benimle yemeğini paylaşacağını nerden bilebilirdim ki?

Bu bahçeye ilk geldiğimde yaşıma yeni doldurmuş genç bir kedydim. O yaştaki bütün kediler gibi etrafı tanımak, oyun oynamak ve tabii ki eğlenmek istiyordum. Önce bahçe ve evden başlayıp bütün mahalleyi keşfetmeli, oyun arkadaşı bulmalı ve bu arada karşı binadaki teras katta oturan fıstığı tavlama-lıydım. Ben işe evden başladım.

İzzet Beyciğimin evi, iki katlı, bahçe içinde şirin bir ev. Evinin üst katını anılarına mezar olarak ayırmış olan İzzet Beyciğim zamanının çoğunu bahçede söğüt ağacının altına kurduğu masasında geçirir. İçtiğini pek görmesem de genelde sarhoşlara has tatlı bir dalgınlığı olur üzerinde. Ben de bütün gün hem evi hem bahçeyi keşfetmek için yeterince fırsat bulmuş olurum. Bütün odalara rahatça giriyor, çekmeceleri pervasızca açıyor, her köşenin ayrıntılı resmini çiziyordum zihnime. Sarhoş dalgınlığından nadiren de olsa uyanan İzzet Beyciğim ardımda bıraktığım yemek döküntülerini toplarken patilerimle yırttığım perdeleri dikerken tatlı tatlı azarlıyordu beni. Bütün bu rahatlık İzzet Beyciğimin çalışma odasında yaptığım bir keşif gezisinde son buldu.

Her zamanki gibi çekmecelerden biri üzerinde çalışıyordum. (Ellerinizi yoksa bu zıkkımı açmak oldukça zordur.) Yorgunluktan patilerim titremeye başlamıştı. Tam çekmeceyi açmayı başardım ki içeri birden İzzet Beyciğim girdi. O anda korkudan mı yoksa heyecandan mıdır bilmem patim patime dolaştı. Telaşla çekmeceyi tekrar kapatayım derken içinde ne var ne yok yere saçılıverdi. Ah, zavallı İzzet Beyciğim! Yere düşen kar tanelerini yakalamaya çalışan küçük

bir oğlan çocuğunun ürkekliğiyle açtı avuçlarını, sanki kâğıtlar yere düşerse bütün hayat duracakmış gibi kâğıtlara doğru koşmaya başladı, ama yetişemedi. Yeşilçam filmlerinde sevgililer koşup koşup kavuşunca kaldırılan arka ayak bu sahnede yoktu. Bu sahnede yere düşen kâğıt tomarının üzerine yığılmış bir hayat yeniği vardı sadece ve sanırım düşen sadece kâğıt değildi. Başını kaldırıp da sırtını duvara dayadığında gözlerinden yaşlar boşalmaya başladı. Kâğıt tomarının arasından aldığı bir zarfı elleri titreyerek tutuyordu. Zarf, acılarından yadigâr bir eski zaman nesnesi gibi duruyordu. O anda kendini koyuverecek hüngür hüngür ağlayacak diye korktum. Zarfı açıp açmamakta kararsız öylece seyrediyordu. Zarfı açıp okusa biraz rahatlar mıydı, yoksa kilitlenmiş acıları rahatsız etmeseydi miydi?

2023'e Mektup

Geç gelen müjde genellikle hüznün verir.

Yazarın Sözü...

İzzetim,

Tanrı'dan tek dileğim, bu mektubu getiren postacıya kapıyı çocuğumuzun açması, bizim çocuğumuzun İzzet, düşünebiliyor musun? Mektup sana ulaştığında sen 38 yaşında olacaksın, şu an gerçek olan tek şey bu. Gerisi tamamen 16 yaşında bir kızın hayallerinden ibaret. Olsun hayal de kurmayacaksak sevgilerimizin ne hükmü kalır ki. Bu delice istek nasıl kapladı içimi bilmiyorum. Galiba benim hayalim de gerçeğim de sensin İzzet.

Mektubu aldığımızda evli olacağız, iki çocuğumuz olmuş biri okula başlamış olacak. Mektup bizi bu günlere geri döndürecek, okul çıkışı birlikte ıslandığımız yağmurlara, sinema çıkışı kaçamak öpüşmelere, öğretmenlerin tehditkâr bakışlarına ve asla unutulmayacak aşk itiraflarına geri döneceğiz. Sen edebiyat okumuş olacaksın, ben de elbette tarih. Birlikte yazmış olacağız atalarımızın sürgün öyküsünü. Benim en büyük destekçim sen olacaksın. Başım omzunda, sen saçlarımı okşarken biz geçmiş ve geleceği aynı anda duyumsayacağız. Bu mektup 22 yıl sonrasına verilmiş bir söz, bir mutluluk sözü. Mutlu olacağız İzzet, çok mutlu olacağız...

Bu mektup hayaller arası otobüs yolculuğu için bir bilet olsun ikimize. Cam kenarı değil, can kenarı niyetine...

Aşkla kal... Sibel

Bir kelebek oldum...

Geldim kanadına kondum...

Gücüm yoktu uçmaya...

Fatma Özok

Mektubu yeniden zarfa koyarken gözyaşları kâğıdı kim bilir kaçınıcı defa daha ıslatmıştı. Güçlkle doğruldu, derin bir iç geçirdi ve sigarasıyla birlikte duman duman çıktı merdivenlerden yukarı doğru. Kimsesizliğin tahta döşemelere şerh düştüğü tozlu bir yalnızlık kokusuyla karşılaştı burada. Bütün odaların kapıları kilitliydi. Eşini ve iki çocuğunu o talihsiz kazada kaybettikten sonra onlara ait ne varsa bu kata kilitlemiş.

Ailesinin acı hatırasını tahtakurusu sessizliğine mahkûm eden İzzet Beyciğim uzun süre uğramadığı evi önceleri satmayı düşündü. Uzak bir sahil kabasına yerleşip hayata kendini unutturmayı niyeti. Birkaç girişimde bulunmasına rağmen anılarını satmanın doğru olmadığına karar verip kaderin kendisine sunduğu bu acı ikramı olduğu gibi kabullenmeyi seçti. Kendini tamamen yazılarına veren İzzet Beyciğim, yazılarıyla eksik kalan hayatını tamamlamaya çalıştı. Kitapları çoğu zaman çok satanlar listesinde yer alsa da, zaman zaman yavanlıkla suçlandı, kimi zaman en iyi roman ödülleriyle layık görülse de zaman zaman vatan hainliğiyle suçlandı, kimi zaman imza günlerinde izdiham çıksa da zaman zaman ölüm tehditleri aldı. Bütün şehirleri büyük bir hızla ele geçirmeye başlayan betonizm hareketine karşı doğacıların yanında yer aldı. Hayalet canavarları andıran beton yığınları arasında ‘Casper’ tadındaki bahçesinde söğüt ağacının altına kurduğu daktilosuyla modern zaman hapishanelerinde sık mahkûmlara eski zaman masalları anlatmaya devam etti.

Masallara en meraklı olanlar çocuklardır ya hani, İzzet Beyciğimin bahçesinin en vefalı müdavimleri de çocuklar oldu. İzzet Bey’in etrafını sarıp ona hikâyeler anlattırıyor, ödevleri için yardım istiyor, gül koparıyor, kimi zamansa çay içiyorlardı. Günün her saati bahçede mutlaka çocuk bulabilirsiniz. Ara ara eski dostları da uğruyor İzzet Beyciğimin; okurlarından, yazar arkadaşlarından, vefalı eski dostlardan müteşekkil bir sohbet grubu bile var aslında. Çaylar içilip de sanattan, siyasetten, eski günlerin hatıralarından iki satır dertleştikten

sonra sessiz sedasız dağılan bir çeşit eski zaman cemaatiydi onlarınkisi. Gülден, bülбүлден hoşlanır, kediyle köpekle konuşurlar. Toplandıkları akşam beni de unutmaz, mutlaka sırayla hatırımlı sorup sohbet ederler benimle.

Deniz kenarında yedi yıl boyunca atılmış insan kemikleri vardı.

Kargalar erkek sakallarından ve kadın saçlarından yuvalarını kurarlardı.

Deniz yedi yıl boyunca karpuz gibi insan kafataslarını atıyordu.

Benim orada gördüklerimi düşmanımın bile görmesini istemem”

(Çerkez Sürgününe tanıklık eden yaşlı bir Çerkez)

Sibel, büyük sürgünde Anadolu’ya gelen o koca yürekli adamların, melek yüzlü kadınların torunuydu. Küçük yüreğinde kocaman yaralar açan hatıralarla büyüdü. Onun büyüdüğü evde sürgün hatıraları öylesine canlı şahitlerle anlatılırdı ki, Sibel âdeta canlı bir sürgün tablosu taşırdı gözlerinde. Özellikle 19. yüzyılın ilk yarısından itibaren emperyal devlet politikası gütmeye başlayan Rusya’nın Çerkeslerin yoğun olarak yaşadığı topraklara el koymasının ardından gruplar hâlinde göçler başlasa da Rus boyunduruğuna karşı çıkan Çerkesler 1864’e kadar direnmişler, bu tarihten sonra Ruslar istavroz çıkarıp Hristiyanlığı kabul edenlerin dışındakileri zorla göç ettirmiş ve zaten yok etmek istedikleri bir halkın göçü sırasında hiçbir sağlık önlemini almayan Ruslar, yüzbinlerce Çerkes’in ölümüyle sonuçlanan bir felâkete sebep olmuşlardır.

Onu ilk gördüğüm an hayatım boyunca ondan vazgeçemeyeceğimi anlamıştım. Garip bir biçimde çok güçlü bir karakteri vardı. İstedığı şeyi almasını bilirdi. Kendisiyle öylesine barıştı ki dertler onu alt etmek için türlü türlü numaralar dener, ama bir türlü beceremezlerdi. Her olayın ardından güçlü bir kahkaha atmayı başarırdı.

Lise boyunca hep aynı sırada oturduk. Ödevlerimizi dahi beraber yapardık. Onun okula gelmediği günlerde ben derslere girmiyordum. Sanki kitabımı ya da defterimi unutmuşum gibi Sibelsiz derse girersem hiçbir şey anlayamazdım. Sibel hep tarihe meraklıydı. “Tarih okuyup Çerkeslerin sürgününü yazıcam.” derdi. Ben de ona hep destek olurdum, birlikte yazacaktık ‘Büyük Çerkes Tarihi’ni. O tarih okudu, ben de Sibel’in de düşlediği gibi edebiyat okudum. Öğretmenliğimizin ilk yılıydı, Sibel’in doğum gününde evlendik, 14 Temmuz 2010.

Betonlaşmaya oldum olası karşıydı, apartman dairelerinden nefret ediyordu. İnsanın kendisini kendi elleriyle hapsettiğini söylerdi. “Ev dediğinin bahçesi olacak arkadaş.” derdi. Koca koca kurum binalarında, ofislerde, plazalarda, iş hanlarında sıkışıp kalan ruhların evlere tikişmadan önce hiç değilse birkaç saat bahçelerde soluklanmaları gerektiğini, aksi takdirde insanın robottan farkının kalmayacağını söylerdi. Sokağın bu hâlini görse “Bütün bu insanlar delirmiş olmalı.” deyip kahkahayı koyuverirdi.

Bu eve taşındığımızda sokakta bu kadar büyük binalar yoktu elbette. Sokağın başından girdiğinizde içinize bir bahar kokusu yayılırdı. Evlerin bahçelerinde, hanımeli, gül, zambak, papatya, hatmi çiçeği; sokağın ortasında üç tekerlekli bisikletlerin üzerinde pijamalarına işemiş kızlı erkekli bebekler yüzünüze tatlı bir meltem üflerdi. Şimdiki gibi perdeyle pencere arasına hapsolmamıştı çocuklar.

Çocukları kreşe götürecekti o sabah, freni patlamış bir halk otobüsünün çok daha acı bir planı varmış ki onlar bir daha kreşe gidemediler. Ben her pazar günü alışkanlığımız olduğu üzere kahvaltımızı beraber yapmak için aile mezarlığına gidiyorum artık. Önceleri garip geldi insanlara belki hâlâ garip buluyorlardır bilmiyorum; ama sanırım beni böyle kabullenmeyi seçtiler. Bu sabah Sibel’e, yazdığım son öyküden bahsettim, karşı apartmana geçen ay taşınan Yeliz Hanım’ın hikâyesi, emekli edebiyat öğretmeni. Kucağında kedisiyle ne kadar da benziyor Sibel’e. Balkonda sehпасı, kucağında kedisi, bir elinde kitap, bir elinde kahvesiyle âdeta bir eski zaman ilahesi. Saçlarının karası nasıl da hatırlatıyor Sibel’i ve gözlerinin derini nasıl da yaralıyor beni. Büyük Sürgün’de gelenlerin torunlarından. Acının en yakın şahidi. Pek bir şey söylemedi, ama sanırım hoşlanmadı fikrimden Sibel. Acı hatıraları öldükten sonra bari kendisini rahat bıraksın istiyordu anlaşılan.

Özenle ilişitirdim dudağına

Mavi bir kelebeğin çılgınlığını

Veysel Tırpan

Saatlerdir aynadan yüzünü izliyorum; insan evladı bunca çirkinliğe inat bu kadar güzel olmayı nasıl başarabiliyor! Bu şehirde olanca suçun, ihanetin, nefretin, vefasızlığın arasında meleklerle yaraşır bir masumiyet âdeta Yeliz Hanımcığının yüzü. Uzun, kıvrıkcık ve kapkara saçları, saçlarıyla bir uyum gözleri ve Oktay Usta’nın tariflerinden fırlamış gibi taptaze ve tatlı yüzü onu

bu beton canavarına sunulmuş bir akşam yemeğine dönüştürüyor. Boynunda asla çıkarmadığı kolyesi: mavi kelebek. Elinde aslâ düşürmediği kitaplarının bir yenisi. Telefon çalmasa o saatlerce daha okuyabilir, ben saatlerce daha izleyebilirdim. Uyuduğumu düşünmüş olmalı ki sarsmamaya çalışarak kucağından alıp minderin üzerine yavaşça bıraktı beni.

Arayan, kızı Buket'ti ve sesini duymak ona iyi gelirdi. Geçen yıl evlendi Buket, soyadını Uzuner olarak değiştirse de o hâlâ annesinin peynirli poğaçasıydı. Düğününde bütün aile bir araya gelmiş, özlem gidermişlerdi. Bu gün araya-cağını söylemişti ve işte sözünü tutuyordu her zaman olduğu gibi. Buket'i ben de çok seviyorum, annesini ziyarete geldiğinde beni de unutmaz, evde kaldığı sürece benimle bir sürü oyun oynar. Hâlbuki Murat öyle mi? Sorumsuzun teki. Annesini aylarca aramadığı gibi eve her geldiğinde de beni kapı dışarı eder, o gidene kadar ben de arkadaşlara sığınırım mecburen. Sırf onun yüzünden İzzet Bey'in gerzek kedisinin sırnaşmalarına katlanmak zorunda kaldım kaç sefer. O da iki ay kadar önce Menteşlerin kızıyla evlendi, tam birbirlerine göreler valla, tencere kapak misâli.

– ...

_ Tamam kızım mutlakâ gelirim.

– ...

_ Ben de elimden geleni yaparım, merak etmeyin siz.

– ...

_ Elbette kızım, Sürgün edilişimizi, soykırıma uğrayışımızı biz unutmaya-cağız ki bütün insanlığa anlatabilelim. Sen hiç merak etme gençlerimiz için ne gerekirse yaparız tabii ki.

Ahhh, Ah! Yine aynı konu. Ahir ömrü boyunca bu konuyla ilgili kamuoyu oluşturmak için çalışmış, eylemler yapmış, yürüyüşlere katılmış, toplantılar düzenlemiş, bu uğurda hapis de dâhil nice bedeller ödemiş, gücünü inancının sağlamlığından alan cesur Çerkez kadını Yeliz Hanım ah. Odanın duvarına astığı bir tabloda ressam 'Çerkez Sürgünü'nü resmetmeye çalışmış, oysa sadece Yeliz Hanımcığının gözlerinin içine bakmaya cesaret edebilse asıl büyük ve korkunç tabloyu orda görebilirdi. Çocukluğunun masallarında padişah kızıyla evlenen

Keloğlan yoktur Yeliz Hanımcığımın. Yollarda salgın hastalıktan yitip gidenler, kılıçtan geçirilenler, vatanından edilen yiğitler, köle diye satılan genç kızlar...

Birçoğunuzun akademik kaygılarla okuyup derhal unuttuğu tanzimat romanlarındaki Çerkez köle kızlarının hikâyeleri için gecelerce ağladı. Şimdilerde tek derdi köklerinden sökülüp dört bir yana sürülen bir halkın evladı olarak kendisinin değilse bile, evlatlarının kök salacağı bir toprağa ait olarak ölmek.

Telefonu kapattı, mutlu bir nefes aldı, içine doya doya çekti. Bu çatı katına taşınalı birkaç ay olmuştu daha, ama sanki yıllardır burada oturuyormuşçasına sahiplendi Yeliz Hanım hem sokağı hem apartmanı hem de komşularını. Balkona çıkıp uzun uzun insanları seyrediyor, en çok da bahçesinden insan, özellikle de çocuk eksik olmayan şu iki katlı bahçeli evde takılı kalıyor gözleri. Karşı komşumuz Buket Hanım haftada birkaç kez mutlaka uğrar, uzun uzun konuşurlar hanımcığımla. Öyle tatlı ve öyle yumuşacık seslenirler ki birbirlerine; FıSTIKÇI ŞaHaP sertliğinden utanırdı görse. Bu gün Buket Hanım bir roman yazmaktan bahsetti, Eşini ve çocuklarını kaybetmiş bir yazarın hikâyesini yazacakmış, anılarla yaşayıp hayallerle avunan yazar, en sonunda hayalî bir kadın yaratıp onun hikâyesini anlatacak. Hayalî komşusunun hikâyesini anlatırken aslında kendi geçmişine giden yazar geçmişindeki boşlukları kalemiyle doldurmaya çalışacak...

Buket Hanım, Yeliz Hanımcığıma bahsettiği romana başladı mı, İzzet Bey eşine bahsettiği öyküyü yazdı mı, kelebek rüyasından uyandı mı? Hiç bilinmeyecek, ama beton tepelerde eski zaman masalları hiç bitmeyecek.

Ve Kadınlar...

SEBİLE KAYA

Şehrin tam da göbeği denilebilecek yerde bir park.

Parkta oyuncaklar. Etrafı bank.

Bankta insanlar...

Çocuklar...

Ve kadınlar. Kadınlar ve yaşamlar...

Kadınlar ve hikâyeler

Geneli kadın... Yakınında kurulan haftalık pazardan dönenlerin uğrak yeri. İşi olanında olmayanın da oturup soluklandığı yer burası...

Ben mi?

Çok zaman işi olmayanlardan... Ne zaman ki ruhum bedenime oranla daha yorgun, işte o zaman tam ihtiyacım olan yer...Belli yüzler vardır değişmez bu parkta...

Hatta göremediğinde gözünün aradığı, her daim aynı köşede çocuklara umut satan, mutluluk satan ama kendisi mutsuz baloncu hanım meselâ. Zihnimde birçok kez kare kare fotoğraflarını birleştirip bir mutlu pozuna rastlamadığım. Rengârenk balonların arasında bir o kadar renksiz.

Bir balona bağladığı hayatın geçim yükünün ağırlığı mıydı yüzüne derinden izler bırakan hüznü bakışların sebebi? Yoksa hemen hemen her annenin çekiştirip kolundan çocuğunu, yine mi balon deyişleri miydi içine inceden dokunan? O da ben gibiydi belki de...

Balon satmak öznesi altında bir gizli özneydi hayattan nefeslenmek gayesi. Oturup bir iki kelâm edebilmektir gelenle geçenle. Belki de sözleşip bir iki gün sonrasına havalarda böyle giderse bir daha görüşmenin ümidiyle yaşamaktı. Tam da böyleydi çünkü bu parkta olan. Hiç tanımadığın belki de hayatta bir daha

hiç karşılaşmayacağını bildiğin bir insanın hayatına orta yerinden dalıvermek. Yıllardır tanıdıkmiş gibi. Tüm hayatının özetini anlatıverecek kadar hızlı, onları dinlerken duracak kadar yavaş akar zaman bu parkta...

Gayri ihtiyari döner yanındaki...

-Sizin de kafanızı şişirdik. Kusura bakmayın...

-Ne demek dersiniz. Eklersiniz sonra gür ve baskılı bir tonda

-Esağfirullah

Bu demektir ki aslında ne güzel dalmıştık, kesme...Tam tatlanmıştı sohbet ne olur devam et...

Bazen bir bankı üç kişi paylaşırsın. Çoğu zaman diğer iki kişi tanıdaktır...Ve bu sözler o zaman söylenir ekseriyetle...Rahatsızlık verilmediğinden emin olunduktan sonra nerde kalmıştık diyerek başlanır sohbeta yeniden. Aynı zamanda belli aralıklarla senide bilgilendirirler...

-Biz eski komşuyuz.

-Kızlarımız aynı okuldaydı.

“Sahi ne oldu senin büyük kız? Aa çok kafalıydı o... Ne yapıyor şimdi? Yok canım okumadı mı? Olsun olsun. Tabî tabî çok var öyle çocuğunu biraz büyütüp okuyan...”

Bir sıfır galibiyet edasıyla devam eder kadın. Benimkilerde kazandılar ama babaları göndermedi. Ne ben onları tek gönderirim dedi başka şehirlere ne de güç yetirip okutabilirim...

Hanım dedi “Çalışacaklarsa iş ara onlara, gözümüzün önünde çalışsınlar...” E ben de ne yapayım? Kızların gönüllerini yapıp iş aramaya koyuldum...

Sonra bir sabah ezanıyla başlayan iş arama maceralarını anlatır... Arkasından bir bir girip çıkarım ben de dükkânlara onunla...Onunla üzülür onunla ümitlenirim. Sinirlenirim hatta...Gayri ihtiyarî bir oh çekerim son girilen dükkânda işe alınınca...

Nasıl lezzetli bir sohbettir bu bir bilseniz. Haydi üşüdük hanımlar deseniz, bize gidip çayla koyultalım sohbetimizi hayır denmeyecek bir hava...

Öyle bir hava ki unutulacak kadar zaman geçmiş üstünden ama zihninde o taptaze duyguları harekete geçiren...

İşe alındığın ilk gün. Alacağın ilk haftalık. Haftalığına bağladığın geleceğin. Çeyizinde olmasını istediklerinden bir yenisine kavuşma şansı. Vitrinde gördüğün bir dahaki aya diye ertelediğin ayakkabı...

Sonra...

Anne babanın sevinci. Rahmetli babanın sıcacık bir yudum geçsin diye boğazından demlediği tazelik çay kokusu. Her sabah istisnasız hazırlanan kahvaltı. İlk karda buz tutan memleketinin yolları.

Beyannameleri yetiştirdiğin vergi binasının yokuşu. Öğle tatilin. İş yeri köşesindeki köfteci. Damağında kalan donmuş köfte yağı...

Gidip gidip gelirsin her anlatılanla. Her dalıp gitmenin ardından hemen yakalarsın sohbeti...

Şehrin tamda göbeği denilebilecek yerde bir park.

Parkta oyuncaklar. Etrafı bank.

Bankta insanlar...

Çocuklar...

Ve kadınlar. Kadınlar ve yaşamlar...

Kadınlar ve hikâyeler...

Ortak acıları, kaygıları olan. Aynı şeye gülebilen ve de ağlayabilen...

Herkesi bir yola peydâ ederken yaşam, bir yerde merhabalaşmış duygular.

Dökülen çınar yapraklarının hıştırtısında, derinden bir huzurla, seni dinlendiren hafiften esen rüzgârın sesi, cıvıldaayan kuşlar, onlarla yarışan çocuk sesleri... Havanın ayazı da usuldan yoklarken vücudunu şöyle kollarını kavuşturup sımsıkı huzurla bir iç çekmek...

Bu huzur dolu anlara nazar edecek bir görüntü ile karşılaşmak istemesen de gözünü de alamadığın bir acı burnunun ucunda beliriverir. Belki çok zaman görmek istemediğin için gözünden kaçırдың ama senin onu fark edebilmen için sık sık karşına çıkan...

Bu kez kayıtsız kalmayan bakışların üzerindedir işte...

Yerde hep aynı noktaya bakan baş önde, elinde bir karton kutu cılız bir sesle dilenen kadın. Ne dediğini derinden bir kulak kesilmedikçe duyamayacağın tonda muhtemel ki hayır dua eden bir ses...

Yavaş yavaş gezinir gözlerin üzerinde. Ellerine, yamalı hırkasına, titreyen dudaklarına, oturduğu yere...

Sonra... Sonra soğuk kaldırım taşını yakıştıramazsın ona...O yüzündeki utancı, buz gibi havadaki çıplak ayakları. Yırtık terlikleri yakıştıramazsın...

O gözden çıkarılmışlığı, sevgisizliği, o hiçbir şeyliği yakıştıramazsın. Akşamını düşünürsün sonra. Sabahını... Evinin eşyasını. Evlâdını...

İşten dönmüş bir annenin çay dumanında demlenen yorgunluğu oluyor mudur dersin. Akşam çocuklarına meyve soyuyor, yarınki beslenmelerini hazırlıyor mudur? Yoksa tüm gün oturduğu bu soğuk beton kıvrandırıyor mudur böbreklerini? Ne ağır işçidir oysa...

Sorulmuş mudur işe alınırken istekleri? Bu ağır şartlar anlatılmış mıdır?.. Gönüllü yapılan bir iş değil belli ki... Bu denli zorlayıcı, bu denli el açtıran çaresizlik neydi peki? Yanına oturup soranı olmuş muydu? Sanmam. Başta ben...

Cesaretim olur muydu böyle bir şeye. Ne çok isterdim acısına merhem olmayı oysa...Tüm bunların yüreğimde bıraktığı o ezik duyguyla...

Belki sıcak bir çorba geçer boğazından ümidiyle...Kendimi kandırdığımı bile bile oysa...

Öylece eğilip önüne...Üç beş liralık hasılatına buz gibi bir iki para sesi daha ekledim...

Ooh ne büyük rahatlık...

Dünyanın en huzurlu insanıyım şimdi. Şimdi hak ediyorum işte...Hiç çekinmeden hem de...

Şu iç astarı sıcak tutsun diye yün olan ama bu kış beni fazlaca üşütür dediğim paltoma sıkı sıkı sarılıp derin bir iç çekerek, yüzde bir gülümseme ile yoluma devam edebilirim...

Hep böyle olmadı mı zaten?... Hep vicdanımızın sesini bir iki demir parçasının soğukluğuyla bastırmadık mı?

Kadındım... Narindim...

Bazı zaman alıngandım üstelik, çok zaman küskün... İlgi bekleyen bir bebek gibi nazlı bazen. Her daim anlaşılmak isteyen...Üstelik kendi içinde tam bir bulmaca iken...

Kadındım... Ve o da... Peki bu saydıklarımın hangisini yapsa anlaşılırdı kaldırım taşında bıraktığım kadın?... Hangisini yapsa hoş görülürdü?...

Ben de işte tam burada onu anlamaya çalışmadan lakin tüm hoşgörümle bırakıp gitmeyecek miydim? Bir kez daha sadece görmek istediğimde görecektim, aynı hissî duygularla belki biraz daha fazla acıyarak elimdeki bozuklukların sayısını arttırıp yüreğimi rahatlatmayacak mıydım?

Tam da böyle olacaktı işte. Ben yine gelecektim bu parka. Yine sohbetlere ortak olmak için gözüm bank kestirecek. Sonra balonları arayacak gözlerim. Tekmili birden bir yoklama aldıktan sonra, güneşli bir yaz günü veyahut çiseleyen bir sonbaharda huzurun tadını çıkarmak için burada olacaktım...

Şaşırdıklarım alışıcağı, bazılarını hayret edecektim. Kahkahasıyla cınlattığı için parkı o kadını kınayacak, yaşlı ayakları az bir dinlensin diye yanıma ilişen teyzeme acıyacaktım. Kişiler hep değişecekti. Ama yaşamlar hep benzer olacaktı...

Ve ben yine rast gelmek için dua edecektim, o beli bükülen yüreği pırıl pırıl teyzeme. Yine belirecektim hemen yükü koca bir çanta ıslak ekmek olan teyzemin yanında. Evinin çok uzakta olduğunu yanıma oturduğunda yorgunluğundan, zor çıkan sesinden ve artan nefesinden anlamam güç olmayacaktı...

Parkın ardı cadde. Caddenin az ötesi deniz. Cadde, deniz ve martılar... Ben gibi teyzemin yolunu gözleyen martılar...

Yavaş yavaş yan yana geçeceğiz yine caddeden. Bir elimde çanta bir elimde cılız, kuru ve soğuk eli teyzemin. Sonra şöyle kuytuca bir yere döneceğiz ekmekleri. Katlayacağız çantasını...

Tam yola düşecekken yine dönüp bir iki ufak para verecek bana. Ve ben yine almayacağım. Mahcup olacak. Ben diyeceğim dua et bana yeter..O diyecek hakkını helâl et..

Böyle işte...Ben yine geleceğim bu parka. Geçmişimi anmak geleceğimi görmek için belki...

Bir kadının hikâyesinin orta yerinden bir hikâye daha ve bir tane daha görmek. Hikâyelerde devam edilen hayatlara şahitlik etmek için belki de...Tek ve bütün aynı... Kadın, aynı kadın aslında her yerde...

Değişen suretler sadece. Yorulanın bayrağı devrettiği bu hayat yarışında suretler değişse de yaşananlar hep aynı. Kimi çok başında daha, kimi sondan bir adım geride...

Böyle işte. Ben yine geleceğim bu parka...

Ve yine taze bir anne bebek avutacak, bir başkası yeni adımlayan çocuğunun eli ayağı olacak.

Pazarın olduğu günlerde daha bir hareketli olurdu park...

Küçük bedenlerin büyük hayatlar yaşadığı yerlerdi parkın hemen yanı başı olan pazar...

Hayatı erken tanıdığı, çocukluğunu yaşamadan yaşlandığı belki de. Süt çocuğu sayılan bebelerin duman altı tezgahlarda yaşam hikâyesine de şahitlik edecektim yine... Ve bir çocuk büyümeye devam edecekti o kalabalıkta. Annesinin elinden bir tencere dolusu, yaşına uygunluğuna bakılmaksızın, üzerine titremeden belki de sadece karın doyurmak amacı güdülerek...Tatlı tatlı yemek yiyecekti... Ağzına çok büyük gelen bir kaşıkla zor açarak ağzını...

O hengâmede ufak bir kız çocuğu büyüyecek. Kap kalın bir hırka, başta soğuktan koruması umulan bir yazma ile, elde bir lokmalık ekmek.

Bir kız çocuğu büyüyecekti bu parkta... Büyüyecek ve bir kadın olacaktı...

Gün akşama dönüyor. Herkes mutlu bir toparlanma içinde pazarda... Soğuk olan hava biraz daha soğudu. Bir anne son bir keyif sigarası için parkın en kuytu bankında beliriverecek yine. Üşüyen kız çocuğu biraz daha sokulacak anneye. Nikotin kokan ciğerlerinden koca bir nefes verecek anne... Ve sigaranın dumanı ısıtacak üşüyen minik elleri... Ama her şeye rağmen bir annenin yamacında olmak yetecek yine.

Şehrin tam da göbeği denilebilecek yerde bir park.

Parkta oyuncaklar. Etrafı bank.

Bankta insanlar...

Çocuklar...

Ve kadınlar. Kadınlar ve yaşamlar...

Kadınlar ve hikâyeler.....

Bir Adam Bir Kapi

ONUR CANSEVER

Adam yürümeye meyilliydi. Yürüdü, yürüdü... Kapıya yaklaştı. Durdu. Bir adım geri çekildi. Arkasında ne olabilirdi. İhtimalleri düşündü. Bu sırada, bütün ihtimaller başına üşüştü. Sendeledi önce. Gözlerini kapadı. Kötü düşünceleri kovdu zihninden. İyilere dönüp bakmadı. Açtı gözlerini. Elini yavaşça kapıya uzattı. Kulbunu kavradı. Derin bir nefes aldı. Bekledi, bekledi... Derin derin kapıya baktı önce. Sonra kendine baktı. Kapı güzel ve fiziksel olarak gösterişliydi. Kendi hakkında yorum yapmadı ama kapı kısıydı. Belli ki girmesi için eğilmesi gerekti ya da eğilmesi istenmişti. Bu ihtimal onu korkutmadı. Çünkü birçok kez sürünmüştü. Terlemeye başladı, tedirgindi. Korku ve merak...Tüm duyguları aynı anda yaşamaya başladı. Eli hâlâ kulptaydı. Bu karmaşada iyice sıkılmıştı kulbu. Farkında olmadan kavramış olduğunu ve onunla bütünleşmeye başladığını hissetti. Hemen gevşetti biraz. Ama çekmedi elini. “Açmalı mıyım?” diye sordu kendi kendine. Kovdu hemen bu soruyu. Sanki soran kendisi değilmiş gibi. Ama açmalıydı. Açması gerekti. Çünkü hep açmıştı o. Kendini ve düşüncelerini toplamaya başladığı sırada kapının arkasından gelen bir çığlık sesiyle irkildi. Eli ayağına dolaştı. Bacakları titremeye başladı. Kalbi yerinden çıkacak gibiydi. Vücudunu kontrol edemediğini hissetti. Ne oluyordu ona. O hiç böyle olmamıştı. Her durumda sakinliğini korurdu. Ama bu sefer farklıydı. Bu durumdan çıkması gerektiğini biliyordu. Engel olmalıydı. Gözlerini kapadı. Derin derin nefes almaya başladı. Yaşadığı adrenalini ona engel olsa da başardı. Kendi kontrolündeydi artık. Kapıya iyice yaklaştı.

Kulağını dayadı, bir şeyler duyma kaygısıyla. Ses yoktu. İyice odaklanmak için gözlerini de kapadı. Bekledi... Dinledi... Duyamadı hiçbir şey. Gerçi duymak istiyor muydu?

Duysa bile, duyacağı şeylere hazır mıydı? Onu da bilmiyordu. Bıraktı bu düşüncelerini.

Kapıya ve arkasındakine odaklanması gerektiğinin farkındaydı. Sonuç alamayınca biraz geri çekildi. Ama kulbu hiç bırakmamıştı. Bir şeyler yapmalıydı.

Korku ve merak tüm benliğini ele geçirmeye başlamıştı. Seslenmeliyim diye düşündü.

Ama o şimdiye kadar kimseye seslenmemişti. Ve kimse de ona seslenmemişti. Hiç çağırmamış ve çağırılmamıştı. Bu işin yabancı olduğunu hatırladı. Bilmediği her şey onu tedirgin ederdi. Vazgeçti bu fikirden ama bir şeylerde yapmalıydı. Bilmediği iki şeyin arasında kalmamalıydı. Yorulduğunu hissetti. Ayakta duracak hâli kalmamıştı. Dizlerinin üzerine çömeldi. Kapının kulbunu bırakmadan.

Geçerken eğilmesi gereken kapı, ona daha açılmadan diz çöktürmüştü bile. Kafasını kaldırdı. Kapının üzerinde ufak bir delik gözüne ilişti. Yorgun olan gözleri parladı biran. Kalan gücünü toplayıp kalktı ayağa.

Kısa dinlenme fayda etmemişti, ama delik onu heyecanlandırmaya yetmişti. Yaklaştı. Göz gözeydi delikle. Baktı...

Odaklandı. Baktığı koca bir karanlıktı.

Yıkılmadı ama göz devirdi. O kadar çok soru birikmişti ki kafasında, daha kapıyı bile açamadan bir de ses çıkmıştı başına.

Soruların cevabı duyu organlarında değildi anladı. Peki ses ona yardım mı edecekti?

Ondan yardım mı bekliyordu? Ya kapı? Açtığına mı pişman edecekti? Açmadığına mı? Kovdu bu soruları da. Çünkü zihnini temiz tutmayı severdi. Kendisine henüz açılmamış kapının deliğinden bakmasının doğru olmadığını hatırladı. Utandı... Kızdı kendine.

Ama çözüm arayışydı bu, üstünde durmadı fazla. Titreyen eli hâlâ kapıdaydı.

Ellerini saçlarının arasında gezdirdi. Acaba vurmali mıyım diye düşündü. Evet evet vurmaliyim. Bunun yabancı değildi. Daha önce birçok kez kapı çalmıştı. Açılanlar, açılmayanlar, açılınca karşılaştıkları, açılmayan kapıları zorlayışları gözünün önünden film şeridi gibi akmaya başladı.

Yaşanan güzel ve kötü şeyler eşitti gözünde.

Bu kapı iyi veya kötü yönde dengeleri değiştirecekti. Hangisi ağır basabilirdi? Dengeleri bozmalı mıydı? Yine sorulara daldığını hissetti. Kovdu hepsini. Vurmaya karar verdi. Çünkü içeride biri vardı. Biliyordu.

Duymuştu da. Tek yapması gereken gücünü toplamaktı. Biraz geri çekildi. Derin bir nefes aldı. Elini kaldırdı. Ve vurdu üç kere.

Tık...tık...tık... Kalp atışları hızlandı yine.

Nefes alışverişleriyle birlikte ama olmadı.

İçerideki sessizliği bozan sadece kapıya indirdiği darbelerdi. Kapı ve içerideki ses hâlâ kayıtsızdı. Artık tek ihtimali kalmıştı. Ya açıp girecekti, ya dönüp gidecekti.

Dönüp gidemezdi. Çünkü hiç yapmamıştı.

Hiç yarım bırakmamıştı. Derin bir nefes daha aldı. Kulbu yavaşça aşağı indirmeye başladı.

Açtı. Korku filmlerinde ki gıcırdamayla ittirdi kapıyı. Ürperdi. Gözlerini kapamıştı kapıyı açarken. Bir adım attı içeri. Sonra bir adım daha. Kulbu hiç bırakmadan. Gözlerini açmalıydı artık, neye açtığını bilmeden.

Yavaşça oynattı göz kapaklarını. Sanki hiç acelesi yokmuş gibi. Durdu ve gözlerini birden açması gerektiğine karar verdi. Eli hâlâ kulptaydı. Güç alıyordu sanki ondan.

Artık açmalıydı ve yaptı, korkmadan. Ürperdi yine, tüyleri diken diken oldu. Gözlerini açtığı anda tek gördüğü ve bulduğu kendisiydi.

Kendini bulmuştu artık. Aramamasına rağmen. Dizlerinin üzerine çöktü, kapandı.

Ağladı biraz sonra kalktı. Yavaşça kapısına yaklaştı ve kendine açılan kapıyı kendi üzerine kapattı.

Kaybolmak Aslında BüyümeKmiş

AYŞE NUR DAĞLI

Güneşin sihirli ışıklarının yüzüne yansmasıyla uyanıverdi. Bir anda bu günün çok farklı bir gün olacağını hissetti. Sanki güneş bugün onun için doğmuş, hatta ışıktan elleriyle onu uyandırmıştı. Uykunun terk etmediği hantal vücudunu sürükleyerek pencerenin önüne geldi. Geceleri ay ışığında uyumayı sevdiği için perdesini akşam çekmemişti. Bir anda gözlerini kapattı. Dışarıda farklı bir şey olduğunu düşündü. Bu manzarayı bir anda görmemeli, tadını çıkartarak gözlerine bu şöleni yavaş yavaş vererek bakmalıydı. Uzun zamandır hasretti gözleri bu manzaraya çünkü.

Belki her yer pembeydi, belki dünyadaki bütün uçurtmalar bugün gökyüzündeydi... Belki bütün çocuklar bugün bir elinde balonları, bir elinde pamuk şekeri babasından kâğıt helva istiyordu. Kim bilir, belki bugün bütün umutlar çiçek açmıştı.

İçinde bir şeyler büyümeye başladı. Büyüdü, büyüdü, koskocaman oldu. Heyecandan bir an titredi. Çocukluğunda da hep böyle olurdu. Bayramdan bir gün önce yeni kıyafetlerine bakarken heyecandan içi titrer, titreme bütün bedenini sarardı. Ertesi gün erkenden uyanır, babasının yanına koşardı. Nazlı nazlı babasının yanından geçer, o sihirli cümleyi söylemesini beklerdi: “Ne güzel olmuş benim kır papatyam!” Yüzünü gülücükler kaplardı hemen. Sonra el öpmeler, harçlıklar, gezmeler...

Bir anda yüzü asıldı. Olamazdı, öyle bir gün olamazdı. Böyle bir dünyada ne pamuk şeker olurdu ne de balon! Olsa da siyah olurdu hepsi. Gözlerini açtı. Kıvılcımlanan gözleri yine bir umutsuzlukla güne başlamıştı; mavi gözlerle siyah bir güne. Ahşap masasına doğru ilerledi. Masanın üstünde dün gecedен açık kalmış, günlüğü duruyordu. Ellerini sayfaların üzerinde gezindirmeye başladı. Gözlerini kapattı. Hissetmeye başladı. Neler vardı bu sayfalarda? Acılar, korkular, hüznler, kırılmalar... Umut... Umut yok muydu hiç? Belki sevgi... Sevgi var mıydı?

Yoktu. Kalmamıştı güzele dair hiçbir şey. Sevgi, mutluluk, huzur... Masallarda olurdu onlar. Babasının anlattığı o masallarda...

İçten kahkahaların yerini sahte gülüşlerin aldığı, güvenin yerini ihanete bıraktığı, masum çocukların gülüşlerinin yerini kanlı gözyaşlarının aldığı, sessizliğin çığlığa dönüştüğü bu dünyada umut olamazdı. Mavinin yerine griler olan, sevginin yerini savaş alan bu dünyada umut olamazdı.

Boğazı acıdı ilk önce. Tüm vücudu uyuşmaya başladı sonra. Yine, yine aynı oluyordu. Siyah bulutlar toplandı kalbinin üstüne. İç daralmış, ruhu sıkışmıştı. Kurtulmak istiyordu her şeyden. O siyah bulutları nasıl gönderebilir, gözlerini her kapattığında aklına gelen siyah düşleri nasıl maviye çevirebilirdi insan? Belki de unutmalıydı. Acıları unutmak mümkün müydü? Ama hayır. Olmasa bile denemeliydi. Sırtını yaslayacak bir yeri yoktu. Siyah bulutlar etrafını çevirmişti. Evet, evet denemeliydi. Unutmalıydı. Uzay olmalıydı. İçindeki o sonsuz boşluğa kendini bırakmalıydı. Ama tek başına yapabilir miydi? Yardım edecek hiç kimse yok muydu?

Günlüğün kapağını sertçe kapattı, eline aldı ve adeta siyah bulutlardan kaçarcasına evden çıktı. Gidiyordu, kaçıyordu, kurtulmaya çalışıyordu. Onu böyle zamanlarda dinleyip anlayabilecek tek bir kişi vardı. Onun yanına gidiyordu.

Neden sonra gelmişti. Saçlarının aklından da karışmış bir hâli vardı. Nefes nefese onun karşısında duruyordu. Şimdi her şeyi ona bir bir anlatacak, şikâyet edecekti. Derin bir nefes alıp verdi. Kalbinde birikmiş duyguların gücüyle kelimeler dudaklarından döküldü:

-Yoruldum baba, çok yoruldum. Hani ben yorulduğumda sen bana hep o masalı anlatırdın ya... Bulutlar gemimiz olur, bazen onlardan koparıp yerdik... Güçlenirdik sonra değil mi baba? Yorgunluğumuz hemen geçerdi ama artık yorulduğumda...

Baba hatırlıyor musun? Küçükken saçlarına tokalarımı takar oynardın. Birgün bakkala giderken tokaları çıkarmayı unutmuştun. Saçındaki tokalarım ile öylece gitmiştin. Geldiğinde garip durumuna nasıl gülmüştük! Baba biliyor musun, bütün tokalarım kayboldu. Galiba diş perileri yanlışlıkla tokalarımı aldı.

Burun direkleri sızlıyordu. Galiba ağlayacaktı. Gözleri de yüreği gibi dolmuştu. Ağlamamalıydı. Çocukken ağladığında babası çok üzülürdü. Sıktı kendini.

Yüzü renkten renge girdi. Kaşları çatıldı birden. İçini dolduran ne varsa taşıtı. Acı içinde söylendi:

-Yorulдум baba! Yorulдум... Dünyadan, insanlardan, kendimden yorulдум. Yordular beni... Sendin benim sığındığım tek liman ama artık... Ama artık eylüller yerini kasıma bıraktı. Gitmeseydin ya; sen varken sanki her gece yazdı. Sen gittin gideli iklimler de benim gibi değişti. Uçmayı unuttu kuşlar, ağladı papatyalar, esmedi bir daha rüzgâr...

Başı döndü bir an. Ne yapıyordu? Daha güçlü ve acılı bir sesle bağırmaya başladı:

Yorulдум! Yorulдум baba. Vazgeçiyorum. Başardılar baba; sevgimi, umudumu, hayallerimi benden almayı başardılar. Canımı çok acıttılar. Duydum baba; buz kesilmiş kalplerin çıtırtısını duydum... Nefret rüzgârının hışırtılarını duydum. Vazgeçiyorum baba.

Rüzgâr esti o an. Ona da kırgındı. Gönlüne neden hiç esmiyordu?

-Var olmak neydi baba? Yaşamak aslında neydi? Unuttum. Unuttum her şeyi. Sevgiyi, umudu, güveni, kardeşliği... Gitmek istiyorum baba, artık kaybolmak istiyorum. Sahi kaybolmak neydi baba?

Bir ses geldi kulağına. İnce, cılız bir ses... Çocuk sesiydi. Şarkı söylüyordu. Nereden geliyordu bu ses? Etrafına bakındı. İleride çimenliklerin üstündeydi çocuk. Bu ezgi yüreğinde belirsiz bir şey uyandırıyordu. Sanki ayakları çocuğa doğru kendiliğinden yöneldi. Çocuğun yanına gitti. Çocuk telaş içinde bir şey arıyordu.

-Ne arıyorsun burada çocuk?

Çocuk başını hafifçe kaldırdı. Onu önceden tanıyormuşçasına gülümseyerek:

-Dört yapraklı yoncama.

-Dört yapraklı yonca mı?

-Evet.

Bulamayacaktı. Gökkuşağı bile peşinden gidildikçe uzaklaşıyor, kaçıyor. Dört yapraklı yoncayı bulması imkânsızdı. Neden arıyordu zaten? Kaşlarını çatarak çocuğa seslendi:

-Bulamayacaksın, vazgeç.

İki kelime nasıl olurda insanın canını bu kadar acıtabilirdi? Çocuğun az önceki gülümseyen gözlerinin yerini gözyaşlarına bulanmış bir çift göz aldı. Sesi titreyerek:

-Bulacağım! Neden vazgeçecekmişim? Benim umudum o, hayallerim o. İnsan vazgeçer mi hayalinden?

Sert bir tokat darbesi almış gibi sarsıldı. Böyle bir cevap beklemiyordu. Şaşırdı. Çocuğun birden değişen yüz ifadesini de fark etti. Elinden oyuncağı alınıyormuş gibi dolu gözlerle devam etti çocuk:

-Pes etmeyeceğim! Hala koparılmamış çiçekler var. Hem bak güneş pes ediyor mu? Etmiyor. Her gün pes etmeden doğuyor. Güneş benim en iyi arkadaşım. Beni görmek için her sabah doğar. Sonra her yer aydınlanır. İnsanlar dışarı çıkar. Babalar işine, çocuklar sokağa oynamaya gider. Annelerde evde çocuklarına o mis kokulu yemeklerinden yapar.

Bir an düşünüp devam etti.

-Sana bir sır vereyim mi? Ama hiç kimseye söyleme! Benim annemin yemekleri sihirli. Ne zaman yesem büyürüm. Eğer hastaysam, hastalığım geçer. Dedim ya; annemin yemekleri sihirli...

Bir yıldırım düştü yüreğine. Sızladı tırnak uçları, dudakları, kalbi... Hatırladı; babası ona “güneşim” derdi.

-Güneş gibi ol kızım. Her gün yeniden doğ. Pes etme hiçbir zaman! Umudunu kaybetme, hep gülümse.

-Peki ya üzülürsem, yorulursam ne yapayım babacığım?

-O zamanda sana anlattığım masalı hatırla. Bulutlara bin, gez. Umut diyarına git. Hala mı geçmedi? Bulutlardan biraz kopar, ye. Hemen geçer yorgunluğun.

Sonra sarılırdı babasına. Sıcacık olurdu içi.

Yüzünü bir gülümseme almış, dalgın dalgın uzaklara bakıyordu. Çocuğun sesiyle irkildi. O anlatmaya devam ediyordu:

-Çok da güzel kokar.

Anlamadı.

-Ne çok güzel kokar?

-Menekşeler. Menekşeler dedim ya.

-Menekşeler kokmaz ki.

-Hayalimde kokuyor, dedim; duymadın mı?

-Peki, kokusu nasıldır?

-Çok çok güzeldir. İstersen gel götürüyim seni.

-Nereye?

-Menekşeler diyarına.

Yerinden fırlarcasına ayağa kalktı çocuk. Elinden tuttu kızın. Sabırsızlık içinde elinden çekti. Sürüklercesine götürüyordu çocuk kız “menekşeler diyarı” dediği yere. Öyle bir yeri duymamıştı hiç.

Şimdi gidip görecekti orayı. Biraz ilerledikten sonra büyük, dalları boşluğa uzanan iri bir ağacın altında durdular.

-Geldik, dedi çocuk.

-Hani nerde menekşeler?

-Şu ağacın gölgesinde. Görmüyor musun?

Çocuk hayalini anlatmaya koyulmuştu. Kız ise çocuğun anlattıklarını hayranlıkla dinliyordu.

-Bak ne güzelde dans ediyorlar değil mi?

Kız başını salladı. Çocuk onaylandıkça mutluluktan havalara uçuyor, ne yapacağını şaşıırıyordu. Dans ediyor, hayali çiçeklerini öpüyor, onlardan koparıp kızın saçlarına takıyordu. Sorulara devam etti çocuk:

-Menekşelerin mor kokusu geliyor mu sana da?

Gözlerini kapattı kız. Yüzünde koskocaman bir tebessüm vardı. Bahar kokulu havayı içine iyice çektikten sonra:

-Gelmez olur mu? Geliyor. Mis gibi kokuyor. Umut gibi kokuyor.

Çocuk sevinçli bir heyecan içinde titredi. Kızın yaptığı gibi gözlerini kapattı ve tekrarladı:

-Mis gibi, umut gibi...

İkisi de gözleri kapalı gülümsediler, bağırarak tekrarladılar:

-Umut gibi, umut gibi...

Çocuk bir anda durdu ve kızı:

-Hayal kurmak ister misin? Menekşeler diyarı benim hayal kurma yerimdir. Hadi otur oraya. Kur hayalini. dedi.

Kız irkildi birden. Hayal kurmak... Nasıl yapacaktı? Uzun zamandır hayal kurmuyordu ki... Unutmuştu hayal kurmayı. Çocuk anlamış gibi kızı sarıldı. Birlikte oturdular menekşeler diyarının üzerine.

-Hadi kapat gözlerini ve aklından ne geçiyorsa, ne yapmak istiyorsan anlat.

Kız gözlerini kapattı. Anlatmaya başladı:

-Hayal ediyorum. Bir çay bahçesindeyim. Tek başıma oturuyorum. Günlüğümü yazıyorum. Eski sayfalara baktıkça gülümsüyorum. Ve şimdi bir esinti... Rüzgâr geçmişimi öğrenmek ister gibi sayfalarımı çeviriyor. Sonra çay bahçesinden çıkıp ağaçların bol olduğu bir yere gidiyorum. İlerliyorum, ilerliyorum. Karşıma bir hamak çıkıyor. Yatıyorum. Rüzgâr bir bebekmişim gibi sallıyor beni. O an hafifliyorum. Sonra gökyüzüne bakıyorum; uçurtmalar... Rengârenk bir sürü uçurtma... Uçurtmaların olduğu tarafa koşuyorum. Her tarafta çocuklar var, sadece çocuklar.

Bir anda ben de küçülüyorum. Oynamaya başlıyoruz. Kurduğumuz hayaller uçurtmaların çıkabileceği yerden bile yüksek. Etrafta büyük hiç kimse yok. Sadece çocuklar var. Kural yok, zaman yok, dert yok, ceza yok... Sadece çocuklar, uçurtmalar ve hayaller var. Koşuyoruz, eğleniyoruz...

Birden hava kararıyor. Siyah bulutlar tepemizde... Hepimiz bir yerde toplanıyoruz. Çocuklar ağlamaya başlıyor. Yağmur yağıyor şimdi. Her bir yağmur damlasında çocuklar kaybolmaya başlıyor. Bir yağmur damlası da benim alnıma düşüyor. Büyümeye başlıyorum; çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, yaşlılık. Her yanıma ağrı sarıyor. Olduğum yere yığılıyorum.

Kız bir anda gözlerini açtı. Anlamıştı. Şimdi anlamıştı kaybolmanın ne demek olduğunu. Ses tonunu ayarlayamadan çocuğa seslendi:

-Anladım çocuk, anladım.

Karşılık gelmedi. Yanında kimse yok. Çocuk neredeydi? Kalbi sızladı. Gitmiş miydi? Onu bırakmış mıydı? Herkes gibi o da mı gitmişti? Bir ses geldi kulağına:

-Buldum, buldum! Çocuk koşarak geliyordu. -Dört yapraklı yoncamı buldum!

Demek bırakmamıştı çocuk onu. Heyecanla yerinden kalkıp çocuğa koştu, sarıldı.

- Ben de buldum çocuk, ben de!

-Neyi? Yoksa sen de mi buldun dört yapraklı yonca?

-Hayır. Dört yapraklı yonca bulmadım ama ben de senin gibi umudumu buldum. Cevabımı buldum. Şimdi benimle gel, bir yere gideceğiz.

Çocuk hiç düşünmeden kızın arkasından yürüdü. Geldikleri yoldan geri döndüler. Çocuk buraya geldiği için şaşırmıştı ama hiç sesini çıkarmadan kızın yanında duruyordu. Kız yüreğinin sesini dillendirdi:

-Yine ben geldim baba. Bak kır papatyan geldi. Güneşin geldi. Çok acıdı kalbim baba ama artık unutacağım geçmiş. Yeniden doğacağım her gün. Pes etmeyeceğim.

Çocuk, dört yapraklı yoncayı toprağın üstüne usulca koydu. Kız, üzerine düşen gölgeden güneşin battığını anladı. İçi titreyerek devam etti:

-Baba bak güneş batıyor. Yarın yeniden doğacak. Ben de şu an yeniden doğuyorum ancak artık “güneş” olarak değil, “kendim” olarak. Ve bir de; nasıl var olunur öğrenemedim ama kaybolmak aslında büyülemekmiş baba!..

Yalancı Çınarın Ölümü

AYSEL KAYMAZ

“İnsan ölürken bir ağaca bakmamalı.” diye geçirdi içinden Hayri Usta. Üç aydır bu hastane odasının penceresinden gördüğü ağacın kuru dallarına tüne-miş kuşlara baktı. Kışı ağaçla birlikte geçirmişlerdi. Ağaç, o buraya geldiğinde üstünde tek tük emanet gibi duran yapraklarını da dökmüş, öyle en yalın hâliyle her sabah onu selamlar olmuştu. İnsan da dökülürdü zamanla böyle. Yaşlandıkça emanet gibi duran yapraklarını insan da tek tek dökerdi. İnsanla ağaç birbirine benzerdi. Ama ağacın kışından sonra yine baharı vardı. Yani şu kupkuru ağaç birkaç ay sonra bir bahar daha görecekti. Kuru dallarının arasına yeşil tomurcuklar serpişecek, sonra yapraklarıyla çiçekleri birbirine karışacak, sonra bu kuşlar onun gölgesinde cıvıldaşacaktı. Gerçi bu ağaç da bir gün baharı göremeyecekti elbet. Bir gün güneş bütün dallarına işlese bile tomurcuk için gücü kalmayacaktı. O vakit o da ölmüş olacaktı. Ama dimdik ve ayakta. Ağaçların kaderi ayakta ölmektir. Yorganı sıyırdı, bacaklarına baktı Hayri Usta. Ne ayağa kalkacak gücü vardı ne de yaklaşan baharı karşılamaya umudu.

Hayri Usta’nın karısı yaprak sarmalarını ağır ağır kocasına yedirirken “Tuzunu az koydum.” dedi. “Çok az.” “Eline sağlık.” dedi Hayri Usta. Elli iki yıldır yüzlerce kez aynı tatta yediği sarmalardan biriydi ağzında gevelediği. Tuzu da her vakitki gibiydi. Az koymamıştı tuzunu. O da biliyordu kocasının bu bahara çıkamayacağını. Tuzunu az koyup ağzındaki tadı niye bozsundu. En sevdiği yemek sarmaydı kocasının. Yıllarca çok severek yediği bu sarmaların şimdi, son vakitlerinde tadını azaltmak hiç içine sinmemişti belli ki. Minnetle karısına baktı Hayri Usta. Elli küsur yıldır sofrasını, sevgisini, şefkatini bir kez bile eksik bırakmamış karısının yüzündeki çizgilere baktı. Kendi yüzündeki çiz-gilere benziyordu. Sanki ikisi birlikte, birbirlerine her yaşadıkları yıl için çentik atmışlardı. Unutmasınlar diye. Gülümsedi. Bu baharı beraber karşılamayacak-larsa da çok güzel baharların çentiklerini de atmışlardı birbirlerinin yüzüne. Boğazı düğümlendi. “Doydum, yeter.” Eskiden olsa tabak tabak yiyip bir türlü doyamadığı sarmalardan üç tanesini zorla yemişti. O da karısının hatırı için.

“Dükkânı açtı mı Ahmet?”

Karısı yüzüne baktı. Sararmış, solmuş, incelmış yüzünü ıslattığı peçeteyle silerken “Açtı.” dedi.

“İhmal etmesin kitapları.”

İhmal edeceğini biliyordu. Aslında o dükkanın bir daha hiç açılmayacağını da. Belki birkaç gün açmıştı. Belki açacaktı ya da biraz daha.

Karısının düzelttiği yastığa verdi başının ağırlığını.

“Perdeyi aç.”

Hastane bahçesinde tam da onun penceresine bir tablo ortasındaymış gibi denk geliveren ağacı görmeden duramıyordu. Son yaprağını dalında görmüş ama, düşerken görmemişti. Sanki ağaç kuruyup kalınca kendi kanı da daha çok çekilmişti. Elleri, ayakları daha tutmaz olmuştu. İyiye gitmediğinin farkındaydı. İçine usul usul sarmaşık gibi dolanan hastalığı yakında nefes almaya yer bırakmayacaktı, farkındaydı, ama tuhaf bir şekilde bir umudu vardı. Allah’tan ümit kesilmezdi. O yüce makamındı elbet karar. Bahara az kalmıştı. Cemreler henüz düşmemişti ama az kalmıştı. Sanki o kupkuru, iskelete dönmüş ağacın bir dalında tek bir tomurcuk, bir yeşerti görse içine can gelecekti. Nedense öyle hissediyordu. O yüzden perdesini kapattırmıyor, o uyurken kapatırlarsa, uyanır uyanmaz açtırıyordu. Gözünün önünden ayırmak istemiyordu ağacı.

Sahaftı Hayri Usta. Oldu olası kitaplara çok düşkündü. Daha küçücük bir çocukken bile eline babasının Kur-an’ını alıp kendi kendine mırıldana mırıldana hikâyeler uydurduğunu rahmetli anacığı hep söylemişti. Biraz daha büyüyünce, oyunlarda hep öğretmen olmuştu. Okumayı öğrenince de eline ne geçse okumuştu. Kese kağıdı yapılmış gazeteleri yerde dikkatlice açıp elleriyle düzeltir, her satırını anlasa da anlamasa da okurdu. Büyük bir mutluluk duyuyordu okumaktan. Öğretmenlikten emekli olunca da yıllarca biriktirdiği kitaplarını evinin altındaki küçük dükkanına özenle sıralamış, sahafılık hayalini gerçekleştirmişti. Kitaplarla olmayı, hele eski, okunmuş kitaplarla olmayı çok seviyordu. Doku-
nmuş kitapların hikayesi, kokusu bir başka oluyordu. Önce kendi kitaplarını sonra eş dostta, konu komşuda atılmayı bekleyen kitapları topladı dükkanına. Marangoza ucuza yaptırdığı ahşap raflara tek tek tasnif etti. Çocuk kitaplarını, yemek tarifleri kitaplarını, edebiyat, magazin mecmualarını, şiir kitaplarını,

romanları, hikâyeleri, yabancı yazarların kitaplarını... Hepsini itinayla raflara sıraladı. Kitaplar çoğaldıkça da sevinci çoğaldı. Çocuk gibi sevindi her yeni gelen kitaba. Hep bunu hayal etmişti. Eski kitap kokuları dolu bir dükkanı her sabah erkenden açmak, o kokuyu iyice içine çekmek, sonra çay demlemek, bir bardak demli çayı karıştırırken kitapları sevmek.

“Çay istedi canım.”

Artık hiçbir şeyin yasak edilmediğini biliyordu. İnsan yüzüne söylenmese de kendi bedenini tanıyordu.

Karısı kantinden çay almak için kapıdan çıkarken arkasından baktı. İyi ki burada yatan kendisiydi. Yalnız kalmaktan, hele karısı olmadan yaşamaktan korkmuştu hep. Kadınlar bu konuda erkeklere göre daha güçlüydü herhalde. Etrafında kocası ölmüş birçok tanıdığı kadın vardı, hepsi sapsağlam yaşıyordu işte. O yapamazdı. “Böylesi hayırlısı.” dedi kendi kendine. “Neymiş hayırlı olan?” diye sordu karısı kapıdan girerken. “Şu ağaç diyorum. Bu baharı da göreceksin mi belli değil.” Cevap vermedi karısı. Ne demek istediğini anlamıştı. İnsan bunca yıl beraber yaşayınca her şeyini biliyordu bir insanın.

“Görür mü?”

“Niye görmesin? Dimdik ayakta işte. Hele cemreler düşsün”

“Hele düşsün” diye tekrarladı Hayri Usta. “Allah büyük.”

En çok kitaplarına üzülmüyordu. İnsanın sevdiklerini çaresizce başkalarına emanet etmek zorunda olması ölümün en zor hâliydi her halde. Gerçi bunca ömründe hep görmüştü. Birileri gider, hayat da kalanlar için devam eder. Ah kitapları... Onları onun kadar sevecek bir emanetçi bulması imkansızdı. Çocukları gibi, belki onlardan daha özenli bakmıştı kitaplarına. Tozlarını almış, açıp ara ara havalandırmış, sökülmiş yanlarını yapıştırıp ya da dikip onarmıştı. Önceleri sağdan soldan kitap toplarken yıllar içinde ustalaşmış- ki adının yanına Ustayı bu yüzden yakıştırmış esnaf arkadaşları- insanlar onu tanıyınca atılacak, evlerinde yer açacak kitaplarını ona getirmeye başlamışlar. Sevdiği işten para kazanmanın mutluluğu da yanına eklenmiş. Bir sürü insan otuz kırk yıl hiç sevmeyişi, hiç istemediği işte mecburiyetten mutsuz yaşlanırken o mutlu yaşlanmış aslında. Gözlerini kapadı. “Keşke çocuklarıma gönül rahatlığıyla emanet edebilseydim kitaplarımı” diye geçirdi içinden. Ama çocukları, torunları ne yazık

ki onun kadar düşkün değillerdi kitaplara. Hele eskilerine. Onlar hikâyelerin hep yazanı olmak isterlerdi ya da hikâyelerin asıl kahramanları. Hayri Usta ise bir gölge olmak istiyordu. Kendi hikâyesini yaşarken başkalarının hikâyelerine dokunmayı seviyordu, uzaktan ama. Yaşanmış ve bitmiş, yaşanmadan bitmiş, yaşanmamış ve bitmemiş, yaşanmış ama bitmemiş... Ne çok hikâyeler biriktirmişti bu kitaplardan. Hiçbir zaman kahramanlarıyla yolu kesişmeyecek hikâyelerde de çokkaybolmuşluğu vardı.

“Bu ne ağacı Ayşe?”

“Hangisi?”

“Şu”

Parmağını uzatıp aylardır gövdesinin her yerini gözleriyle dolaşmış olduğu ağacı gösterdi. Hani yaprağı olsa az çok bilirdi belki. Cevizi, zeytini, inciri insan yaprağından bilebilirdi. Ama geldiğinde de o tek tük yaprağına dikkat etmemişti ki. Bir ağacı gövdesinden tanımak da mümkün müydü acaba? Zaten gözleri de çok iyi görmüyordu ki bilsin.

“Yalancı çınar” dedi Ayşe.

Köy kızıydı Ayşe. Kendisi kitapları ne kadar iyi bilirse o da ağaçları bilirdi. Hayranlıkla baktı karısına. Otları, ağaçları, çiçekleri hemen tanırdı.

Aylardır baktığı yalancı çınarmış meğer. Hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Ama besbelliydi işte. Çınar gibi görünen ama çınar olmayan bir ağaçtı.

“Ağacın da yalancısı var ha?”

Gülümsediler birbirlerine.

Dükkânına getirilen eski bir romanın içinden çıkan siyah beyaz aile fotoğrafından sonra her gelen kitabın sayfalarını daha dikkatli, tek tek kontrol ederek koymuştu raflara. Sonra bir kutu almış, onu rafların kıyısına koymuş, kitaplardan çıkanları o kutuda biriktirmişti. Olur da arayan soran olur diye. Yıllarca bir sayfa arasına sıkışıp kalmış hikayeleri azad etmek hoşuna gitmişti. Kurutulmuş çiçekler, yapraklar, para, fotoğraflar, takvim yaprakları, mektuplar, biletler. Kitabın kimden geldiğini bilince sahibine haber veriyordu da... Bilemedikleri birikiyordu anılar kutusunda. Birinin içinden küçük bir kumaş parçası çıkmıştı. Kim bilir hangi elbiseye, hangi sevince ya da hüzne ait bir kumaş parçası. Onlar

ne olacaktı peki? O ölünce kitaplar bir şekilde bir yerlere verilirdi de ya o bir koca kutu dolusu eşya, parça? Onları çöpe atarlardı. Kimse anlamazdı ki. Sahiplerine ulaşmadan bir çöp kutusunun içinde çürüyüp gidecek onca anı. İçi acıdı. Ne kadar kıymetliydi hepsi. İnsan anılarını kitap arasında unutmamalıydı. Ama hepimiz unutmuyor muyuz? Kendisi de kendi kitaplarının arasında unuttuğu pek çok şeyi kendi anı kutusuna koymuştu sonradan.

“Onca kitap ne olacak Ayşe?”

Ayşe kocasına baktı. Canıyla cebelleşiyordu, onca kitabın ne olacağını düşünüyordu. Cevap vermedi.

Sarı gül kurusunu düşündü Hayri Usta. Kurtlar yemiş, kurtlar ölmüş, kurtlar bile kurumuş. O gül en sevdiği romanlardan birinin sayfalarının arasında gelmişti dükkanına. Eskiydi. Sayfadan ayırmak için epey uğraşmıştı gül kurusunu. İnatla yerinden ayrılmak istememişti. Vaktinden, girdiği kuytusundan gün yüzüne çıkmamak için direnmişti. Ama Usta ne yapıp edip zarar vermeden yattığı yerden ayırmıştı kuru gülü. Sarıydı herhalde. Kırmızı değildi. Beyaz da olabilirdi. Açık renkliydi. Hangi aşkın hatırasıydı kim bilir. Vedanın mı yoksa? İnsan veda ederken de gül verir miydi birisine? Sorusunun cevabıyla ilgili hiçbir şey hatırlayamadı.

“Yalancı çınar. Demek yalancı çınarmış bu ağaç. Demek kandırıyor.”

“Efendim.”

“Ağaç diyorum. Yalancı çınar dedin ya. Ağacın da yalancı olabileceği aklına gelir mi insanın? Valla dürüst hiçbir şey kalmamış.”

Gülümsediler birbirlerine. Ne güzel gülüyordu karısı. Hep güzel gülerdi. Bildi bileli. Bir tek gün bile onunla evlendiği için pişman olmamıştı.

“Kitaplar diyorum Ayşe.”

“Kitaplarının başına geçer bakarsın Hayri. Hele bir iyileş de.”

“Hele bir iyileşeyim de.”

Gözleri ağırlaştı. Karısı torbasından ördüğü patikleri çıkardı. Böyle patikler örüp herkese hediye etmeyi pek severdi. Karısının parmağına doladığı ipe, ilmeğe geçirdiği şişlere baktı. Hızlı örüyordu. Yanlış yaptı herhalde, şişleri çıkarıp ördüğü yeri sökmeye başladı. Söktüğü yerden dalgalı dalgalı çıkıyordu ipler.

Sonra şişleri taktı tekrar örmeye başladı. Dalgalı ipler ördükçe düzeliyordu. İlk ördüğünden farklı değildi. “İçimi sökseler sonra tekrar örseler ilki gibi olur muyum?” diye düşündü. Sökülmüş yerlerimin dalgalı ipleri düzelir mi acaba?”

Yağmur çiseliyordu. Bahar yerine oturana kadar yağmurun böyle ara ara atıştırması adettendi sanki. Şimdi dükkanında olsaydı küçük radyosunu açar, şöyle demli çayını ince belli bardağına koyar, pencere kenarına yerleştirdiği sandalyesine oturur, yağmuru seyrederdi. Allah’ın en büyük nimetlerindendi yağmur. Bir de kitap alırdı raftan. Defalarca belki sayfalarını çevirmişti, okumuştur da ama... Öksüzlüğünü unutturmalı ara ara eski kitaplara. Sayfaları açılmalı, yaprakları okşanmalı. Belki satır aralarında unutulmuş bir hikayesi dinlenmeli. Ağaca baktı. Dallarına rahmet dokunan bir ağaç elbette şükrederdi. Keşke daha yakınında olabilseydi. Belki bir yerinden, gövdesinin bir kıyıcığından yaşama dair bir işaret vermişti. Uzaktı, göremiyordu. Yarın sabah Ayşe’ye kendisini ağacın yanına götürmesini isteyecekti. Tekerlekli sandalye vardı nasılsa odada. İki de yorulmazdı. Ağacın yanına gidip ona dokunmak istiyordu. Muhakkak bir yerinden tomurcuklanmış, filizlenmiş olmalıydı. Cemrelere az kalmıştı. Yağmur yağıyordu. Toprak güzeldi. Yarın ağacın yanına gideceğini düşünmek o kadar iyi gelmişti ki ona. Ağaç insan olsaydı, kitaplarını ona emanet etseydi. Ondan emanet alınanı ona geri verseydi. Uzaktan da olsa dallarının inceldiğini görebiliyordu. Hani insan yaşlandıkça eli kolu, bileği güçsüzleşir, erir, incelir ya... Muhakkak ağaçlarda da aynı şey oluyordu. Öncesi mutlaka ihtişamlıydı bu ağacın da. Şimdi o bir hastanenin bahçesinde, kendisi de onu gören bir hastane odasında... İnsanlarla ağaçlar birbirlerine benzerdi. Ağaçlarla insanlar eninde sonunda birbirine karışmaz mıydı? Karıştırdı. Hep bir şeyler bir şeylere benzerdi muhakkak. Keşke çocukları eski kitapların o eşsiz kokusunu sevmiş olsaydı. Karısına baktı. Elindeki örgüyü dizlerinin üstüne bırakmış, gözlerini kapatmış, uyukluyordu. Hayatta kaç kişi birlikte yorulurdu böyle. Minnetle karışık bir sevgi doldurdu içini. Kendini çok iyi hissediyordu. Kalbi güçlenmişti. İnsanın önce kalbi güçlenmeliydi zaten yaşamak için. Kalbi güçlenirse bedeni de güçlenirdi. Kalpteki her şey bedene, benliğe, akla, yaşama akardı. İyilik, kötülük, umut, aşk, hüzn... Sabah yağmur yağsa da yalancı çınarın yanına gidecekti. “Neden çınara özenmiş ki. Değer mi bunun için ömrünce yalancı mührünü taşımaya.” Muhakkak bir yerinde bir filiz yeşermişti. Sanki o filizi görüverse... Çocukken yaptığı oyun aklına geldi. “Siyah kedi geçerse beş dakika içinde önümden annem

arkadaşlarımla kaymama izin verecek.” Ya da “ Şu kuş şu ağaca konarsa babam bugün gelecek.” Veya “beyaz araba geçerse yoldan sınavım iyi geçecek”

Gülümsedi. “Yeşil bir filiz, bir tomurcuk varsa gövdesinde, dallarında...”

Gözlerine çöreklenen uykuya daha fazla direnemedi Hayri Usta. Gözkapakları yavaşça kapandı. Ağacın gövdesi sislendi. Çocukken yattığı odanın duvarlarına vuran ağaç gölgeleri gibi korkuttu onu sislerin içinden hayal meyal görebildiği ağaç.

Cemreler düştü. Bahar yerine yerleşti. Yalancı çınarın kuruyan gövdesine dolanan sarmaşık hastane penceresinden bakanları aldattı. Yalancıydı, adı üstünde. Görenler onu ağacın kuru gövdesine inat kıyısından köşesinden yaşama tutunan kendi filizleri sandı. O kadar hızlı büyüdü ki sarmaşık yaz sonunda o kupkuru, hiç yaşam belirtisi olmayan ağaç yeşile boyandı. Arsız sarmaşık ağacın bütün dallarını boğarcasına kapladı. Tek bir kuru dal görünmüyordu uzaktan. Hastane penceresinden bakanlar bu yemyeşil ağacın yalancı çınar olduğunu bir daha bilemediler. Hastaneye ek bina yapılırken koca gövdesinden kesilip yere devrildiğinde de sarmaşığın sonbahara bulanmış renkleri ağacın gövdesiyle sımsıkı sarılmış haldeydi. O renkler de bir kamyonetin arkasında ağaçla birlikte gitti. Bir daha o hastanede hiç kimse o ağaçtan önce ölmedi. Yalancı çınarın gövdesine dolanan sarmaşığı Hayri Usta hiç görmedi. Ağaç mı onu yaşatmak istedi, Usta mı ağacı, hiç bilinmedi. Kitaplar... Eski kitaplar...Onlar sadece kitap değildi. Ona dokunanların kokusunu, hayat izini, hikayelerini kendi içindeki hikayelerle birbirine karıştıran sayfaları. Tıpkı sarmaşık gibi... Tıpkı yalancı çınar gibi. Hangisi gerçek hangisi yalan, hangisi hangisinin hikayesini sarıyor, sarmalıyor... Eski kitapları çok az insan bilirdi. Hayri Usta gibi. Onları çok az insan incinmiş yerlerinden onarırdı. Hayat tamircisi gibi. Kitap, ağaç ve ölüm bir hikayede aynı satıra düşebilirdi. Düştü.

Tıpkı Hayri Usta gibi.

Bilinmeyen

BERİL ALDEMİR

Mavi perdelerle bezeli camına baktı. Elindeki kalem ile kaşdı kıvrıcık saçlarını ve ilk kez görüyor gibi baktı etrafına. Araba kaportasında uyuyan kedi ilişti gözüne. Ardından hava neredeyse sıcak olmasına rağmen çocuğunu kat kat giydiren anne. "Ben..." dedi, sustu. "Ben" ile başlayan cümleleri iyi bitmezdi. Bugün özeldi onun için. Bugün üzülmemeliydi. Bugün yaşamal, yaşadığı için gülmeli, gülebildiği için sevmeliydi. Hiç bakmadığı şeylere bakmalı, ölümün soğuk parmakları ona değmediği için yardım etmeliydi birinin yaşamasına. Bu yardımını kendini mutlu etmek için değil, benliğini ayaklar altına alabilmek, yaşadığına teşekkür etmek için yapmalıydı. Düşünmeye devam etti. Yine "Ben..." dedi. Duyduğu ses ile irkilip arkasına döndü aniden. Hiçlik ile karşılaştı, yalnızdı. Bugün özeldi ya, yalnızlık gülümsetti onu, sonra sevdi. Gramofonuna taktığı plak ile salındı mavi boyalı koridoruna. Odasına gitti, üstünü değiştirdi. En sevdiği sarı atkısını ve beresini taktı. Minik defterini, bir ikinci elçiden çok ucuza aldığı hafif sızdıran dolmakalemini aldı yanına. Çanta taşımak istemiyordu. Özgür olmalıydı. "Yaşayabildiğin için gül, gülebildiğin için sev, sevebildiğin için..." yere düşen saat dağıttı düşüncelerini. Eski olmasına rağmen atmaya kıyamadığı birçok şeyden sadece biriydi saat. Kaybolur diye korkup takmadı geri koluna. Kutusuna koymayı tercih etmişti. Eski şeyler değerliydi... Gramofonunda çalan şarkı bittiğinde hazırdı. Kulaklığını ve anahtarını aldı. Ulaşılmaz olmak istemişti bir gün daha. Kıvrıcık saçlarından kayan beresini düzeltirken ilk adımını attı sokağa. Ilık hava ciğerlerine dolarken çiçek açtı ruhu. Martı çığlıkları ile gökyüzüne döndü. Bulutları hissetti yüzünde esen rüzgar ile. Kat kat giyinmişti, içindeki ölmeye yüz tutmuş çocuğu korumak içindi belki de. Gördüğü anneyi hatırladı, daha iyi anladı. Kulaklığından gelen sakin müzik eşliğinde yürürken yapraklara takıldı gözü bu sefer, huzursuz hissetti kendini bu noksansızlık karşısında. Her bir yaprağa baktı, ilk kez dikkatini çekmiş olmasına şaşırdı. Kendine sonsuz kez daha kızdı. Burnunun dibinde olan hiçbir güzelliği göremezdi zaten. Kafası karışmış biraz da üzülmüştü. Boş verdi. Bilin-

meyen şarkıları vardı onlar ile ilerledi. Yüzündeki anlamsız gülümseme ile bindi geçen ilk minibüse. Bulduğu ilk boş yere oturup bilinmeyene gitmenin keyfini çıkardı. Etrafındaki insanları izlemeye başladı. Karşısındaki kadın çekti dikkatini. Yazmaya başladı defterine "Yorucu bir gecenin sabahında..." isim bulamadı kadına. Daha fazla incelemeye karar verdi. Sarı saçları, çilli yüzü ve göz altı morlukları çarptı gözüne. Hala karar verememişti. "S." demeye karar verdi en sonunda. "Sonuçta benim hikayem, benim kurallarım..." Devam etti yazmaya "... S, çok sevdiği arkadaşları ile buluşmasını düşünüyordu. "Kıyafetine ve makyajına odaklandı bu kez. Tam kadının rujuna bakmaya yeltenmişken göz göze geldi kadınla. Yakalanmıştı, utandı ama üzülmedi. Bugün özeldi ya, üzülmezdi. Kalabalık bir çocuk parkı fark edip indi minibüsten. Boş bir banka oturdu. Ne oynayacaklarını tartışan bir çocuk grubu çekti dikkatini. Dikkatli baktığında çocuklardan biri çok tanıdık geldi. "Güneşin çarptığı çocuk..." Çocuğun güneşle birleşen gözlerini gördüğünde ruhunda hissetti yaşamı. O kadar fazla şey geçti ki kafasından... Dünyadaki tüm tilkiler kafasında gibi hissetti. Sanki sadece ikisi vardı dünyada. Çocuğun dipsiz bir kuyuyu anımsatan gözlerinde kayboldu. Sadece çocuğa bakmak istedi. Çocuğun ona dönüşü ve tebessümü iyice sersemletti Nevizade'yi. O tebessüm ile yedi cihan çiçek açtı. Çocuk bir anda büyüdü, gelişti. Yere göğe sığmayacak kadar büyüdü. Kafasındaki tilkiler de durmuştu çocuk büyürken. Birini yakalayabildi bu sayede, "Ne derdi o? 'Ölüm bir doğum, doğum bir ölümdür. Eğer ölürsem şimdiden, bil ki doğacağım yeniden...' " Gözlerini kırptı. Her şey eskisi gibiydi yine. Elinde hissettiği ıslaklık ile endişelendi, tozlanmış Tanrısına yalvardı gözyaşı olmaması için. Bugün ağlayamazdı... Çocuğa yeniden bakacak cesareti bulamayıp hemen eline yöneltmişti bakışlarını. Elinin mavi olduğunu gördüğünde çok rahatlamış, minik bir nefes çıkarken dudaklarından "Eski şeyler hep sorun çıkarır zaten." demişti. Cesaretini toplayıp çocuğa baktı, oyununa dönmüştü banktaki sarı bereli kadını unutup. Kızdı 'sarı' nasıl unutulabilirdi ki? Etrafına biraz daha baktı. Neredeyse her şey sarıydı. Kaydıraklar, salıncaklar, çocuk paltoları... Şaşırdı, sarıyı sadece onlara özel sanırdı. Salıncaklara çevirdi gözlerini. Sahi unutmuş muydu bu salıncakları, onun yüzünü, gülüşünü? Değişken ruh halinin etkisiyle kıkırdadı, unutamazdı çok iyi biliyordu bunu. Geçmişine dair her şey puslu olsa da o hep netti. Her anları, her anıları netti. Gözlerinin yine dolduğunu hissetti. Kafasını başka bir şeye vermeliydi. Ağlayarak geçen kırmızı kabanlı kadını gördü. Etrafına baktı. Sadece o görmüştü anlaşılan bu kadını. Açtı def-

terini, elinde kalemi. " Kadın..." Deftere baktı bir süre. Kadının neden ağladığını düşündü, mutlu etmek istedi. O kadını, kendini, mutlu edebileceği herkesi. Herkes mutlu olmayı hak ederdi elbet ama pahalıydı. Bedellerin ödenmesi gerekirdi. Sisli geçmişinde tek güzel şeyin O olduğunu hatırladı. Nevzade' yi en çok mutlu eden de en çok üzen de O' ydu. "Belki de mutluluğumun bedelidir bu yorgunluk." dedi ağlamaklı ses tonuyla. Ani bir hareketle banktan kalktı, etrafına bakmadan bir müddet ayakta kaldı. Çocuğa bakmamaya çalıştı, kırmızı gözlerle hatırlanmak istemiyordu. 'Sarı ve kırmızı aynı yerde olmamalı.' dedi. Boşlukta hissetti kendini, hiçe saydı her şeyi. Hayatında duyduğu en güzel kahkahayı duydu, kafasını o yöne çevirdi. Çocuğu gördü. Yine afalladı. 'Afallamak' onun için çok normal bir eylemdi artık. Büyümüş halini gördü yine çocuğun. O'nun yüzüydü sanki. O'nun gözleri, O'nun kahkahası... "Eğer ölürsem şimdiden, bil ki doğacağım yeniden..." Kafasında dönen milyonlarca düşünceden sadece bunu yakalayabilmişti. Bir ses böldü düşüncelerini. Kadın sesiydi. 'Naif ve güzel bir kadından çıkıyor olmalı.' diye düşündü. O'ndan kalan bir alışkanlık ile ayakkabılarını inceledi. Ilık havaya rağmen giydiği botlar fazlaca temiz ve iyi durumdaydı. Düşüncesini onaylayarak kadının ne dediğiyle ilgilenmeye çalıştı, "Merhaba" demişti. Cevap vermediğini fark ederek "Merhaba" dedi yapmacık bir ses tonu ile. Normalde de konuşmayı çok seven biri değildi ama bugün özeldi, üzmemeli, üzülmemeli, kırılmamalı, kırmamalıydı. Sesindeki yapmacıklığı hissetmişti ama elinden bir şey gelmezdi. Boş verdi. Kadın şaşırmış bir ifade ile "Nevzade, ne zamandır görüşemedik..." dedi. Bir şeyler daha söyleyecekti ama Nevzade' nin suratındaki anlamsız ifadeyi görüp kendini tanıtmaya ihtiyacı hissetmişti. "Yesrin ben. Hatırlarsın, hani şeyde tanışmıştık..." Nevzade'nin değişmeyen yüzü kadını tedirgin ediyordu. Açıklamaya çalıştı kendini bir kez daha "Seni çok uzun süredir görmüyorduk, burada görünce dayanamadım..." Nevzade kadının sesini tanıdı. Düşmeye hazırlanan göz yaşını reddetti sertçe. Cevap vermesi gerektiğine karar verdi, gülüşünün yapmacıklığına tamamen zıt bir şekilde 'Özledim sizi.' dedi kadına. Bu kadar içten olacağını Nevzade bile beklemiyordu. Kadın bu içtenliği hisseder hissetmez sarıldı Nevzade' ye. Uzun süredir tek başına olan Nevzade bu yabancı eylem karşısında ne yapacağını bilmeden duruyordu. Huzur veren bir ses duydu "Ah be kıvrırcığım..." 'Kıvrırcığım' kelimesini duyar duymaz her şey yine durmuştu. Geçmişe dair netlikten uzak milyonlarca şeyden biriydi bu kadın da. 'Kim bana kıvrırcığım der ki?' diye düşündü. İstmeden sesli düşünmüştü. Yesrin'in su yeşili

gözleri ile ona baktığını yeni fark etmişti. Reddetmesine rağmen bir damla süzüldü yanağından Nevizade'nin. Aynı anda yine kollarında buldu kendini sesi tanıdık kadının. Az önce kaskatı kesilmişti ama şimdi bir güç sarılmaya itiyordu onu. Yesrin'e sarıldığında tüm dertlerinden arınacağını hissetti, sarıldı. Şefkati hissetti bu sarılmada, kokuda. Bacağında hissettiği minik el ile arkasına baktı. Onu unutan çocuktu bu. Çocuk "Üzülme" dedi. Belli belirsiz bir "Tamam" çıktı Nevizade' nin ıslanmış dudaklarında. Gözlerini çocuktan çektiğinde Yesrin'in ona anlamayan gözlerle baktığını hissetti. "Çocuk..." dedi, "çok tatlı". Bu kelimeler çıkarken dudağından ona sarılan kimsenin olmadığını fark etti. Çevresine baktı. Bir bankta, ona korkmuş gözlerle bakan bir kadınla oturuyordu. Yine gerçek sanmıştı her şeyi. Yanındaki kadının gözlerini üstünde hissetmekten rahatsız olmuştu, tebessüm etti kadına. Yıllardır gördüğü halüsinasyonlardan biriydi Yesrin de. Soğuyan havayı ciğerlerine çekerken kafasını geri atıp nefes verdi, düşüncelerini biraz olsun toparlamaya çalıştı. 'Çok fazla...' çıktı dudaklarından. Gözlerini açarken üşüdüğünü hissetti. Çay satan bir adam gördü parkın yanında. Gerçek olmaması korkuttu Nevizade'yi. Adamı incelemeye karar verdi. Siyah beresi ile uyumlu siyah eldivenleri, kırçılı sakalları, tehlikeli ama bir o kadar sevimli bakışlarıyla çay dağıtıyordu ailelere. "Tam da olması gerektiği gibi..." dedi Nevizade. Adamla konuşma isteğini yok eden sesi dinlemeye karar verdi, gerçek olmayabilirdi. Oysa emindi kadına sarıldığından, o kokuyu duyduğundan... "Gerçeklik..." dedi yanındaki kadını hiçe sayıp. "Ne ki gerçeklik?" artık kendi kendine konuşmuyor banktaki kadına yöneltiyordu sorusunu. "Sahi, ya siz de gerçek değilseniz?" dedi kadına dolu gözlerle. Sesi sitemkar çıkmıştı. Gözlerini sıkıca kapattı. Bir süre kafasındaki fırtınanın dinmesini bekledi. Kendini hazır hissettiğinde açtı gözlerini. Korkarak kaldırdı kafasını, yanında oturduğuna inandığı kadına baktı. Kadının endişeli gözlerle ona baktığını gördü, gülümsedi. Kadının gözlerindeki korkuyu hissetmişti. "Sanki sen korkmuyorsun... Sen de korkuyorsun. Hem de herkesten çok. Ya O da yanılgıysa? Ne anlamı olacak senin varlığının?" Kendineydi bu serzenişi. Bu soru kalbini dondurmuştu. Zihnindeki fırtına şiddetlenmiş, O' nun gerçekliğine dair bir kanıt bulmaya çalışıyordu. O' na dair her şeyi hatırlamaya çalıştı. "Eğer ölürsem şimdiden, bil ki doğacağım yeniden..." Kızdı kendine, çok kızdı. Acımasızdı belki ama O' nun varlığını sorgulayamazdı. Beynini, kalbini, ciğerlerini, her zerresini dolduran O' nu sorgulayamazdı. "Bu kadar acımasız olma!" dedi kendine bağırarak. Yanındaki kadının çoktan kalktığını yeni fark etmişti, Nevi-

zade de kalktı banktan. Kaç saattir yahut dakikadır orada olduğunu bilmiyordu. Tek mutluluğunun yanılgı olma fikri bile darma dağın etmişti kafasını normalde çok toplumuş gibi. "Yanılgı olsaydı bu kadar güçlü hissedemezdim." dedi. Kendi kendine konuşmaya başlamıştı yine. Parktan çıkarken çocuğa bakmaya cesaret edememişti. O çocuğun da yanılgı olması haddinden fazla üzerdi onu, biliyordu. Özlem denen o duygu ruhuna gizlice sızmış, geriye yalnızca basit bir et yığını kalana kadar yiyecek insafsız bir böcek gibiydi. Acıyordu canı. Acıyı nerede ve nasıl hissettiğini bilmiyordu. Bedeninin dışındaydan, ruhundan yükseliyordu. Özlem duygusunun varlığı iki yıl sonra hatırlatmıştı kendini. Mecali yoktu aslında üzölmeye ya da özlemeye... Bu nedenle özlem duygusuna bir de şaşkınlık eklendi. 'Gerçekten' hissetmek bir şeyleri garip gelmişti ona bunca yıl sonra. Düşüncelerini yön değıştiren rüzgar dağıttı. Ağacından kopmuş, yolu ya da yoldaşı olmayan bir yaprak gibi eşlik ediyordu rüzgara. O' nun kokusunu alma umuduyla derin bir nefes aldı. Toprak kokusu duydu ve bir şeylerin düzel-meyecek şekilde koptuğunu sezdi. Hiçbir şey düşünmeden yürüyordu. Yürüdü, yürüdü ve yürüdü. Nereye gideceğini bilmediğinde daha huzurlu olduğunu gördü. Sanki yıllardır onu içten içe eriten şey belirsizlik değilmiş gibi. Tezatlıklar içinde boğuluyordu minik havuzunda. Önünüden geçen bir kızın kahkahası geçmişe götürdü Nevzade' yi. Yanılgı olamayacak kadar güzel olanı hatırladı. Arkadaşı sayesinde tanışmışlardı. Ankara' nın soğuk, ayazlı ve kurak gecele-rinden birinde rutubet, kahve ve bolca neşe kokan bir kafede. Konu Nazım ile açılmış, Özdemir ile devam etmişti. Nevzade edebiyat öğrencisi olmasına rağmen yetişememişti o genç yabancıya. Biraz gücense de başta, hoşuna gitmişti. Çok iyi hatırlıyordu o anları. Arkada ne olduğunu hala bilmediğı ama asla unuta-madığı o şarkı, kaynağı bilinmeyen rutubet kokusu ve loş ışıktaki irileşmiş göz-bebekleri... Meraklı bir şekilde genci süzdüğünü hatırlıyordu. Geçmişini hatırlamakta zorlanırdı hep ama bu anlar beynine nakşedilmişti sanki. Genci süzer-ken göz göze gelmiş, mahcup olmuştu. Çevresi ona çekingen sıfatını yakıştıırırdı lakin o gece her şeyden arınmıştı. İlk kez anın tadını çıkarmıştı utanmadan. Dinlemiş, konuşmuş, gülmüş ve izlemişti. Kendini o ana ait hissediyordu. Sanki o an için yaşamış gibiydi tüm ömrünü. Biraz daha detay hatırladı, kafasında kontrol edemediğı bir sürü şey vardı. "Olmuyorsa zorlayamam, serbestsiniz." dedi. Tutmaya çalışmadı düşüncelerini, zihninin en nadide vazolarını kırmala-rına izin verdi. Zihnindeki karmaşayı oturmuş bir köşeye sakince izlerken bir düşünce durdu ansızın, "Ya yazmak için varsam sadece?" Bu özünde kendine

sorulmuş bir soru değildi. Bu soruyu taş, toprağa, uçan yaprağa sormuştu. Severdi cevapsız sorular sormayı çünkü. İspatlanabilir bir gerçekliği vardı yaşamının ama Nevizade bu eylemi hep soru olarak görmüştü. 'Yaşamak' eylemi onun için çok büyüktü. Taşıyamadığını hissedirdi bazen. Cevapsız sorularına yanıt aramakla meşgulken beyni, sahile ulaştığını fark etti. 'Karanlık geceden' sonra uğramamıştı Ankara' ya. Bir saniyelğine O' nun sesi yankılandı kulaklarında. "Bu şehre, bu sokaklara nasıl küsebilir ki insan?" Bunu neden söylediği bir muammaydı. İkisi çok fazla konuşurdu yalnızken. Gözleri doldu, çok güzel konuşurdu. Yaşanan olaylara göre kitaplardan, şiirlerden bazen de şarkılardan alıntılar yapardı. Minik oyunları vardı ikisinin. Sırf bu oyunlar yüzünde Nevizade bir kitabı defalarca okurdu bazen. Bir kitabın farklı bölümlerinden, farklı karakterlerinde alıntılar yapar, saatlerce karakterlerin yazılmayan yaşamlarını konuşurlardı. Sebep sonuç ilişkileri ve tesadüflerle dolu bir evren yaratmışlardı. Sevinç, hüznün, acı ve sevgi serpiştirmişlerdi. Bu evrenlerde yağmurda titreyen kedi de mantosu, purosusu ve kırmızı ayakkabıları ile sokaklarda gülen kadın da eşit öneme sahipti. Şartlara, yeteneklere bakmaksızın hayata önem veriliyordu bu evrenlerde. Bir kez daha hayran kalmıştı yaşadığı ve yaptığı şeylere. "Sahi... Ne çok şey kattı bana..." dedi. "Plakta ondan kalma zaten." dedi tatlı bir tebessüm eşliğinde. "Hayatım gibi... Bu söylediğimi duysa ne kadar da kızardı..." dedi yine kendine. Sonra aya baktı, kıpkırmızı kesildi utançtan. Duyduğunu biliyordu. "Eğer ölürsem şimdiden, bil ki doğacağım yeniden. "Rüzgarla alay edercesine umursamaz uçan sarı kelebek çarptı o an gözüne. Gülümserken neden utandığını düşündü. Yalan değildi. O adamdan önce yaşamak sadece nefes almak ve memnuniyet duygusu yaratmak demekti Nevizade için. Hayatını mahvetmişti bile. Kendini hiç sevmemiş, saymamıştı. Annesi genç yaşta evlenmiş, şiddete maruz kalmış bir kadındı. Nevizade daha çok küçükken kocasından ayrılmış, kızı ile yaşamaya başlamış, sevgiye inancını kaybetmişti. Rahat yaşama arzusuyla durmadan çalışmıştı. Hatalarının bedelini kızına ödettircesine mükemmeliyet beklemişti. Nevizade babasının yüzünü hatırlamasa da hayatını mahvedenin hep o olduğuna inanmıştı. Her zaman belirli kurallara göre yaşamış, asla eğlenceye vakit ayırmamış, dünyayı tanıyamamıştı. Mutluluk kelimesi bir anlam ifade etmiyordu. Nevizade de boş vermeyi seçmişti her şeyi. Hissizleştirmişti kendini. Annesinin hedefleri için çalışıp onları başarıyor, başarısıyla gurur duymadan yeni hedeflere koşmaya başlıyordu. Nevizade' nin edebiyat fakültesine gitmesi de çok zor olmuştu bu nedenle. O dönemde anlamıştı

aslında bir şeyleri gerçekten isteyebildiğini, istemenin ne demek olduğunu. Uzun ikna çalışmaları sonucu zafer kazanmış ve ilk defa gurur duymuştu kendiyile. Kendine yaptığı iyi olan tek şey de buydu zaten. Nevizade yine hatırladı annesinin sevgisizliğini ve çabalarını. Annesini sorumlu tuttu tüm hayatından bir an için ve bir kez daha utandı. Suçlu bulmak acizlikti. Çünkü farkındaydı ki isteseydi karşı gelebilirdi. Boyun eğmesinin sebebi sevgi değildi. Sevginin ne olduğunu bile bilmiyordu çünkü. Nefes verirken göğşe baktı yavaşça. "Günün en güzel vakitleri bunlar..." dedi belli belirsiz. Her şeyi unutmak istedi. İyi olmak ağır gelmeye başlamıştı. Artık sadece kendini düşünmek istiyordu. Kendini asla affetmeyeceğinin pekâlâ farkındaydı, sadece biraz bencil olmalıydı. Taşıyamadığı yükler alıp yormuştu kendini. Yapamam dediği zaman ise O çıkmıştı karşısına. Sevgiyi O'nunla keşfetmiş, O'nunla iyi hissetmişti kendini. Adamın da yaraları vardı, birilerini iyileştirerek iyileşmeyi seçmişti anlaşılan. Nevizade de şimdi fark ediyordu bunu. O yaralarından asla bahsetmez, Nevizade' ye de sormazdı. Geçmişi hiç konuşmamışlardı. "Kırgınlıkları konuşmak yeniden yaşamaktır. Kendimize bu denli zarar vermek haddimiz değil." derdi adam hep. Nevizade fazla dramatik bulurdu bu düşünceyi, sonuçta hiç şimdiki zamanda yaşamamıştı. 'Belki de konuşmaya ihtiyacım vardır, yeniden hatırlamaya ve hissetmeye...' demişti bir gün adama. Düşündü adam. "Sahi..." dedi. "Hayat hissedilecek şey, acı da olsa yaşamaya değer. Anlat o halde bana? Nedir seni bu kadar yoran?" Bu soru karşısında şaşırmıştı Nevizade. Ne diyeceğini bilememiş, konuyu geçiştirmişti. Nasıl anlatabilirdi ki? Tabi pişmandı şu an anlatmadığına ama o zaman doğru olan bu gibi gelmişti. Bazı zamanlar çok istemişti anlatmayı ama zaten kırılğan olan iradesi, bu istekle çıldıran tilkileri ile yok olmuştu. Yaşayamadığı her acıyı, kırgınlığı yaşamaya kararlıydı, yazmaya başlama sebebi de buydu zaten. Gülerek salladı kafasını. Yine dalmıştı anılar havuzuna. Yüzündeki gülümseme yanından geçen kedi ile soğuk bir ifadeye bıraktı kendini. "Kimsin sen?" dedi. Kimdi? Var mıydı? İnsanları çok güzel analiz eder, sıfatlar silsilesi üretirdi. Neden kendi hakkında fikri yoktu? Enkaz halindeki zihnini zorladı. Kendi hakkında hiç iyi bir şey düşünmüş müydü? Ömrü boyunca acımasız davrandığını anladı kendine. Küçük yaşta sevgisizlik öğretilmiş, salt kötülük içinde yaşamış bunlara rağmen ışığı ve iyiliği araştırmış, bulmuş, öğrenmişti. Şimdiyse 'iyilik ve kötülük' arasındaki farkı ayırt edemiyordu. Etrafına iyilik saçarken en büyük kötülüğü kendine yapmıştı. Bu onu iyi biri yapar mıydı? Cevabını bilemeyeceği sorularıyla baş başaydı sahilde. Boş bulduğu banka

oturdu. Defterinin içindeki eski sarı kağıdı çıkardı. Dolmakaleminin akmış olmasını umursamadan yazmaya başladı.

"Yorulдум sevgilim. Yalnızlıktan, hayattan, yanılgılardan yorulдум. Gidişinin ardından yaşamaya çalıştım. Nefes almaya değil, eğlenmeye, üzölmeye, kırılmaya, sevmeye çalıştım. Çok yorulдум. Hayatta herkese ayrılan belirli bir süre vardır derdin hep. Bizim sıramızı bekleyen piyonlar olduğumuzu, bir strateji oyunun önemli yahut önemsiz parçaları olduğumuzdan bahsederdin. Biz, yani ilk elde kaybedilen piyonlar artık yokuz oyunda. Hamle yapmaksızın izliyoruz siyah beyaz karede sabırla hareket etmek isteyenleri. Oyundakilerin göremediklerini görüyor, duymadıklarını duyuyoruz. Heyecan duygusundan yoksun zavallı varlığımızı düşünmek için yeterli zaman büyük oyuncu tarafından tanınmış lakin biz kimseye bir şey anlatamayacak kadar tükenmiş oluyoruz. Onlar çizilmiş kareler arasında yorulurken biz sonsuz enlem ve boylama sahip zihnimizin tarlalarında geziniyoruz. Biz sevgilim, biz yaşamayı yaşamadan çözdük. Biz çizilmiş sınırlarda görüp, birbirimizle pekiştirdik. Altmış dört karenin dördünü gezdik, tamamını bildik. Birbirimizle avunduk. 'Kırgınlıkları konuşmak yeniden yaşamaktır. Kendimize bu denli zarar vermek haddimiz değil' derdin ya, konuşamadım kimseyle sevgilim. Evimden çıkmadım, senin sesin, kokun ve düzmece varlığıyla yaşadım. Sadece sen vardın zihnimde, yemin ederim... Bugün özel bir gün ama. Bugün seninle beraber oyunun bitişini izleyecek, çizilmiş karelere hayatını akıtmış taşların pişmanlıklarını göreceğiz. Biz, dışı sağlam içi erimiş piyonlar, dalga geçeceğiz yok olanlarla varmışız gibi. Bugün sevgilim... Tam da bugün özümü göreceğim. Ayda yürüyecek, kelebeğin kanadına binecek, toz zerresinin üstünde gezeceğim. Yanına geleceğim. Evrene karışacak, var oluşsal benliğimi parçalayacak, kozasından çıkan bir kelebek gibi özgür olacağım. Bugün sevgilim...

"Eğer ölürsem şimdiden bil ki doğacağım yeniden

Ve ben saçlarında, gözlerinde olacağım aniden

Ve sen ölürsen şimdiden

Bilmeliyim ki geleceğim gelecek gözlerinden

Tüm benliğimle, sana

Nevizade "

Bitirdiğinde zaten kararmaya başlamış olan hava siyahlara bürünmüş, yıldızlarını çıkartmıştı meydana. Dolmakalemine baktı. Köşesine kazınmış sembolü ilk kez fark ediyordu. Küçük bir X işaretliydi. 'Bilinmeyen...' dedi mırıldanarak. Ortalıkta kimse yoktu. Ne kadar süre oturduğunu bilmiyordu orada. Denizin üstünde dans eden ay ışığına baktı. Defterini banka bırakıp ayağa kalktı. "Bilinmeye gitme vakti" dedi huzurlu bir şekilde. Denize doğru yürüdü ve yavaşça bıraktı kendini soğuk sulara. Karayı gözden kaybedene kadar yüzdü. Yanında sonsuz karanlık, üstünde sonsuz ışık gördü. Yıllardır atmadığı gibi kahkaha attı suyun üzerinde yatarken. Vücudu uyuşmuş, zihni boşalmıştı ama uyursa uyanamayacağının da bilincindeydi. Yıldızlara bakarken "geliyorum..." dedi. Gözlerini kapatıp en sevdiği şiirini okumaya başladı Nazım'ın

*"...yıldızlar da çiselemeli,
incecik bir yağmura karışarak."*

Ab-ı Hayat

SEVCAN DENİZ

Sıcaktan ve yürümekten tabanı eriyip incelen terliğinden taşıyordu ince ayak parmakları. Toprağın derinlerindeki bir damla suyla bile canlanabilirdi belki de, kurumaya yüz tutan bir ağacın cılız kökleri gibi. Elindeki rengi solmuş ve deliğini kapatmak için kullandığı çamurun kurumuşluğuyla boş mavi bidonu şimdi bir kaya kadar ağır geliyordu ona. İpi koluna bağlı bir uçurtmaydı sanki güneş, her gittiği yerde tepesinde. Toprağın kuruluğu dudaklarına da yansımıştı, konuşsa un ufak olacak. Gölgesinde dinleneceği bir ağaç aradı İsmail, zar zor gözlerini yerdeki yarıklardan kaldırıp. Hafif bir rüzgar esse kırılacak ince dallardan başka bir şey göremedi. Babasının sözlerini hatırladı.

“Bu dünyanın zalimliği eninde sonunda kurutacak tüm nehirleri oğlum. Ömrüm yetmez de yanında olamazsam gözyaşında sakla umudunu, yeşertir elbet bir tohumu.”

İsmail dudaklarını ıslatacak gözyaşının bile kalmadığını düşündü. Ne kadar zamandır yürüdüğünü kestiremedi. Nerede kalmıştı bu çeşme, nasıl hala varmamıştı diye düşünürken ilerde bir karartı gördü. Hızlanmak istiyordu ama bacaklarına söz geçirecek takatı kalmamıştı. Aynı tempoyla devam etti. Çeşme sandığı karartının, gövdesinden kırılmış küçükçe bir ağaç ölüsü olduğunu görünce dizleri üstüne düştü. Dizlerinin üstünde bir süre durarak gökyüzüne baktı, hiç bulut yoktu. Elini kaşlarına yapıştırıp gözlerini kısarak bulunduğu çorak yeri çevreleyen dağlara baktı. Bir kavmi suyla helak eden Rab, şimdi de susuzlukla imtihan ediyordu. Belki de çok uzaklardaki dağlardan birine oturmuştu Nuh’un gemisi. Kurtulan insanlarla beraber yeniden doğuşu hasretle bekliyordu. Her seferinde, artık daha fazla dayanamayacağını düşündüğü anda gözlerinin önüne kardeşi geliyordu. Son bir gayretle ayağa kalktı.

“Dayan” diye fısıldadı İsmail.

Kanıksadığı uçak sesleri dolduruyordu yine gökyüzünü. Hiçbir endişeye kapılmadan, sakince kafasını kaldırdı göğe. Uzaklaşan uçakların ardında bıraktığı seslerin ve sislerin ortasında sanki annesi duruyordu. Ağzının kenarında farkına varmadığı bir gülüşle selam verdi ona. Gittikçe küçülen uçağın uzaklarda bıraktığı bombaları bir zamanlar tarlaya ektiği tohumlara benzetti. Hangi çocukların gülüşlerini alıyorlardı acaba? Gülüşleri alıp nefret çiçekleri yetiştirmeye çalışıyorlardı, o verimli masum toprakları kirletip. Şimdi ise yükselen dumanların arasından çocuk çığlıklarından bir hortum oluşuyordu. İnsanlar neyi paylaşıyorlardı? Akli erdiğinden beri savaşın içindeydi, savaşın kucağına doğmuştu. Ama babası anlatmıştı; dünyada hatta yakınlarında bile huzurlu yerler varmış. Neredeydi ki o yerler? Huzura gebe zamanların ebeliğini yapan insanlar mutlaka çıkarmış. Bir gün isimleri söylenirdi ezanla birlikte elbet o zamanların kulaklarına, on yıllık yaşantısından taşan açlığı, susuzluğu, ölümleri aşarak...

“Sabır” diye fısıldadı İsmail.

Yürümeye devam ettikçe aynı yerlerden tekrar tekrar geçtiği hissine kapıldı, bir an duraksayıp etrafına bakındı. Uçak seslerine kulaklarını kapatmıştı artık. Nihayet çeşme görününce hızlandığını sanarak ilerlemeye devam etti. Çeşmenin başına geldiğinde sineklerin çeşmenin borusuna üşüşüğünü gördü. Onlar da bir damla su arıyorlardı belli ki. Elleriyle sinekleri kovalayıp önce gözünü sonra kulağını dayadı boruya. Bir iki akacakmış gibi sesler çıkaran borunun başında beklemek sinirlerini iyice bozdu. Çeşmenin betonuna eliyle ayağıyla darbeler indirirdi. Boruyu yerinden söküp atarcasına çekmeye başladı. Tekrar kulağını dayadı boruya, artık mide guruldamasına benzeyen ses de kesilmişti. Fırlattığı boş mavi bidonun çıkardığı seslerin verdiği acı, uçak seslerinin verdiğiyle yarışırdı neredeyse. Sırtını dayadığı betondan güç almak ve betonun serinliğini hissetmek istercesine ayaklarıyla arkaya doğru iteledi kendini. Uzaklaşan bidona bir süre baktıktan sonra, belki de elinde kalan tek eşyası olduğunu düşündü. Telaşlanarak özür dilercesine aldı bidonu. Kucağında bir bebek taşıyormuş gibi nazik hareketlerle, ensesinde biten beton zeminin üstüne başını yasladı. Bir gözünü kapatarak sıralanan küçücük uçakları boşta kalan eliyle sinek yakalıyormuş gibi ezdi avuçlarında. Avuçladığı boşluktan uzaklaşan o uçaktan düşmüştü belki de annesini alan lanet bombalar. Çaresizliğinin acısını betondan çıkarmak istercesine dirsekledi yaslandığı yeri. Ağlamaya bile hali kalmamıştı. Annesine sarılmak için neler vermezdi ki o an. Babasının giderken kendisine emanet ettiği annesini kaybedeli kırk günü geçmişti. Bu da kırk gün boyunca hastalığı

gittikçe ilerleyen kardeşinin yolunu gözlemesi demek oluyordu. Gıda ve ilaçları tükenmişti. Kardeşine ilaç aramak için tüm tehlikeyi göze alıp giden babası hala dönmemişti, döneceğe de benzemiyordu. Annesi de yoktu artık, belki de şu an yürüdüğü yolda vermişti son nefesini. Kardeşi de giderse gövdesinden kırılan ağaç ölüsünden ne farkı kalırdı ki? Ağırlaşan göz kapakları bile susuzluktan gözlerine yapışıyordu.

Ne kadar bir süre öylece orada kaldığını bilemeden gözlerini tozların arasında açtı. Rüzgar başlamıştı. Çeşmenin borusunu yoklamak için bidonu yere bıraktı. Rüzgar bu anı bekliyormuş gibi şiddetini artırınca bidon savrulmaya başladı. Tam yakalıyordu ki rüzgar bir kez daha sinirlendi. Parmaklarının arasından kayıp giden bidonun peşine düştü. Rüzgar şiddetliydi ama üşümüyordu. Yağlanmış saçlarını bile havalandırıyordu. Çeşmenin başındaki uyuklama yorgunluğunu almıştı. Koşuyordu peşinden ama soluk mavi rengiyle bir kuş olup uçuyordu sanki bidon. Bir aralık durup nefes aldı. Elleri dizlerinde yere doğru kitlendi bakışları.

“Kalk” diye fısıldadı İsmail.

Doğrulunca bakışlarındaki telaş korkuyla karıştı. Bidon görünmüyordu artık. Biraz daha ilerleyince bir yamaca doğru kısa bir süre tırmanmak zorunda kaldı. Tepeye iki üç adım kalmıştı ki bir anda o dinçliği azaldı. Derin bir nefes alıp bir adım daha attı. Babası geldi gözünün önüne:

“ - Dışarıdaki diğer insanların hepsi kötü müdür baba?

- Hayır oğlum. Aslında kimse kötü değildir doğduğunda ya da biz onları öyle görmek isteriz. Not vermek gerekirse sıfırdan değil de ondan başlarsınız bir insanı tanıırken. Çünkü inanırız.”

İkinci adımında annesini gördü, yüzündeki mahçup gülümsemesiyle geçmişe gitti.

“ - Anne, sahiden bu tohumlar sevilince çabuk mu büyür?

-Elbette oğlum. Sevgi su gibidir onlara. Sevgi kıblen olsun kuzum.”

Annesinin ve babasının verdiği güçle tepeye vardı İsmail. Gördükleri karşısında ne yapacağını bilemedi. Nasıl oluyordu? Babasının bahsettiği huzurlu yerlere mi gelmişti acaba? Gözleri şaşkınlıktan yerlerinden fırlayıp dokunacaktı sanki etrafında gördüklerine. Heyecandan ne yapacağını bilmiyordu. Ne mavi bidon

kalmıştı aklında ne de dudaklarının çatlaklığı. Tepenin ardında bıraktığı çaresizliği çeşmenin borusunda kalmıştı sanki. Gökyüzüne baktığında uçakları değil de renkli kuşları görecekmış gibiydi. Ellerini çırpısa uçacakmış hissine kapıldı ve aklını başından alan bir melodiyi takip etti. Şelalenin can veren sesine karıştırdı gülücüklerini. Koşarak şelalenin biriktirdiği sulara daldı. Yüzmeyi bildiğini o an orada öğrendi. Bir zamanlar annesiyle ektiği tohumların kendisine teşekkür eder hallerine bakıp gülümsedi. Susuzluğunu dindirmek için ne kadar içti kana kana farkında bile değildi. Bu sarhoşluktan sıyrılıp aklına düşen kardeşine su götürmek için mavi bidonunu aradı, bulamadı. Telaşlanmaya başlamıştı ki hemen yakınında bulunan şişeleri gördü. Suyu bir doldurup bir içti, bir doldurup bir içti. İçinden dualar ederken bir yandan da doldurduğu şişeleri, çıkarıp altını bağladığı tişörtünün içine yerleştiriyordu. Şimdi dönme vaktiydi. Gelirken bu kadar çok yürümüş müydüm diye düşünerek ilerlemeye devam etti. Ama her yer aynıydı sanki. Yürüdükçe geldiği yere ulaşması gerektiğini biliyordu ama bir türlü ulaşamıyordu. Ne kadar daha devam etti bu şekilde bilemedi. Sırtındaki onca ağırlığa rağmen hiç yorulmadığını fark edince kontrol edip durdu, sular şişelerde mi ve şişeler hala sırtında mı diye. Hala dönüş yolunu arıyordu. Kendince belirlediği yön bulma yöntemleri bir işe yaramamıştı. Bir rüyanın içinde mi geziniyordu bilemedi.

“Uyan” diye fısıldadı İsmail.

Umutları tükeniyordu ama içinde ne bir öfke vardı ne de hüznün. Anlamlandıramadığı bir hafiflikle tekrar yürümeye başladı. Rüzgar dinmişti ve gözlerini iyice kamaştırıyordu güneş. Sanki ışıktan bir yol çiziyordu ya da uçurtmanın ipini aydınlatıyordu. Kolundaki bu ipi çözüp yolun başında durdu. Işıklı yolun başına geldiğinde sırtındaki şişeleri yere bıraktı ve şaşkınlık mı mutluluk mu bilemediği bir duyguyla yürümeye başladı.

Bu sırada çok uzaklarda çorak bir alanın tam ortasında bulunan çeşmeye yaslanmış cansız küçüğün kaşlarının arasından çıkan ışık eklendi o ışıklı yola ve çeşmenin borusunda yankılandı bir sela.